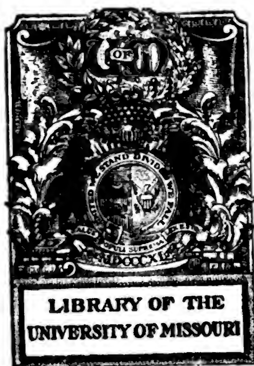
Carmina in codicibus scripta

DIESES BUCH GEHÖRT

G VON B. G. TEUBN R L

ELLENISCH U

DARGESTELLT VO

GARTEN, FRANZ POLAN RI HAR

Tafeln, 2 Karten und gegen 400 A ildu xt
und auf 2 Doppeltafeln

gr. 8. 1905. geh. *M.* 10.—, in Lemw. ge —

dürfnis nach einer zusammenfassenden Darstellung hen und (in einem zweiten, in Vorbereitung befind- der römischen Kultur in weiterem Umfange, als sie gt, soll dies Werk Rechnung tragen. Die Verfasser, im praktischen Schuldienst stehen, haben es als ihre sehen, die gesicherten Ergebnisse der neueren in einer für jeden Gebildeten faßlichen und rm darzubieten, unter besonderer Berücksichtigung se und der Ergebnisse des Unterrichts in den Ober- er höheren Schulen. Dem geschriebenen Wort tritt d weiterführend ein reichhaltiger Bilderschmuck um so weniger fehlen durfte, je lebendiger und un- erade das Kulturleben des Altertums uns durch seine ranschaulicht wird.

, das, ohne mit Gelehrsamkeit zu prahlen, die wissenschaftliche Verfasser bezeugt. Überall sind auch, bei der Behandlung der des Schrifttums und der politischen Verhältnisse, die neuesten berücksichtigt. Die Darstellung ist meist knapp, aber inhalt- ch und gefällig. Trefflich ist gleich der kurze Abschnitt über igion in der Einleitung. Ganz meisterhaft scheint mir die Be- unst. Nirgends bloße Redensarten, selten Urteile, die für den t schweben, weil ihm die Anschauungen fehlen. Was zu sagen an gut gewählte Beispiele angeknüpft. Neben der äußerlichen Kunst kommt auch die Stilentwickelung zu vollem Recht. Das besonders in Athen, wird in allen seinen Betätigungen anschau- cht zu ausführlich vorgeführt. Vergleiche mit späteren Verhält- n oft das Verständnis. Die Schilderung des geistigen Lebens hebt waltigeren Persönlichkeiten hervor, begnügt sich aber nicht mit und Urteilen, sondern führt, soweit tunlich, auch Proben an angaben der überlieferten Werke, die auch dem mit der griechi- unbekannten Leser ein Verständnis für die Bedeutung dieser ffnen."

(Lehrproben und Lehrgänge 1906. I.)

war geradezu ein Bedürfnis. Nach den reichen Ergebnissen, n Jahrzehnten Ausgrabungen, Entdeckungen und Papyrusfunde auf den Inseln, in Kleinasien und Ägypten gebracht haben, ne Darstellung, die wieder auf der Höhe der Zeit stand. Und die drei Verfasser in dem neuen Buche gegeben. ... So tritt das nde klarer vor die Augen, und der Leser erhält ein Verständnis swert der griechischen Kultur."

(Straßburger Post. 17 Dezember 1905.)

ANTHOLOGIA LATINA

SIVE

POESIS LATINAE SVPPLEMENTVM

EDIDERVNT

FRANCISCVS BVECHELER ET ALEXANDER RIESE

PARS PRIOR:

CARMINA IN CODICIBVS SCRIPTA

RECENSVIT

ALEXANDER RIESE

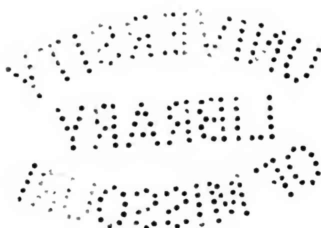
FASCICVLVS II:

RELIQVORVM LIBRORVM CARMINA

EDITIO ALTERA DENVO RECOGNITA

MCMVI
LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

LIPSIAE : TYPIS B. G. TEVBNERI

PRAEFATIO

In hoc altero Anthologiae fasciculo permulti codices in usum vocandi erant. Quorum multos ipse iam cum priorem editionem curarem, contuli, Parisinos dico plerosque et Valentianos et Bambergensem (c. 483) et Turicensem 78 et Vossianos q. 33 et q. 69, quosdam postea adhibui: Parisinos nonnullos, Lipsiensem I 74, Phillippicum nunc Berolinensem 167 (1825), Vaticanos et Florentinos nonnullos. Aliorum librorum collationes virorum doctorum benevolentiae debeo: Alfredus Holder ex Leidensibus quosdam (inprimis Vossianum fol. 111), Valentianos 389 et 396, Caroliruhenses 36 F et 167, mihi contulit et quae Noltius ex codicibus Bruxellensibus 1828/30 et 5657 enotaverat, meo usui concessit. Hermannus Hagen ex codicibus Bernensibus, Einsidlensibus, Sangallensibus permulta et ante editionem priorem et postea mihi curavit. Porro Martinus Hertz codicem Rehdigeranum S. I. 6. 17 et Guilelmus de Hartel Vindobonensem 2521 a me rogati inspexere Conradusque Bursian quae ex Parisinis 7533 et 8093 enotaverat mecum communicavit. Gasto Boissier denique c. 718 cum codice Parisino 13026 et Augustus Thorbecke c. 483 cum codice Bambergensi contulit. His accedunt alii viri docti, qui humaniter in editione altera instituenda me adiuverunt. Georgius enim Goetz Gustavi Loewe amici collationes librorum Hispanorum aliorumque in c. 483, 484, 485[a], 486, 488, 495—636, 639—641, 644—647, 658, 660, 664, 667—669, 674[a], 679, 719[d], 720[b], 730, 736—737, 740 sqq., 784—786, 800, 806, 842, 855, factas mihi praesto

esse voluit, ex quibus eas quae ad recentiores codices pertinent omisi, ex aliis autem uberrimos fructus percepi. Maximilianus Bonnet amicus in c. 485[a], 658—660, 664, 683, 716, 720, 794—797, R. Ehwald Gothanus in c. 484, Ad. Fueh Sangallensis in c. 665, H. Lebègue Parisinus in c. 791 sq., H. Magnus in c. 488 et 680[a], H Schoene in carmine medico 719[c], Sinker bibliothecarius Cantabrigiensis in c. 786[b], Ant. Spagnolo Veronensis bibliothecae praefectus in c. 723[a], Scato de Vries Leidensis in cod. Gothano 1047, Jul. Ziehen in c. 639 suis me collationibus et E. Duemmler et Wilhelmus Meyer Gottingensis adnotationibus benigne adiuverunt.

Porro ut prioris editionis singulas schedas Franciscus Buecheler inspexit coniecturisque multis eisque ex parte palmaribus exornavit, ita in hac editione altera Julius Ziehen (quem mihi non contigit exorare ut editoris munus in se reciperet) multis carminibus studiose operam utilem navavit plagulasque prelo impressas mecum perlegit.

His viris omnibus gratias maximas laeto animo testatas esse volo.

Omnium denique collationum quae in 'Poetis latinis minoribus' Baehrensii aliisque libris impressis mihi praesto erant, rationem ut par erat habui.

Terminum carminibus eligendis me sexti p. Chr. saeculi exitum constituisse, in Hispaniae tamen carminibus paulo latius evagatum esse iam in praefatione fasciculi I p. VI dixi. Quaedam in ed. pr. edita, postea autem ad medium recensve aevum non solum sensu quodam sed certis rationibus detrusa (c. 687, 727, 741, 897) nunc repetere nolui; quae autem antiquitatis dubiae suspectaeque in syllogam recepi, ea hic illic (doleo quod non ubique) litteris obliquis impressa sunt. Non facile autem est, in omnibus carminibus, praesertim si quae Ausonii quandam similitudinem habent, aetatem discernere. Bedam ut par erat omisi; tamen

c. 676 sqq. retinui, quippe quae, licet ei hic illic ascripta, tamen Columbano ex parte nota iam fuerint. Omnino vide et reputa omnia ea quae R. Peiper in Ausonio suo p. 406—436 congessit.

In editione priore II, p. XXXIV sqq. fusius exposui, quae carmina Burmannianae Meyerianaeque syllogae ideo, quod medii recentisve aevi sint, aliasve ob causas non receperim. Quod hic repetere, cum editiones illae dudum oblitteratae sint, supervacaneum esse mihi videtur; ad priorem igitur editionem id cognoscendi studiosos revoco. Hoc unum addo, carmina inscriptionum ad Buecheleri partem operis pertinere[1]), rhythmica autem carmina (non 481) me nunc omnino removisse.

Carminum seriem secundum codices cuiusque vetustissimos ex saeculorum ordine institutam retinebo (cf. I p. VII). Quorum igitur carminum codices inde ab a. 1871 vetustiores innotuerunt, eos secundum horum aetatem transposui, eo tamen loco, quo olim inserta erant, ad eum relegans quo nunc leguntur. — Coniecturas nisi aut errorem scribendi tollant aut rectam tollendi viam monstrent, commemorare nolui: vereor tamen ne in commemorando hic illic nimius fuerim.

Quaedam carmina addidi sive quae post a. 1871 demum innotuerunt (c. $484^{a.\,b}$, 493^{b}, 664^{a}, 672^{a}, $719^{a.\,b.\,c.\,f}$, 763^{a}, 772^{b}, 785^{a}, 786^{a}, 798^{a}, 19—28, 801, 802, 804, 805, 807—811, 855^{a-d}, $859^{add.}$, 863^{a}, 873^{a-c}), sive quae in hanc syllogam quadrare mihi visae sunt (c. 485^{b}, 493^{a}, 674^{b}, $689^{b.\,c}$, $716^{add.}$, 723^{a}, 764^{a}, $785^{b.\,c}$, 790^{a}, 873^{d}, $874^{a.\,b}$, 943, 944 sqq.):

1) Itaque c. 888 et 903 (Buech. 871 et 1522 = CIL XIII 581 et XII 1122) nunc omisi; debui omittere etiam c. 659 et 660 (B. 902, et 427 = CIL III 3676). Retinui c. 661, 662, 722 (CIL XIII 2402, 2414, 128), quippe quae Buechelerus omiserit. Inter carmina pro inscriptionibus habita in CIL VI 5, 2*, g—l sunt c. 509, 787, 221, 877, 414. Quae non ex ipsis inscriptionibus sed ex syllogis codicum fluxere ut 203, 210, 437, 683, 684, sine dubio retinenda mihi erant.

plura num addere debuerim, in incerto mihi est. Atque cum non ad unam certam normam constitui possit, quid huc quadret quid non, hunc locum aptum puto, quo haec quoque commemorem:

Carmen de senectute a Baehrensio PLM V 313 editum, quod ut multum habet delectationis, ita Germanum poetam Carolingicae ni fallor aetatis aperte prodit, omisi. — Versus cuiusdam Scotti *de alphabeto* (ib. V 375) huc propter aetatem non pertinent; quod non commemorarem, nisi arte et dictione prope abessent ab aenigmatis c. 481 etiam vitiosius compositis, quae omittenda non erant quod antiquitatis vergentis (ad quam „Tullius" auctor ea revocat) versus esse possunt. — Licentii carmen satis diffusum ex Augustini epistula 26, in qua in C. Script. Eccl. Vindob. 34, 89 sqq. extat, excerpere non debui, neque *versus* Sibyllae (Iudicii signum . .) ab eodem De civitate Dei 18, 23 aut tres versus De doctrina christ. III 7, 11 ab eo adlatos. Nam versus vel carmina a scriptoribus adlata in universum non afferam.

Iam in apparatu qui dicitur critico codices mihi notos enumeravi (ita tamen ut eorum qui saeculo XI recentiores sunt permultos utpote levioris momenti et passim interpolatos omitterem). Quorum collationes plenas attulerim, adnotavi vel in Addendis adnotabo. Nam ut orthographica et falsam verborum separationem in plerisque, ita lectionem codicum deteriorum saepe (vellem saepius etiam) omisi. Cur enim nube lectionum ad verum inveniendum inutilium apparatum obrui sinerem?

Quod in priore parte libri modo nomine meo modo persona prima me induxi, eam inaequabilitatem aliasque ne mali consulat lector quaeso.

DABAM FRANCOFVRTI AD MOENVM
Mense Augusto anni MCMVI.

CARMINA

CODICVM QVORVNDAM

SAECVLO NONO ANTIQVIORVM

482

Vide nunc fasc. I n. **1.**

483

SISEBVTI

regis Gothorum epistula missa ad Isidorum de libro rotarum B. V 46. M. 388. B. V p. 357.

Tu forte in lucis lentus vaga carmina gignis
Argutosque inter latices et musica flabra
Pierio liquidam perfundis nectare mentem.
At nos congeries obnubit turbida rerum
Ferrataeque premunt milleno milite curae,
Legicrepae tundunt, latrant fora, classica turbant;
Et trans Oceanum ferimur porro usque nivosus
Cum teneat Vasco nec parcat Cantaber horrens.

483. *O = Ovetensis nunc Escorialensis R II* 18 *saec. VII—VIII longe optimus* (*Loewii conlationem ed. Goetz Ind. schol. hib. Ienens.* 1887—88), *e quo vel minima afferam. Pauca addam ex C*(*oloniensi* 83 *II anni* 798) *quem contuli Mus. rhen.* 30, 133 *et B*(*ambergensi* 787 *s. VIII*) *quem contuli;* ς (*Bern.* 219 *s. X. Paris* 7533 *s. X. Regin.* 255 *et* 1260 *s. X. Sangall.* 855 *s. IX. alios*) *non afferam.* — *Titulo carent O fol.* 23ᵛ, *B.* Incipit epistoł Sisebuto regis Gotorum missa ad Isidorum de libro rotarum *C.* — Isidoro *Aldhelmus p.* 232 *G., sed regi* [*a.* 612—620] Sisebuto *auctor de computo et Clemens Scotus et* ('in prologo sesebuti ad ysidorũ') *glossa in Vatic.* 1469 *s. X tribuunt.* 1 lucu *B*ς luco *ex* lucu *C* 2 musica flabra = *c.* 658, 12 3 Pyerio *OC* 5 Ferrateque *O* -tique *C* Feratumquę *B* 6 Legicrępe (-crepi *B*) tundunt *OB*ς Legifereq; crepunt *C* 'Legiscrepa: νομοδίφας' *Corp. Gloss. II* 122, 2 7 niuossus *C* 8 orrens *OCB*

En quibus indicas, ut crinem frondea Foebi
Succingant hederave comas augustius umbrent!
En quos flammantem iubeas volitare per aethram!
Quin mage pernices aquilas vis pigra elefantum
Praecurret volucremque pigens testudo molossum,
Quam nos rorifluam sectemur carmine lunam.
His tamen, incurvus per pondera terrea nitens,
Dicam, cur fesso livescat circulus orbe
Purpureumque iubar nivei cur tabeat oris.
Non illam (ut populi credunt) nigrantibus antris
Infernas ululans mulier praedira sub umbras
Detrahit altivago e speculo, nec carmine victa
Vel rore Stygis aut herbis terrae aericrepantem
Vincibilemque petit clangorem (quippe per aethram,
Qua citimus limes dispescit turbida puris,
Inviolata meat); sed vasto corpore tellus
(Quae medium tenet ima polum) dum lumina fratris
Detinet umbriferis metis, tum sidere casso
Pallescit, teres umbra rotae dum transeat himen
Aggerei velox cumuli speculoque rotanti
Fraternas reparet per caelum libera flammas.

9 Est *B* In, *corr. m.* 2 (?), *O* crimen *O*¹*B* 10 ederaue *O* edere ue *B* umbrant *B* 11 In *B* ethram *O* 12 *sic* (Quin *ex* Quid) *O* magnę pernicies aquilas vis pigię leuantum *B* magis pernicius aquilam sus pigra uolantem *C* 13 Precurret *O* 15 His *O* Sed *C* Es *B* 16. 17 quur *O*

16 libescat *OC* liuera *B* 18 illa *B* 19 Infernans, *corr.*, *O* predira *OC* subumbrans *B* 20 Detrait *O* e *O*, *om.* *BC* altivaga e specula *Dousa* ne *B* 21 Vel *OC* Neg *B* stygis *O* stigias *rell.* aut here terra matricrepantem *O*, *em.* *Goetz*; *om.* *B*ς; mortalis transit in undas *C* 22 atram *O* aetram *C* 23 dispecit *O*; *corr.* *Scaliger* (dispexit *C* dispicet *B*) 25 Que *O* immo *C* culmina *libri:* lumina *Scaliger* 26 Desinet *OB*, *corr.* *Scaliger* (Disserit *C* Deserit ς) moetis *O* tum *O*: dum *CB* 27 teres *O*: terrae *C*, *om.* *B* rotam *Goetz* himen *O*: exh$\overset{e}{u}$m$\overset{v}{o}$r *B* axem *C* imae *Riese* 28 *sic* *CB*, Aggeret *O* rosanti *O*; *similia rell.* rotanti *vulgo, cod. Leid.* 29 re- *ex* preparet *O* *m.* 2 reparat *C*

Sed quia mira putas, cur, cum vis maxima solis
Bis novies maior clueat quam terreus orbis,
Non circumcingat terrestres lumine metas,
Sume ratum rationis opus. Namque aspice Foebum,
Quam sublimis eat convexa per aurea mundi
Quamque humilem terram conlustret cursibus altis:
Hic ingens, utcumque libet, cum desuper ignes
Sparserit, obliquo vel cum radiaverit axe,
In terram radii franguntur. cetera solis
Lumina, qua maior iaculis radiantibus exit,
Nil obstante globo tendunt per inania vasta,
Donec pyramidis peragat victa umbra cacumen.
Per quam cum Foebe gelidos agit uda iugales,
Infima vicinis nonnumquam decolor umbris
Fratre caret vacuoque exsanguis deficit ore.
Cur autem sola spolietur lumine luna,
Nil vero mirum est. quippe illam lucis egentem
Lux aliena fovet; quam cum pars proxima metae
Invidet, expectat radios male caerula fratris.
At chorus astrorum reliquus non tangitur umbris,
Et proprium cunctis iubar est, nec sole rubescunt.
Sed sudus radiis astralibus inpete celso
Porro ultra solem rapitur cum vertice caeli.
Iam cur semenstri non semper palleat orbe,
Inflexi praestant elico tramite cursus.
Namque vagans errore rato cum devia tortos

30 circum *C* 31 nobies *O* M. b. n. *C* 32 terrestris *CB* moetas *O* 33 febum *O* 34 conuexsa *O* 35 curribus *OB* cursibus *C* 36 cum *O*: ut *B*, *om. C* ignes *O* ignis *rel.* 37 oblico *C* axse *O* 40 o/// ante *B* potente, *corr. in* patiente, *C* 41 puramidis *O* 42 febe *O* aget *O* agit *Scaliger* 44 exanguis *O* 45 spoliatur *B* -atus *C* 47 fobet *O* moetae *O* 48 cerula *O* 49 corus *O* 51 Sed sudum *O* Sed suum *B*; *om. C* adies atralibus inpete celso *O solus*; *corr. Goetz*; *om. rell.* 52 uertice *ex* -cae *O* 53 saemenstri *O* 54 prestant *O* oblico *C* eloco *B* elico (*in mg. m.* 1: quod greci flexuosum dicunt id est elicon) *O* 55 cum *libri* ceu *Buecheler* tortus *C*

Conligit anfractus, metam sol eminus exit
Intorquetque peplum noctis radiatque sororem.
Haec eadem ratio est, subitis ubi frangitur umbris
Augusti solis rutilum iubar, indiga lucis
Quando inter terram et solem rota corporis almi
Luna meat, fratrem rectis obiectibus arcens.

B. V 114. M. 1056.
B. V 383.

484

De ventis

Quattuor a quadro consurgunt limite venti.
Hos circum gemini dextra laevaque iugantur

56 Dum legit *OB* Cum legit *C* Colligit *Scaliger* Deligit *olim Riese* moetam *O* 58 Hec *O* 59 Augisti *O* (Angusti *BC*) indega, *corr., m.* 2, *O* 60 almi *O, Pithoeus* almae *B* alti *C* albi *Computus* 61 met *O* argens *O* (algens *m.* 2) *B Reg* 1260 arguens *C, Computus*: urgens *Reg* 255 arcens *Scaliger*. — *Sisebuti hoc quoque carmen extat* (*ap. Migne vol.* 80, 372) *in Toletano:*

(= *Dracontius De laud. dei* I 130.) 'Clarus ubique deus, nunquam mutabilis auctor.'
Chare mihi in aevum valeas tu, Teudila, semper
Atque animo grato nomen amantis ama.
Qui tibi divinum iussit concedere votum,
Ipse tibi tribuat Sundrimer alma via (*lege,* alme, viam).
Te dominus verax veraci gratia servet,
Vt nomen meritis vindices ipse tuis.
Sit leo de tribu Iuda tibi fautor ubique,
Sit tibi vitae lux Christus ubique pius!

484. *Spectat ad Isidorum de natura rerum c.* 37. — *Codicum familiae:* I. *D*(*urlacensis nunc Caroliruh.* 36 *s. IX—X; cont. Holder*), *cui similes sunt R*(*eginensis* 1260 *s. IX*), *Paris.* 5543 *s. IX, g* (*Gothanus I* 75 *s. XI, contulit R. Ehwald*), *Valentiani* 164 *et* 393 *s. IX*; *fortasse Mellicensis s. XI, Bern.* 212 *s. IX—X, Voss. L. q.* 33 *s. X, Codex Librii* 229 (*Cheltenham* 16278) *s. IX, Matrit. ε e* 40 *anni* 1026, *alii.* II. *O*(*vetensis, fol.* 34ᵛ *cf. ad* 483. *Loewii collationem a Goetzio habui*). *B*(*ernensis* 611 *saec. VIII—IX; contul. Hagen et Riese*). *Mediceus* 16, 39 *s. IX in.* (*v.* 1—8). — *Adnotabo* (*orthographicis plerisque omissis*) *DRg et OB. Illi paullo meliores sunt; varia corruptelae genera vide v.* 23. Item versi de supra nominatis uentis *O* Versus de duodecim uentis *R. Om. BDg rell.* 2 Hos circum *OB*] Hi

Atque ita bis seno circumdant flamine mundum.
Primus Aparctias Arctoo spirat ab axe:
Huic nostra nomen lingua est Septentrio fictum.
Circius hinc dextro gelidus circumtonat antro;
Thrascian Graeci propria dixere loquella.
Huic laevus Boreas glaciali turbine mugit;
Frigidus hic Aquilo nostris vocitatur in oris.
At Subsolanus medio flat rectus ab ortu;
Graecus Aphelioten apto quem nomine signat.
Huic Vulturnus adest, dextra qui parte levatur;
Attica Caecian Grais quem littera signat.
Nubifero flatu laevum latus inrigat Eurus,
Dorica quem simili designat nomine lingua.
At Notus e medio solis dat flamina cursu:
Austrum rite vocant, quia nubila flatibus haurit.
Euronotus cui dexter adest, quem nomine mixto
Euroaustrum Latia dixerunt voce Latini.
Libonotus laevam calidis attaminat auris;
Aestibus inmensis ardens Austroafricus hic est.
Abscessum solis Zephyri tuba florea servat,

quoque sex *DRg* iugantur *Dg*]girantur *B* iunguntur *OR* 3 Adque *O* flamina *B* flumine *g* 4 aparthias *DR* aparcias *OB* -chias *g* arctoo *R* arto o *D* alto *O* arcto os *B* arctoč *g* ispirat (insp. *m.* 2) *O* 5 nostris nomine *O* est *om. OB* finctum *Dg*, *recte R* finxit *B* fixit *O* 6 huic *O* hunc *B* hinc . . in *R* dextra *O* circumtona (t *supra scr. m.* 2) bātro *O* 7 *om. B* Tracian *R* Trasciā grai *O* 8 leuus *O* 9 hinc *DRg* hic *OB* uocatur *B* 10 Ad *O* med. fl. r.] fl. r. solis *O* 11 Gregas *O* Gręgus *g* apolio ten *O* ofilioten *B* apto nunc quem *O* 12 bulturnus ad extra q̇ (*i. e.* que) *O* leuatus *Dg* 13 Adtica *O* calciā *OB* grai *O* signant *O* 14 ero *m.* 2 *O* l. l.] leuigatus *O* irrigat *g* 15 Do rida *Dg* simile signat *O* 16 Ad *O* e *om. OB* cursum *O* 17 rite] ficte *R* quam flatibus nubila aurit *O* 18 Euronotos *g* quem] cui *B* 19 Euraustrum *D* Eur////istrum *g* Euroaustrum *ORB* uoci *O* 20 adtaminat *O* 21 Aestiuus *R* auster africus *g* hic *DR*] ipse *B* in *O* 22 Abscessu (ces *m.* 2) *O* zip turba *O* tubida *D*

Italia nomen cui fixum est voce Favoni.
Huic dextram tangit dictus Lips Atthide lingua;
Africus hinc propria veniens regione vocatur.
At tu, Core, fremis Zephyri de parte sinistra;
Argesten Grai vocitant cognomine prisco.

484ª

Versus sc̄i AVGVSTINI episcopi

Donatistarum crudeli caede peremptum
Infossum hic corpus pia est cum laude Nabori.
Ante aliquod tempus cum Donatista fuisset,
Conversus pacem, pro qua moreretur, amavit.
Optima purpureo vestitur sanguine causa.
Non errore perit, non se ipse furore peremit,
Verum martyrium vera est pietate probatum.
Suspice litterulas primas: ibi nomen honoris.

23 Italica *puto* Italia *DR* Ex italia (*sic*) *O, Bern.* 212 Ex itala *Bg* nomen *OB*]ueniens *DRg* fixum *OB*| dictum *DRg* faboni *O* 24 lyps *B* attide *libri* (ãtice *O*, attica *m.* 2), *recte?* 25 hinc *DRg* huic *O* hic *B* 26 chore *DRg* fremens *Rg* zepheri *O* 27 Agrestē *R* Argestenq̣ụẹ̇ *D* Argesteṇque *g* Agrestamque grai uocant ore camena Explicit *O* Argestem quem graia suo vocat ore ecamena *B* prisco] tantum *g* (*sed corr. m.* 2), dictum *Matrit., D ex corr.* — *Hinc fluxerunt hexametri* 63 *leonini qui inscripti sunt* Versus de XII ventis Tranquilli physici, *editi Mus. rhen. I* 130, *cf. Annal. phil.* 117, 768; *Suetonius ed. Reifferscheid p.* 304.

C = *Sessorianus* 55 *nunc bibliothecae Vittorio Emmanuele Romanae* 2099 *fol.* 168. *Ed. pr. Ign. Giorgi* 1886, *deinde De Rossi, Inscr. christ. urbis Romae II* 1, 461, *ex quo sumpsi*; *qui ex anthologia aliqua Africana sumpta putat. De codice cf. Knoell in C S Eccl. L Vindob.* 33, 1: *is saec. VII—VIII, De Rossi saec. VI—VII tribuit.*

484ª. 3 aliquot *C* 4 q̃ 5 uestitus *C, em. Ziehen* 7 probat̄ *C* 8 *sc. diaconus.*

484^b

Versus CITHERI rhetoris

Quisque gravas lacrimis Hilarini flebile marmor,
Fleto aviam potius duram vivacibus annis.
Ille deo meruit, tenero praelectus in aevo
Vivere tiro brevis, sed iam sub milite Christi ....

485

B. M. — B. III 272.

De figuris vel schematibus

Collibitum est nobis, in lexi schemata quae sunt,
Trino ad te, Messi, perscribere singula versu,
Et prosa et versu pariter praeclare virorum!

Κόμμα

Particulae membra efficiunt, haec circuitum omnem.
Particula est comma. ut versu tria commata in illo:
'Arcadiam petis, inmensum petis, haud tribuam istud.'

Κῶλον

Membra ea sunt, quae cola vocant; ea circuitum explent.
'Nam qui eadem vult ac non vult', colon facit unum.
Huic adiunge sequens: 'is demum est firmus amicus.'

Περίοδος

Circuitus, peri-quam dicunt-odos, orta duobus

484^b. rethoris 3 dō 4 χ͂ρι *C*
485. *Carmen circiter a.* 400 *ad Arusianum Messium scriptum* (*Haupt Herm. VIII* 181) *inscripsi ut Parisinus* (*P*) 7530 *saec. VIII, quo solo servatur. Primus ed. Quicherat, qui pleraque emendavit.* scem. *P V.* 1—3 *praeter illa* 'Collibitū est nob in lexi scem' *et* 'pariter placare uirorum,' *deinde u.* 33 *et* 93, *in P nunc abscissi, ex Sirmondi solum apographo noti sunt.* 3 Et prosam v. *Ritschl* placare *P* praeclare *Buecheler* spectate *Ziehen; de genetivo cf.* 485^a, 161 'felix volucrum.' planare *Halm.* 4 et membra, e. h. *Quicherat* 5 coma *P* 6 inmetum, *corr.*, *P* 7 Membrea sunt *P* circuitu *P* 8 uul hac *P* 9 his *P* 10 ados *P corr. Schneidewin* ora *P* orsa *Ahrens* orta *Sauppe*

Membris, ut praedicta, venit tetracolon adusque.
Nam si plura itidem iungas, oratio fiet.

Ἀνάκλασις

Est reflexio, cum contra reflectimu' dicta.
"'Non expecto tuam mortem, pater', inquit. at ille
'Immo', ait, 'expectes oro neve interimas me.'"

Ἀντιμεταβολή

Permutatio fit, vice cum convertimu' verba.
'Sumere iam cretos, non sumptos cernere amicos.'
'Quom queo, tempus abest; [quom tempus adest] 'nequeo' inquit.

Ἀλλοίωσις

Differitas fit, differre hoc ubi dicimus illi.
'Excitat hunc cantus galli, te bucina torva.
Te ciet armatus victus, huic otia cordi.'

Ἀντίθετον

Oppositum dico, contra cum opponimu' quaedam.
'Doctor tute, ego discipulus.' 'Tu scriba, ego censor.'
'Histrio tu, spectator ego; adque ego sibilo, tu exis.'

Αἰτιολογία

Redditio causae porro est, cum, cur ita, dico.
'Audi, etsi durum est; nam verum quod grave primo
Consilium acciderit, fit iucundum utilitate.'

Ἀνθυποφορά

At si adversa mihi referam, relatio fiet.

11 tretacolon *P* 13 refletio *P* reflectimus *et sic s ubique P* 14 pariter inquid *P* 15 ait expectis *P* 17 supto *P* 18 Quod q. t. abest n. inquid *P, corr. et supplevit Haupt Herm. VI* 263 *Αμοισις P, corr. Sauppe* 19 sit differe *P* dicimu illo *P, corr. Sauppe* 20 buccina torba *P* 21 cordis *P* 22 Appositum *P* 25 *Αετιολογια P* 26 Aud. *P* uero *P, corr. Sauppe* 27 iogundum *P* 28 *Ανειποφορα P* rellatio *Schneidewin recte?*

"Sed moveas te, lucifugus, sis in medio audax!'
†'Landes inductus cui pes malus optige ambos."†

Ἀπόκρισις

Fit responsio ad haec, quae contra fingimu' dici.
'Irascetur: sperne. dabit damnum: reparabis.
Caedet: ne toleres. at sum minor: emorere, inquam.'

Ἐπαναφορά

Est repetitio, cum verbo saepe incipio [uno].
'Ipse epulans, ipse exposcens laeta omnia nuptae,
Ipse patrem prolemque canens, idem ipse peremit.'

Ἐπιφορά

Desitio contra, cum verbo desino in uno.
'Vt possem, fecit fatum; dedit haec mihi fatum:
Si perdam, abstulerit fatum: regit omnia fatum.'

Κοινότης

Haec duo coniunctim faciunt, communio uti sit.
'Vis callere aliquid: discas. vis nobilitari
Ingenio: discas. vis famam temnere: discas.'

Ἀναδίπλωσις

Fit replicatio, si gemines iteramine quaedam.
'Ibo in eum, sit vel pollens ut fulmine dextra,
Pollens fulmine dextra, fero bis praedita ferro.'

Βραχυλογία

Est brevitas, raptim paucis cum dicimu' multa.

30 Clandestina decet . . umbra *Haupt* Ludo est, indoctus c. p., m. optigit umbo? *Ahrens* 33 Cedet me tolere ne si minor emorere *Sirmondi apogr.* (*solum* inquam *P*), *corr. Sauppe* Caedet me: tolera. nex imminet *Ritschl* neci mittor: morere *Baehrens* nec si minor? *Ziehen* 34—42 *post* 63 *transpos. Dzialas* Ἀπαναφορα *P* 34 uno *add. Quicherat* 35 exposcens *Baehrens* exponens *P* 37 Desisto *P*, *em. Sauppe* 40 ut sit *P* 42 dicas. vis *P* 43 *Ανδιπλωσις P* 44 ut *i. e. licet* 45 vis *Ahrens* 46 partim *P, corr. Sauppe*

'Mentem contempla; nam consilio valuit: fors
Decepit.' 'Si peccat, homo est. concede; fatetur.'

Διαφορά

Si verbum diverse iteres, distinctio fiet.
'Cuivis hoc homini dones: homo si modo, nolit.'
'O mulier, vere mulier! scelera omnia in hoc sunt.'

Πολυσύνδετον

Multiiugum dico, articulis quod pluribu' iungo.
'Ille hunc fallit, at hic gaudet, nos vero timemus
Praesertim in peregri ne fas abrumpere tentet.'

Διαλελυμένον

Abiunctum contra est, si nullis singula necto.
'Cognoscas, qui sis, cures te, vir sapiens sis,
†Et prius verbis time illum quaelibet unum.'†

Διηρημένον

†Disparsum reddo, quod passum non ordine reddo†
'Ambo Iovis merito proles, verum ille equitando
Insignis Castor, catus hic pugilamine Pollux.'

Διέξοδος

Fit percursio, percurro cum singula raptim.
'Vim maiorem haud inveniet, parilem similemve
Vincemus, non audebit certare minore.'

47 uoluit *P* 48 si peccat *Froehlich* sepe ad *P* *Duo exempla secrevit Riese* 49 *Διαφωϱ.* *P* diuersae *P* 50 homodọ si modo *P* 51 O muli *P*, *em. Sauppe* 52 *Πωλυνδετων* *P* Multičongum *P* 53 at] et *Sauppe* 54 praesentim *P* tentet *Quicherat*] t et iret *P* 55 *Διαληλυμενων* *P* nullis *sc. nexibus* 57 *sic P.* Et peius serpente time illum qualibet unum *Ahrens: quod non est 'abiunctum.'* Est drilus, verpus, timet illum quaelibet una *Haupt!* 58 *Διεϱειμμένον* *P*, *em. Quich.* *Διεϱϱιμμένον* *Schneidewin* quod *del. Riese* q. sparsum *Sauppe* non] uno *Quicherat* 60 castus hic pugilḷ. pullux *P* *Διεξοδως* *P* 61 percussio *P* 62 Maiorem vim non *P* Vim maiorem *Christ* haud *Ahrens* simili in re *P, corr. Haupt* 63 certeare minorem *P, em. Ahrens*

'Επιπλοκή

Fit conexio, posterius si necto priori.
'Cum sensi, dixi; cum dixissem, inde suasi;
Cum suasissem, abii; simul atque abii, indupetravi.'

'Επανάληψις

Illa resumptio fit, quaedam cum dicta resumo.
'Cognitus est nobis, iam cognitus, ac bene novi.'
'Tu vero sapiens †cunctis, immo ipsa Minerva.'

'Επιτροπή

Fit concessio, cum quidvis concedimus optet.
'Nescivit vel non potuit vel noluit: ut vis,
Pone, tibi permitto; tamen non debuit uti.'

'Επιφωνούμενον

Intersertio, cum inseritur sententia quaedam.
'Pollet enim forma, quod regnum aetatis habendum est,
Fortuna, quae sola potest quemcunque beare.'

'Επίζευξις

Fit geminatio, cum sensus geminamus eosdem.
'Thebae autem, Thebae, vicina urbs inclytaque olim.'
'Mi nate, o mi nate, meae spes sola senectae.'

'Επεκφώνησις

Exclamatio ea est, quam ut motus reddo repente.
'A, postquam victum video me, tu improba et amens,
Fortuna, es, quos sublimas mox ipsa premendo.'

64 connexio *P* 65 dixisse *P, em. Riese* dixi *Baehrens* dixem *Sauppe* deinde *P, corr. Riese* 66 Cum suasi ipse *Baehrens* indupretraui *P* 67 *Επαναλημφις P Tres versus et 'Επανόρθωσις titulum deesse putat Rich. Schmidt* (*a.* 1874) 68 ac *Schneidewin* at *P* est *Sauppe* 69 cunctis *P*]; sapiens? *Haupt* imo *P* *'Επιτροπν P* 70 apte *Baehrens et Ziehen* opte *P* 71 Hisce uti *Froehlich* 72 Ponet ibi *P* *Επιφωνουμενων P* 78 meae] meme ae *P* 79 ea] mea *P* 80 At *P* Ah *Halm* per quam *Baehrens* amans *P* 81 prẹmendo *P*

Ἰσόκωλον

Fit parimembre, ubi membra †aequa et circuitus sunt.
'Cui nec finis adest cupiendi nec modus extat
Vtendi, citus in dando est, celer in repetendo.'

Μερισμός

Cum privis propria attribuas, fit distribuela.
'Huic furta in manibus, fuga plantis, ventre sagina.'
'Tu sumptu pauper, dando dis, ingenio rex.'

Μετάβασις

At remeatio fit, cum rursus me redigo ad rem.
'Verum longius excessi nec tempore in ipso
Fortasse indulgens animis: ergo redeo illuc.'

Μετάφρασις

Fit variatio, cum simili re nomina muto.
'Regnavit Libyco generi, regnavit et Argis
Inachiis, dominatus item est apud Oebaliam arcem.'

Μετάκλισις

Declinatio, cum verbo declino parumper.
'A primo puerum rectum est condiscere recte.'
'Dignos digna manent, plerumque bonis bene vortit.'

Ὁρισμός

Definitio fit, cum rem definio pro me.
'Diligere, hoc prorsum est velle id, [quod] prosiet illi:
Nam qui ad se revocat quod vult, mihi sese amat ipse.'

Ισοκολων P 82 paremembre *P* aequa et *P* aequalia *Sauppe* aequali circuitu *Baehrens recte?* 84 citius *P* inr.] ir. *P* 85 priuiis *ex* primis *P m. pr.* privis *Quicherat* destribuela *P* 86 faga *P* 88 rematio *P* 89 tempore iusto *Riese* 91 in re *Sauppe* 92 lybyco gene *P* 93 am arcem *P, cetera in Sirmondi apographo* εκκαλισις *P, em. Sauppe* 94 uerbum *Ahrens* ωρισμός *P* 96 *cf. Mus. rhen.* 46, 243. 51, 327 98 Dilige *P* velle id quod *Sauppe*]uert id *P* prosit et *P, em. Emperius* 99 vult mihi, sese *Sauppe* mihi] hic *Riese olim* magi' *Buecheler*

Ὁμοιοτέλευτον

Confine est, simili fini cum claudimu' quaedam.
'Quom minus indignatur, ibi magis insidiatur,
Vt metuas noxam, si non ostenderit iram.'

Ὁμοιόπτωτον

Aequeclinatum est, quod casu promimus uno.
'Auxilium, non consilium, rata, non cata verba,
Rem, non spem, factum, non dictum quaerit amicus.'

Πολύπτωτον

Multiclinatum contra, variantibu' quod fit.
'Tu solus sapiens, tibi cuncti cedere debent,
A te consilium petere et tua dicta probare.'

Παρονομασία

Supparile est, alia aequisono si nomine dicas.
'Mobilitas, non nobilitas.' 'bona gens, mala mens est.'
'Dividiae, non divitiae.' 'tibi villa favilla est.'

Προσαπόδοσις

Est subnexio, propositis subnectere quaeque.
'At nos non ut tu: nos simplicitate, tu arte.'
'Hoc das, hoc adimis nobis: das spes, adimis res.'

Παραδιαστολή

Subdistinctio fit, cum rem distinguimus ab re.
'Dum fortem, quia sit vaecors, comemque vocat se,
Quod sit prodigus, et clarum, qui infamis habetur.'

ομοιοπτελευτον *P* 100 Confinies simili *P* 101 Quom *Halm* Com *P* Quo . . eo *Schneidewin* 102 Vt noxam metuas *P* non] n. *P* *ομοιπτοτον* 103 Aequaeclinatum *P* Aequicl. *Ahrens.* pr. i/// uno *P* *πολιπτοτον* *P* 106 contraria uariantius (*em. Halm*) quod sit *P* 107 dere *om.* *P* *παραονομασια* *P* 109 alia *Sauppe* tale *P* alid *Ahrens* 110 mouilitas non uilitas *P* 112 subnectio *P* 113 tuare *P*, *em. Sauppe* 114 adimes *bis* *P* *πραδιαστολε* *P* 116 forte *P* quia *P* qui *Schneidewin* uaecor *P* 117 Quod *P* Qui *Baehrens* si *P* sit *Quicherat*

Παρένθεσις

Interiectio, cum quaedam medio ordine famur.
'Huc ut venimus, interea — nam tempus erat ver,
Et sacrum Florae et Cereri nemus — imus ad aras.'

Παρομολογία

Est suffessio, cum sensim pro parte fatemur.
'Verum Academicus est.' 'Esto: tamen omnia nulli
In dubium revocant.' 'At quaedam; at pleraque, si vis.'

Πρόληψις

Anticipatio fit, contraria cum occupo verba.
'Credo, ille et flebit multum et iurabit, amicos
Producet testes: sed vos rem quaerere par est.'

Παρόμοιον

†Adsimula, momento cum simile hoc facio illi.
'Nam plebeius homo, ut ferme fit libera in urbe,
Reg[nat] ibi, et puncto regnat suffragioloque.'

Παρρησία

Inreticentia, cum verum reticere negamus.
'Dicere, quod res est, cogor; vos ista, Quirites,
Vos facitis, dum non dignis donatis honores.'

Πρότασις

Propositum, cum proponas, quod deinde repellas.
'Est ornanda domus spoliis: hic ornat amicam
Exuviis. leges discendum est: discit amores.'

Παρεντεσις P 118 Interfectio *P* 120 Cereris *Sauppe* 121 suffasio *P* sensi *P*, *corr. Baehrens* 122 Academicus *Haupt* academia *P* 123 Ad *P* at *Baehrens* et *P* sibi *P*, *corr. Quich.* quivis *Baehrens* *Προλησις P*

125 illae fleuit m^{v}ltū et iurauit amico *P*, *em. Quich. et Sauppe* 126 Producit *P* pars est *P* 127 Atsimula momento cum s. *P* Adsimile a m. *Quicherat* Adsimulatio, cum nomen *Buecheler* Adsimile est, cum agnomento *Froehlich* Adsimilamen erit tum, cum *Ziehen* 128 Nan *P* 129 Reg *P* Legibus et *Buecheler* que] qui *P* 131 ista *Quicherat* ita *P* 133 Propositio *P* -itum *Quich.*

Πάντα πρὸς πάντα

Cuncta ad cuncta, ut: 'Gens Graia, Afra, Hispanica servit;
Nam partim meritost ultus, partim insidiantes
Praevenit, partim victor virtute subegit.'

Συναθροισμός

Est conductio conquegregatio, cum adcumulo res.
'Multa hortantur me: res, aetas, tempus, amici,
Concilium tantae plebis, praenuntia vatum.'

Συνοικείωσις

Conciliatio, diversum si conciliamus.
'Prodigus [est] et parcus idem: [nam] nescit uterque
Vti opibus, peccant ambo; res deterit ambos.

Τρίκωλον

Teriuga sunt, quae respondent secum ordine trino.
'Si neque divitiis polles neque corpore praestas
Nec corde exuperas, cur te dicam esse beatum?'

Χαρακτηρισμός

Fit depictio, cum verbis ut imagine pingo.
'Pocula, serta tenens flexa cervice iacebat,
Limodes, gravis optutu, madido ore renidens.'

Ἐπιτίμησις

Est correctio, cum in quodam me corrigo dictu.
'Nam tarde tandem — tarde dico? immo hodie, inquam.'
Vel sic: 'non amor est, verum ardor vel furor iste.'

136—138 *damnat H. Kropp* 137 meritostultos *P, em. Sauppe* 138 p̄ueni *P* invictos *Ahrens* uirtutem̄ *P* *Συναεροισμος P* 141 Concilia *P* denuntia *P* praenuntia *Halm* natum *P* *Συνοικιωσις P* 143 Prodigiis *P* est *et* nam *add. Quicherat* 144 deterit *G. Loewe* dederet *P* dedecet *Quicherat* *Τρικωλων P* 145 trina *Sauppe, sed cf. v.* 2 *Χαρακοηρισμος P* 148 depinctio *P* uerb. *P* 149 ferta *Quicherat* 150 Limonides *P, em. Haase* *Επιτειμηισις P* 153 uerbum *P*

Προυπάντησις

Fit praeoccursio, si reddas priu' posteriori.
Vt: 'pluvias cernas nolle istos ac cupere illos:
Lirantes cupiunt imbrem noluntque viantes.'

Ἀναστροφή

Esse reversio et in prosa solet, ut fit in istis:
'Pauxillam ob culpam.' 'male quod vult.' 'praecipiti in re.'
Troianos facit ire ut divus Homerus 'aves ut.'

Ὑπερβατόν

Transcensus porro est, cum intersita pendula claudo.
'Atque ego, quod negat hic vivis, ius eripit omne,'
Fas abolet, laedit leges, haec omnia mitto.'

Ἀντεναντίωσις

Exadversio fit, minimis si maxima monstres.
'Non parva est res, qua de agitur' pro 'maxima res est,'
Vt dictust Aiax 'non infortissimu' Graium.'

Ζεῦγμα

Nexum est, si varias res uno nectimu' verbo.
'Oebalon ense ferit, Lycon hasta, Pedason arcu.'
Nam mediost 'ferit' et fini pote principioque.

154 redas prius *P* 155 ac cupere *Sauppe* (at c. *Baehrens*) accipere *P* 156 Lirantes *G. Loewe* Arantes *P* Artrantes *Froehlich* 158 Pausillam occultam *P, em. Ahrens* praecipit *P, em. Schneidewin* 159 ut duuius *P* Troianos facit ire viros *H. Riese* 'aves ut' *separat Baehrens. Il. II* 459 *spectat ad Danaos* 160 interposita *P* 161 uiuis *P* quidvis *Sauppe* necat hic civis *Baehrens recte?* 162 laedet *P* 164 pro maxima *Ahrens* sed proxima *P* 167 *cf. c.* 392, 3; 2 Lycon ferit *Christ, recte?* asta pidason arci *P* 168 Nam *Baehrens* Nunc *P* mediost *scripsi* medius *P* medium(st) *alii* fuerit *P, em. Schneidewin* sini *P*

Μεταβολή

Si verbum varie mutes, variatio fiet.
'Quis nos propter te dilexit? quando aliquem tu
Iuvisti? quas res gessisti? cur ita abundas?'

Ἀλλοίωσις aut *Ὑπαλλαγή*

Fit mutatio multimodis. 'Bello Africa flagrat,'
Afros cum dicas bellare. et tempora quando
Et casus numerosque figurando variamus.

Ἔλλειψις

Fit defectio, cum verbum, quod subtraho grate,
Defit. 'Curat enim nemo nec corrigit hanc rem,
Sed culpat.' quippe hic 'quisquam' subtraximu' grate.

Πλεονασμός

Exuperatio fit, cum causa appono decoris,
Quod vacat, ut: 'quarta vix demum exponimur hora;'
'Saucius ille leo' — quia 'vix' pote tollere et 'ille'.

Περίφρασις

Est autem circum illa locutio: 'bucera saecla'
. . . .
'Fac discas' pro 'disce', et pro 'dic' 'dice loquendo.'

Προσδιασάφησις

Si plenum cumules, adsignificatio fiet.
Vt: 'mihi non placet hoc animo.' quippe ['hoc] animo' aufer,
Et nihilo minus est plenum; verum auxerit illud.

169 uariae *P* 170 nos *Quicherat* non *P* 171 Iuvisti *Sauppe* Iussisti *P* *Τναλλαγη P* 172 multis modis *P* *Ελλυπσις P* 177 subtrax, *P, corr. Quicherat* 178 cum *Christ:* quod *P* 179 quod *Christ:* cum *P*. *Horat. serm. I* 5, 23. 180 uim *P* *Προσδιαγραφεσις P, em. Sauppe* 184 comules atsignificatio *P* 185 hoc *addit G. Loewe, hinc Halm* tu quippe *Sauppe* 186 Enihilo *P* illum *P, corr. Quich.* Expl *subscr. P*

485ª (*olim* 731)

LACTANTII

B. M. —
B. III 253.

De ave phoenice

Est locus in primo felix oriente remotus,
Qua patet aeterni maxima porta poli,
Nec tamen aestivos hiemisve propinquus ad ortus,
Sed qua sol verno fundit ab axe diem.
Illic planities tractus diffundit apertos,
Nec tumulus crescit nec cava vallis hiat;
Sed nostros montes, quorum iuga celsa putantur,
Per bis sex ulnas imminet ille locus.
Hic Solis nemus ést et consitus arbore multa
Lucus, perpetuae frondis honore virens.
Cum Phaethonteis flagrasset ab ignibus axis,
Ille locus flammis inviolatus erat,
Et cum diluvium mersisset fluctibus orbem,
Deucalioneas exsuperavit aquas.

485ª. *Cf. quae disputavi in Claudiano Ieepii II* 190 *sqq. P = Parisinus* 13048 *saec. VIII fol.* 47 (*v.* 1—110). *contulit M. Bonnet. V = Veronensis* 163 *saec. IX init., fol.* 14 *r. L = Leidensis Vossianus, Q.* 33 *saec. X.* It̃ Lactatii de eadem ave (*post Phoenicem Claudiani*) *V.* Versus Lactantii de ave phoenice *L. Inscr. om. P. — Apud gramm. de dubiis nominibus ut Lactantii laudantur v.* 7 (sed trimontes), 16 (adhesit), 23 (tendet), 24 (Necauit), 50, 96, 127, 137 (oculos). — *Librorum longe optimus est P, in quo, si ab orthographicis discesseris, perpauca vitia insunt taliaque quae a scriptura archetypi paene evanida originem trahunt; contra in V et magis in L emendandi conatus non pauci sed plerique infelices deprehenduntur. L non nisi a v.* 110 *plene exhibebo. — v.* 1—16 *in Einsidlensi* 266 *s. X sunt. Recentiores ς sunt multi* (*Cantabrig. G g* 5, 35 *s. XI; Parisin.* 8091 *s. XII; Toletanus* 13, 6 *s. XII—XIII; Bodleianus F* 2, 14 *s. XII; alii*) 1 *sqq. cf. Lactantius Instit. divin. II* 12, 15. *Epitome* 23. 2 patit *P* poli] *PV* caeli *L* 3 hiemesue *V* ḥortus *P* 4 uerbo *P* 5 defundit *V* 6 Nęc *P* 8 imminet *PV*, *constructum ut* despicit *v.* 40 eminet *L* illę *P* 9 solus nemos *P* 11 faetontaeis *P* phaetonteis *V* 14 Deo- *P* Dio- *V* -llio- *V* exup. *P*

Non huc exsangues morbi, non aegra senectus,
Nec mors crudelis nec metus asper adest;
Nec scelus infandum nec opum vesana cupido
Cernitur aut ardens caedis amore furor;
Luctus acerbus abest et egestas obsita pannis
Et curae insomnes et violenta fames.
Non ibi tempestas nec vis furit horrida venti
Nec gelido terram rore pruina tegit,
Nulla super campos tendit sua vellera nubes,
Nec cadit ex alto turbidus umor aquae.
Sed fons in medio [est], quem 'vivum' nomine dicunt,
Perspicuus, lenis, dulcibus uber aquis,
Qui semel erumpens per singula tempora mensum
Duodecies undis inrigat omne nemus.
Hic genus arboreum procero stipite surgens
Non lapsura solo mitia poma gerit.
Hoc nemus, hos lucos avis incolit unica Phoenix:
Vnica sed vivit morte refecta sua.
Paret et obsequitur Phoebo memoranda satelles:
Hoc Natura parens munus habere dedit.
Lutea cum primum surgens Aurora rubescit,
Cum primum rosea sidera luce fugat,
Ter quater illa pias inmergit corpus in undas,
Ter quater e vivo gurgite libat aquam.
Tollitur ac summo considit in arboris altae

15 *sq. cf. Verg. Aen.* VI 275 *sqq.* exsanguis *PL* morbus *L* 16 adest *PV* adit *L* 17 uaesana *PV* 18 Aut mętus *P* Aut metus *VL* Cernitur *scripsi dubitanter* Aut vis *de Winterfeld* Aut Pavor *Goetz* cedis *P* cedit *V* 19 aceruus *PV* aegestas *PV* 20 insomnis nec *P* 21 tempes *P* 22 gelida *P* proina *V* 23 uellerė *P* 24 umur V^1 humor *PL* 25 est ς, *om. VPL alii. Colorem observa christianum, cf. Apocalypsis Joh.* 22, 1—2 27 s. t. m. *VL*] singulis nubes *P* 29 arborem *P* de (*m.* 2) stipite *V* 31 locus V^1 fenix *PL* foenix *V* 32 sed] quae *Francius* 33 Parit *PL* foebo *PL* satellis V^1 36 s//dera *V* (i *m.* 2) 37 pia *P* 38 surgite V^1 39 considit ς consedit *PVL* arborę *P*

Vertice, quae totum despicit una nemus,
Et conversa novos Phoebi nascentis ad ortus
Expectat radios et iubar exoriens.
Atque ubi Sol pepulit fulgentis limina portae
Et primi emicuit luminis aura levis,
Incipit illa sacri modulamina fundere cantus
Et mira lucem voce ciere novam,
Quam nec aēdoniae voces nec tibia possit
Musica Cirrhaeis adsimulare modis,
Sed neque olor moriens imitari posse putatur
Nec Cylleneae fila canora lyrae.
Postquam Phoebus equos in aperta effudit Olympi
Atque orbem totum protulit usque means,
Illa ter alarum repetito verbere plaudit
Igniferumque caput ter venerata silet.
Atque eadem celeres etiam discriminat horas
Innarrabilibus nocte dieque sonis,
Antistes luci nemorumque verenda sacerdos
Et sola arcanis conscia, Phoebe, tuis.
Quae postquam vitae iam mille peregerit annos
Ac si reddiderint tempora longa gravem,
Vt reparet lapsum spatiis vergentibus aevum,
Adsuetum nemoris dulce cubile fugit.
Cumque renascendi studio loca sancta reliquit,

40 dispicit *P* 42 Ex pectus *P* 43 At quae *P* ibi, *sed corr.*, *L* pepullit *P* 44 laeuis *P* 45 sagri *V* modolamina *PV* 46 ciere *P* uerere *V* referre *L* luce .. noua *L* 47 Aed-] ę d- *P* idu- *V* aid- *L* -eae *libri* uocis *P* 48 cirrheis *V* cirreis *L* cerreis *P* adsimolarę *P* assimilare *VL* 49 holor *P* imitare //// se *P* putatur *V* putetur *PL* 50 cillineae *P* cilleneae *V* luere *P* 51 phoeuus *P* foebus *L* eff. *P* diffudit *V* diffundit *L* 52 usquę *P* medos *V* osque micans *Goetz* 54 Igneferumque *V* 55 celeris *P* 56 Inennarr. *V* 57 antistis *P* que *om.* ς uerenda *P* ueneranda *VL* 58 foebe *L* 59 mile *P* pergerit *V* 60 si *P*, *scripsi* (*temporale est*, *ut Lactant. opif. dei* 9, 3) se *VL alii.* reddiderent *P* -runt *V* -$\overset{n}{r}$t *L* 61 repararet *V* fatis *L* 62 cubicule *L* 63 sc̄a *libri* reliquid *PV* relinquit *L*

Tunc petit hunc orbem, mors ubi regna tenet.
Dirigit in Syriam celeres longaeva volatus,
Phoenices nomen cui dedit ipsa vetus,
Secretosque petit deserta per avia lucos,
Sicubi per saltus silva remota latet.
Tum legit aërio sublimem vertice palmam,
Quae Graium phoenix ex ave nomen habet,
In quam nulla nocens animans prorepere possit,
Lubricus aut serpens aut avis ulla rapax.
Tum ventos claudit pendentibus Aeolus antris,
Ne violent flabris aëra purpureum
Neu concreta noto nubes per inania caeli
Submoveat radios solis et obsit avi.
Construit inde sibi seu nidum sive sepulchrum;
Nam perit, ut vivat: se tamen ipsa creat.
Colligit hinc sucos et odores divite silva,
Quos legit Assyrius, quos opulentus Araps,
Quos aut Pygmaeae gentes aut India carpit
Aut molli generat terra Sabaea sinu.
Cinnamon hic auramque procul spirantis amomi
Congerit et mixto balsama cum folio:
Non casiae mites nec olentis vimen acanthi

64 tum *L* mox *libri:* mors ς *edd.* 66 'Fortunati' *apud Miconem v.* 164 Phoenicis *P* foenice *V* fenicis *Mico, L* uaetus *P* uetustas *VL* 67 lucus *V* 68 sastus *sed corr.* *V*¹ 69 Cum *P* aereo *V* uerticẽ *V* 70 graium *P, Heinsius* gratum *VL* foenix *V* fenix *L* habuit *P* 71 Id *P* It *V* qua *V* Et qua ς, *Goetz* prorepere *P* proripere *V* prorumpere *L* 73 uentus *P* claudent *V* pandentib; *V* eulos *P* 74 fabris *V* pùporeum *P* purpereum *V* 75 congreta *V* noto *P* not(h)us *VL* 76 redios *P* radius *L* obsit ς bosit *P* ussit *VL* 77 sepulchum *P* 78 sed tamen *VL* 79 odoris *P* 80 opolentus *V* Arabs *edd.* 81 pigmeę *P* pigmaee *V* pign$\overset{e}{\text{i}}$ae *L* 82 mollit *P* s ab ea *P* 83 *sic* *P* Cinnamomũ *V* Cynnamoum *L* hinc ς spumantis *L* 85 caseae *P* mites *P* -tis *VL* ach$\overset{ti}{\text{a}}$ *V* achanti *L*

Nec turis lacrimae guttaque pinguis abest.
His addit teneras nardi pubentis aristas
Et sociat myrrae vim, panacea, tuam.
Protinus instructo corpus mutabile nido
Vitalique toro membra vieta locat.
Ore dehinc sucos membris circumque supraque
Inicit, exequiis inmoritura suis.
. . . .
Tunc inter varios animam commendat odores,
Depositi tanti nec timet illa fidem.
Interea corpus genitali morte peremptum
Aestuat, et flammam parturit ipse calor,
Aetherioque procul de lumine concipit ignem:
Flagrat, et ambustum solvitur in cineres.
Quos velut in massam, generans in morte, coactos
Conflat, et effectum seminis instar habet.
Hinc animal primum sine membris fertur oriri,
Sed fertur vermi lacteus esse color.

86 lagrimae *V* 88 sociat *P* socia *L* sociam *V* panacheę *P* -chea *VL* tuę *P* turis *V* ture *L* 89 instructos *P, corr. Heinsius* instractis *L* His protinus structis *V* mobile *L* 90 Nidaliq; *L* quieta *L, corr. Heinsius* quiete *PV* 91 sucus *P* que] quae *P bis* circū quaq; supra *L* *Post* 92 *lacunam constituit Birt; cf. ex Gregorio Turonensi de phoenice haec:* „ore odoramenta adtrahit seque ex his tegit (*v.* 91). Tunc diversis modulis incipit cantus effundere suaves ac de nido exsiliens aquarum se undis inmergit. quod cum ter quaterque repetierit, ascendit iterum adtrahitque denuo super se odoramenta quae detulit. Emicante autem sole primum ei iubar inferit igneum (*v.* 97) *sqq.*“ *Haec Lactantium ait referre. vide infra.* 93 inter *VL*] in *P* animam commendat *est ex ev. Lucae* 23, 46. odoris *PV* 94 depositam *PL* tibet *P* 95 Interimit *P* 97 concepit *P* 98 soluitus *P* cinerem *libri, corr. Ritschl* 99 generans *Ziehen*] cineres *PL* -ris *V* in morte *codd. recc.* in more *PVL* natura umore *Ritschl* cineres natura *Buecheler. alia alii* coactus *PL* 100 affectu *P* 102 uerni *P* uermi *V* -mis *L* lactibus *P*

Crescit, et emenso sopitur tempore certo,
    Seque ovi teretis colligit in speciem.
107 Ac velut agrestes, cum filo ad saxa tenentur,
    Mutari tineae papilione solent,
105 Inde reformatur qualis fuit ante figura,
    Et Phoenix ruptis pullulat exuviis.
109 Non illi cibus est nostro concessus in orbe,
    Nec cuiquam inplumem pascere cura subest.
Ambrosios libat caelesti nectare rores,
    Stellifero tenues qui cecidere polo.
Hos legit, his alitur mediis in odoribus ales,
    Donec maturam proferat effigiem.
Ast ubi primaeva coepit florere iuventa,
    Evolat, ad patrias iam reditura domus.
Ante tamen, proprio quidquid de corpore restat,
    Ossaque vel cineres exuviasque suas
Vnguine balsameo myrraque et ture Sabaeo
    Condit et in formam conglobat ore pio.
Quam pedibus gestans contendit Solis ad ortus
    Inque ara residens ponit in aede sacra.
Mirandam sese praestat praebetque verendam:
    Tantus avi decor est, tantus abundat honor.

103 Creuerit *PVL* Crescit in ς et *scripsi* emenso *Brandt:* inmensum *libri* sopitur *Klapp:* subitu$\overset{r}{s}$ *P* -to *L* -tur *V* 104 o ui *P* collegit *V* 107. 8. 5. 6: *sic transposuit Leyserus*, 107 *sq. post* 102 *Baehrens* 108 Mutare *P* -ri *V* Motare *L* tineae *Didacus Covaruvias apud Thomasium* pinnae *PV* pennae *L* papiliones *PV* -nis *L* 106 f(o)enix *VL* pululat *V* exubiis *PL* exuuis *V* 109 est *om. L* 110 cuique *V* subest: *hic desinit P* 111 ambrosius *V*¹ 113 in dolorib; *V* 115 Ast] Has *L* coeperit *L* iuuentus *L* 116 domos *L* 117 quicquid *L* 118 Ossa quae *L* 119 myrr. *V* murr. *L* sabeo *V m.* 2] soluto *L* solo *V*¹ 121 genstans *L* ortus] urbem (*Heliopolim*) *Gryphiander recte*? hortos *Ziehen* 122 arma *L* promit *VL, corr. ed. Veneta* 1509 sagra *V* 123 Mirandum *L* uerendam *Baehrens* uehentes *V* uehementes *L* videnti *edd.* videndam ς 124 aui *Heinsius* ubi *V* ibi *L* habundat *VL*

Primo qui color est malis sub sidere Cancri,
Cortice quae croceo Punica grana tegunt;
Qualis inest foliis, quae fert agreste papaver,
Cum pandit vestes Flora rubente solo:
Hoc humeri pectusque decens velamine fulget;
Hoc caput, hoc cervix summaque terga nitent.
Caudaque porrigitur fulvo distincta metallo,
In cuius maculis purpura mixta rubet.
Alarum pennas insignit desuper iris,
Pingere ceu nubem desuper aura solet.
Albicat insignis mixto viridante zmaragdo
Et puro cornu gemmea cuspis hiat.
Ingentes oculi: credas geminos hyacinthos,
Quorum de medio lucida flamma micat.
Arquatur cuncto capiti radiata corona,
Phoebei referens verticis alta decus.
Crura tegunt squamae fulvo distincta metallo;
Ast ungues roseo tinguit honore color.
Effigies inter pavonis mixta figuram
Cernitur et pictam Phasidis inter avem.
Magnitiem terris Arabum quae gignitur ales

125 Primo qui *scripsi:* Principio *libri* malis *scripsi:* qualis *libri* caeli *VL:* Cancri *Klapp* (1875) (*cf Verg. ecl.* 10, 68) 126 Cortice *scripsi* Mitia quę *V* Mittia qui *L* cruceo *V*¹ corio *Goetz* pumica *L* legunt *VL, corr. Heinsius* 128 flore *VL* Flora *Heinsius* caelo *VL* polo *V*² solo *Heinsius* ruente solo *Knappitsch* 131 porregitur *V* distenta *VL, corr.* ς 132 Alarum *Ritschl* Harum pinnas (pennas *L*) insigne desuperiris (superaris *L*) *VL* alis *add. V* insignit *Schoell* 134 Pinguere *V* aura *VL* (*i. e. splendor ut v.* 44), *quod retinui* (acta *Heinsius*) alta ς 135 insigne *V* mixtis *L* smaragdo *V* 137 oculos ς iyachintos *V* hiacincthos *L* 138 lucidā *L* migat *V* 139 Arquatur *Klapp* Aequataque noto (notho *L*) capiti *VL* Aptatur *Oudendorp* cuncto *scripsi* 140 Foebei *V* Foeb^e^ŏ. ę *L* 141 Grura *V* flauo *V* distinctā *L* f. d. m. *delet Ritschl* 142 roseus *V* 143 pauones *V* mixtaque *V* figura *VL* 144 fasidis *VL* 145 Magnitidē *Bodleianus F* 2, 14 *s. XII* Magna itidem *Baehrens* alis *V*

Vix aequare potest, seu fera seu sit avis.
Non tamen est tarda ut volucres, quae corpore magno
Incessus pigros per grave pondus habent,
Sed levis ac velox, regali plena decore:
Talis in aspectu se tenet usque hominum.
Huc venit Aegyptus tanti ad miracula visus
Et raram volucrem turba salutat ovans.
Protinus exculpunt sacrato in marmore formam
Et titulo signant remque diemque novo.
Contrahit in coetum sese genus omne volantum,
Nec praedae memor est ulla nec ulla metus.
Alituum stipata choro volat illa per altum
Turbaque prosequitur munere laeta pio.
Sed postquam puri pervenit ad aetheris auras,
Mox redit: illa suis conditur inde locis.
O fortunatae sortis felixque volucrum,
Cui de se nasci praestitit ipse deus!
Femina seu [sexu seu] masculus est seu neutrum:
Felix, quae Veneris foedera nulla colit!
Mors illi Venus est, sola est in morte voluptas:
Vt possit nasci, appetit ante mori.
Ipsa sibi proles, suus est pater et suus heres,
Nutrix ipsa sui, semper alumna sibi.

146 potes *L* auis sit *V* 147 parua *VL* tarda ς uolocres *V* 148 decora *L* 150 aspectus *L* 151 Hic *VL* 152 uolocrem V^1 resultat *L* 153 sculpunt sagrato V^1 *post* in *erasum* cori *L* 155 coetus *L* omnē *L, cf. Claudian. Laud. Stilich. II* 414 *sqq.* 156 nec ullus *L* 157 Alitū *L* 158 murmure *Heins* 160 *ante* illa *interpunxi* unde *V* 161 Ad *V* At *L* O *Gallaeus* -tę *V* filisque uolucrum *VL* filique *Heinsius* felixque ς 163 Femina seu masculus est seu neutrum (felix *add. V*) *VL* F. seu sexu seu *Brandt* mas *Heinsius. Versus est spondiacus qualis Prudentii apoth.* 266 (. . egerit aut quo pacto). F. seu, felix, seu masculus est seü n. *Winterfeld Herm.* 33, 163! 'Ipsa (*phoenix*) est sibi uterque sexus, . . ipsa genus' *Zeno Veronensis* († 380) *I* 16, 9 166 'mors natalicius dies' *id.* 167 prolis *L*

Ipsa quidem, sed non [eadem est], eademque nec ipsa est,
Aeternam vitam mortis adepta bono.

B. M. —
B. III 169.

485ᵇ

Iustius invidia nihil est, quae protinus ipsum
Auctorem rodit excruciatque animum.

169 eadem est *add. Baehrens, om. VL* eaedāque *V* 'Phoenix non alia, sed quamvis melior alia, tamen prior ipsa' *Zeno l. c.* 170 ad$\overset{m}{e}$pta *L.* — *Ad hoc carmen illustrandum pertinent quae Gregorius Turonensis* De cursu stellarum c. 12 *refert haec:* 'Tertium est quod de phoenice Lactantius refert. magna est, ait, corpore et decora plumis unguibusque et oculis. quae alterius avis non est iuncta consortio nec iuncta coniugio. nam et nescire homines manifestum est cuius sit generis, masculus an femina sive neutrum (*u.* 163). haec postquam mille transierit annos, petit locum omnibus locis mundanis praeminentem (8), in quo habetur lucus viridi coma verno hibernoque perdurans, in cuius medio fons est magnus et ubertate profluus et lenitate praeclarus (25). huius in litore [est] arbor nobilis reliquas luci arbores proceritate praecellens. in huius arboris vertice haec avis de diversis pigmentorum generibus construit sibi seu nidum sive sepulchrum (77) insedensque in medio eius ore odoramenta adtrahit seque ex his tegit. tunc diversis modulis incipit cantus effundere suaves ac de nido exiliens aquarum se undis inmergit. quod cum ter quaterque repetierit, ascendit iterum adtrahitque denuo super se odoramenta, quae detulit. emicante autem sole primum ei iubar inferit igneum, adprehensoque nido tota integre concrematur. tunc pulvis exustus ad se colligitur et in unam massam quasi in ovi speciem conglobatur ac exinde iterum surgens resumpta vita nutritur, nec cuiquam homini, dum implumis est, pascere cura est (110), tantum caelesti rore nutrita ad pristinam speciem revocatur, et ipsius figurae eisdem plumis eodemque colore reparata progreditur ut prius fuerat ante mortem. quod miraculum resurrectionem humanam valde figurat et ostendit, qualiter homo luteus redactus in pulverem sit iterum de ipsis favillis tuba canente resuscitandus.'

485ᵇ. *Vaticanus* 3321 *saec. VIII fol.* 207 *Isidori differentiarum* (2 rodet excruci; adq:), *qui hausit ex Hieronymo VII* 586 *ed. Vall.:* Pulchre quidam de neotericis, Graeco-

485c

Epitafium Lucani poetae

B. M. B. —

Corduba me genuit, rapuit Nero, praelia dixi.

486

REMI FAVINI

De ponderibus

B. M. —
B. V 71.

Pondera Paeoniis veterum memorata libellis

rum versum transferens . . Iustius *sqq. Einsidlensis* 326 *saec. X fol.* 90: 2 Corrodit auctorem e. animam. — *Cf. Damasus ed. Ihm p.* 7; *XXII. Anthol. Palatina XI* 193:
Ὁ φθόνος ἐστὶ κάκιστος, ἔχει δέ τι καλὸν ἐν αὐτῷ.
Τήκει γὰρ φθονερῶν ὄμματα καὶ κραδίην.

485c. *Sic Bernensis* 363 *s. VIII. cf. c.* 668. 1 Cordaba (b *supra* u) *B*

486. *Codicum familiae: I. A* (*Vindobonensis* 16 *olim Bobiensis saec. VIII—IX fol.* 48 *v.* 1—155; *fol.* 70 *manu tertia v.* 156—208. *Contul. Endlicher a.* 1828 *et Baehrensio Huemer*). *II. B = Parisinus* 7496 *s. IX, Parisinus* 7498 *s. IX, Guelferbytanis Gud.* 132 *s. X et Gud.* 64 *s. X, libri A manus* 2 *et* 3, *Vossian. oct.* 12 *s. IX—X, Cantabrig. Trinity B* 15, 14 *s. X in., Bernensis* 357 *s. X, Vossianus q.* 33 *s. X, Monacensis* 18375 *s. X, Paris* 8069 *s. XI, Regin.* 1709, *Sangall.* 817 *et Laurent. S. Marci* 554 *et Urbinas* 290 *et Paris.* 12117 *et Puyensis* (*Mus. Rhen.* 47 *suppl.* 112 *in quo* 'Remus Faunus' *poeta audit*): *omnes s. XI; alii.* I. A^1 (*m. pr.*) *tantopere genuinitate praestat, ut huius lectiones m. pr. plene adnotare sufficiat, ita ut ex silentio quoque meo eas certo agnoscas. Ubi e re videbitur, A m.* 2 *et* 3, *graviora ex B, Vossiani* 33 *m. alteram* (*u*) *cum* A^1 *conspirantem afferam. Accuratiora sed inutilia pleraque vide in ed. mea priore et in Baehrensiana.* De ponderibus *A. Inscriptione carent Par.* 7496 *Gud.* 132 *alii.* Remi Fauini epistola de ponderibus ex sensu eiusdem clari oratoris (*Rufini qui praecedit*) ad Symmachum metrico iure missa incipit *Par.* 7498 *et fere Voss. oct.* 15. Remi Fauini de ponderibus et mensuris *Gud.* 64, *Monac., alii.* Itē Prisciani lib̃ de ponderibus et m̃suris ex opere Rufini uł Fauiani: I. de ponderibus et mensuris *Voss. q.* 33 *et fere Regin.* 1709. Versus Prisciani grammatici de figuris numerorum et ponderum *Sangall.* 817. Incipiunt uersus Prisciani de ponderibus *Par.* 8069. 1 peonis *A*

Nosse iuvat. pondus rebus natura locavit
Corporeis: elementa suum regit omnia pondus.
Pondere terra manet: vacuus quoque ponderis aether
Indefessa rapit volventis sidera mundi.
Ordiar a minimis, post haec maiora sequentur.
Nam maius nihil est aliud quam multa minora.
Semioboli duplum est obolus, quem pondere duplo
Gramma vocant, scriplum nostri dixere priores.
Semina sex alii siliquis latitantia curvis
Attribuunt scriplo, lentis vel grana bis octo,
Aut totidem speltas numerant tristesve lupinos
Bis duo; sed si par generatim his pondus inesset,
Servarent eadem diversae pondera gentes.
Nunc variant: etenim cuncta haec non foedere certo
Naturae, sed lege valent hominumque repertis.
Scripla tria dragmam vocitant, quo pondere doctis
Argenti facilis signatur nummus Athenis;
Olceque a dragma non re sed nomine differt.
Dragmam si gemines, erit is quem dicier audis
Sicilicum: dragmae scriplum si adiecero, fiet
Sextula quae fertur; nam sex his uncia constat.
Sextula cum dupla est, veteres dixere duellam.
Vncia fit dragmis bis quattuor; unde putandum
Grammata dicta, quod haec viginti et quattuor in se
Vncia habet: tot enim formis vox nostra notatur,
Horis quot mundus peragit noctemque diemque.
Vnciaque in libra pars est quae mensis in anno.
Haec magno Latio libra est gentique togatae:

2 rerum natura *A* rebus A^2B locabit *A* 4 uacus A^1 7 $\overset{l}{n}$ A^1 minuta *B* 9 Dragma *A*, *corr. m.* 3 scripulum *ubique B* 11 Attribuo *A*, *corr. m.* 2 15 etenim *A m.* 2 *B* et cum *A m. pr.* 17 tria: t *m.* 3 *A* drachmam *vulgo*, *et sic infra* 18 facile *A* 19 que] quae *AB* ab, *sed corr.*, *A* erit is *A*] aderit *B* 21 Silicum *A*, *teste Baehrensio* 24 bis IIII *A* 25 Dragmata, *corr.*, *A* et *om. B* 27. 26 *A m. pr.* 27 In se horis quod m. peraget A^1

Attica nam minor est: ter quinque hanc denique dragmis
Et ter vicenis tradunt explerier unam.
Accipe praeterea, parvo quam nomine Grai
Mnam vocitant nostrique minam dixere priores.
Centum hae sunt dragmae; quod si decerpseris illis
Quattuor, efficies hanc nostram denique libram;
Attica quae fiet, si quartam dempseris unam.
Cecropium superest post haec vocitare talentum
Sexaginta minas, seu vis, sex milia dragmas,
Quod summum doctis perhibetur pondus Athenis;
Nam nihil his obolove minus maiusve talento.
Nunc dicam, solidae quae sit divisio librae
Sive assis (nam sic legum dixere periti),
Ex quo quod soli capimus perhibemur habere,
Dicimur aut partis domini pro partibus huius.
Vncia si librae desit, dixere deuncem,
Ac si sextantem retrahas, erit ille decuncis.
Sed nullum reliquo nomen semuncia certum
Dempta dabit, neque [quae] est huius sescuncia triplex.
Dodrantem reliquum vocitant quadrante retracto;
Cumque triens desit, bessem dixere priores.
Idem septuncem dempto quincunce vocarunt.
Post haec semissis solidi pars maxima fertur;
Nam quae dimidium superat, pars esse negatur,
Vt docuit tenui scribens in pulvere Musa.

30 quinques $\overset{t}{\text{ad}}$ *A* quinis A^2 hanc *vel* haec *B*, *om.* *A* 32 patrio *Vinetus* 33 Nam A^1B mnam A^2B nostrique minam *et* priores *om.* A^1, *qui* quã dixere duellã *ex v.* 23. *Recte* A^2B 34 quae si *A* 36 emnam *libri* unam *Vinetus.* 37 docuisse *libri, nisi quod* uocare A^1, dixisse A^3, uocitare *u* memorare *Hultschius* novisse *Thewrewk* 38 minis A^1 mnas *Vinetus* bis *libri* dragmis A^1, dragmas A^2 42 Seu *AB* 43 cepimus peribemur *A* 46 Ac xi *A* detrahas A^1u deuncis A^1 47 relinquo A^1 48 quae *add. Wernsdorf* huius *om.* *A* sescuncia A^2 sexuncia A^1 50 uesen A^1 besen A^2B 51 septunciem A^1 $\overset{i}{\text{q̄cm̄q.}}$ A^1 53 que dimedium *A* 54 tenuis A^1

Cetera dicta prius, quibus est semuncia maior.
Haec de ponderibus: superest pars altera nobis
Vmida metiri, seu frugum semina malis.
Cuius principio nobis pandetur origo.
Pes longo in spatio latoque altoque notetur,
Angulus ut par sit quem claudit linea triplex,
Quattuor et medium quadris cingatur inane:
Amphora fit cybus hic, quam ne violare liceret,
Sacravere Iovi Tarpeio in monte Quirites.
Huius dimidium fert urna, ut [et] ipsa medimni
Amphora, terque capit modium; sextarius istum
Sedecies haurit, quot solvitur in digitos pes.
At cotylas, quas si placeat dixisse licebit
Eminas, recipit geminas sextarius unus,
Quis quater adsumptis fit Graio nomine choenix.
Adde duos, chus fit, vulgo qui est congius idem,
E quo sextari nomen fecisse priores
Crediderim, quod eos recipit sex congius unus.
At cotyle cyathos bis ternos una receptat.
Sed cyatho nobis pondus quoque saepe notatur.
Bis quinae hunc faciunt dragmae, si adpendere malis:
Oxybaphon fiet, si quinque addantur ad istas.
At mystrum cyathi quarta est; sed tertia mystri
Quam vocitant chemen, capit haec coclearia bina.

55 esset uncia (t *ex corr.*, *suprascr.* ē sem) *A* 57 mauis *B* 59 long(o *ex corr.*) in spati/// *A* 60 Angelus A^1 62 Anphora *A* 64 dimedium *A* fertur nam ipsā A^1. urna A^2 fertur nam ut ipsa *B* edemni A^1 66 aurit A^1 quod s. indirit ospes A^1 67 Ad *A* colittas A^1 (cotilas A^2B) *V.* 68 *cum nota* 'Flavianus', 73 *cum nota* 'Favinius' *laudantur a Micone in Poetis aevi Caroling.* III 285 *et* 282 *v.* 141 *et* 58. 68 Emina *A* 69 Qui *AB*, *em. Endlicher* graia *A* cenis *A* cenix A^2 70 chus A^2B] huius A^1 71 Aequo *A* sextarii *A* 73 cotilem *A* cyatos *A* uix A^1, *corr.* A^2 74 chyato *A* 76 Hoscibafon A^1 oxybafon *A*, *ex corr.* 77 *om.* A^1, *add.* A^3 *in mg.* Ad *B* ciati A^3B sed A^3 at *B* 78 ////emen *A*, ch *in ras.* gam̄ *u* coclaria *A*

Quod si mensurae pondus conponere fas est,
Sextari cyathus pars est quae est uncia librae;
Nec non oxybaphi similis sescuncia fiet,
Sicilicumque tibi mystro simulare licebit.
Coclear extremum est scripulique imitabitur instar.
    Attica praeterea discenda est amphora nobis
Seu cadus: hanc facies, nostrae si adieceris urnam.
Est et bis decies quem conficit amphora nostra
Culleus: hac maior nulla est mensura liquoris.
Est etiam terris quas aduena Nilus inundat
Artaba, cui superest modii pars tertia post tres,
Namque decem modiis explebitur artaba triplex.
    Illud praeterea veteres perhibere memento,
Finitum pondus varios servare liquores.
Nam librae, ut memorant, bessem sextarius addit,
Seu puros pendas latices seu dona Lyaei.
Addunt semissem librae labentis olivae
Selibramque ferunt mellis superesse bilibri.
Haec tamen adsensu facili sunt credita nobis:
Namque nec errantes undis labentibus amnes
Nec mersi puteis latices aut fonte perenni
Manantes par pondus habent, non denique vina
Quae campi et colles nuperve aut ante tulere.
Quod tibi mechanica promptum est deprendere Musa.
Ducitur argento tenuive ex aere cylindrus,
Quantum inter nodos fragilis producit harundo,
Cui cono interius modico pars ima gravatur,

80 Si sextarios *A*, *em. Hultsch.* chyatus *A* est *om. libri praeter u* 81 hoxsebaphi *A* oxybaphi *A ex corr.* uncia *A*, sexcuncia *A ex corr.* 82 mistro *A* 83 cḷocleareẹ *A* 84 anphora *A* 85 facies *B*, *in ras. add.* A^2 87 hac A^2B: hanc *A* maioris *A* 89 Arta ua *A*, *em.* A^2 90 modiis *B u* modios *in ras.* A^2 explebit *A*, *em.* A^2 91 ueteris *A*, *om. B* 93 besē̄n *A* 94 plendas *A*, *corr.* A^3 95 oliui A^2B 98 errantis *A*, *recte?* 99 forte *A* 100 Manantes A^2B Manentes *A* 101 et *sic A* 102 mecanica *A*, *em.* A^2 103 Dicitur A^1B Ducitur A^2B tenuesue *A* cilindrus *A ubique*

Ne totus sedeat totusve supernatet undis.
Lineaque a summo tenuis descendit ad imam
Ducta superficiem, totidemque in frusta secatur,
Quot scriplis gravis est argenti aerisve cylindrus.
Hoc cuiusque potes pondus spectare liquoris.
Nam si tenuis erit, maior pars mergitur unda;
Sin gravior, plures modulos superesse notabis.
Quod si tantundem laticis sumatur utrimque,
Pondere praestabit gravior; si pondera secum
Convenient, tum maior erit quae tenuior unda est;
Ac si ter septem numeros texisse cylindri
Hos videas latices, illos cepisse ter octo,
His dragma gravius fatearis pondus inesse.
Sed refert aequi tantum conferre liquoris,
Vt gravior superet dragma, quantum expulit undae
Illius aut huius teretis pars mersa cylindri.
Haec de mensuris. quarum si signa requires,
Ex ipsis veterum poteris cognoscere chartis.
Nunc aliud partum ingenio trademus eodem.
Argentum fulvo si quis permisceat auro,
Quantum id sit quove hoc possis deprendere pacto,
Prima Syracosii mens prodidit alta magistri.
Regem namque ferunt Siculum quam voverat olim
Caelicolum regi ex auro statuisse coronam,
Conpertoque dehinc furto — nam parte retenta
Argenti tantundem opifex inmiscuit auro —
Orasse ingenium civis, qui mente sagaci,
Quis modus argenti fulvo latitaret in auro,
Repperit inlaeso quod dis erat ante dicatum.

106 Ne *u B* Neç *A* Nec *B* 107 descendat *A* descendit *B* ima *B* 109 Quod *A* 111 si *om. A* pergitur *A* 112 Si grauio plures modulatus suo peresse *A*, *em.* A^2 114 Pondera *A u* -re *B* 116 septies *A* 120 *dedi ex B.* Vt dragma superet sua q. *A* dragma superet grauior A^2 undas A^2 126 reprendere *sed corr. A* 127 syracusi *A* -cusii *u B* alta prodidit A^1 130 forto *A* retentã *A* 131 *sic vulgo.* Tantundem argenti *libri* 133 modus A^2 minor A^1 134 Reperit inlaesco (co *in ras.*) *A*

Quod te, quale siet, paucis (adverte) docebo.
Lancibus aequatis quibus haec perpendere mos est
Argenti atque auri quod edax purgaverit ignis
Impones libras, neutra ut praeponderet, hasque
Summittes in aquam: quas pura ut ceperit unda,
Protinus inclinat pars haec, quae sustinet aurum;
Densius hoc namque est, simul aëre crassior unda.
At tu siste iugum mediique a cardine centri
Intervalla nota, quantum discesserit illinc
Quotque notis distet suspenso pondere filum.
Fac dragmis distare tribus. cognoscimus ergo
Argenti atque auri discrimina; denique libram
Libra tribus dragmis superat, cum mergitur unda.
Sume dehinc aurum cui pars argentea mixta est
Argentique meri par pondus, itemque sub unda
Lancibus impositum specta: propensior auri
Materies sub aquis fiet furtumque docebit.
Nam si ter senis superabitur altera dragmis,
Sex solas auri libras dicemus inesse,
Argenti reliquum, quia nil in pondere differt
Argentum argento, liquidis cum mergitur undis.
Haec eadem puro deprendere possumus auro,
Si par corrupti pondus pars altera gestet.
Nam quotiens ternis pars inlibata gravarit
Corruptam dragmis sub aqua, tot inesse notabis
Argenti libras, quas fraus permiscuit auro.
Pars etiam quaevis librae, si forte supersit,
Haec quoque dragmarum simili tibi parte notetur.
Nec non et sine aquis eadem deprendere furtum

136 haec] et *A u* 138 neultra A^1 140 pars A^2B, *om.* A^1 141 grassior A^1 144 Quodque *A* Quotue *Christ* filo *A* 148 mixtast *A* 149 pars *A* idemq. *A* 150 inpositum *B* imposuit ispetua *A* expecta *B* 151 docebis *A* 152 superabit ut *A* 154 imp. *A* 156 *sqq: cf. p.* 29 157 pars *om. et in mg. add. A* 158 inlibato *A* 163 *sequentia quoque ab Archimede inventa esse dicit KB Hofmann, progr. Vindob.* 1885. aquis] *hic desinit familia B*

Ars docuit, quam tu mecum experiare licebit.
Ex auro finges librili pondere formam,
Parque ex argento moles siet; ergo duobus
Dispar erit pondus paribus, quod densius aurum est.
Post haec ad lancem rediges pondusque requires
Argenti, nam iam notum est quod diximus auri,
Idque fac argento gravius sextante repertum.
Tunc auro, cuius vitium furtumque requiris,
Finge parem argenti formam pondusque notato:
Altera quo praestat leviorque est altera moles,
Sit semissis onus: potes ex hoc dicere, quantum
Argenti fulvo mixtum celetur in auro.
Nam quia semissem triplum sextantis habemus,
Tres inerunt auri librae, quodque amplius hoc est,
Quantumcumque siet, fraus id permiscuit auro.
Causa[que] cur ita sit, prompta est, si discere verum
Non pigeat veterumque animos intendere chartis.
Nam si disparibus numeris accesserit idem,
Servat inaequales itidem, tantumque manebit
Discrimen quantum fuerat prius, idque notabis,
Sive in temporibus quaeras, seu pondera rerum
Seu moles spectare velis spatiumque locorum.
Quare diversis argenti aurique metallis,
Quis forma ac moles eadem est, par addito pondus:
Argento solum id crescit, nihil additur auro.
Sextantes igitur quot tum superesse videbis,
In totidem dices aurum consistere libris,
Parsque itidem librae sextantis parte notetur.
Quod si forte parem corrupto fingere formam
Argento nequeas, at mollem sumito ceram.
Atque brevis facilisque tibi formetur imago

164 q tum *A* 165 fingis *A* 167 densior auro *A*, *em. Christ* 169 auro *A* 170 Facq; id *A, corr. Baehrens* 171 requires, *sed corr., A* 174 honus *A* 177 quoque *A* 179 que *Hultsch, om. A* 189 quos *A*, *em. Denisius* tu *A*, *em. Buecheler* 194 Aeque *A, corr. Endlicher*

Sive cybi seu semiglobi teretisve cylindri,
Parque ex argento simuletur forma nitenti,
Quarum pondus item nosces. fac denique dragmas
Bis sex argenti, cerae tres esse repertas:
Ergo in ponderibus cerae argentique liquebit,
Si par forma siet, quadrupli discrimen inesse.
Tum par effigies cera simuletur eadem
Corruptae, cuius fraudem cognoscere curas.
Sic iustum pondus, quod lance inveneris aequa,
In quadruplum duces; quadrupli nam ponderis esset,
Si foret argenti moles quae cerea nunc sit.
Cetera iam puto nota tibi — nam diximus ante —
Quo pacto furtum sine aquis deprendere possis.
Haec eadem in reliquis poteris spectare metallis.

487

HILARII ARELATENSIS

B. M. — B. fragm. p. L. 420.

Si vere exurunt ignes, cur vivitis, undae?
Si vere extinguunt undae, cur vivitis, ignes?
Lympharum in gremiis inimicos condidit ignes:
Communes ortus imperat alta manus.
. . . .

195 cubi *Endlicher*. *Finem deesse puto.*

487. *A* = *Vindobonensis* 16 *saec. VIII—IX, fol.* 56. 2 extingunt *A* 3 Limph. *A* *Cf. Gregorius Turonensis De cursu stellarum* 14: 'Quintum (*miraculum*) est de fontibus Gratianopolitanis, de quibus simul et latex manat et ignis . . Hinc Hilarius quidam ait: Si . . manus, et reliqua.' *Hilarius Arelatensis scripsit* 'Versus fontis ardentis' *Honoratus Massiliensis Vita Hil.* 11

487ª (*olim* 683)

B. IV 20. M. 1173.
B. III 245.

Epitaphium Vitalis mimi

Quid tibi, Mors, faciam, quae nulli parcere nosti?
  ·Nescis laetitiam, nescīs amare iocos.
His ego praevalui toto notissimus orbi,
  Hinc mihi larga domus, hinc mihi census erat.
Gaudebam semper. quid enim, si gaudia desint,
  Hic vagus ac fallax utile mundus habet?
Me viso rabidi subito cecidere furores;
  Ridebat summus, me veniente, dolor.
Non licuit quemquam mordacibus urere curis
  Nec rerum incerta mobilitate trahi.
Vincebat cunctos praesentia nostra timores
  Et mecum felix quaelibet hora fuit.
Motibus ac dictis, tragica quoque voce placebam
  Exhilarans variis tristia corda modis.
Fingebam vultus, habitus ac verba loquentum,
  Vt plures uno crederēs ore loqui.

487ª. *C = Corbeiensis nunc Petropolitanus F* 14, 1 *saec. VIII—IX apud de Rossi, Inscrr. christ. Vrbis Romae II* 1, 283; *cf. Studia Vindob.* 8, 166. *T = Turicensis* 78 *s. IX fol.* 95. *Hos adnotabo; rarius hosce: B = Reginensis* 2078 *s. IX—X fol.* 121; *Sangall.* 877 *s. X; Parisin.* 2772 *s. X—XI (P) fol.* 96; *Parisin.* 8319 *s. XI (Q); Reginenses* 1414 *s. XI (D) et* 1578 *s. XI. Inscr. deest C T.* Epitaphium Vitalis mimi *Q.* Epitafium filii Cat(h)onis *B P alii* (*in nonnullis est prope Catonis disticha*). Epitaphiū Vitalis mimi filii Catonis (!) *D.* Epitaphium ioculatoris *Paris.* 3761 *s. XIII.* 1 *cf. Poet. Carol. III* 201. nosti] nescis *C.* V. 1—2 *est* 'In epitaphio filii Catonis Censorini' *Ermenricus* († 874) *in ep. ad Grimoldum* 2 amarae *C* -re *ceteri* amara *Burmann* iocum *Erm.* 3 urbi *C BP* not, *supra scr.* nitid, *T* 4 c(a)esus *BP* 6 uagis *BP* 7 rapidi *C* 8 Ridebam *C* 10 nobilitate *Q*; *B*? t.] tibi *C* 12 ora *TBP* 13 tragia *C* uoce *C*, *Pithoeus* uerba *ceteri* veste *Buecheler* 14 Exilarans *T QB* 15 Angebam *PD* habitu *C* loquentum *Q ex corr.* -tis *C* -t̄ *T* -tur *ceteri* 16 crederes *T ex corr. m. pr.* crederis (*T*) *ceteri*

Ipse etiam, quem nostra oculis geminabat imago,
    Horruit in vultus se †magis isse meos.
O quotiens imitata meo se femina gestu
    Vidit et erubuit totaque mata fuit!
Ergo quot in nostro vidĕbantur corpore formae,
    Tot mecum raptas abstulit atra dies.
Quo vos iam tristi turbatus deprecor ore,
    Qui titulum legitis cum pietate meum:
'O quam laetus eras, Vitalis' dicite maesti,
    'Sint tibi, Vitalis, sint tibi laeta modo.'

487ᵇ (*olim* 659)

Romae in imagine Constantini B. M. R. —

Credite victuras anima remeante favillas
    Rursus ad amissum posse redire diem.
Nam vaga bis quinos iam luna resumpserat orbes,
    Nutabat dubia cum mihi morte salus.
Irrita letiferos auxit medicina dolores,
    Crevit et humana morbus ab arte meus.
O quantum Petro donavit Christus honorem:
    Ille dedit vitam, reddidit iste mihi.

17 I. e. q.] Speciem.que *C* imagoṣ *C* 18 magice *Ziehen* ///isse *ex* ///nse *T* ense *BPD* esse *C* ///esse *Q* 19 quotiens *CQ* -ies *cett.* meos es semina *BPD* femine *T.* ℞ (*i. e.* require) *in mg. T* 20 mata *i. e. stupefacta, cf. Petronius* 41, 12. que(m) mata *PD* que compta *CT* que/// mͦata *Q* queṃ nata *B* 21 Ego *B* nostra *C* quot *ex* qui *T* quod *B* uideantur *Q* vivebant *Goetz* ridebant *Hauthal* corpora, *sed corr.*, *T* 22 raptus *C* rapitor *Q* raptor *ceteri; em. Pithoeus* adra *B* 23 Quod *PD* 24 tumulum *libri* titulum *Burmann* mẹᶜū *T, B* 25 uitales *C* 26 uitales *C* -lis *ceteri*, -les *ex* -lis *T*

487ᵇ. *C* = *Corbeiensis, vide ad* 487ᵃ; *cf. de Rossi, Inscrr. christ. II* 79 *et* 144. *Plene adnotabo. V* = *Valentianus* 393 *saec. IX fol.* 88. *Inscr. V; om. C.* In fronte super portico ipsius sancti Petri *Palat.* 591 *s. XV.* 2 Cursus *C* Rursū *V* 3 orbis *V* 4 dubior *V* 7 Pro *C* largus XPC—onorem *C* 8 reddedit *C*

B. II 220.
M. 845
B. V 385.

487^{c} (*olim* 734)

Epitafium Terentii

Natus in excelsis tectis Karthaginis altae
Romanis ducibus bellica praeda fui.
Descripsi mores hominum, iuvenumque senumque.
⟨Qualiter et servi decipiant dominos,
Quid meretrix, quid leno dolis confingat avarus⟩
Haec quicunque leget, hic puto cautus erit.

B. III 144.
M. 275. B. —

487^{d} (*olim* 769)

Versus in mensa sancti Augustini

Quisquis amat dictis absentum rodere vitam,
Hac mensa indignam noverit esse suam.

487^{c}. *B* = *Bernensis* 363 *s. VIII—IX fol.* 27^{v}. *E* = *Einsidlensis* 362 *s. IX.* *P* = *Paris.* 7895 *Terentii s. X. Hos adnotabo. Est et in Lipsiensi I* 4, 37 *s. X, Harleiano* 2750 *s. X—XI, Escorialensi S III* 23 *s. XI, Paris.* 3761 *s. XIII. C. Sulpicii Apollinaris esse Opitz censuit Stud. Lips.* 6, 200. *Inscripsi ut B; om. EP.* Versus Terencii *Esc.* 1 excelsis *P* -sae *BE* Kartag. *BP* altis *Lips.* 4—5 *om. P: et melius aberunt.* meritrix *B* meretris *E* confrungat *B* confingat *Harl., om. E* 6 H. q. legat *B, om. E* leget *Escor.* Que quisquis tentat *P* hic *scripsi* sic *libri* puta *P*

487^{d}. 'Contra pestilentiam humanae consuetudinis in ea [mensa] scriptum habebat „Quisquis .. sibi"; et .. illius scripturae oblitos .. aspere aliquando reprehendit, commotus ut diceret, aut delendos esse illos de mensa versus, aut se de media refectione ad suum cubiculum recessurum' *Possidius vita Augustini* (*Migne* 47, 23 *et* 32, 1 *sq.*) *c.* 22. *B* = *Phillippicus nunc Berolinensis* 128 *saec. VIII—IX fol.* 143 *al. manu.* *R* = *Regin.* 421 *s. XI. Beda* (*Migne* 91, 1010). *Inscripsi ut B* beati *R* 1 Hanc mensam *BR Poss.* Hac mensa ς suam *BR* (*sc. vitam*) sui *Remensis* 1043 *s. XIII.* vetitam n. e. sibi *Possidius*

CARMINA

CODICVM SAECVLI NONI

488

B. V 88.
M. 1054.
B. V 353.

Nomina feriarum

Prima dies Phoebi sacrato nomine fulget.
Vindicat et lucens feriam sibi Luna secundam.
Inde dies rutilat iam tertia Martis honore.
Mercurius quartam splendentem possidet altus.
Iuppiter ecce sequens quintam sibi iure dicavit.
Concordat Veneris magnae cum nomine sexta.
Emicat alma dies Saturno septima summo.

489

AVGVSTINI

De anima B. M. B. —

Omnia sunt bona: sunt, quia tu, bonus, omnia condis.
Nil nostrum est in eis, nisi quod peccamus, amantes

488. *R = Reginensis* 215 *s. IX. Contulit Riese. P = Phillippicus Berol.* 128 *cf. ad* 487[d]. *Contulit Magnus. Est etiam in Sangall.* 251 *s. IX,* 450 *s. IX,* 397 *s. IX,* 459 *s. X, Vaticano* 644 *et Urbinate* 290 *et Ambrosiano D* 48 *inf. s. X, Cheltenham.* 8462 *s. X, Sangall.* 184 *s. X—XI, Oxoniensi coll. S. Johannis* 18 *s. XI, Parisino* 4883 *A s. XI (in quo c.* 488—490[a] *ex R sunt descripta), Einsidl.* 319 *s. XI, Sangall.* 878 *s. XI—XII, Regin.* 123 *et* 421 *s. XI aliis. Notabo RP. Inscripsi ut R.* Versus septem dierum *P* 1 sacratus *P* 4 splendens percurrit ouantem *R* altum *P, recte Oxon.* 5 Iupiter *R* q. sibi uindicat alte *R* 7 almus *P* summo *P*] compta *R* Quos tenet antiquus gentili pectore ritus *add. Einsidl.* 319.

489. *Primus edidi in ed. pr. ex Parisino* 4883 *A, cf. ad* 488. — *Augustinus de civitate dei XV* 22: 'Ita se habet

Ordine neglecto pro te, quod conditur abs te.
Omnia nam, quae sunt, a te sunt, te sine nil [est].
His sine tu, simul es pro cunctis his et in illis.
His sine [tu], quod es, es; non hi sunt te sine, quod sunt.
Ac nec id hi quod tu, nec tu quod hi, sed in illis
Totus ades: in te totus, totus et in ipsis.
Hi nam nec sibi nec tibi toti, sed sibi sunt hoc
Quod sunt, in quantum sunt, in tantum sibi toti.
Vt natura docet ratio perceptaque monstrat,
Totus homo est anima (siquidem hic sibi totus habetur).
Quicquid abest, extra se nec in se sibi sentit.
Deficit in toto, cum totus †se sibi constat.
Dum stat corporeus, homo semper et hic et ubique
Non habet in sese aeternos et tempus et actum;
Sic habet hoc nec habet, est et non est etiamque
Tempus habet; vivit, cum corporealis et ipse est;
Tunc habet, est cum tempore et hoc ipso sine non est.
Cum non corporealis erit, ipsum neque tempus
Tunc habet et non est nec esse habet hoc, quod amisit:
En homo finit et est non iam homo; sic quoque tempus.
Non ita, vis animae ut careat semper, sed ubique
Cum nova nempe novo descendit corpore tota.
Semper habet et ubique, neque est et habet ubicumque.

omnis creatura. Cum enim bona sit, et bene amari potest et male . . Quod in laude quadam cerei breviter versibus dixi: Haec tua sunt, bona sunt, quia tu bonus ista creasti. Nil . . . abs te (*v.* 2. 3)'. *Attamen medio aevo factos dixit Baehrens PLM III* 263. — *Augustinus ib. XVIII* 23 *ut* versus latinos de Graeco utcunque translatos *adfert hos* 27 *versus:* Iudicii signum: tellus sudore madescet *sqq.* — *Est in R* (*cf. ad* 488) *et in Sangallensi* 64 *s. IX fol.* 268. Versus. Š. Agustini de anima *R, quem adnotabo. v.* 1 *affertur a Beda art. metr.* = *Gramm. lat. Keilii VII* 245. Haec tua . . ista creasti *Aug. l. c.* 4 nichil *R* est *addidi* 6 His sine es qd es non *R*; *correxi* 9 toti tibi *R, transposui* 11 percautaque *R, correxi* 14 se: *fortasse* re 15 stat *i. e.* extat; *cf.* stare *Italicae linguae* 16 aeterno sed *R, correxi* 17 nec *ego* et non *R* 19 hoc ipsum *R, correxi* 20 corporeus erit ac ipsum *R*, *correxi*

Ex quo constat ut est, naturam sumsit ut esset.
Semper habet, quoniam esse quod est non desinet esse.
Sunt eique modi, qui cuncta secuntur, adhaesi:
Sensus et ingenium, ratio, mens, perspicua quae
Et diffusa manet, cum sit in corpore toto;
Emigrat, ubicumque aciem porrexerit extra
Subtilique oculo, quoquo se verterit, adstat
Intuitu mentisque doletque cupit metuitque,
Gaudet, et ista gerit gestu sine corporis ullo,
Vt deus inmortalis et intrectabile lumen.
Permanet ipsa, deus minime, similis sed in istis,
Nonque dei pars sed similis per talia vivit.
Hoc vero esse quod est numquam desistit adesse.
Illius igneus est vigor, ex quo corporealem
Inspirando calet massam diffusa per artus.
Corporeis licet officia gestis varientur,
Auditu visu olfactu tactu quoque motu,
Illa tamen spirando calet animatque replendo
Omnia nec †quidam †habet aut nec sumit ab ipsa.
Namque loco non corporeo concluditur ullo:
Est incorporea informis substantia quaedam.
At deus 'esse' habet, et fuit, et est semper in illo,
Dispar in hoc, quod cuncta tenet perlustrat et implet,
Totus ubique manetque patetque et regnat ubique.
Haec aut lapsa chaos aut ad [caelum] alta volabit;
Haec loca sorte capit, sed dispar vivit in illis:
Si felix fuerit, hic tunc felicior extat,
Si infelix, etiam multo infelicior illic.

28 *fol.* 128 *r. R* eique *cf. L. Mueller. de re metr. p.* 272. 29 que *R* 33 *fort.* cupit metuitque doletque? 39 *sic R* 44 nec quidquam valet aut desumit *puto* 48 cunta *R* 49 manet et ubique patet et regnat ubique *R*, *em. Buecheler.* 50 caelum *add. idem* 52 fueris *R, correxi*

490

B. M. — B. III 267.

TIBERIANI

Versus Platonis de Graeco in Latinum translati

Omnipotens, annosa poli quem suspicit aetas,
Quem sub millenis semper virtutibus unum
Nec numero quisquam poterit pensare nec aevo,
Nunc esto affatus, si quo te nomine dignum est,
Quo sacer ignoto gaudes, quo maxima tellus
Intremit et sistunt rapidos vaga sidera cursus.
Tu solus, tu multus item, tu primus et idem
Postremus mediusque simul mundique superstes.
Nam sine fine tui labentia tempora †finis.
Altus ab aeterno spectas fera turbine certo
Rerum fata rapi vitasque involvier aevo
Atque iterum reduces supera in convexa referri,
Scilicet ut mundo redeat, quod partubus †austrum
Perdiderit refluumque iterum per tempora fiat.
Tu, siquidem fas est in temet tendere sensum
Et speciem temptare sacram, qua sidera cingis
Inmensus longamque simul complecteris aethram,
Fulmineis forsan rapida sub imagine membris,

490. *Est in R, in Parisino (P)* 2772 *s. X—XI, quem contuli, Paris.* 4883 *A ex R descripto* (*cf. ad* 488), *Paris.* 17160 *s. XII, Vindobonensi* 143 *s. XIII, ex quo primus ed. M. Haupt* 1838. *Adnotabo R et P.* Versus Platonis de dõ *R, Par.* 4883 *A.* Versus Platonis a quodam Tiberiano de greco in latinum translati *P*; *similiter Vind.* 1 suscipit *P* 2 mellenis *P* semper *om. R* 4 effectu *R* 5 quod maxima *libri, em. Quicherat.* 6 Intremuit *R* 8 superestas *P* 10 spectans *libri.* 11 facta *R* 12 referre, *sed corr., R* 13 partibus *libri* ///austrum *R* abstrum *P* partubus aethra *G. Hermann* aevum *i. e. aeternitas, conieci* 14 tempora *R* corpora *P* 15 Te *R* 16 saram *P* 17 a&ram *P*; *interpunxit Ziehen* 18 fulmencis *P* fulmineus *R* imaginē *P* fulgentis .. Phoebi *Baehrens*

Flammifluum quoddam iubar es, quo cuncta coruscans
Ipse vides nostrumque premis solemque diemque.
Tu genus omne deum, tu rerum causa vigorque,
Tu natura omnis, deus innumerabilis unus,
Tu sexu plenus toto, tibi nascitur olim
Hic deus, hic mundus, domus haec hominumque deumque,
Lucens, augusto stellatus flore iuventae.
Quem (precor, aspires), qua sit ratione creatus,
Quo genitus factusve modo, da nosse volenti.
Da, pater, augustas ut possim noscere causas,
Mundanas olim moles quo foedere rerum
Sustuleris animamque levi quo maximus olim
Texueris numero, quo congrege dissimilique,
Quidque id sit vegetum, quod per cita corpora vivit.

490^{a} (*olim* 763)

Officia duodecim mensium

B. M. —
B. V 354.

Artatur niveus bruma Ianuarius †arva.
Piscibus exultare solet Februarius altis.
Martius in vites curas extendit amicas.
Dat sucum pecori gratanter Aprilis et escam.
Maius hinc gliscens herbis generat †nigra bella.
Iunius auratis foliis iam pascua miscet.

19 coruscas *P* coruscant *R* 20 *cf. Ilias* 3, 277 ’Ηέλιος, ὃς πάντ’ ἐφορᾷς *sqq.* aperis *G. Hermann* 21 dei *R* 24 Hic cunctus mundus *Baehrens* haec *scripsi*] hic *PR* ominumq; *R* 25 angusto *RP* stellatur *P* -tus *R* iubente *Par.* 17160 iuventae *Quicherat* iuuentus *RP* 26: *fol.* 129 *R.* 26 aspirass *P* si *R* 27 modo] mo *R* 28 angustas *R* *u.* 30 *om. R* maximi *P* 31 qua *R* 32 Quidquid id est *libri, em. Baehrens* quod *om. P* p concita *P. Finem deesse olim statui; nunc prooemium maioris carminis esse puto.*

490^{a}. *R* (*cf. ad* 488), *H(arleianus* 3091 *s. X Baehrensii). Hos notabo. Carmen nescio an in Gallia Germaniave ortum sit.* 1 atra *conieci* 2 febroarius *H* 4 aprelis *R* 5 vela (*i. e. arborum umbras*) *Buecheler* 6 pascua *H* pocula *R*

Iulius educit falces per grata virecta.
Augustus Cererem pronus secat agmine longo.
Maturas munit September ab hostibus uvas.
Elicit October pedibus dulcissima vina.
Baccha November ovans condit sub clave fideli.
More sues proprio mactat December adultas.

B. M. B. — Sedulius ed. Huemer p. 307.

491

TVRCII RVFI ASTERII

Sume, sacer meritis, veracis dicta poetae,
  Quae sine figmenti condita sunt vitio.
Quo caret alma fides, quo sancti gratia Christi,
  Per quam iustus ait talia Sedulius.
Asteriique tui semper meminisse iubeto,
  Cuius ope et cura edita sunt populis.
Quem quamvis summi celebrent per saecula fastus,
  Plus tamen ad meritum est, si viget ore tuo.

7 fauces *H* prata *RH* 8 primus *vulgo* 9 minuit *H* 9—12 . . imber *RH* (11 *solus R*) 11 Bacha *R* 12 adultus *H*

491—493 *accurate et copiose ed. Huemer in Sedulio C S E Lat. X* 307 *sq. apud quem videsis plura. Equidem sequar et adnotabo G = Parisinum* 14143 *s. IX et (in solo c.* 492) *Gothanum I* 75 *s. VIII (Γ). Hic illic afferam Parisinum* 8094 *s. XI (P), olim a me collatum; Reginensem* 333 *s. X ut coniecturis temptatum (cf.* 493, 5) *et reliquos multos Sedulii codd. omittam (est et in Phillippico Berol.* 171 *s. IX; Antverpiensi* 126 *s. X).* — **491.** *Taurinensis Univ. E* 4, 42 *Sedulii saec. VII—VIII fol.* 27: 'Incipet atrum (*l.* alterum) opus id est ex vester (*l.* vetere) testamenti liber primus et ex novo quattuor qu/// Sedulius inter cartolas suas sparsas reliquid, et recolliti adunatique sunt a Tuscio Rufo Asterio. v̄c ex console (494) ordꝭ patricio, suprascriptorum editore librorum.' *Haec paulum immutata posteriores libri praemittunt carmini* 491, *ut P.* Versus eiusdem (*sc. Asterii*) *G* Asterii versus *Par.* 8319 *s. XI.* 1 veracia *Sirmond* 5 iubetor *Ziehen* 6 tradita *Huemer* 7 fasti *Cellarius*

492

Versus BELLESARII scolastici

B. M. B. — Huemer p. 308

Sedulius Christi miracula versibus edenS
Emicat, invitans parvae ad solemnia mensaE
Dignum convivam: non hunc, †qui carperet illuD,
Vix quod nobilium triplici fert aula paratV,
Laetum quod ponit sub aurea tecta tribunaL,
In quo gemmiferi (totque aurea vasa) canistrI
Vivida pro modico portant sibi prandia victV,
Sed quod holus vile producit pauperis hortuS.
At post delicias properant qui sumere magnA,
Nituntur parvum miserorum spernere germeN,
Tutum quod nihil est, dum nil cum ventre tumesciT
Insidias membrisque movens animaeque lŭdentI:
Si tamen his dapibus vesci dignatur egeniS,
Temnat divitias animus paucisque quiescaT,
Exemplo adsumptus Domini, qui milia quinquE
Semotis cunctis modicis saturavit ab esciS.

493

Versus LIBERATI scolastici

B. M. B. — Huemer p. 309.

Sedulius Domini per culta novalia pergenS
En loca prospexit multo radiantia florE:

492. *Sic inscr. Γ P, Cheltenham.* 21162 *s. X, alii; inscr. erasa in G, om. Reg.* 333 *alii* (Bellaesarii *Glasgow. I* 2, 15 *s. XI ex. Imitatur Sedulii I* 1—16) 3 *sic Γ.* carpiset *G m.* 1 carpescat *P* carpserit *Arevalus* carpeat *Sittl* cui cura(e) erit *propono* 4 Vix ad *G* profert triplici *Γ* 5 ponet *G* 6 que *om. Γ* 8 ortus *Γ*, *G m.* 1 9 dilitias *Γ* (*G m.* 2) 11 *sic Γ.* dum cum nil *GP* tutum nil *Huemer* 12 *prius* que *om. libri* movent *Huemer.* — animae laudenti *Γ* a. que luenti *G* *sequor P.* 13 dignantur *Γ* dignatur *GP* -atus ς ạegenis *Γ* 15 ass. *G* quo *G*

493. *GP. Sic inscr. Regius mus. Brit.* 15 *B* 19 *s. IX; Edinburgensis* 18, 7, 7 *s. X in.* Versus anacrostici de Sedulio Liberti scolastici *Antverp.* 126. *Inscr. om. GP, plerique.* 2 perspexit *Reg.* 333 radientia *GP*

Discurrit per prata libens, quo gramine DaviD
Vidit divino modulantem carmina cantV.
Laudābili psallente viro refluunt citharae meL.
Ille ubi grandisoni captus dulcedine plectrI
Vritur et celeri graditur per lilia passV
Sacratosque iterum late conspexit amoenoS,
Aeterna Christi fluvius quos abluit undA,
Nec passus torpere diu doctoris acumeN
Tunc sua Daviticus delectus plectra poposciT.
Irrita polluti contemnens numina mundI
Signa crucis fronti ponit, breviterque triumphoS
Tangit, Christe, tuos numerosaque praemia libaT.
Ergo dum vario decorat sua rura colorE,
Stabunt hi gărrula dicti testudine versuS.

B. M. B. —

493ª

Haec Augustini ex sacris epigrammata dictis
Dulcisono rhetor componens carmine Prosper
Versibus hexametris depinxit pentametrisque,
Floribus ex variis ceu fulget nexa corona.
Vnde ego te, lector, relegis qui haec sedulus, oro,
Intentas adhibere sonis caelestibus aures.
Istic nam invenies, animum si cura subintrat,

3 quod *GP* 5 *sic GP, alii.* Laudis ceu p. viri *Reg.* 333 *prosodiae emendandae causa* (Laudis et *Regius*). Laudato *Fabricius* refluit *Reg.* 333 cytherae *an* cithara *incertum P* cytharę *G* 6 plecthri *P* 8 prospexit *Reg* 333 9 fluuio *G* -ius *P* -ios *alii* habuit *G* 10 Nam *G m.* 1, *P* Nec *pauci* 12 contempsit *Reg.* 333 13 triumphus *G m.* 1 15 uera *GP* sura *Reg.* 333 16 Stabant *GP* -bunt *Reg.* 333, *alii* garrula *noli mutare.* — *Similis argumenti carmina hic subiungam.*

493ª. *Est in Antverpiensi* 126 *s. X, A = Ambrosiano M* 32 *sup. s. X, Reginensi* 230 *s. X, Harleiano* 110 *s. IX—X, Casinensi* 226 *s. XI, Paris.* 8094 *s. XI, Angelicano V* 3, 22 *s. XI, recentioribus.* — *A* (*cf. Nuntii acad. Vindob.* 67, 546): 2 rethor conpones 3 exametris 5 horo 6 adibere

Maximĕ quid doceant sacrae modulamina legis
Observare homines, vel quid sibi maximĕ vitent,
Sidereum caeli cupiunt qui scandere regnum.

493ᵇ

B. M. B. —

Augustine, tonans divino fulmine linguae
Impia daemonicae refutas ludibria sectae
Atque loquellosi confundens dogmata ritus
Pandis iter verum, quo cives tendere monstras
Urbis inocciduae, qua vita perennis habetur.

494

B. M. —
B. V 363.

Discipulis cunctis domini praelatus amore,
    Dignus apostolico primus honore coli,
Sancte, tuis, Petre, meritis haec munera supplex
    Chintila rex offert. Pande salutis opem!

494ᵃ (*olim* 880)

In Sirenas

B. M. B. —
Claudianus
ed. Birt p. 399.

Dulce malum pelago Siren volucresque puellae
Scyllaeos inter fremitus avidamque Charybdin

9 uetent   10 capiunt

493ᵇ. *est in Regio Mus. Brit.* 15 *B* 19 *s. IX—X, cf. Mus. rh.* 31, 94, *his verbis additis:* In fine XI libri Augustini de civitate dei isti versus habentur scripti. 1 tonas *cod.*

494. *Carmen Chintilae, Visigothorum a.* 636—640 *regis. V = Vossianus q.* 69 *saec. IX, quem afferam. — Est in Valentiano* 387 *s. IX, Montecassinensi* 320 *s. X—XI, al. — Cf. de Rossi, Inscrr. christ. II* 1, 254. — *Alia regum Germanorum carmina vide c.* 483; (*Chilperici*) *Mus. rhen.* 44, 547. 4 chintilla *V*

494ᵃ ᵇ. *V = Veronensis* 163 *saec. IX, cf. ad c.* 485ᵃ. — 494ᵃ. Eiusdem (*i. e. Claudiani*) in Sirenas *V.* 1 sirenae *V* siren *cod. Cuiacii v.* 1 *delet Ieep* uolocres *V*

Musica saxa fretis habitabant, dulcia monstra,
Blanda pericla maris, terror quoque gratus in undis.
Delatis licet huc incumberet aura carinis
Implessentque sinus venti de puppe ferentes,
Figebat vox una ratem. nec tendere certum
Delectabat iter reditus, otiumque iuvabat,
Nec dolor ullus erat; mortem dabat ipsa voluptas.

494ᵇ (*olim* 881)

B. M. B. — Birt p. 399.

Laus Herculis

Pieridum columen, cuius Parnasia magno
Numine templa sonant, Phoebe, precor, huc age, laeto,
Tecum †cuncta choro; penetralia sancta sororum
Et nova Castalios latices per rura petentem
Hippocrenaeon victorem sistere fontum
Me fac. namque tuam non nunc novus advena turbam
Ingredior, laurusque gerens et florea sertis
Tempora vincta tuis, doctorum munera vatum,
Testor adhuc veteres quamvis desuetus honores.
Alcides mihi carmen erit, non vana Tonantis
Progenies, dignus credi post viscera numen,
Cuique per inmensos invicti roboris aestus
Nec nasci potuisse vacat. nam lucis in ipsis,
Inclite, primitiis tardo vix editus ortu
Fecisti de patre fidem. sed cur mihi lentis
Ludis adhuc, Cirrhaee, modis tenerumque resultans

6 furentes *cod. Cuiacii* faventes *Ieep* 8 odium *Claverius* 9 color *V, corr. Camers.*

494ᵇ. Eiusdem (*i. e. Claudiani*) Laus Herculis *V* 2 Nomine *V* laeto p. h. a. phoebe *Camers* 3 iunge ch. *Claverius* penetralibus *V* 5 Hippocreneon *V* sistere] *i. e. exsistere* fontem *V, corr. Buecheler* siste refotum me famaeque *Birt* 6 Me fameque tuam *V, corr. Claverius* 7 lauros *vulgo* 8 *post* vatum *punctum delevi ed. pr.* 10 non vana *Scaliger* romana *V* 11 nomen *V* 12 Cuique per *Birt* super *Livineius* Cui semper *V* 14 Inclyte *V* principiis *Camers* 15 fecesti *V* 16 chirrhaee *V*

Luxuriante leves impellis pollice chordas?
Pone habitum, quo molle canis, et frondis amatae
Linque nemus, mollique exutus tempora lauro
Populea mecum carmen luctare sub umbra.
    Iam grave plus etiam, quam ventris tempora vellent,
Alcmenam tendebat onus. sed regia Iuno
Impedit et partus prohibet nascique vetabat,
Vt metus ipse deum monstret. nec vivida caeli
Semina mortales norunt sentire latebras,
Nec possunt sufferre moras. datur inde novercae
Materies, gravibusque odiis augmenta ministrat,
Quod vinci coepisse pudet. — Mox inproba binos
In tua membra iubet, dum nasceris, ire dracones.
Incumbunt celeres illi, squamosaque iussus
Armat colla furor, nec, quamvis maxima tractu,
Tardata spiris sequitur pars cetera pectus.
Tristis Tartarea vibratur sibilus aura.
Morte rubent oculi trifidisque horrentia linguis
Ora sonant nigrumque fremens levat ira venenum.
    Quid nunc invictis fraudes innectere fatis,
Caelicolum regina, iuvat? cur obicis angues?
Cur parvo geminos? anne unum posse necari
Iam strato Pythone times? licet omnia mundi
Monstra voces ipsamque armes serpentibus hydram,
Defendet natura deum patremque probabit
(Quod non vis constare) Iovem. — Iamque inrita taetri
Iussa parant implere angues, miseroque furore
In sua fata tument. cernit tua membra petentes
Horrescitque parens numenque ignara creasse
Mortali pietate timet. nil, sancta, superbae
Paelicis insidias, caelo modo freta, tremescas,

19 solitaque *Heinsius* 21 ferrent *Heinsius* 28 coepisse *V*] se posse *Heinsius* 32 Tardata *Riese*, Tardatam *V* Tardantur *Camers* Tardatum *Ziehen* Tarda tamen *Birt* 35 levat] fluit *Birt* 41 Defendit *V* 43 miserorumq; forore *V* 44 In tua *Scaliger* 45 nomenquę *V* quae *Koch* creasset *V* 46 nihil *V* 47 tremiscas *Claverius*

Neve haec monstra tibi faciant, Alcmena, pavorem!
Sic mater potes esse dei. iam tolle serenum
Laeta animum tantoque libens haec aspice vultu,
Vt deceat genuisse Iovem. depone pavorem
Indignum partu, natumque exemplar habeto.
Cui metuis, nihil ipse timet. nam numine recto
Ridebas tu, dive, truces, animosque superbos
De genitore tenes, votisque aptissimus orbis
Gaudebas tantum iam tum meruisse novercam.
Corripis exiguis mox grandia guttura palmis,
Et manibus teneris cogens in brachia pondus
Constringis pressos, relevans tellure, dracones.
Efferat aetherium, quantum volet, orbis in axem
Latoidas verosque probet sua fabula divos,
Quod Delo iam stare licet: non aequa laborum
Gloria, nec parili serpentes sorte necarunt:
Illi unum ferro, geminos et inermis et unus!
His coeptis non ulla parat cunabula partus,
Dive, tibi; sed cum totis iam bruma rigeret
Imbribus et solidis haererent flumina lymphis,
Nudum praegelidis durando firmat in undis.
Vtque rudes primo temptasti robore gressus,
Frondosae deserta vagus penetralia silvae
Secura iam matre petis telisque tremendis
Ludis et aërias adducto deicis arcu

50 tutoque *Riese olim.* vultu *i. e. despectu Birt* 51 Iovi *Heinsius* tenuisse *Cuiacius* 52 habeto *Claverius* habebat *V* quae e. habebas *Camers* 53 nomine *V* lumine *Livineius* 55 tenes *V* tenens *Heinsius* 56 tantum *V* tantam *Camers* 57 gutura *V* 58 Et] Ex *V* manibus *Riese* teneris *Camers* quamvis teneri *V* 59 *sic Riese* (*cf. v.* 136) Corripis (*ex* 57) impressos liuens t. d. *V* illidens prensos *Camers* licuens *Aldina* relevans *Birt* liquas *Ziehen* (*coll.* fluens 12, 16) 60 uolit *V* 61 Laetoidas *V* fauola *V* 62 quo *V* 63 parilis s. sortete *V* 64 g. inhermis *V* (et *add. Aldina*) 66 Diva *Camers* bruna *V* 67 lyphis *V* 70 vagus deserta *V* 71 tremendas *V* -ndis *Camers* 72 Laus *V*

Aut funda violentus aves noctemque sub astris
Exigis et puram fractis bibis amnibus undam.
Immanem interea Nemeae per lustra leonem
Ipsa Chimaeraea cretum de gente noverca
In tua depastis armabat vota iuvencis
Augebatque fero vires rabiemque iuvabat,
Naturam minus esse putans. [Heu] quanta virorum
Funera! quam multos stravit cum gentibus agros!
Non illum magnae viduatis moenibus urbes
Armorum fregere minis, Martique domando
Adsuetas morsu fudit graviore catervas.
Hunc gravis Eurystheus — nam te, quo cuncta levares,
Imperium duri voluit sufferre tyranni
Sic mundo Fortuna favens — hunc sternere leto
Imperat. at nullum virtus reticenda per aevum
Dignaque sidereos post membra intrare recessus
Posse mori quam vile putat! namque impiger ultro
Vadis [et] inmensae scrutatus devia silvae
In nova sanguineos armantem vulnera rictus
. . . .
Admonita feritate †iubas visuque cruentus
Excussis movet arma toris dubiumque residens
Infremit. invadis trepidum solisque lacertis
Grandia corripiens eluso guttura morsu
Inbellem fractis prosternis faucibus hostem.

73 uiolentus *V* -nter *vulgo* *Ante* 75: II *V* 75 Nemeae—Chymeraea *Camers, om. V* 77 tua *ex* sua *V* 79 Natura *V* heu *add. Camers* quantaque *V* 80 dentibus apros *V, corr. Riese; i. e. gentibus stratis agros vacuefecit. cf. v.* 99. *Vocula* 'cum' *aliam non admittit lectionem* constrarunt messibus agros *Heinsius* F. constrarunt candentibus (*debuit* albentibus) ossibus agros *Haupt* 81 urbis *V* 85 tyrranni *V* 87 at *Camers*] tum *V* 89 *sic Ctaverius* putas *V* 90 et *Camers, om. V* invia *V* devia *Camers* 91 armante *V* -ntem *Camers. Post* 91 *versum deesse puto, fortasse ab* Invenis *incipientem. Parenthesin* admonita . . infremit *statuit Buecheler* 92 iuba *Camers* 94 Infremuit *V* solidisque *Heinsius* 95 mursu *V* 96 prosterni *V*

Quin et flavicomis radiantia tergora villis
Ceu spolium fuso victor rapis. emicat omnis
In laudes mox turba tuas longoque relicta
Currit in arva metu. iuvat ire et libera rura
Defensosque videre locos silvamque iuvencis
Iam facilem et nullis resonantes fletibus agros.
   Maenalium petis inde nemus fletamque colonis
Arcadiam et raro steriles iam robore silvas.
Namque hic inmensa membrorum mole cruentus
Indomitus regnabat aper soloque tremendus
Corpore lunatis fundebat dentibus ornos
Sternebatque suis lugentia rura colonis.
Horrebant rigidis nigrantia corpora saetis
Duratosque armos scopulis totosque per artus
Difficilis potuisse mori. non spicula in illum
Nodosumve rapis gravato pondere robur:
Armati viduatur honos; nec vulnera virtus
Exemplo tibi facta timet. iamque arripis ultro
Spumantem, cogisque diem sufferre tuendo,
Atque supinando mirantem lumina vinci
Argolici victor portas sub tecta tyranni.
   Fama celer toto victorem sparserat orbe,
Auxiliumque dei poscebat Creta cruento
Victa malo. Taurus medio nam sidere lunae
Progenitus Dictaea Iovis possederat arva.
Fulmen ab ore venit, flammisque furentibus ardet
Spiritus; et terram non caeli flamma perurit,
Sed flatus monstri. dextro iam Siria cessent

101 desertosque *Baehrens* iouencis *V* 102 nulli *V* nullis *Camers* *Ante* 103: III *V* 104 sterelis *V* 106 solidoque *Heinsius* 107 dentibur *V* 108 ingentia *olim Riese* 110 scapulis *Heinsius* 112 gravato *V* (*cf. Aen.* 8, 220) clavato *Livineius* 114 Exemplo *V* Extemplo *Camers* 116 supinato *Claverius* inopinato *Baehrens* limina *V* lumina *Camers* vinctum *Birt recte?* 117 tyrranni *V* 118 urbe *V* *Ante* 119: IIII *V* 119 creata crudeli *V* cruento *vulgo* 124 dextro *V*, *i. e. favente* retro *Riese olim* dempto *Birt* tectô *Ieep*

Sidere, solque licet, glaciali frigore victus,
Abstrusum mundo claudat iubar, aurea condens
Lumina, et ignifluo stupefactus in orbe tepescat:
Aestus habet Cretam, pereunt silvaeque lacusque
Graminaque et fontes sacri, montesque perurit
Flamma ferox; Idam superis spectantibus ignis
Dissipat et magno cunabula grata Tonanti
Igne suo monstrum, si fas est dicere, vincit.
Tandem fama celer Dictaea ad litora magnum
Duxerat Alciden, cum taurum dira minantem
Accipit et saevum cornu flammasque vomentem
Corripit atque artus constringens fortibus ulnis
Ignifluos flatus animamque in pectore clausit.
. . . .

494^{c} (*olim* 766)

ANDREAE oratoris — B. M. B. —

Virgo parens hac luce deumque virumque creavit
Gnara puerperii, nescia coniugii.
Obtulit haec iussis uterum docuitque futuros,
Sola capax Christi quod queat esse fides.
Credidit et tumuit: verbum pro semine sumsit.
Clauserunt magnum parvula membra deum.

125 Sidere *V* -ra *Scaliger* uictor *V* victus *Camers* 126 iuba *V* 127 Limina *V* ignifluus *V* tepescet *V* tremescat *Baehrens* 128 siluaque *V* 129 sagri *V* 135 Excipit *Scaliger*. — *Desunt multa.*

494^{c}. *P* = *Palatinus* 833 *s. IX in. inter inscriptiones Romanas Italicasque* (*cont. De Rossi, Inscr. christ. urbis Romae II* 1, 109) *A* = *Antverpiensis Sedulii* 126 *olim* 105 *s. X* (*cf. mus. rhen.* 56, 265). *b* = *Barthius advers.* 56, 16 *ex codice ignoto, cum A faciens. PA notabo.* Andreas orator *A, Aldhelmus p.* 232 (*v.* 10); *om. P.* Andreae oratoris de Maria virgine ad Rusticianam carmen *b* (*Romae vixit a.* 523—536. *cf. De Rossi p. XLI*) 6 Saepserunt *P* Clauserunt *A b*

Conditor extat opus, servi rex induit artus
    Mortalemque domum vivificator habet.
Ipse sator semenque sui matrisque creator,
    Filius ipse hominis, qui deus est hominum.
Adfulsit partus, lucem lux nostra petivit,
    Hospitii linquens ostia clausa sui.
Virginis et matris servatur gloria consors:
    Mater das hominem noscere, virgo deum.
Vnius colitur duplex substantia nati:
    Vir, deus, haec duo sunt; unus utrumque tamen.
Spiritus huic genitorque suus sine fine cohaerent,
    Triplicitas simplex simplicitasque triplex.
Bis genitus, sine matre opifex, sine patre redemptor,
    Celsus utroque modo, celsior unde minor.
Sic voluit nasci, domuit qui crimina mundi,
    Et mortem iussit mortuus ipse mori.
Nostras ille suo tueatur numine vitas;
    Protegat ille tuum, Rusticiana, genus.

7 Fit fabricator opus *P* 8 domus *A* 9 Pie sator *A* 10 qui pater *P* est hominis *A* *Aldhelmus b* 11 Aff. *P* 12 hostia, *sed corr.*, *P* 13 seruator, *corr.*, *A* 14 dans *P* 20 Amplus utrisque modis, amplior *P* 21 qui *ex* que *A* 23 nomine *P* 22—23 *sunt in Palat.* 487 *fol.* 36v (*s. IX*) *sic:* Vit̄ (*i. e. Vitalis*) Nostras . . Rusticiana genus *m.* 2 (*sed antiqua*) *ante c.* 555 *inserta.* — rusticana *A* -iana *m. rec. in A*, *b*, *Pal.* 487 Gregori presulē *P* (Versus beati pape Gregorii *Cantabrig. Tr. O.* 2. 24 *s. XII*).

495—638
Carmina duodecim sapientum

I Monosticha de ratione tabulae senis verbis et litteris

495

B. III 75.
B. 445—456.
B. IV 119.

PALLADII

Sperne lucrum: versat mentes insana cupido.

495—638. *Similia sunt Ausonianis. Librorum familiae:* ***I.*** *C = Parisinus* 8069 *olim Thuani* (*cf. praef. I p. XLI*) *saec. X—XI fol.* 121 *sqq. qui omnia haec carmina et iusto ordine et poetarum nominibus paene ubique additis optime transcripta continet. Parisinum* 8093 *saec. X init.* (*c.* 495 —561. 615—627. 630—632) *et Petavianum Heinsii non attuli. C plene adnotavi praeter orthographica medii aevi.* — ***IIa.*** *T = Turicensis* 78 *olim* 451 *saec. IX fol.* 148 *qui c.* 495—590 *habet. Raro attuli G = Sangallensen* 273 *saec. IX* (*c.* 495—550), *nunquam Vindobonensem* 113 *s. X* (*c.* 507 —518). — ***IIb.*** *V = Vossianus q.* 86 *saec. IX fol.* 108 *sq.* 111 *sqq.* (*c.* 495—627. 630—631. 633—634. 637—638). *Raro attuli Valentianum* 389 *(X) saec. IX ex. (qui dimidiam fere partem continet); saepius adnotavi B = Bruxellensem* 5657 *saec. X—XI, cum T sed propius cum V coniunctum, a Baehrensio nimis magni aestimatum, perpauca bona de suo afferentem.* — ***IIc.*** *P = Palatinus* 487 *saec. IX, inter T et V medius, sed coniecturis modo emendatus* (505) *modo depravatus* (567, 4). *Hunc ubique adnotavi. Habet c.* 495 —590; 615—619. — *Non adnotavi Paris.* 13026 *s. IX* (*similem V, in quo c.* 507—518; 555—557); *Bern* 184 *s. IX—X; Regium mus. Brit.* 15 *B* 19 *s. IX—X* (605—608; 617); *Paris.* 2772 *s. X—XI; Mettensem s. XI in.* (567—578; 591 —602, *contulit Loewe*); *Mellicensem s. XI* (*cf. Studia Vindob. I* 65); *Bodleianum s. XII; recentiores.* — *CTP contuli ipse, G Schenkl, V Holder contulit; inspexi et Baehrensiana. Orthographica praeter C pauca afferam.* — Monostica que scripta sunt a duodecis sapientib'. id est Palladii Asclepiadii Fustenii Pompelianii Maximini Vitalis Basilii Asmenii Vomanii Euforbii Iuliani Hylasii de diuersis rebus *C.* Incipiunt uersus sapientium (-tum *XB*) hoc est

496

ASCLEPIADII

Fraude carete graves, ignari cedite doctis.

497

EVSTHENII

Lusuri nummos animos quoque ponere debent.

498

POMPILIANI

Irasci victos minime placet, optime frater.

499

MAXIMINI

Ludite securi, quibus aesest semper inarca!

500

VITALIS

Siquis habens nummos venies, exibis inanis.

(id est *X*) Basili Asmeni Vomani Euforbi Iuliani Hilasi (Ilasi *G*) Palladi Asclepiadi Eust(h)eni (Euthemi *X*) Pompeliani (Pompeani *V m.* 1 Pompeiani *X*) Maximini (Maximi *V m.* 1 *B*) Vitalis *TGVBX* (*et fere Vaticanus* 1575 *s. XI, in quo sunt c.* 495—518). Basilius Asmenius Vomanius Euforbius Iulian̄s Hylasius Palladius Asclepiades Eustedius Pompeianus Maximinus Vitalis *P*. Virgilio *tribuunt recentes*. 'De diuersis causis' *post* sapientum *B*, *post* Vitalis *TG*. I: *CTGVBP*. I Inprimis singuli versus senis verbis et litteris (*sic*) De ratione tabulae *CTGB* (-la *C*). *Inscr. om. VP. Nomina om. C*

495. *est in Vatic.* 4493 *s. X* cupido: *rubro colore* E : PIDO : *supra scr. C*

497. nummus, *corr., T*

498. irosci *C*

499. inarca (*non tamen* aesest) *B cf. c.* 82, 10

500. Siquis *T* habet *P* exibit, *corr. m.* 2, *P*

501

BASILII

Lusori cupido semper gravis exitus instat.

502

ASMENII

Sancta probis paxest: irasci desine victus.

503

VOMANII

Nullus ubique potest felici ludere dextra.

504

EVPHORBII

Inicio Furias: egosum tribus addita quarta.

505

IVLIANI

Flecte truces animos, utvere ludere possis.

506

HILASII

Ponite mature bellum, precor, iraque cesset.

502. pb *V* pax est (*et sic* 499, 504 *sq.*) *libri*
504. Inito *V* Initio *B* Incio *P*
505. Flecte *solus P:* Plecte *IVB* Plecto *C*

II Epitaphia P. Vergilii Maronis disticha

Mantua me genuit, Calabri rapuere: tenet nunc
Parthenope. Cecini pascua, rura, duces.

B. II 198.
M. 433—444.
B. IV 120.

507

ASCLEPIADII

Tityron ac segetes cecini Maro et 'arma virumque.'
Mantua me genuit, Parthenope sepelit.

508

EVSTHENII

Vergilius iacet hic, qui pascua versibus edit
Et ruris cultus et Phrygis arma viri.

509

POMPILIANI

Qui pecudes, qui rura canit, qui proelia vates,
In Calabris moriens hac requiescit humo.

510

MAXIMINI

Carminibus pecudes et rus et bella canendo
Nomen inextinctum Vergilius merui.

II *Eidem et X* (*etiam Vindobonensis* 113 *s. X*). Distica *C. Inscr. om. TP* Item idem ipse (*sc. Vergilius*) de titulo eiusdem hoc ÷ epitaphio binis uersibus *V* Distichium Epitaphia Virgilii *B* *Notissimum illud* Mantua me genuit ... duces *praescriptum in VP solis.* Carmina Vergilii sunt bucolica, arva ducesque, Mantua cui mater, Parthinope requies: *haec add. P*

507. 1 Titiron hac *C* a *V* segites *V m.* 1 2 genuit *CB* generat *TVXP* parthinope *P ubique*

508 *sqq.* Vergilius *ubique VGP*, Virgilius *CTXB.* (*Sic et c.* 555 *sqq.*) edidit *V* 2 Vt *C* ruri *CTG* Phr. *C* fr. *ceteri* (frugis *V*)

509. 2 hic *T* requieuit *V*

510. 2 inextinctus *C*

511
VITALIS

Mantua mi patria est, nomen Maro, carmina silvae
Ruraque cum bellis, Parthenope tumulus.

512
BASILII

Qui silvas et agros et proelia versibus ornat,
Mole sub hac situs est: ecce poeta Maro.

513
ASMENII

Pastorum vates ego sum, cui rura ducesque
Carmina sunt. hic me pressit acerba quies.

514
VOMANII

A silvis ad agros, ab agris ad proelia venit
Musa Maroneo nobilis ingenio.

515
EVPHORBII

Bucolica expressi et ruris praecepta colendi,
Mox cecini pugnas. mortuus hic habito.

516
IVLIANI

Hic data Vergilio requies, qui carmine dulci
Et Pana et segetes et fera bella canit.

511. 1 est *om.* *P*
512. 1 praelia *CB saepius* 2 ac *V*
513. 2 acerua *Tm. pr.* *VP*
514. 1 ueni *C*
515. Bŏcolica *P* Bucolicā *B* expressit et *T*
516. 1 uergt *V* carmina *T*

517
HILASII

Pastores cecini; docui, qui cultus in agris;
Proelia descripsi. contegor hoc tumulo.

518
PALLADII

Conditus hic ego sum, cuius modo rustica Musa
Per silvas, per rus venit ad 'arma virum.'

III Disticha de unda et speculo

B. V 101—112.
M. 517—528.
B. IV 122.

519
EVSTHENII

Redditur effigies liquida visentis in unda,
Qualis in adverso speculorum cernitur orbe.

520
POMPILIANI

Formas pura refert oculis spectantibus unda,
Quales obiecto speculi fulgore videntur.

521
MAXIMINI

Fontis aquae reddunt simulacra imitantia verum,
Qualia leve refert speculi, cum cernimus, aequor.

517. 2 hoc *VB*] hic *T* en *C*
518. 1 musi(a *m.* 2) *V*
III *Eidem.* Item distica de *etc. C; om. TP* De duobus heroicis uersib; *V*
519. Eusthenii *om. V* Eustedius *P* 1 uisentis *VP* currentis *CTB* cernentis ς
520. Pem̄ *V* 2 obiectu *CTB* -cti *V* -cto *vulgo* Qualis in obiectu *P* sp.] laterum *C* obiectu . . fulgere *Baehrens*
521. 1 Fontes, *corr.*, *T* 2 lęue *B* leui *P*

522

VITALIS

Exprimit oppositas immobilis unda figuras,
Levati quales speculi nitor ipse remittit.

523

BASILII

Apparet mendax inlimi fonte figura,
Qualem reiectat speculi nitidissimus orbis.

524

ASMENII

Vnda quieta refert alto de gurgite formas
Ac veluti speculum nitido splendore coruscat.

525

VOMANII

Spectantis faciem nitidissimus adsimulat fons,
Sicut in opposito speculi solet aequore cerni.

526

EVPHORBII

Forma repercussus liquidarum fingit aquarum,
Qualis purifico speculorum ex orbe relucet.

522. 1 obp. *V* oppostas *P* inm. *BP* 2 Leciati *V* Leuiati *C*

523. inlimi in *VP* fronte *P* 2 reiectati *P*

524. Ast *V* 2 uelutas *V* spec.]nitidum *C* coruscans *libri*

525. 1 Spectaris *V m. pr.* assimilat *C* 2 oposito *V* solet] debet *C*

526. 1 repercussu . . fertur *scripsi* 2 lucet *V m. pr.*

527

IVLIANI

Fontibus in liquidis simplex geminatur imago,
Vt solet a speculo facies splendente referri.

528

HILASII

Effigies liquido resplendet ab aequore fontis,
Qualis et a speculo simulatrix umbra resultat.

529

PALLADII

Effingit species purissimus umor aquarum,
Plana velut speculi vivas imitantia formas.

530

ASCLEPIADII

Fonte repulsatur depicta tuentis imago,
Ceu levi in speculo solet apparere figura.

IV Disticha de glaciali aqua

B. V 89—100.
M. 505—516.
B. IV 124.

531

POMPILIANI

Qua ratis egit iter, iuncto bove plaustra trahuntur,
Postquam tristis hiems frigore iunxit aquas.

527. 'Tvllii' *Sangall.* 397 *s. IX p.* 121 2 facie *G* referre *P*

528. 1 Pal̄ *hic et ad* 529 *V.* Effugies *T* respondit *P* respondet *ceteri* resplendet *Scriverius* 2 Cualis *C* umbra *VP* unda *CTB*

529. 1 humor *T m. pr., C* 2 Plana *VP* Plena *CTB* uelud *V* imitancia uerum *C* (*ex* 521, 1)

530. 2 Cu *V*

IV *Eidem.* Itē distica de *sqq. C* De glacie pentametris uersib; *V. Inscr. om. TBP. Cf. Vergilius Georg. III*

532

MAXIMINI

Sustinet unda rotam patulae modo pervia puppi
Et concreta gelu marmoris instar habet.

533

VITALIS

Quas modo plaustra premunt undas, ratis ante secabat,
Postquam brumali deriguere gelu.

534

BASILII

Vnda rotam patitur celerem nunc passa carinam,
In glaciem solidam versus ut amnis abit.

535

ASMENII

Quae solita est ferre unda rates, fit pervia plaustris,
Vt stetit in glaciem marmore versa novo.

536

VOMANII

Semita fit plaustro, qua puppis adunca cucurrit,
Postquam frigoribus bruma coegit aquas.

362: Puppibus illa prius, patulis nunc pervia plaustris (*quod hic adfert P*, *qui* hospita plaustris), *et Ouidius Trist. III* 10, 31: Quaque rates ierant, pedibus nunc itur et undas Frigore concretas ungula pulsat equi.'

531. 1 Quadratis *C* cogit *C* 2 hiemps *CVB* iungit *C* uinxit *TVB* fixit *P* 532, 1; 533, 2; 1; 532, 2 *C*

532. 1 patulando pervia pupim *C* patuli *P* 2 Et *C* Ut *TVBP*

533. 1 unda *C* 2 diriguere *libri*, *sed* deriguere *P*

534. 1 nunc] ñ (*i. e.* non) *V* passam *C*

535. 1 fit *om. B* per (*om.* via) *P* 2 Et *C*

536. 1 quia pupis *C* 2 *om. C*

537

EVPHORBII

Orbita signat iter, modo qua cavus alveus ibat,
Strinxit aquas tenues ut glacialis hiems.

538

IVLIANI

Qua puppes ibant, hac ducunt plaustra iuvenci,
Pigrior ut cano constitit unda gelu.

539

HILASII

Amnis iter plaustro qui dat, dedit ante carinis.
Duruit ut ventis unda, fit apta rotis.

540

PALLADII

Plaustra boves ducunt, qua remis acta carina est,
Postquam deriguit crassus in amne liquor.

541

ASCLEPIADII

Vnda capax ratium plaustris iter algida praebet,
Frigoribus saevis ut stetit amnis iners.

537. Eũs *V* 1 caus aluas *V* 2 Stringit *C* hiemps *libri, ut alibi saepius*

538. *om. C; post* 542 *ponitur vulgo.* 1 ac *V* 2 constetit *T, V m.* 1 Prigrior ut canu *P*

539. Iũl *C* 1 dat *om. V* carinis *C*, -n(a)e *ceteri* 539, 2 *et* 540, 1 *om. P* 2 Diruit ut uentus *C*

540. *nomen om. V* Hil̃ *C* 1 carinę (*om.* est) *V* 2 deriguit *P* ς dir. *ceteri*

541. Pal̃ *C* 1 it. allida *P m.* 1 2 inhers *V*

542

EVSTHENII

Plaustra viam carpunt, qua puppes ire solebant,
Cum rigidus Boreas obstupefecit aquas.

V Tristicha de arcu caeli

543

MAXIMINI

B. V 17—28.
M. 469—480.
B. IV 126.

Thaumantis proles varianti veste refulgens
Multicolor picto per nubila devolat arcu
Iris et insigni decorat curvamine caelum.

544

VITALIS

Cum sol ardentis radios in nubila iecit
Cumque colorifico nimbos fulgore replevit,
Apparet variis distincta coloribus Iris.

545

BASILII

Clara sub aetheriis fulget Thaumantia proles
Nubibus, ut radiis pluvium sol attigit imbrem,
Et picturato caelum velamine cingit.

542. Eūſ *C* 1 pupes *C* solebat *P* 2 rigidus *VP* frigus *CTB*

V *CTVBP*. Tristica de arcu celi *C*, *om*. *BP* De arcu *T* De arcu caelestiae triplicis uersiculis *V* *Cf. Aldhelmi Tetrasticha* 5, 1. *Ov. met.* 6, 63.

543. 2 -tolor *B* pictu *BV* 3 aruamine *V*

544. Iūt *V* 1 ſoliṣ *P* fecit *libri* 3 uariis *VP* radiis *ceteri* distancta, *corr.*, *V*

545. 1 āmantia *V* 3 pictorato *P*

546

ASMENII

Discolor aetheriis apparet nubibus Iris,
Postquam flammiferi rapuerunt lumina solis,
Et caelum variis miranda coloribus ornat.

547

VOMANII

Imbriferas nubes radiis ubi contigerit sol,
Luce sub adversa varios iacit unda colores.
Dicitur haec Iris, picto spectabilis arcu.

548

EVPHORBII

Cum tetigit nubes radiis fulgentibus atras
Phoebus et adverso lumen resplenduit imbri,
Tunc Iris vario circumdat nubila cinctu.

549

IVLIANI

Mirifico nubes ambit Thaumante creata,
Quas cum ex adverso tetigit rota fulgida solis,
Tum iacit insignis per nubila densa colores.

546. Ast *V* 1 aethereis *CB, V m.* 2 atris *sed corr. C* 2 Postque *C* radiarunt *Riese* 3 uariis *VP* radiis *ceteri*

547. 1 Imoriferas *V* 2 iacet *PX* 3 Dicitur *BP* Ducitur *CT* Dř *V* spectabilis *P* spectaculis *ceteri*

548. 3 *et* 549, 3 *in libris commutati sunt; transposuit Scaliger.* 548, 2 Phebus *C* Foebus *ceteri, ut plerumque, quod non afferam* 3 n.] cingula *C*

549. 1 Mirifice *libri 'quos contulit Is. Vossius'* taumante *C* nte *m.* 2 *in ras. V* thāmante *P* 2 ex *om. CP* solis *om. C* rota fulgida solis *c.* 642, 15. 3 Tunc iacet *C*

550

HILASII

Nuntia Iunonis vario decorata colore
Aethera nubiferum conplectitur orbe decoro,
Cum Phoebus radios in nubem iecit aquosam.

551

PALLADII

Nubila cum Phoebus perfudit lumine claro,
Tum fit ut umor aquae subfulgeat atque colores
Sub varia specie iaciat mirabilis arcus.

552

ASCLEPIADII

Cum radiis imbres et aquarum pendulus umor
Tangitur, existit, quam Graecia nominat, Iris,
Multorum insignis vario splendore colorum.

553

EVSTHENII

Iris habet varios subiecta luce colores,
Quam sol imbrifera fulgens de nube creavit,
Cum pepulit radiis obstantia nubila claris.

550. 1 uaria *C* 2 Aetherea *C* Eethera *T* ore *C*. *Desinit G*. 3 phebus *C* aqu///sam *V*

551. 1 Pheb; *C* perfundit *P* 1.] nubila *V* 2 Tunc *T m*. 1, *C* humor *CVP* suff. *P* 3 iaciat *CPB* iaceat *TV*

552. 1 radius *P* humor *CP* 2 q *C* gretia *T*

553. 2 sub nube *P* 3 lumina *C* charis *V*

554

POMPILIANI

Luce repentina cum sol implevit aquosas
Adversus nubes, effulget protinus Iris,
Picta veste decens et multicoloribus alis.

VI Tetrasticha de Vergilio

B. II 197.
M. 421—432.
B. IV 128.

555

VITALIS

Prima mihi Musa est sub fagi Tityrus umbra.
  Ad mea navus humum iussa colonus arat.
Proeliaque expertos cecini Troiana Latinos,
  Fertque meos cineres inclita Parthenope.

556

BASILII

Hoc iacet in tumulo vates imitator Homeri,
  Qui canit Ausonio carmine primus oves,
Ad cultos hinc transit agros, Aeneidis autem
  Non emendatum morte reliquit opus.

554. Vōm *TVP* 1 implerat *X* aquosus *V* 3 *om. P m.* 1 uestae *T* d.] lucens *C* *Post* 554: *c.* 494^{c}, 23—24 (-rusticiana genus) *P m.* 2, *quasi* Vit̄ (*Vitalis*).

VI *Eidem.* Tetrastica de uirgilio *C* Item epitaphium uerḡ quattuor uersibus *V* *Inscr. om. TBP.*

555. 1 tytyrus *B* tityris *V* 2 gnauus *BX* nauis *C* nauus *TV, P m.* 2 (*ex* niuus) 3 que] qui *C* 4 Ferque *CT* Fertque . . inclyta *BVP*

556. 1 honeri *C* 2 primum *P* 3 hic *CTV* Aeneidos *edd.* auctor *X* 4 reliquid *CVP*

557

ASMENII

Bucolica Ausonio primus qui carmine feci,
Mox praecepta dedi versibus agricolae,
Idem cum Phrygibus Rutulorum bella peregi:
Hunc mihi defuncto fata dedere locum.

558

VOMANII

Tityre, te Latio cecinit mea fistula versu
Praeceptisque meis rusticus arva colit.
At ne Musa carens vitiis Aeneidos esset,
Invida me celeri fata tulere nece.

559

EVPHORBII

Romuleum Sicula qui fingit carmen avena
Ruricolasque docet, qua ratione serant,
Quique Latinorum memorat fera bella Phrygumque,
Hic cubat, hic meruit perpetuam requiem.

560

IVLIANI

Qui pastorali peragravit Maenala Musa
Ruraque et Aeneae concinit arma Maro,

557. 1 Bo- *C* -cul- *T* -cā *B* (*recte VP*) ausonia *C* fecit *T* feci/// *B* 2 agricule *P* 3 phri. *C*] fri. *ceteri*
558. 1 Tytire *T* 3 Ac ne *libri, em. Burmann* anaeidis *V* 4 Inuida *P* (*ni fallor*), *recentes* Infida *ceteri* neci *CTB* -ce *VP*
559. 2 Ruriculasq; *P* sant *V m.* 1, serent *P* secant *ceteri* 3 Quiue *libri* memorauerat bella *P* frigum *P*] phriga *C* friga *TV* frigū *ex* frigat *B* 4 *christianum esse Manitius putat*
560. 1 musam *C* 2 c̆cinnit *V*

Ille decem lustris geminos postquam addidit annos,
Concessit fatis et situs hoc tumulo est.

561

HILASII

Haec tibi, Vergili, domus est aeterna sepulto,
Qui mortis tenebras effugis ingenio,
Maenalium carmen qui profers ore Latino
Et cultus segetum bellaque saeva ducum.

562

PALLADII

Primus ego Ausonio pastorum carmina versu
Conposui et quo sint rura colenda modo;
Post, quibus Aeneas Rutulos superaverit armis:
Vatis relliquias hic pia terra fovet.

563

ASCLEPIADII

Sicanius vates silvis, Ascraeus in arvis,
Maeonius bellis ipse poeta fui.
Mantua se vita praeclari iactat alumni,
Parthenope famam morte Maronis habet.

564

EVSTHENII

Quisquis es, extremi titulum lege carminis, hospes.
Hac ego Vergilius sum tumulatus humo,

3 postque *C* addit *T m. pr.* *Hic desinit* *P m.* 1; *pergit m.* 2, *quam rarius notabo*

561. 1 uergilii *P* uirgili/// *B* uirgili *CT* uergili *V* Virgilio *Francius, recte?*

562. 2 quę sint *C* m.] humo *C* 4 *om. P* reliquias *TV* hic *C* haec *ceteri*

563. 1 arcreus *V* 4 Partenope *V*

564. 1 ospes *C*

Qui pecudum pastus, qui cultum fertilis agri,
 Mox Anchisiadae bella ducis cecini.

565

POMPILIANI

Vergilius mihi nomen erat, quem Mantua felix
 Edidit. hic cineres vatis et ossa iacent.
Cuius in aeternum pastoria fistula vivet,
 Rustica mox, eadem Martia Calliope.

566

MAXIMINI

Carmine bucolico nitui, cultoribus agri
 Iura dedi, cecini bella Latina simul.
Iamque ad lustra decem Titan accesserat alter,
 Cum tibi me rapuit, Mantua, Parthenope.

VII Tetrasticha de quattuor temporibus anni

'Ovidius: B. V 52–63. M. 493—504. B. IV 131.

Verque novum stabat cinctum florente corona,
Stabat nuda Aestas et spicea serta gerebat,

3 pecodum *T m. pr.* partus *V* cultus *vulgo* 4 caecini *V* cecini/// *B*

565. *Nomen om. P* 1 Virgilis *C* -ius *TB* Vergilio *VP, vulgo* 2 hinc *T* 3 uiuit *sed corr. V* manet *C*

566. 1 Carmina buc(boc *C*)olica *CT P* (*qui* Carmina̧ with e above). C-ne b-co *B* C-na b-co *V* 3 decim *C*

VII *Eidem.* Tetrastica *C* de quattuor temporibus *CV* anni *add. V, Mettensis Inscr. om. TBP* Ovid̄ *P* Oụidii (u above) *V* Bās *C* Eūs *T, om. B. Sunt versus Ovidii Metam. II* 27 *sqq.* 1 circum *C* cintum florentē copͦonā (or above) (or. *m.* 2) *V* 2 aestas *om. T*

Stabat et Autumnus, calcatis sordidus uvis,
Et glacialis Hiems, canos hirsuta capillos.'

567

BASILII

Vere sinum tellus aperit floresque ministrat.
Tempore solis ager messes fert pinguis opimas.
Fecundos, autumne, lacus de vitibus imples.
Vis hiemis glacie currentes alligat undas.

568

ASMENII

Frigoribus pulsis nitidum ver aethera mulcet.
Scindit agros aestas Phoebeis ignibus ardens.
Autumno dat hiems mixtum vicina teporem.
Labentes haec durat aquas et flumina nectit.

569

VOMANII

Ver pingit vario gemmantia prata colore.
Ignea vestit agros culmis Cerealibus aestas.
Vitibus autumnus turgentes detrahit uvas.
Frigidus hiberno est gravibus nive nubibus aether.

3 aupt. *C* (*ut saepius*) auċt. *T* (*ut plerumque*) calcat' *V* sordibus *C T P* 4 glat. *B* hiemps *libri fere ubique* capillis *V*

567. Basilii] As͞m *C*, *qui ad* 568 Voꝫ, *et sic deinceps solito ordine; ad* 578 *iterum* Bās *C.* 2 messis *C T* 3 Fecundis *P* -dos *B*, *V m.* 2 -dus *C T V* cutibus *V* 4 gemis *V* glacies *V P* algidat *P*

568. 1 nitidus *C* 2 aestas es phoebᵘos *V* 3 mixtus *C* tepore *T*

569. 1 pinget, *corr.*, *C* calore *V* 3 -ntis *T* 4 Frigib; *T* hiberno (*pro* hieme) *libri* (hib non *C* hibernos *P*) hiberna *vulgo* nive *ex* igneve *B*

570

EVPHORBII

Vere Venus gaudet florentibus aurea sertis.
Flava Ceres aestatis habet sua tempore regna.
Uvifero autumno summa est tibi, Bacche, potestas;
Imperium saevis hiberno frigore ventis.

571

IVLIANI

Vere gravis fundit tellus cum floribus herbas.
Frugiferas arvis fert aestas torrida messes.
Pomifer autumnus tenero dat palmite fructus.
Mox humus hibernis albescit operta pruinis.

572

HILASII

Vere novis laeto decorantur floribus arva,
Et riget aestivis hirsutus campus aristis.
Labra per autumnum musto spumantia fervent,
Et ponunt frondes hiemali frigore silvae.

573

PALLADII

Ver placidum vario nectit de flore coronas.
Spicea serta ligat calidissima solibus aestas,
Temporaque autumnus cingit tua, Bacche, racemis.
Tristis hiems montes niveo velamine vestit.

570. 1 s.] terris *V, recte?* 2 Flaba *VP* cerer *V* tempora *P* 3 *et* 573, 3 bacce *C* bache *V* 4 hibęro *C*
571. 3 Pomiferas *C* fructus *C* frutũ *V* fructum *TB*
572. 1 nouus *C* nob *V* lecto *C* laeta *T* laeto iacto *V* 2 friget *B* campis *V* 3 spumantis *V*
573. 1 placidus *C* comas *V* 3 Temporeq; *C* autumno *codd., corr. Lindenbrog* cincgit *V* -no cingis *Baehrens* 4 montis *CTV* -es *B* moueo *V m.* 1 uertit *C*

574

ASCLEPIADII

Ver agros nitidum gemmis stellantibus ornat
Et fervens aestas pinguissima frugibus arva.
Mox autumnali redolet vindemia fetu.
Fronde nemus male nudat hiems amnesque rigescunt.

575

EVSTHENII

Purpureos flores humus effert vere comanti,
Et Cereris donis horrescunt arva per aestum.
Bacche, tuo tempus fluit autumnale liquore.
Obtegitur tellus per frigora veste nivali.

576

POMPILIANI

Vere tepet picto Zephyris spirantibus aer.
Decrescunt celeres aestivis ignibus amnes.
Temperies, autumne, fluit tua nectare dulci,
Perque hiemem lentus caelo nivis advolat imber.

577

MAXIMINI

Veris honos tepidi flores, vere omnia rident.
Arva sub aestivis undant horrentia flabris.

574. 1 geminis *CB* stilllantibus *libri* 2 frigib; *V* 3 uindimia *T m.*1 foetu *CPT m.*2 foeta *T m.*1 4 hieps *V*

575. Eũf *T* 1 Purpureas *C* Purporeos *V* affert (adf.) *libri, corr. edd. vett.* comante *B* 2 ceteris *CTV* 3 bache *C* autumnoq; *C* -nali *V*

576. 1 tenet *P* zephyrus *T* 2 cereres *C* 4 advolet *B*

577. 1 honus *V* trepidi *VBP* flores *Tollius* florent *libri* 2 flagris *T* fabris *V*

Vite coronatas autumnus degravat ulmos.
Decutit ipse rigor silvis hiemalis honorem.

578

VITALIS

Flore solum vario depingit odoriferum ver,
Falciferamque deam messes remorantur in aestu.
Dat musto gravidas autumnus pomifer uvas.
Sithonia glacialis hiems nive cana senescit.

VIII [Tetrasticha] de aurora et sole

579

ASMENII

B. V 2—13. M. 457—468. B. IV 134.

Aurora oceanum croceo velamine fulgens
    Liquerat et biiugis vecta rubebat equis.
Luce polum nitida perfudit candidus orbis
    Et clarum emicuit sole oriente iubar.

580

VOMANII

Roscida puniceo Pallantias exit amictu,
    Astrigerum inficiens luce rubente polum.
Sol insigne caput radiorum ardente corona
    Promit, ab aequoreis Tethyos ortus aquis.

3 Vitae *VP* coronatus *P* autumnos *P* ulm' os *V* 4 honores *C*

578. Vit̃ *om. V* 1 solus *C* -ferus *C* 2 menses *P* 3 auct. *V* umbras *VP* 4 Sithonias *C* Scithonia *P* caua *C* senescat *V m. pr.*

VIII *CTVBP.* — De a. et s. *C* De ortu solis IIII heroicis uersibus *V*. *Inscr. om. TBP.*

579. *Nomen om. V* 1 oceanus *C* crocea, *corr.*, *T* 2 rubbebat *V* rudebat *P* 3 polus *C* populum nitido fundit *P* perfundit *C* 4 clarus . . sol *C* micuit *P*

580. Vit̃ *P* 1 pallantius *libri* 2 Astrigerus *C* 4 thetio fortis *C* thetyos artus *T* thitios *B* thethios *P*

581

EVPHORBII

Extulit oceano caput aureus igniferum Sol:
Fugerunt toto protinus astra polo.
Concessere deo tenebrae, rebusque colores
Lux iterum cunctis reddidit alma suos.

582

IVLIANI

Tithoni coniunx roseo sublime rubore
Infecit caelum lutea sidereum,
Cum Sol igniferos currus e gurgite magno
Sustulit et claris astra fugavit equis.

583

HILASII

Nox abit astrifero velamine cincta micanti
Et redigit stellas, exoriturque dies.
Emicat oceano Phoebi rota clara relicto
Inlustratque nitens lumine cuncta suo.

584

PALLADII

Lutea fulgebat roseis Aurora capillis
Et matutino rore madebat humus.

581. Eūs *TVB* 1 aureos *V m.* 1 2 protenus *B* 3 deo *om. V* dō *P* 4 Lux̄ (*i. e. Luxit*) *V*

582. 1 iubare *CB* rubare, *corr., T* 3 Tum *Riese* Quum *B* et g. magna *P* 4 aequis *CT*

583. 1 Mox *TP* abit *ex* habet *corr. B* habet *ceteri* hastr. *V* cuncta *C* 2 reddidit *T* 3 phoebus *V* claro *T* 4 Inlustatq; nitentis *V*

584. *om. P.* 1 *cf. Verg. Aen.* 7, 26. roreis *V* 2 hiemps *C*

Tethyos undivagae tum prosilit aequore Titan,
Flammiferos vultus ore micante gerens.

585

ASCLEPIADII

Exoritur Phoebus perfundens luce nitente
Et maria et terras stelliferumque polum;
Astraque cesserunt fulgentia crinibus aureis
Et nox sidereas occulit atra faces.

586

EVSTHENII

Sol oriens currusque suos e gurgite tollens
Oceani claro reddidit orbe diem
Flammiferumque iubar terraeque poloque reduxit
Et pepulit radiis astra repente suis.

587

POMPILIANI

Memnonis ut genetrix infecerat humida caelum
Et roseis manibus sidera dispulerat,
Phoebus Atlanteis e fluctibus aureus orbem
Sustulit igniferum, luxque diesque redit.

3 Tethios *C* (Theth. *T* Thyt. *B*) undiuagos *C* -ga *TB* undifuga *V* 4 gerens *V* ferens *CTB*

585. 1 pheb' *C* foebus *ceteri* nitenti *P* 2 mari aeternas *P* 4 syd- *TB* -ias *V*

586. (*cod. Bern.* 184 *s. IX—X*) Eũf *T* 2 Oceano *libri, corr. Tollius* clarum *P*

587. 1 ut *om. P* genitrix *C* umida *BP* 3 et athl. *C* e *edd.*] et *codd.*

588
MAXIMINI

Praevia flammiferi currus Aurora rubebat
Extuleratque alto gurgite Phoebus equos
Noctivagosque simul radiis flagrantibus ignes
Depulerat caelo reddideratque diem.

589
VITALIS

Vix Aurora suo rubefecerat aethera curru
Summaque canebat roribus herba novis:
Prosilit e mediis candens rota Tethyos undis
Et vaga cesserunt sidera Solis equis.

590
BASILII

Surgit ab oceano Tithoni fulgida coniunx
Et veste ab rosea subrubet ipse polus,
Cum Phoebus radiis rutilum cingentibus orbem
Depellit tenebras noxque peracta fugit.

588. 1 Praemia *CP* rudebat *VP*; *cf. Aen.* 12, 77. 2 Extolerat *V m. pr.* foeb/// *V* equis *P* 3 Noctiuagasq; *P* -vagoxq; *B*

589. 1 Aurora uix *C* suo *VB* sub *CT* athera *V* 2 canebant *C* 3 rotha *V* thetio *C* thethyos *T* tythius *B* tethios *P* thor *V* fundis *C*

590. 1 titonis *C* ti(y)thonis *ceteri* (thit. *T*) coniuncx *C* -iux *T m.* 1, *V* 2 subrubet *P*, *Scaliger* subruit *ceteri* 3 foeb; *VT* rutulum *P* orbem: *hic desinit T* 4 fuit *VB*

IX Pentasticha de duodecim libris Aeneidos

B. II 195.
M. 403—420.
B. IV 136.

591

VOMANII

Liber I

Aeolus inmittit ventum Iunone precante
Troianis, Libycasque vagos expellit in oras.
Solatur Venerem dictis pater ipse dolentem.
Aenean recipit pulchra Carthagine Dido,
Cui Venus Ascanii sub imagine mittit Amorem.

592

EVPHORBII

Lib. II

Cogitur Aeneas bellorum exponere casus
Graiorumque dolos et equum fraudemque Sinonis
Excisamque urbem Priamique miserrima fata,
Vtque patrem impositum forti cervice per ignes
Extulerit caramque amiserit ipse Creusam.

593

IVLIANI

Lib. III

Post casum Troiae fabricata classe superstes
Vela dat Aeneas urbemque in litore Thraces,
Mox aliam pulsus Cretaeis condidit oris.
Cedit et hinc Helenumque videt praeceptaque sumit
Et caecum Cyclopa fugit sepelitque parentem.

IX *CVB; om. TP.* Pentastica de XII libris aeneid̄ *C* De XII lib̄ uergilii *V* *om. B*

591. uentos *V* 2 Troiani *V* -nos *CB, corr. Buecheler* 3 uentrem *C* 4 Aenean *VB* -am *C* cart. *C* charth. *V*

592. Eūs *V* 1 aneas *V* causas *C* 2 iunonis *ex* sinonis *V* syn. *B* 3 facta *B* 5 claram *B* clarū *V*

593. 1 fabrica *V m. pr.* 2 tracis *C* 3 cretis *V* 4 Credit *V* elenum *C V m. pr.* 5 caeclum *V* Aetnaeum *edd. vet.* fuit *C* potentem *C*

594

Lib. IV HILASII

Ardet amore gravi Dido. soror Anna suadet
Nubere. iunguntur nimbo cogente sub antro.
Incusat precibus patrem contemptus Iarbas.
Navigat Aeneas iussu Iovis; illa dolore
Inpatiens et amore necem sibi protinus infert.

595

Lib. V PALLADII

In Siculas iterum terras fortuna reducit
Aenean, tumuloque patris persolvit honorem.
Tum cogit naves incendere Troadas Iris.
Troes ibi linquunt socios. Venus anxia placat
Neptunum. somnus Palinurum mergit in undas.

596

Lib. VI ASCLEPIADII

Sacratam Phoebo Cumarum fertur in urbem
Rex Phrygius vatisque petit responsa Sibyllae.
Misenum sepelit. post haec adit infera regna
Congressusque patri discit genus omne suorum,
Quoque modo casus valeat superare futuros.

597

Lib. VII EVSTHENII

Tandem deveniunt Laurentia Troes in arva
Et pace accepta laeti nova moenia condunt.

594. 1 Annaque *vulgo* 2 antro *B* atro *V* astra *C* 3 Instigat *coniecerim* contentus *C V* -mptus *B* hiarbas *C* 5 amorē *V* protenus *B*

595. 2 aenean *V B* -am *C* 3 Tunc *C* 4 sibi *C* 5 sumtus *B*

596. 2 frigius *V B* uates *B* quąe *V* sybillę *C* 4 Congressu *Baehrens* patris *libri* 5 Quoue *libri* caseus *C*

597. 1 arma *V*, *B m. pr.*

Nocte satam Iuno Furiam evocat: illa Latinos
Inter et Aeneadas bellum serit et ciet arma.
Protinus auxiliis terra instruit Itala Turnum.

598

POMPILIANI *Lib. VIII*

Vidit ut Aeneas summa vi bella parari,
Arcadas Euandrumque senem sibi foedere iungit
Dardanioque duci sociatur Etruria tota.
Arma petit genetrix, dat Mulciber, in clipeoque
Res fingit Latias et fortia facta nepotum.

599

MAXIMINI *Lib. IX*

Ad Turnum propere Iunoni mittitur Iris
Instigatque animos. aciem movet ille Phrygasque
Obsidet. in nymphas versa est Aeneia classis.
Euryalus Nisusque luunt nece proelia noctis.
Vi Turnus potitur castris, vi pellitur inde.

600

VITALIS *Lib. X*

Placat et uxoris dictis et iurgia natae
Iuppiter. auxiliis instructus Troius heros
Advenit. occurrunt Rutuli atque in litore pugnant.
Occidit a Turno Pallas victorque superbus
Aeneae eripitur. Mezentius interit acer.

3 satum *V*

598. Pom̃ *V, om. C* 2 archades *C* que *om. B* 4 mulcifer *CVB* clipioq; *V* in de pioq; *M* 5 pingit *libri, em. Heinsius*

599. 1 Iunonis *M(ettensis)* Iunonia *edd.* 2 Instatque *C* acies *edd.* mouetur *M* frig. *VB* phrig. *C* 3 conuersa *M* ęneida *C* aenea *V* 5 c. impellitur *C*

600. 1 d. et] dictantis *M* et i.] saturnia *C* 3 rutili *sic ubique M* litora *M* 4 superbos *V* 5 mezentis *C*

601

Lib. XI

BASILII

Occisis proprium pars utraque reddit honorem.
Supplicibus Calydone satus negat arma Latinis.
Cum Drance alterno iurgat certamine Turnus.
Aeneas equitem praemittit, et obvia virgo
Excipit. extincta Rutuli dant terga Camilla.

602

Lib. XII

ASMENII

Troianis Rutulisque placet coniungere foedus.
Id Rutuli rumpunt. nato Venus alma medetur
Dictamno Rutulique luunt periuria victi.
Cogitur Aeneae Dauni concurrere proles.
Pallantea necem misero dant cingula Turno.

X [Hexasticha] de titulo Ciceronis

B. II 158—169.
M. 397—408.
B. IV 139.

603

EVPHORBII

Hic iacet Arpinas manibus tumulatus amici,
Qui fuit orator summus et eximius,

601. Bās *V*, *om. C* 5 Excepit *V* extinctam .. camillam *libri*
602. Alm̄ *V* 3 Dictamni *B* 4 aenea *C* ᵭplis *V* 5 cingulo *V*
X *CVB*. — Hexasticha *addidi*. De Cicero post mortem millius *C* De titulo Ciceronis senis versib; *V*; *om. B* *Argumentum fortasse ex Velleio II* 66: Nihil tamen egisti, M. Antoni .. Omnis posteritas illius in te scripta mirabitur, tuum in eum factum execrabitur. *Cf. Cornelius Severus apud Senecam Suasor.* 6, 26. *Beda Element. philos. I p.* 1090 *sic*: 'Epitaphium M. T. Ciceronis quod statua eius perplexum est in templo magni Iovis apud Tullorum monumentum.' *cum c.* 603, 604, 613.
603. 1 amicis *V* 2 et *om. B* eximis *C*

Quem nece crudeli mactavit civis et hostis.
Nil agis, Antoni: scripta diserta manent.
Vulnere nempe uno Ciceronem conficis, at te
Tullius aeternis vulneribus lacerat.

604

IVLIANI

Corpus in hoc tumulo magni Ciceronis humatum
Contegitur, claro qui fuit ingenio,
Quique malis gravis hostis erat tutorque bonorum,
Quo paene indigne consule Roma perit.
Sed vigili cura deiectis hostibus urbe
Supplicioque datis, praestitit incolumem.

605

HILASII

Vnicus orator, lumenque decusque senatus,
Servator patriae, conditor eloquii,
Cuius ab ingenio laude inlustrata perenni
Lumine praeclaro lingua latina viget,
Occidit indigne manibus laceratus iniquis
Tullius ac tumulo subditus exiguo est.

3 cives *VB*[1] hortis *V* *m.* 1 4 s ripta *C* deserta *VB*[1] 5 comfocis *V* (cumf. *v*) a te *C* 6 Tullis *C* aeternus, *corr.*, *B*

604. 2 clarus *Klotz* 5 deiectis *C* detectis *VB* deuictis ς urbem *VX* urbe *CB* 6 incolomem *VB*

605—608 *et* **617** *sunt in cod. musei Brit. Regio* 15 *B* 19 *s. IX—X.*

605. Hȳl *C* 2 aeloquii *V* 3 laude *Jacobs*: tandem *libri* perenne *Buecheler* 4 uocetur *V* nitet *Jacobs* 5 inique *C*

606

PALLADII

Quicumque in libris nomen Ciceronis adoras,
Aspice, quo iaceat conditus ille loco.
Ille vel orator vel civis maximus; idem
Clarus erat factis, clarior eloquio;
Ac, ne quid Fortuna viro nocuisse putetur,
Vivus in aeternum docta per ora volat.

607

ASCLEPIADII

Marcus eram Cicero toto notissimus orbe,
Cuius relliquias occulit urna brevis.
Dextera me patriae nuper civilis ademit,
Eripui patriam qui prius exitio.
Si quis in hoc saxo Tulli legis, advena, nomen,
Non dedigneris dicere: Marce, vale!

608

EVSTHENII

Tullius Arpinas ex ordine natus equestri,
Sed virtute sua consul in urbe fuit.
Quem Catilina malus coniuratique nocentes
Senserunt vigilem civibus esse suis.
Hunc tamen (o pietas!) tres occidere tyranni;
At Lamia ille pio subposuit tumulo.

606. 2 qđ *V* 3 ciues *VB, ut saepius in inscriptionibus et c.* 611 *et* 614. 4 eloquiis *C*

607. Aš *C* 1 erat *libri, em. Fabricius* 2 reliquias *V* 3 ademitur *V* 4 exitia *V*

608. 1 natnr *V* 3 catillina *V* 6 Ad *V*

609

POMPILIANI

Qui tenet eloquii fastigia summa Latini,
Qui consul patriam caedibus eripuit,
Quique trium saevo vitam dedit ense virorum,
Tullius en hac est ipse sepultus humo.
Sed vitae brevitas pensatur laude perenni;
Quod mors eripuit, gloria restituit.

610

MAXIMINI

Tullius hic situs est, venerabile nomen in aevum,
Clarus honore simul, clarus et ingenio,
Quem scelerata neci crudeliter arma dederunt,
Quod patriae vindex ille fidelis erat.
Sed nihil infanda profecit caede tyrannus:
Ingenium vivit; corpus inane perit.

611

VITALIS

Romani princeps populi, decus ordinis ampli,
Maximus orator, civis et egregius,
Coniuratorum vindex hostisque malorum
Proscriptus periit a tribus ille viris.
Qui caesus graviter, qui detruncatus acerbe
Hoc Lamiae debet, quod iacet in tumulo.

609. 3 seuum *C* 4 en *C* in *B* n *V* hac em *V* homo, *corr.*, *V* 5 psatur *C* 6 Quo *C V* Quod *B* Quam *Oudendorp*

610. 1 n̄n̄ (u) aeuum *V* 3 dedertus *V* 5 nil *V* infandus *B*, -dos *C*, -da *V* proficit *V* tyrannos *C*

611. 1 princebs *C* decis *V* 2 ciues *V B* 3 hostisque] hostipi *V* 4 p̃scriptus *V* 5 caessus *V* 6 timulo *m. pr* *V*

612

BASILII

Doctrinae antistes, rerum mirabilis auctor,
Tullius existens nobilis ex humili,
Cui dedit excellens ars oratoria nomen,
Virtute ingenii venit in astra sui.
Sed Fortuna nocens miserando funere raptum
Carpsit et hoc voluit membra iacere loco.

613

ASMENII

Eloquio princeps, magnis memorabilis actis,
Tullius indigna caede peremptus obit.
Sed terras omnes implevit nomine claro;
Ingenium caeso corpore morte caret.
Vivit et ingenti pollet cum laude per orbem,
Cuius in hoc tumulo membra sepulta iacent.

614

VOMANII

Inclitus hic Cicero est Lamiae pietate sepultus,
Quem Fortuna neci tradidit immeritae.
Maximus eloquio, civis bonus, urbis amator,
Perniciesque malis perfugiumque bonis.
Qui sexaginta conpletis ac tribus annis
Servitio pressam destituit patriam.

612. Bū *V* 1 antistes *ex* -tis *V* 2 Tollius (u *supra* o) *V* 4 ingenui *V m. pr.* 5 funerė *V* 6 oc *V* solo *B*

613. Arm *V* 1 Eloquii *V* princebs *C* 2 indigne *B* peremp///tus (p *ex corr.*) *V* o///bis *C* obid *V* 3 terras omnes] terrā om̃ipotens *C* 4 mort// *C* 5 et *V*: en *CB* ingenii *C* ingentio *V* -nti *B*

614. Vōl *V* Basilii *Petavianus* 2 inm. *VB* 3 eloquio *VB* ingenio *C* ciues *VB*] cuius *C* 4 pfugiumq; (= profug.) *V* 6 oppressam *Heinsius* distituit *V*

XI [Hexasticha] de duodecim signis

615

IVLIANI

B. V 29—39.
M. 481—492.
B. IV 143.

Primus adest Aries Taurusque insignibus auro
Cornibus et fratres et Cancer, aquatile signum,
Tum Leo terribilis Nemeaeus et innuba Virgo,
Libra subit, caudaque animal quod dirigit ictum,
Armatusque arcu Chiron et corniger hircus,
Fusor aquae simul et fulgenti lumine Pisces.

616

HILASII

Proditor est Helles et proditor Europaeus
Et Gemini iuvenes et pressus ab Hercule Cancer,
Horrendusque Leo sequitur cum Virgine sancta
Libraque lance pari et violentus acumine caudae,
Inde sagittiferi facies senis et Capricornus,
Et qui portat aquam puer urniger, et duo Pisces.

617

PALLADII

Signorum princeps Aries et Taurus et una
Tyndaridae iuvenes et fervida brachia Cancri

XI *C V B. Vaticanus* 1448 *s. IX—X, Urbinas* 290 *s. XI.* — *c.* 615—619: *P.* De XII signis *C V* caeli heroicis versibus *add. V. Inscr. om. B.* Hexasticha *addidi*

615. *Est etiam in cod. Exeterano* 3507 *s. X—XI, et Matrit. A* 16 *s. XII in.* 1 que *om. C* 2 frš *C V* et *om. B* 3 nemeus et *C V B* nemaeus et *P* Nemees atque *Aldina* 4 derigit *Baehrens* 5 chyron . . hyrcus *C V* (*sic plerumque*) 6 Furor *V*

616. 1 elles *C* thelles *B et* (h *supra* t) *V* eurupaeus *P* 3 sanctam *V* 4 uiolento *C* -tis *V* -tus *P, Mellicensis* 5 sagiferi (ti *supra*) *V* faties *C* 6 E q (s *supra*) *C* portant *V*

617. 1 princebs *C*

Herculeusque Leo, Nemeae pavor, almaque Virgo,
Libra iugo aequali pendens et Scorpius acer
Centaurusque senex Chiron et cornua Capri
Et iuvenis gestator aquae Piscesque supremi.

618

ASCLEPIADII

Laniger astrorum ductor, Taurusque secundus,
Tum sidus geminum et Cancri fulgentis imago,
Truxque Leo et Virgo, quae spicea munera gestat,
Et Libram qui Caesar habet, chelaeque minaces
Atque arcu pollens et salsi gurgitis hircus
Vrnaque nimbiferi Piscesque, novissima forma.

619

EVSTHENII

Dux Aries et frons Tauri metuenda minacis
Et Ledae soboles et Cancri torridus ignis
Terribilisque Leo, species quoque Virginis almae,
Momentumque sequens, caudaque timendus obunca,
Hinc tendens arcum, liquidi Caper aequoris inde,
Troiadesque puer geminique sub aethere Pisces.

3 *om. B* 4 Libraque *C* scorpis *C* -pios *V* 5 Capri] cancri *P* 6 iuuenes *P* suppmi *P*

618. 1 Corniger *edd. vet.* 2 et *om. P* immago *C* 3 spiceam munere *V* gestant *C* 4 qui *ex* quae *P* quam *edd. vett.* C.] sacer *B* chalaeq; *P* 5 falsi *CP* 6 nimbriferi *C* et piscis *P*

619. Eusto̅ *V* Vit̂ *C* 1 arieṇs *V* minacis: ci *ex* u *m. pr. V* 2 suboles *V m. pr. sed corr.* 3 leo: dō *V* 4 sequens: tenens *conieci* timendis *ex* -ntus *V* timend̄ *C* abunca *CBP* abrunca *V* ob- *Heinsius* ad- *vulgo* 5 Hic *CVP* indę *V* 6 Tr. (*i. e. Ganymedes*) Troiadasq; *C. Desinit P.*

620

POMPILIANI

. . . .

621

MAXIMINI

Nubigenae iuvenis vector Taurique trucis frons
Et proles duplex Iovis et nepa torrida flammis,
Aestifer inde Leo iusta cum Virgine fulgens,
Quam sequitur Libra et violenta cuspide saevus,
Semifer Arcitenens subit et Capricornus aquosus
Et cui nomen aquae faciunt, Piscesque gemelli.

622

VITALIS

Corniger in primis Aries et corniger alter
Taurus, item Gemini, sequitur quos Cancer adustus,
Terribilisque ferae species et iusta puella,
Libra simul nigrumque gerens in acumine virus,
Centaurusque biformis adest pelagique capella
Atque amnem fundens et Pisces, sidus aquosum.

623

BASILII

Lanigeri ductor gregis, Europae quoque vector
Et duo Tyndaridae, tum Cancer sole perustus

ERSVS. POMPELIANI DESVNT *rubris litteris et ordine inverso C in mg. Nil notatum in ceteris.*

621. 1 iuuuenis *V* fons *CV*; frons *B ex corr.* 2 thorida *V* torridam *C* 4 uiolencia *C* cuspides ęuus *V* 5 Semifer *est Centaurus* Semivir *Burmann* arquitenens *C* aquosis *V* 6 fatiunt *C*

622. Vit̃ *iterum C* 1 ari es (ri *m. sec. in ras.*) *V* 3 speties *C* 4 gerens *VB* ferens *C* in *VB, om. C* uiris *V* 5 uelagi *V m. pr.* capella *VB* puella *C* 6 sidus] id̃ *C*

623. Cornigeri *edd.* 1 queq; *C* 2 phustus *C*

Herculeaque manu pressus Leo et optima Virgo,
Hinc trutinae species venit armatusque veneno
Scorpius atque sagittifer aequoreique Capri frons,
Quique urnam gerit et Pisces, duo signa sub uno.

624

ASMENII

Principium signis ovium pater, inde iuvencus,
Progenies duplex, et aquarum Cancer alumnus,
Pressa sub Herculeis manibus fera, iustaque Virgo.
Libra subest, caudaque gerens letale venenum.
Tum geminus Chiron et corniger aequoris alti
Dilectusque Iovi puer et (duo sidera) Pisces.

625

VOMANII

Dux gregis et placidum pandens subit aethera Taurus
Germanique pares et Cancro iam comes aestas
Atque Leo, primus labor Herculis, et pia Virgo.
Libra comes sequitur minitans et Scorpius ictu
Et qui tela gerit Centaurus et aequoris hircus,
Deucalionis aquae et Pisces, postrema figura.

626

EVPHORBII

Velleris aurati fulget pecus aureaque Io,

3 Herculaeaq; *V* obtima *C* 4 sp&ies *C* 5 Scorpius *B* Scorpis *C* Scorpios *V* fros̄ (n *supra*) *V* frons *ex* fons *corr.* *C*

624. 1 pater *libri* sator *edd. vett.* 2 et *om.* *V* 3 fero *V m. pr.* 4 laetale *CB* 6 *cf.* 619, 6

625. 1 greḡ *C.* *num* candens? *cf. Verg. Georg. I* 217 subit *V* sub *C* athera thaurus *V* 2 corona *V m. sec., olim* cancro *erat.* aestus *edd. vett.* 3 herculi *V* 4 scorpis *C* scorpiyictus *V* 6 priscis *C teste Baehrens*, *B*

626. 1 Valleris *V m. pr.* ion (n *eras.*) *V*

Zethus et Amphion Cancrique figura calentis.
Insequitur Leo saevus et almae Virginis astra,
Hinc aequale iugum caudaque venenifer unca,
Centaurusque minax arcu et Neptunia capra
Quique refundit aquas, et Pisces, ultimus ordo.

XII [Polysticha]

627

B. IV 146 sqq.
B. I 42.
M. 598.

HILASII

Dodecasticha de Hercule

Oppressit Nemeae primum virtute leonem.
Extincta est anguis, quae pullulat, Hydra secundo.
Tertius enectus sus est Erymanthius ingens.
Cornibus auratis cervum necat ordine quarto.
Deicit horrisono quinto Stymphalidas arcu.
Abstulit Hippolytae sexto sua cingula victae.
Septimus Augei stabulum labor egerit undis.
Octavo domuit magno luctamine taurum.
Tum Diomedis equos nono cum rege peremit.
Geryonem decimo triplici cum corpore vicit.

2 Zetus *CB* anphion *C* arion (orion *m. sec.*) *V* 3 sęutis et *C* alma *V* astrum *vulgo* 5 Neptunia proles *edd. vet.* 6 refudit *CVB*

XII Polysticha *addidi. Sunt in C* (*praeter* 634), *V* (*praeter* 628—29—32—35—36), *B* (*praeter* 634), *aliis velut F* (*Monacensi* 6911, *saec. XIII—XIV, in quo praeter* 638). *CV plene, ex BF selecta afferam.*

627. Duodecastica. de Hercule. Hӯl *C* De XII labor Herculis Hӯl *V* Hilasii *B* 1 Compressit *edd. vet.* nimiae *B* pr. nem. *C* 2 populat ydra *C* 3 Teratius *V* erimantis *C* heri(y)mant(i)us *VB* 4 negat *C* 5 Deiecit *B* aerisonas *Heinsius* stimfall. *C* 6 cingula *Heinsius* uincula *libri* 7 *sic C.* augeis tab. *B* anguis tabolū *V* aegei stab. *F!* undas, *corr.*, *C* 9 domidis *V* nonu, *corr.*, *V* ꝑempto *C* 10 Gereonem *C* -ionē *B* -iorem *V* decimum *V*

Vndecimo extractus vidit nova Cerberus astra.
Postremo Hesperidum victor tulit aurea mala.

628

B. I 136.
M. 263.

PALLADII

De Orpheo

Threicius quondam vates fide creditur canora
Movisse sensus acrium ferarum
Atque amnes tenuisse vagos, sed et alites volantes,
Et surda cantu concitasse saxa,
Suavisonaeque modos testudinis arbores secutae
Vmbram feruntur praebuisse vati.
Scilicet haud potuit, quae sunt sine, permovere, sensu
(Finxere doctam fabulam poetae),
Sed placidis hominum dictis fera corda mitigavit
Doctaque vitam voce temperavit;
Iustitiam docuit, coetu quoque congregavit uno
Moresque agrestes expolivit Orpheus.

629

B. III 104.
M. 540.

ASCLEPIADII

De Fortuna

O Fortuna potens et nimium levis,
Tantum iuris atrox quae tibi vindicas,

11 abstractus *vulgo* 12 Post tremo *C*

628. *CBF*. De orpheo Pāl *C, in quo versus recte ordinati sunt.* Palladii *B* De orpheo *F*. 2 atrium *Petavianus* trium *ceteri* acrium *vulgo* 3 uago *CB* alite uolantis *B* 5 Suaue s. *B* 6 Ũmbra *C* -am *B* 8 doctam *C* docti *BF* 9 mitigant *C* 12 expoliauit *libri*

629. *CBF*. De fortuna Ascī *C, om. F*. Descriptio fortune *B*. Celii Firminiani Simphosii. De fortuna *Vaticanus* 4493 *s. X p.* 42. *cf. B ph Woch* 1895, 510 1 ac *F* letus *C* 2 tibi *Vat.* 4493, *om. ceteri*

Evertisque bonos, erigis improbos,
Nec servare potes muneribus fidem! —
Fortuna immeritos auget honoribus,
Fortuna innocuos cladibus afficit.
Iustos illa viros pauperie gravat,
Indignos eadem divitiis beat.
Haec aufert iuvenes ac retinet senes,
Iniusto arbitrio tempora dividens.
Quod dignis adimit, transit ad impios.
Nec discrimen habet rectaque iudicat,
Inconstans fragilis perfida lubrica.
Nec quos clarificat, perpetuo fovet,
Nec quos deseruit, perpetuo premit.

630

EVSTHENII

B. I 98.
M. 1614.

De Achille

Pelides ego sum, Thetidis notissima proles,
    Cui virtus clarum nomen habere dedit,
Qui stravi totiens armis victricibus hostes
    Inque fugam solus milia multa dedi.
Hectore sed magno summa est mihi gloria caeso,
    Qui saepe Argolicas debilitavit opes.
Ille Menoetiadae solvit me vindice poenas;

3 erigis *Vat.* eligis *ceteri.* 7 illos *C* 11 tradit *scripsi* transdit *Cannegieter.* 11 *delet Buecheler, ut strophae sint binorum versuum* 12 recte *C* -que *libri,* -ve *edd.* rectane iudicet *Heinsius* 13 *punctum delet Baehrens.*

630. *CVB*(*Fς*). De achȳl *C* (*sed ad c.* 632, 10!) Eūs *C.* Eūś (*hoc om. V*) Epitaphium (-iōm *B*) achillis *VB* Super achillem *F* Pentadii *Scaliger* 1 tethidis nouissima *C* 3 statui *C* uictoribus *libri* $\overset{h}{\text{o}}$rtes, *corr. m.* 2, *V* 5 Haectore *V* su.] magna *Bern.* 184 *s. IX—X* 6 deb. *ex* dev. *V* 7 Illae *V* menoeta///de, *sed corr., V recte B* manu eacidę *C*

Pergama tunc ferro procubuere meo.
Laudibus inmensis victor super astra ferebar,
Cum pressi hostilem fraude peremptus humum.

631

B. I 102.
M. 241.

POMPILIANI

De Hectore

Defensor patriae, iuvenum fortissimus, Hector,
Qui murus miseris civibus alter erat,
Occubuit telo violenti victus Achillis:
Occubuere simul spesque salusque Phrygum.
Hunc ferus Aeacides circum sua moenia traxit,
Quae iuvenis manibus texerat ante suis.
O quantos Priamo lux attulit ista dolores!
Quos fletus Hecubae, quos dedit Andromachae!
Sed raptum pater infelix auroque repensum
Condidit et maerens hac tumulavit humo.

632

B. V 140.
M. 1076.

MAXIMINI

De Y littera

Littera Pythagorae, discrimine secta bicorni,
Humanae vitae speciem praeferre videtur,

10 Conpressi *C* hostili *Bern.*

631. *CVB*(*Fς*). De nectore Pom̃ *C* Mãx (*hoc om. V*) Epitaphiũ (-iõm *B*) H(a)ectoris *VB* Pentadii *Scaliger*. Super Hectorem *F* 2 ater *C* 3 uiolent hictus *V* uiolentis ictus *ceteri* uictus *Gothanus* 1047 *s. XV* fictus (!) *Baehrens* 4 phr. *C* fr. *ceteri* 5 cacides *C* iacides, *corr.*, *V* 6 traxerat *BF* 7 ista *C* illa *ceteri* 8 hecubę *C* haecube *V*; *om. B* -mache *codd.* 10 Cond*i*///dit *V* ac *BF* cumulauit *B*

632. *CB*(*F*). *In Parisino* 2773 *saec. XI tredecim versibus insulse auctum legitur* (*cf. Mus. Rhen.* 31, 468). Max̃ (*titulo omisso*) *C*. *In B nomen evanuit*, *titulus deest.* De y y littera *F*. 'Vergilii' *edd. antiquissimae.*

Nam via virtutis dextrum petit ardua callem
Difficilemque aditum primo spectantibus offert,
Sed requiem praebet fessis in vertice summo.
Molle ostentat iter via laeva, sed ultima meta
Praecipitat captos volvitque per aspera saxa.
  Quisquis enim duros casus virtutis amore
Vicerit, ille sibi laudemque decusque parabit.
At qui desidiam luxumque sequetur inertem,
Dum fugit oppositos incauta mente labores,
Turpis inopsque simul miserabile transiget aevum.

633

VITALIS

B. III 85.
M. 535.

De libidine et vino

Nec Veneris nec tu vini tenearis amore;
  Vno namque modo vina Venusque nocent.
Vt Venus enervat vires, sic copia Bacchi
  Et temptat gressus debilitatque pedes.
Multos caecus amor cogit secreta fateri:
  Arcanum demens detegit ebrietas.
Bellum saepe ciet ferus exitiale Cupido:
  Saepe manus itidem Bacchus ad arma vocat.
Perdidit horrendo Troiam Venus improba bello:
  At Lapithas bello perdis, Iacche, gravi.

3 uia *B*] una *C* collem *Paris.* 4 quae *Ziehen* 6 uia lata *B* uiolata *CF Mell.* laeva *scripsi* sed *om. C* 7 lapsos *Ziehen recte?* raptos *Baehrens* 10 *cf. ad c.* 630 *tit. C* 11 figit *C* laborem *C* 12 aevum *om. C*

633. *CVB*, *Mutinensis bibl. capit. o. I* 17 *saec. IX* (*in quo v.* 9—14; 1—4; 7—8) (*F*ς). Versus de libidine ac temulentia *Vatic.* 4493 *s. X* (*cf. ad* 629). Vī de librī dine et uino *C* Bās De libidine et uino *B* De aebrietate et libidin *V* Versus de cauenda uenere et uino *M*(*utin.*) 1 uini *CM* ba(c)chi *VBF* 2 Vno eodemque *M* 4 Att. *Baehrens* Attenuat *Loewe* 6 Archanum *libri* 7 Sepe ciet bellum *M* 8 tadem *C* v.] mouet *M* 9. 10 *om. V* 10 *Mico* (*in Poetis aevi Caroling.* 3, 279 *sqq.*) *v.* 227: 'Ovīd et Vir̄' laphi(*vel* y)t(*vel* d)as *libri* iache *C*

Denique cum mentes hominum furiavit uterque,
    Et pudor et probitas et metus omnis abest.
Conpedibus Venerem, vinclis constringe Lyaeum,
    Ne te muneribus laedat uterque suis.
Vina sitim sedent, natis Venus alma creandis
    Serviat: hos fines transiluisse nocet.

634

B. II 190.
M. 532.

BASILII

De XII libris Aeneidos

Primus habet, Libycam veniant ut Troes in urbem.
Edocet excidium Troiae clademque secundus.
Tertius a Troia vectos canit aequore Teucros.
Quartus item miserae duo vulnera narrat Elissae.
Manibus Anchisae quinto celebrantur honores.
Aenean memorat visentem Tartara sextus.
In Phrygas Italiam bello iam septimus armat.
Dat simul Aeneae socios octavus et arma.
Daunius expugnat nono nova moenia Troiae.

11 furiarit *M* furauit *CV* 13 ḣabest *V* 13 linenũ *V* 14 *om. V m. pr.* Nec te *C* 15. 16 *om. V* sȩdant *C* 16 Seruat *C* transsil. *C*

634. *VA* (*Bernensis* 167 *saec. IX—X*) *Be* (*Bern.* 172 *s. X*) *O* (*Bern.* 184 *s. IX—X*) *D* (*Bern.* 255 + 239 *s. IX*). — *Deest in CB, est in F, multis ς.* Prim' habet De XII libris aeneid̄. Bas̃. libicam require in principio eneid̄ *C*; *requisivi nec tamen inveni.* Versus Basilii *D* Versiculi Asmenii super XII l̄b̄ eneidos incip̄ *O* (*et fere Paris.* 7927 *s. X*) De singulis libris uergilii aeneidos *V* Versus super XII libros *A* Incipiunt uersiculi Ouidii Nasonis super XII libros Aeneidorum *m.* 2 *saec. X Be. Saec. XI iam Ovidio Nasoni tribuitur.* 4 Elissae *D* helisȩ *V* elysȩ *A et fere Be O* 5 *sic V* Anchisae ad (at *D*) tumulum *Bernenses* quinte *V* 6 aeneam, *corr.*, *Be* 7 frigas *libri* i///taliam *A* italam *O* italia bellum *V* 8 heneae *V* 9 oppugnat *V* exp. *Bernenses*

Exponit decimus Tuscorum in litore pugnas.
Vndecimo Rutuli superantur morte Camillae.
Vltimus imponit bello Turni nece finem.

635

ASMENII

B. III 51. M. 533

De laude horti

Adeste Musae, maximi proles Iovis,
Laudes feracis praedicemus hortuli.
Hortus salubres corpori praebet cibos
Variosque fructus saepe cultori refert:
Holus suave, multiplex herbae genus,
Uvas nitentes atque fetus arborum.
Non desit hortis et voluptas maxima
Multisque mixta commodis iocunditas.
Aquae strepentis vitreus lambit liquor
Sulcoque ductus irrigat rivus sata.
Flores nitescunt discolore germine
Pinguntque terram gemmeis honoribus.
Apes susurro murmurant gratae levi,
Cum summa florum vel novos rores legunt.
Fecunda vitis coniuges ulmos gravat
Textasve inumbrat pampinis harundines.
Opaca praebent arbores umbracula
Prohibentque densis fervidum solem comis.
Aves canorae garrulos fundunt sonos
Et semper aures cantibus mulcent suis.

11 rutili *O* mortae *V* 12 necae (*om.* finem) *V*

635. *CB*(*F*). De laude horti *Asm̃ C* Laus orti *BF* 2 Laudem *BF* 3 pr. corp. *C* corpore *B* 4 fructus *Heinsius* cultus *libri* saepe *i. e. variis anni temporibus* 5 Olus *C* 6 foetus *C* 7 desit *C* 8 cõmixta modis *C* 9 Atque *C* lambit *Aldina* ambi *codd.* 10 inr. *B.* 12 gemeis *C* 16 imumbra *B* pampinus *CB*, *recte*? -nis *Monac.* 18895 *s. XV* 19 canores *C* sonorae *B* canoros garrulae *Baehrens* 20 auras *C* aures *B*

Oblectat hortus, avocat pascit tenet
Animoque maesto demit angores graves.
Membris vigorem reddit et visus capit.
Refert labori pleniorem gratiam,
Tribuit colenti multiforme gaudium.

636

B. III 92.
M. 534.

VOMANII

De interno livore

Livor, tabificum malis venenum,
Intactis vorat ossibus medullas
Et totum bibit artubus cruorem.
Quo quisquis furit invidetque sorti,
Vt debet, sibi poena semper ipse est.
Testatur gemitu graves dolores,
Suspirat fremit incutitque dentes;
Sudat frigidus, intuens quod odit.
Effundit mala lingua virus atrum,
Pallor terribilis genas colorat,
Infelix macies renudat ossa.
Non lux, non cibus est suavis illi;
Non potus iuvat aut sapor Lyaei,
Nec si pocula Iuppiter propinet
Atque haec porrigat et ministret Hebe
Aut tradat Catamitus ipse nectar.

22 anguores *B* 23 visum *vulgo. Deleto v.* 23 *strophae binorum versuum restituentur ubique.*

636. *CB*(*F*). De interno labore Voñ *C* Descriptio inuidiae *B*. De liuore *F M*(*onac.* 18895 *s. XV*) Euphorbii *Petavianus* Caelii Firminiani Symphosii *cod. apud Scaliger. ed. pr.* 1 malus *Heinsius* 2 Infectis *Oudendorp* 3 bibet *libri* -it *M* 4 Quod . . fuerit *libri* (furit *M*) forti *libri* sorti *Pithoeus* 5 ipsi *Francius* 7 gemit *C* 9 aratrum *C* 12 i. s. *B* 13 Nec *vulgo* sopor *C* 14 iupiter propinet *B* (-nat *F*) porrigat iuppiter *C* 15 Aut *vulgo* ministrat, e *supra* a, *C* 16 radat *C*

Non somnum capit aut quiescit umquam:
Torquet viscera carnifex cruentus.
Vesanos tacite movet furores
Intentans animo faces Erinys;
Est ales Tityi usque vultur intus,
Qui semper lacerat comestque mentem.
Vivit pectore sub dolente vulnus,
Quod Chironia nec manus levarit
Nec Phoebus sobolesve clara Phoebi.

637

EVPHORBII

De Sirenis

B. I 169. M. 277. B. IV 154. Avienus ed. Holder p. 171.

Sirenes varios cantus, Acheloia proles,
Et solitae miros ore ciere modos
(Illarum voces, illarum Musa movebat
Omnia quae thymele carmina dulcis habet:
Quod tuba, quod litui, quod cornua rauca queruntur,
Quodque foraminibus tibia mille sonat,
Quod leves calami, quod suavis cantat aëdon,
Quod lyra, quod citharae, quod moribundus olor)
Inlectos nautas dulci modulamine vocum

17 Nons *C* 19 futuros *C* 20 Intentas amo face ferinus *C et* (serinus) *B* erinis *M* 21 titiq; *C* titur quae *B* ticii *M* usque *scripsi* 22 *sic B* cumest mente *C* 23 uultinus *B* 24 Quo *libri* (Quod *M*) chiroma .. lauerit *C* 25 sob. *C* (sub. *B*)

637. *CVB; F, Mon.* 18895 ς. — De sirenis Euf *C* De sirenis *VF, om. B.* Iuliani *Petav.* Festi Avieni *Pithoeus.* Vergilii *Gothanus* 151 *s. XV ex.* 1 Syrenas *CBF* Sirenos ac *V; recte Goth.* aclel. *V* achil. *CBF* 2 miseros *CF* 3—8 *parenthesin puto An* 9—10 *ante* 3 *ponendi sunt?* 4 thimile *C* thymile *BF et* (-lę) *V* 5 queruntur *Pithoeus* fuerunt *libri* 7 Quodque *Mon.* leues et *C* (*Est lēvis calamus*) a edon *B* et ędon *C* edon *V* 8 olor *om. V* 9 Ill. *CF* modol. *V, B* (*sed corr.*), *Mellicensis* uocem *C* uocā *V*, *recte B*

Mergebant avidae fluctibus Ioniis.
Sanguine Sisyphio generatus venit Vlixes
Et tutos solita praestitit arte suos.
Inlevit cera sociorum callidus aures
Atque suas vinclis praebuit ipse manus.
Transiluit scopulos et inhospita litora classis:
Illae praecipites desiluere freto.
Sic blandas voces nocituraque carmina vicit,
Sic tandem exitio monstra canora dedit.

638

B. V 132.
M. 531.

IVLIANI

De die natali

Clarus inoffenso procedat lumine Titan
Laetificusque dies eat omnibus aethere puro,
Vosque simul, iuvenes, animis ac voce faventes
Concelebrate diem votis felicibus almum,
Prosperus ut semper redeat vatique quotannis
Asmenidae referant alacres sua munera nati.

10 M////cebant *V* (Marc. *m.* 2) ionis *V* 11 sisifio *CVB* 13 Inleui cęra *C* 15 Transiit ut *Heinsius, sed cf. Hor. carm. I* 3, 24. scupulos, *corr., V* et *om. C* unospita littora *C* 16 Ille *CV* dissil. *C* 18 Sit *V m. pr.*

638. *CVB.* De sole. Iūl *C* De ui diebus *V* *Inscr. om. B* De die natali Hilasii *Petav.* 3 animis *bis, corr. m.* 2, *V* facentes *C* 4 Concelebrare *V* -brata *B* 5 Expliciunt uersus. XII. sapienciū (*sequuntur* Versus sybillę) *C. Sequitur* De pedibus lib. IIII (*c.* 480) *nulla subscriptione interposita V.*

639

[AVSONII]

B. V 86 M. 1052.
B. — Ausonius
ed. Peiper p. 98
ed. Schenkl p. 10.

E fol. 3 *r.* **Monosticha de mensibus**

Primus Romanas ordiris, Iane, kalendas.
Februa vicino mense Numa instituit.

639—657. *Ausoniana quaedam aliis intermixta ex* ***E*** *afferam sive Vossiano fol.* 111 *saec. IX, libro longe praestantissimo, qui Ausonium continet; quem unum plene adnotabo* (*cf. ad c.* 646). — *Ex ceterorum multitudine orthographica nulla, lectiones nullas nisi graviores addam. Universos compluresve significo ς, ex singulis sunt hi:* ***B*** = *Phillippicus Berolin.* 128 *olim* 1831 *saec. VIII—IX* (*c.* 639. 640); *saeculi IX:* ***P*** = *ibid.* 131 *olim* 1869 (639. 640), ***C*** = *Caroliruhensis Augia* 167 (639. 640. 644—646), *Parisinus* 5543 (639. 640), *Sangallenses* 251 (639. 640), 397 (639. 640. 644—646), *Vaticanus* 645 (639), ***V*** = *Vossianus q.* 86 (639. 641. 645), *Bernensis* 417 (640), ***D*** = *Durlacensis* 36 *F anni* 850 (639. 640. 645), *Coloniensis* 211 (640 *v.* 6), *Sangall.* 250 (640) *et* 450 (640), *Valentianus* 393 (645. 647); ***B*** = *Vaticanus* 3252 *sive Bembinus* (644—646); — *saeculi IX—X: Coloniensis* 186 (639), *Einsidlenses* 326 *et* 302 (641), *Parisinus* 7886 (639) *et* 8093 (644—646) *et* 13026 (641. 645), *Regius musei Brit.* 15 *B* 19 (639—641), *Sangallenses* 899 (641. 644—647), 251, 397, *Palat.* 1448 (639); *saeculi X: Bernensis* 250 (641), *Bodleianus Auct. F I* 16 (641), *Einsidl.* 319 (639—640), *Harleianus* 3091 (639), ***X*** = *Parisinus* 7927 (644—646), *Reginensis* 438 (640), *Sangallensis* 459 (639. 640), *Valentianus* 330 *bis* (639. 640), *Vaticanus* 644 (639. 640), *Vossianus q.* 33 (645); — *saeculi X—XI: Basilicanus H* 36 (645), *Parisini* 2772 (640) *et* 8069 = ***C*** (644—646), *Sangall.* 184 (640), *Urbinas* 290 (639. 640); — *saeculi XI:* ***A*** = *Trevericus* 998 (644—646), *Escorialensis & I* 3 (*anni* 1047) (640), *Matritenses E e* 40 (645) *et acad. real.* 17 (640), *Reginenses* 123 (639) *et* 1723 (640), *Vallicellanus B* 41 (647), *Meermannianus* (639); *Mellicensis* (641), *Oxoniensis* (639); — *saeculi XII: Ambrosianus M* 79 *s.* (639. 640), *Matrit. A* 16 (639. 640), *Parisinus* 4887 (641. 644. 645. 647), *Valentianus* 145 (647). — *Ex recentioribus affero Tillianum s. XV* (641) *et Monacensem* 18895 *s. XV* (647). — *Cf. adn.* 653 *et* 655.

639. *E; BCVP, permulti ς.* — *EB afferam, E sequar.* Monostica de mensibus *E inter Ausoniana;* Ausonii *hic et in seqq. nomen propterea addidi.* Versus de singulis mensibus *BR* (*om. CV*) Arati quę uidentur *Par.* 7886

Martius antiqui primordia protulit anni.
  Fetiferum Aprilem vindicat alma Venus.
Maiorum dictus patrum de nomine Maius.
  Iunius aetatis proximus est titulo.
Nomine Caesareo Quintilem Iulius auget.
  Augustus nomen Caesareum sequitur.
Autumnum, Pomona, tuum September opimat.
  Triticeo October fenore ditat agros.
Sidera praecipitas pelago, intempeste November.
  Tu genialem hiemem, feste December, agis.

B. V 85. M. 1051.
B. — P. p. 102.
Sch. p. 13.

640

[AVSONII]

In quo mense quod signum sit ad cursum solis

E fol. 4 *r.*

Principium Iani sancit tropicus Capricornus.
Mense Numae ⟨in⟩ medio solidi stat sidus Aquari.
Procedunt duplices in Martia tempora Pisces.

3 antiqui /// *E* 4 Foet. *B* ferum *in ras E m.* 2 6 etatis *EB* (aestatis *P*) 7 Nomin^{e} *E* 9 *sic E* pomana *B* (nam poma *V*ς) tū *E*, *corr. m.* 2 septembre *B* op.] uegitat *B*(*CV*) 10 octuber *E* octimber *B*, *similia rell.* 11 intempteste (*sed corr.*) *E* intempestæ *B* (-esta *CVP*) nobemuer (-ber *m.* 2) *E* 12 iemem *E m. pr.* *Pro v.* 12: Imbrifer (Ymbr. *B*) ast mensis tumque December adest *B*(*CV* ς)

640. *E; BPD* ς. — *EB afferam*, *E sequar.* In ... solis *E* Versus de duodecim mensibus signis (signis *dubium an eadem manu*) *B* *Alterutrum* (mens. *aut* sig.) *reliqui*; *om. D.* 'Quidam veterum' *Beda de temporum ratione c.* 16; *ex eo Hrabanus de computo c.* 39. *Hoc c. opere musivo descriptum est in crypta ecclesiae S. Savino Placentiae: E. ausm Weerth, Mosaikboden in S. Gereon zu Köln* (1873) *p.* 18. *V.* 1—3 *post* 12: *B*, *Beda*, *Bern.* 417 *s. IX*, *pauci* ς. 1 -cornius *B* 2 in *delet Buecheler* (sole distat *D* sol distat ς) 3 dupplices *E* tempora, *corr.*, *B*

Respicis Apriles, Aries Phrixee, kalendas.
Maius Agenorei miratur cornua Tauri.
Iunius aequatos caelo videt ire Laconas.
Solstitio ardentis Cancri fert Iulius astrum.
Augustum mensem Leo fervidus igne perurit.
Sidere, Virgo, tuo Bacchum September opimat.
Aequat et October sementis tempore Libram.
Scorpios hibernum praeceps iubet ire Novembrem.
Terminat Arquitenens medio sua signa Decembri.

641

[AVSONII]

B. I 43. M. 583.
B. — Peiper 106.
Schenkl 153.

E fol. 4 *v.* **Monosticha de aerumnis Herculis**

Prima Cleonaei tolerata aerumna leonis.
Proxima Lernaeam ferro et face contudit hydram.

4 prhixeae, *sed* rhi *m.* 2 *in ras. E* frixeae *B* 6 uide *B* Unde poeta: Iunius — laconas *Colon.* 211 *s. IX.* 7 Solistitio *E* aųstrum *B* 8 ꝑ(= per)urit *E* 9 Sidera *B* baccū *E* 10 octuber *E* octimber *B rell.* 11 *sic B*(*D*) nobēber *E* 12 arcitenens *B* decembre *B*

641. *E; V*(*oss.* 86) ς. Monostica de erumnis erculis *E inter Ausoniana*, ς; *om. V* *Επυϑαφνον* ipsius (*Herculis*) *dicit cod. R.* *Cf. Anthologia Planudea IV* 92:

Ἄδηλον. Ἡρακλέους ἆϑλοι.
Πρῶτα μὲν ἐν Νεμέῃ βριαρὸν κατέπεφνε λέοντα.
Δεύτερον ἐν Λέρνῃ πολυαύχενον ὤλεσεν ὕδραν.
Τὸ τρίτον αὖτ' ἐπὶ τοῖς Ἐρυμάνϑιον ἔκτανε κάπρον.
Χρυσοκέρων ἔλαφον μετὰ ταῦτ' ἤγρευσε τέταρτον.
Πέμπτον δ' ὄρνιϑας Στυμφάλιδας ἐξεδίωξεν.
Ἕκτον Ἀμαζονίδος κόμισε ζωστῆρα φαεινόν.
Ἕβδομον Αὐγείου πολλὴν κόπρον ἐξεκάϑηρεν.
Ὄγδοον ἐκ Κρήτηϑε πυρίπνοον ἤλασε ταῦρον.
Εἴνατον ἐκ Θρήκης Διομήδεος ἤγαγεν ἵππους.
Γηρυόνου δέκατον βόας ἤγαγεν ἐξ Ἐρυϑείης.
Κέρβερον ἐνδέκατον κύν' ἀνήγαγεν ἐξ Ἀΐδαο.
Δωδέκατον ἐκόμισσεν ἐς Ἑλλάδα χρύσεα μῆλα.

1 erumna *ex* ęr. *E* 2 leraneam *E* lerneae *V* (h)ydra(m) ς idra *V* iram *E*

Mox Erymantheum vis tertia perculit aprum.
Aeripedis quarto tulit aurea cornua cervi.
Stymphalidas pepulit volucres discrimine quinto.
Threiciam sexto spoliavit Amazona balteo.
Septima in Augei stabulis inpensa laboris.
Octava expulso numeratur adoria tauro.
In Diomedeis victoria nona quadrigis.
Geryone extincto decimam dat Hiberia palmam.
Vndecimo mala Hesperidum destricta triumpho.
Cerberus extremi suprema est meta laboris.

B. V. 41. M. 66.
B. fragm. p. L. 315.
P. p. 107.
Sch. p. 16.

642

QVINTI CICERONIS

Hi versus eo pertinent, ut, quod signum quo tempore illustre sit, noverimus; quod superius quoque nostris versibus expeditur.

E fol. 4 *v.*

Flumina verna cient obscuro lumine Pisces
Curriculumque Aries aequat noctisque dieique,
Cornua quem condunt, florum praenuntia, Tauri.
Aridaque aestatis Gemini primordia pandunt
Longaque iam minuit praeclarus lumina Cancer
Languificosque Leo proflat ferus ore calores.
Post modium quatiens Virgo fugat orta vaporem.
Autumni reserat portas aequatque diurna
Tempora nocturnis dispenso sidere Libra.

3 erimanteũ *E* 4 Aerasp. *V* 5 Stimph. *E* 6 Thereiciã *E* Treiciam *V* expol. *V* 7 augeis *E V* (-gei *Regius*) stabula *E m. pr. teste Peipero* 8 Octa[ba] *E* adorea *pauci* ς 9 diomediis *V* non[a] *E* 10 Gerione *E* 11 esperidum *E* spidũ *V* trihumfo *E* 12 extractus *Huemer* subp̃ma *E.* —

642. *E. Ausonius recepit ut cum suo* (640) *compararetur.* 1 Flamina *Wakefield* 2. 8 equat *E* 3 comunt *E, em. Scaliger* 5 minuit: *nam solstitium aestivum iam praeteriit.* 6 Lãguific[v]sq; *E* 7 modicum *E m.* 2

Effetos ramos denudat flamma Nepai.
Pigra Sagittipotens iaculatur frigora terris.
Bruma gelu glacians iubar est spirans Capricorni,
Quam sequitur nebulas rorans liquor altus Aquari.
Tanta supra circaque vigent cum lumina mundi,
A dextra laevaque ciet rota fulgida Solis
Mobile curriculum, et Lunae simulacra feruntur.
. . . .
Squama sub aeterno conspectu torta Draconis
Eminet; hunc infra fulgentes Arcera septem
Magna quatit stellas, quam servans serus in alta
Conditur Oceani ripa cum luce Bootes.
. . . .

643

B. M. B. — P. 108. Sch. 17.

Hic versus sine auctore est.

E fol. 4 *v.* **Quo die quid demi de corpore oporteat**

Vngues Mercurio, barbam Iove, Cypride crines.

10 Et fetos r. dinudat *E* Effoetos *Pithoeus* 11 Pigra /// *E* 12 est spirans *V* exspirat *Ianus Helvetius* iubare spirat *vulgo* capricornii *E* 13 Quem *Heinsius* licor *E* 14 cum *scripsi* (*positum ut Aen.* 12, 473): umi *E* ubi *Scaliger* cui *Heinsius* flumina *E* urgentur lumina *Buecheler* videntur *Roscher* 15 Ad *E* At *vulgo* A *scripsi* dextera *E* 16 Mouile *E* *Post* 16 *lacunam statuit Buecheler; separat ut alienum a c.* 642 *Schenkl, fortasse recte.* 17 aeterno *noli mutare: nam Draco pariter ac Septemtriones nunquam occidit.* 18 hanc *Klotz* infra *Buecheler* inter *E* 19 stellās *E, em. Canterus* serbās *E* 20 Conditor . . ripas . . bootis *E, em Canterus*

643. *Sic E.* 1 iobe *E* cripride *E, corr. m.* 2. *Sequitur Ausonii hoc:* 'Hoc sic refellendum. Mercurius furtis probat ungues semper acutos | Articulisque aciem non sinit imminui. | Barba Jovi, crines Veneri decor: ergo necesse est, | Ut nolint demi, quo sibi uterque placent. | Mavors, imberbos et calvos, Luna, adamasti: | Non prohibent promi tum caput atque genas. | Sol et Saturnus nil obstant unguibus. ergo | Non placitum divis tolle monostichium.'

644

B. V 141.
M. 111. B. —
P. 90. Sch. 149.

[AVSONII]

De viro bono

E fol. 15 *v.*

Πυθαγορικὴ ἀπόφασις

Vir bonus et sapiens, qualem vix repperit unum
Milibus e cunctis hominum consultus Apollo,
Iudex ipse sui totum se explorat ad unguem.
Quid proceres vanique levis quid opinio volgi
. . . .
Securus, mundi instar habens, teres atque rotundus,
Externae ne quid labis per levia sidat.
Ille diem, quam longus erit sub sidere Cancri
Quantaque nox tropico se porrigit in Capricorno,
Cogitat et iusto trutinae se examine pendit,
Ne quid hiet, ne quid protuberet, angulus aequis
Partibus ut coeat, nil ut deliret amussis;
Sit solidum quodcumque subest, nec inania subter
Indicet admotus digitis pellentibus ictus;
Non prius in dulcem declinans lumina somnum,
Omnia quam longi reputaverit acta diei:

644. *E; B; ς multi.* De uiro bono ΠYTAGORICE ATIOACIC *E post Ausoniana. ἀπόφασις Peiper ἀκρόασις vulgo.* Publii Virgilii Maronis versiculi de Est et Non finiunt. Versiculi eiusdem Publii de institutione viri boni *B*; *similia ς. Horatium serm. I* 4, 134 *sqq. libere imitatur. — Aliam 'Pythagoricam apophasim' vide in Ausonio Peiperi p.* 89. 1 *a Paschasio Radberto affertur* (*mus. rh.* 41, 638) 3 ãguē *E*, *corr. m.* 2 4 uariique *Par.* 7936 *s. XIV.* lues *E* leuis *B*] ferat *Bembus* epinio *E* uolgi *E m. pr.* uulgi ς E^{2} *Lacunam statuit Ribbeck* 5 abens *E* adq' *E* rotundas *B* 6 lauis *E* (?) labiis B^{1} fidat *B* 7 quem *B* eat *conieci* 8 capricornu *B*ς 9 cogitat (tig *m.* 2) *E* tutrinae *E* 10 proturberet *B*ς 11 quoeat *E* deleret *B* amusis *E* 12 subtus *B*ς 13 *om.* *B*ς hictus *E* 14 declinatis *B*ς -nat ς 15 hacta *E*

'Qua praetergressus, quid gestum in tempore, quid non?
Cur isti facto decus afuit aut ratio illi?
Quid mihi praeteritum? cur haec sententia sedit,
Quam melius mutare fuit? miseratus egentem
Cur aliquem fracta persensi mente dolorem?
Quid volui quod nolle bonum foret? utile honesto
Cur malus antetuli? num dicto aut denique voltu
Perstrictus quisquam? cur me natura magis quam
Disciplina trahit?' sic dicta et facta per omnia
Ingrediens ortoque a vespere cuncta revolvens
Offensus pravis dat palmam et praemia rectis.

645

[AVSONII]

B. V 139.
M. 285. B. —
P. 91. Sch. 150.

E fol. 16 *r.* *Ναὶ καὶ Οὔ. Πυθαγορικόν.*

Est et Non cuncti monosyllaba nota frequentant.
His demptis nil est, hominum quod sermo volutet.
Omnia in his et ab his sunt omnia, sive negoti
Sive oti quicquam est, seu turbida sive quieta.
Alterutro pariter non numquam, saepe seorsis

16 Qua *apud Vinetum* Quo *libri* (*Πῇ παρέβην*; *carm. aureum* 42) Quae *E*² 17 sti *E* asit *B* 20 ꝑsensi *E* quod *E*] quid *B*ς 21 feret (e *pr. ex* o?) *E* furet *B*ς onesto *E* 22 uultu *B*ς 23 -ctis *B*ς 24 trait *E* 25 Ingrediensque, *corr.*, *B* hort. *B* ẏnc *E* 26 det *EB*ς dat *Sangall.* 899.

645. *E; B, VD; multi* ς. NAY. KAY OY PITAGORICON *E post* 644; *codex Mariangeli Accursii. Om. VD*ς. Versiculi eiusdem Maronis (*post Copam*) de Est et Non incip̄ *B*, *fere* ς De Pythagoricis diffinitionibus NAIKE OY *Sangall.* 899 ς. Versus Prisciani eloquentissimi *Basilicanus H* 36 *fol.* 63 *s. X—XI, Voss. q.* 33 *s. X, Voss. n.* 15; *scilicet in D est post Prisciani periegesin.* 1 y] i *E* *u.* 3. 4. 2. *Ribbeck* 2 dētis *E* nihil ς quo *libri, corr. codd. saec. XV* 3 negotii *E* 4 otii *E* turbae *codd. recc.* quietis *libri, em. Ribbeck* 5 numquam *E m.* 2, ς umquam *E*ς seorsum *E m.* 2, ς *post* 5: Alter in alterius decertat uoce notandis *libri recc.*, *E m.* 2

Obsistunt studiis, ut mores ingeniumque,
Et facilis vel difficilis contentio nata est.
Si consentitur, mora nulla, intervenit 'Est, est';
Sin controversum, dissensio subiciet 'Non'.
Hinc fora dissultant clamoribus, hinc furiosi
Iurgia sunt circi, cuneati hinc †laeta theatri
Seditio, et tales agitat quoque curia lites.
Coniugia et nati cum patribus ista quietis
Verba serunt studiis salva pietate loquentes.
Hinc etiam placitis schola consona disciplinis
Dogmaticas agitat †placido certamine lites.
Hinc omnis certat dialectica turba sophorum:
'Si lux est, est ergo dies? non convenit istic.
Nam facibus multis aut fulguribus quotiens lux
Est nocturna homini, non est lux ista diei.'
Est et Non igitur, quotiens lucem 'esse' fatendum est,
Sed 'non esse' diem. mille hinc certamina surgunt;
Hinc pauci, multi quoque, talia commeditantes
Murmure concluso rabiosa silentia rodunt.
Qualis vita hominum, duo quam monosyllaba versant!

6 studiis studiores *D* 7 Et *libri* Vt *Bondamius* faciles *et* difficiles *et* nacta *B*, *Par.* 7927, *Trever.* 998, *Par.* 8069, *alii pauci.* 8 Sic *E* Si ς 9 In *EDV* dissessio *E* (dessentio *B*; diss. *Par.* 8093; *recte* ς) *u.* 13. 14. 10—12 *Buecheler* 11 tanta *Ribbeck* lata *Sedlmayer* 13 sta *E* 15 placitis *Petav.*, *Voss.* 96, *alii* placidis *E*ς 16 placido (*ex* 15) *EV*ς placito *B*, (d. *ex* t) *D* *Par.* 7927, *alii* ς laeto *Gothanus A* 869 *s. XV* multo *conieci. Vocem graecissantem vult Ziehen* rabido *Baehrens* lento *Ribbeck* 18 Si lux est *scripsi*] Estne dies *libri* (Est lux: estne dies ergo? *cod. Basil. s. XV, alii rec.*) istic ς stic *E* istud *Voss.* 96 *s. XV.* 19 fulgeribus *E, sic vel* fulgoribus ς 20 sta *E* 21 est *om.* ς 22 Set *E* 23 Hic *vel* Hinc ς Hic *E* rauci *Ribbeck* Pauci *sunt homines docti,* multi *plebs indocta.* commedtantes *E, corr. m.* 2 24 rauiosa *E* *cf. Persius* 3, 81. 25 -sillaua *E* (-ba *m.* 2)

646

B. III 292. M. 1023. B. — P. 409. Sch. 243.

De rosis nascentibus

Ver erat et blando mordentia frigora sensu
Spirabat croceo mane revecta dies.
Strictior Eoos praecesserat aura iugales,
Aestiferum suadens anticipare diem.
Errabam riguis per quadrua compita in hortis,
Maturo cupiens me vegetare die.
Vidi concretas per gramina flexa pruinas
Pendere aut olerum stare cacuminibus,
Caulibus et patulis teretes conludere guttas
. . . .
Vidi Paestano gaudere rosaria cultu
Exoriente novo roscida Lucifero.
Rara pruinosis canebat gemma frutectis
Ad primi radios interitura die.
Ambigeres, raperetne rosis Aurora ruborem
An daret et flores tingueret orta dies.
Ros unus, color unus, et unum mane duorum:
Sideris et floris nam domina una Venus.
Forsan et unus odor: sed celsior ille per auras
Difflatur, spirat proximus iste magis.

646. *Om. E, tamen hic recepi, quia una cum* 644—645 *traditum est. Ex* 'vetusto codice' *Accursius Ausonio tribuit.* *B = Vatic.* 3252 *s. IX.* *A = Aug. Trevericus* 998 *s. XI.* *C = Parisinus* 8069 *s. X—XI.* *X = Paris.* 7927 *s. X.* *AB plene, CX hic illic afferam. Orthographica omittam pleraque.* Publii Virgilii Egloga finit. Eiusdem Virgilii Egloga De rosis nascentibus feliciter inchoat *B et fere ACX.* 1 mordenda *A* frigore (-rae *C*) *libri* 5 competa *libri* hortis *A* herbis *B* (hertis *C* ertis *X*) dei (Solis) *Ziehen* 6 uegitare *B* 8 hol. *BC* 9 teretes patulis *A* concludere *CX* 10 *deest.* Et caelestis aquae pondere tunc gravidas *saeculo XV*, Nox assueta diu fecerat illud idem (!) *saec. XIII suppletum est.* 11 candere *Scriverius* 15 aura *ABX* 17 Ros umus *A* 20 Difflatur *Basil. F III* 3 *et Voss.* 849 *s. XV* Difflo *A* Diffle *BCX* Diffluit et *alii s. XV.* Diffluit: exspirat *Tollius*

Communis Paphie dea sideris et dea floris
Praecipit, unius muricis esse habitum.
Momentum intererat, quo se nascentia florum
Germina comparibus dividerent spatiis.
Haec viret angusto foliorum tecta galero,
Hanc tenui folio purpura rubra notat,
Haec aperit primi fastigia celsa obelisci,
Mucronem absolvens purpurei capitis.
Vertice collectos illa exsinuabat amictus,
Iam meditans foliis se numerare suis.
Nec mora: ridentis calathi patefecit honorem
Prodens inclusi semina densa croci.
Haec, modo quae toto rutilaverat igne comarum,
Pallida conlapsis deseritur foliis.
Mirabar celerem fugitiva aetate rapinam,
Et, dum nascuntur, consenuisse rosas.
Ecce et defluxit rutili coma punica floris,
Dum loquor, et tellus tecta rubore micat.
Tot species tantosque ortus variosque novatus
Vna dies aperit, conficit una dies.
Conquerimur, Natura, brevis quod gratia [talis]:
Ostentata oculis ilico dona rapis.
Quam longa una dies, aetas tam longa rosarum:
Cum pubescenti iuncta senecta brevis.
Quam modo nascentem rutilus conspexit Eous,
Hanc rediens sero vespere vidit anum.

21 paphiae *libri* 23 nascenda *A* 24 spadis *A* 26 Hac *BCX* Ac *A* Hanc tenui *pauci s. XV* tenus in *BCX* tenus et *A* 27 prima *libri* (*corr. in B*) primae florens praeludia formae *ludunt recentes* 28 absolueris *A* exsolvens *Schenkl* capidis *A* 29 colectos *A* exinuabat *B alii* 31 patefacit *A* 33 Ac modo *Scriverius* 37 Quam cito *recentes* deflusit rutali *A* 38 micae *A* 39 uariusq; *A* 41 florum est *B m.* 2, *recentes pauci* ; talis *A* ; *om. B m. pr. CX alii.* 42 Ostenta o. illico *A* 44 *sic* ς Cum puhescenti *A* (*sc. aetate*) Quas pubescentes *BCX*ς brevis *libri*] premit 3 *recc., vulgo* 45 rutilis *ex* -lus *B* conpexit edus *A* 46 unum *A*

Sed bene quod, paucis licet interitura diebus,
Succedens aevum prorogat ipsa suum.
Collige, virgo, rosas, dum flos novus et nova pubes,
Et memor esto, aevum sic properare tuum.

647

[AVSONII]

B. V. 142. M. 1078.
B. — P. p. 93.
Sch. p. 152.

E fol. 14 *v.* **De aetatibus. Hesiodion.**

Ter binos deciesque novem super exit in annos
Iusta senescentum quos implet vita virorum.
Hos novies superat vivendo garrula cornix
Et quater egreditur cornicis saecula cervus.
Alipedem cervum ter vincit corvus, et illum
Multiplicat novies Phoenix, reparabilis ales.
Quem nos perpetuo decies praevertimus aevo
Nymphae Hamadryades, quarum longissima vita est.
Haec cohibet finis vivacia fata animantum.
Cetera secreti novit deus arbiter aevi:

48 Succendens *A* 49 uiro *B* (g *add. m. rec.*) Publii Virgilii Maronis egloga de rosis finit. Eiusdem Moretum incipit *fere libri.*

647. *E.* De aetatibus. Hesiodion *E inter Ausoniana post* 645. Incipit de ętatibus animantium Hesidion *Sangall.* 899 *s. IX—X et Valent.* 393 *s. IX, ubi* Hesiod. — *Cf. Hesiodus fg.* 163 *F apud Plutarchum de oraculorum defectu c.* 11:

Ἐννέα τοι ζώει γενεὰς λακέρυζα κορώνη
Ἀνδρῶν ἡβώντων· ἔλαφος δέ τε τετρακόρωνος·
Τρεῖς δ' ἐλάφους ὁ κόραξ γηράσκεται· αὐτὰρ ὁ φοίνιξ
Ἐννέα τοὺς κόρακας· δέκα δ' ἡμεῖς τοὺς φοίνικας
Νύμφαι ἐϋπλόκαμοι, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο.

Plin. NH 7, 153. 1 nobem *E* 3 nobies *E* uidendo *E, corr. m. pr.* 4 cerbus *E m. pr.* 5 Aeripedem *Beda, qui v.* 1—8 *et* 1—10 *affert* (*opera ed. Giles I* 517; 104) uinxit *E* 6 nobies *E* 7 Quam vos .. praeuertitis *Sangall. m.* 2, *Barberinianus VIII* 26 *s. XIII.* 8 nĩphe amadriades *E* 9 coibet *E* Hi cohibent *vulgo* fines *Sangall., Val.* 10 Caętera *E* nobit *E*

Tempora quae Stilbon volvat, quae saecula Phaenon,
Quos Pyrois habeat, quos Iuppiter igne benigno
Circuitus, quali properet Venus alma recursu,
Qui Phoeben, quanti maneant Titana labores,
Donec consumpto, magnus qui dicitur, anno
Rursus in anticum veniant vaga sidera cursum,
Quali dispositi steterant ab origine mundi.

B. III 97. M. 542.
B. IV 107.

648

SVLPICII LVPERCI SERVASII IVNIORIS

E fol. 37 *v.*

Omne quod Natura parens creavit,
Quamlibet firmum videas, labascit,
Tempore ac longo fragile et caducum
    Solvitur usu.
Amnis insueta solet ire valle
Mutat et rectos via certa cursus,
Rupta cum cedit male pertinaci
    Ripa fluento.
Decidens scabrum cavat unda tofum,
Ferreus vomis tenuatur agris,
Splendet adtrito digitos honorans
    Anulus auro.

11—17 *in solo E sunt* (*Accursii quoque codex Ausonio tribuebat*). *Iam ad maiores maximasque aetates poeta transit.* 11 q' stilo inuoluat *E* phaenon *E* (phaęton *m.* 2) 12 pirois *E* quod *E*, *corr. Accursius* quot *Heinsius* 13 arma *E* (*corr. m.* 2) 15 consũto *E* 16 beniant *E* 17 Quali *Pithoeus* Qualia *E* dispositu *vel* -ta *Buecheler* steterunt *Baehrens.*

648. It̃ uersus Sulpicii Luperci Serbasti Iunioris *E* Sebasti *Scriverius* Servasii *conieci* de vetustate *add. Scaliger* 2 Quãliuet *E* 5 calle *Baehrens* 6 certos via recta *Baehrens* 7 caedit *E* 9—12 *cf. Ovidius ex Ponto epp. IV* 10, 5 *sq.*

649

EIVSDEM

E fol. 37 *v.* **De cupiditate** B. III 74. M. 543. B. IV 107.

Heu misera in nimios hominum petulantia census!
Caecus inutilium quo ruit ardor opum,
Auri dira fames et non expleta libido,
Ferali pretio vendat ut omne nefas!
Sic latebras Eriphyla viri patefecit, ubi aurum
Accepit, turpis materiam sceleris;
Sic quondam Acrisiae in gremium per claustra puellae
Corruptore auro fluxit adulterium.
O quam mendose votum insaturabile habendi
Inbuit infami pectora nostra malo!
Quamlibet inmenso dives vigil incubet auro,
Aestuat augendae dira cupido rei.
Heu mala paupertas nunquam locupletis avari:
Dum struere inmodice quod tenet optat, eget.
Quis metus hic legum quaeve est reverentia veri,
Crescenti nummo si mage cura subest?
Cognatorum animas promtum est fratrumque cruorem
Fundier: affectus vincit avara fames.
Divitis est, semper fragiles male quaerere gazas:
Nulla huic in lucro cura pudoris erit.
Istud templorum damno excidioque requirit;
Hoc caelo iubeas ut petat: inde petet.
Mirum ni pulcras artes Romana iuventus

649. It eiusdem de cupiditate *E* *cf. Horat. c. III* 16. 1 H *add. m.* 2 *E* 2 caęcus *E* (*ubi* aę *saepius pro* ae) coruit *E*, *corr. m. sec.* 4 precio *E* venditat *Heinsius* 5 erifila *E.* *cf. et Statii Theb. IV* 211 ut aurum *Tollius* 7 condā crisiaę *E* 9 mendosaę *E* 14 t eget *add. E m. sec.* 16 crescente *E* *cf. Hor. l. c. v.* 17 culpa *Buecheler olim* 17 patrumque *edd.* 18 *fol.* 38 *r.* Fundere et *Pith.* 21 IStut (*m. pr.*) *E* exitioque *edd.* 23 pulc(h)ras (h *m. pr.*) *E*

Discat et egregio sudet in eloquio,
Vt post iurisonae famosa stipendia linguae
Barbaricae ingeniis anteferantur opes?
At qui sunt, quos propter honestum rumpere foedus
Audeat inlicite pallida avaritia?
Romani sermonis egent ridendaque verba
Frangit ad horrificos turbida lingua sonos.
Sed tamen ex cultu adpetitur spes grata nepotum?
Saltem istud nostri forsan honoris habent?
Ambusti torris species exesaque saeclo
†Abtantur priscis corpora de tumulis!
Perplexi crines, frons improba, tempora pressa,
Extantes malae deficiente gena,
Simataeque iacent pando sinuamine nares,
Territat os nudum caesaque labra tument.
Defossum in ventrem propulso pondere tergum
Frangitur et vacuo crure tument genua.
Discolor in manibus species, ac turpius illud,
Quod cutis obscure pallet in invidiam.

25 stipendia] p *fortasse in ras. E* 27 Atqui *vulgo* Atque hi *Heins.* 28 abaritia *E, corr. m. sec.* 29 egens *vulgo* 30 Fundit *Klotz* et h. *Heinsius* orrificos *E* 31 Set, *corr. m. pr. E* ultu *E, corr. Oudendorp* vultu *Scaliger* petitur *Francius* 32 Saltim $\overset{i}{\text{s}}$tud (i *m. sec.*) n̄si *E* 33 exąęsaq; *E* 34 Abtantur *E* Raptantur *Heinsius* Aptantur *Vinetus* Abduntur *edd.* 36 Extātes malae *E m. pr.* mala *et* genae *Scaliger.* 37 Simanturq; *E, corr. Scaliger* uncae *Buecheler* patent *puto* 40 varo *Burmann* 41 Decolor *Heinsius* inmanis *Schrader* in malis *Baehrens* hac *E* ac *m. sec.* at *Buecheler* hoc *Baehrens* 42 obscurę *E* ab invidia *Buecheler* in invidia *Baehrens* *V.* 33—42 *uersui* 30 *statim subiungendos puto et* 31—32 *post* 26 *collocandos. Buecheler cl. Ammiano XXXI* 2, 2 *sqq.* 11 *de Hunnis cogitat. Finem deesse putat Baehrens.*

650

PETRONII

E fol. 38 *r.*

B. III 131.
M. 180. B. IV 109.
Petron. ed. Buecheler fg. 29.

Fallunt nos oculi vagique sensus
Oppressa ratione mentiuntur.
Nam turris, prope quae quadrata surgit,
Detritis procul angulis rotatur.
Hyblaeum refugit satur liquorem
Et naris casiam frequenter odit.
Hoc illo magis aut minus placere
Non posset, nisi lite destinata
Pugnarent dubio tenore sensus.

651

EIVSDEM

De somniis

E fol. 38 *r.*

B. VI 90.
M. 170. B. IV 110.
Petron. ed. B. fg. 34

Somnia, quae mentes ludunt volitantibus umbris,
Non delubra deum nec ab aethere numina mittunt,
Sed sibi quisque facit. nam cum prostrata sopore
Vrguet membra quies et mens sine pondere ludit,
Quidquid luce fuit, tenebris agit. oppida bello
Qui quatit et flammis miserandas eruit urbes,
Tela videt versasque acies et funera regum
Atque exundantes profuso sanguine campos.

Sequuntur 'Versus Petronii' (*Petr. satir. c.* 14 *p.* 15 *Buecheler nr.* 159 *Meyer*), 'Item eiusdem' (*Petr. c.* 83 *p.* 99 *B. nr.* 162 *M.*), **650** 'It̃ eiusdem': metro falecio endecasillabo *add. in mg. E* 4 Adtritis *Scaliger* 5 Hibleũ *E* licorem *E* 6 maris *E, corr. Pithoeus* marcens *Duebner.* 8 posv̂t *E* (v̂ *m. sec. in ras.*)

651. It̃ ei'dem (*i. e.* eiusdem) de somniis *E cf. Lucretius IV* 962 *sqq.* 2 hab *E*, h *erasa* ethere *E* 3 quũ *E* prostata *E, corr. supra lin.* 4 Mulcet *Francius* 5 facit *Barth.* uello, *sed corr., E* 6 *sic E* 'in' *E m. pr. supra* urbes, *sed deletum.* saevit in u. *vulgo* 8 ꝑfuso (*i. e.* perfuso) *E, sic L. Mueller*

Qui causas orare solent, legesque forumque
Et pavida cernunt inclusum chorte tribunal.
Condit avarus opes defossumque invenit aurum.
Venator saltus canibus quatit. eripit undis
Aut premit eversam periturus navita puppem.
Scribit amatori meretrix. dat adultera munus.
Et canis in somnis leporis vestigia lustrat.
In noctis spatium miserorum vulnera durant.

B. ad VI 90. M. B. — Claudian. ed. Birt. 234.

E *fol.* 38 *v.*

652

CLAVDIANI

De eadem re

Omnia quae sensu volvuntur vota diurno,
Pectore sopito reddit amica quies.
Venator defessa toro cum membra reponit,
Mens tamen ad silvas et sua lustra redit.
Iudicibus lites, aurigae somnia currus,
Vanaque nocturnis meta cavetur equis.
Furto gaudet amans, permutat navita merces,
Et vigil elapsas quaerit avarus opes.
Blandaque largitur frustra sitientibus aegris
Inriguus gelido pocula fonte sopor.

10 pauidi *et* corde *E, corr. Mommsen* pauido *Scaliger* 11 intremit *Baehrens cl. Verg. Georg. II* 507 13 premite uersam *E* puppim *edd. u.* 15 *Buecheler, u.* 16 *Barthius delent* 15 Utraque et in somnis *Baehrens!* latrat *E, corr. Burmann* 16 En *L. Mueller* spatio *Scaliger*

652. *Claudiani panegyrici de sexto consulatu Honorii Aug. praef. v.* 1—10. — *E*: It̃ Claudiani de eadem re 2 quiaes 3 quũ 5 cursus 6 moeta *et* aequis (*sed corr.*) 8 abarus 9 egris. — 5 currus *libri Claudiani* 8 vigili *Gesner* lapsas *Buecheler.* 1—2 *sunt in Monac.* 14516 *s. XI*

653

SVLPICII CARTHAGINIENSIS *E fol* 39*v*.

Hexasticha in Aeneidis libris.

Praefatio B. II 175. M. 286. B. IV 169.

Carmina Vergilius Phrygium prodentia Martem
Secum fatali iusserat igne mori.
Tucca negat, Varius prohibet, superaddite Caesar
Nomen in Aenea non sinis esse nefas.
O quam paene iterum geminasti funere funus,
Troia, bis interitus causa futura tui.

I B. II 194. M. 223.

Arma virumque can]it vates Iunonis ob iram
Et totum Aeoliis turbatum flatibus aequor,
Disiectas classes submersaque corpora ponto,

Sequitur 'Epigrammatũ Obidii Nasonis in libris eneidarum Vergili///', *quae dedi fascic. I p.* 7 *sqq.; deinde:*

653. Ĩt exastica Sulpicii cartaginiẽsis in eisdem libris *E*. *Propter similitudinem addere libet hosce versus, quos Probus et Donatus in commentariis Vergilianis afferunt, ille v.* 1—4 *Servii Vari, hic v.* 1—6 *Sulpicii Carthaginiensis esse dicens:*

Iusserat haec rapidis aboleri carmina flammis
Vergilius, Phrygium quae cecinere ducem.
Tucca vetat Variusque; simul tu, maxime Caesar,
Non sinis et Latiae consulis historiae.
Infelix gemino cecidit prope Pergamon igni,
Et paene est alio Troia cremata rogo.

De Sulpicio cf. Gellius 2, 16, 8 *sqq.* 19, 13, 1. Exasticha Sulpitii de eisdem libris *erant in codice catalogi de St. Oyan s. XI* (*Mus. rhen.* 48, 284). *V.* 1—6 'Focae' *schedae Scaligeri* 1 frigiũ *E* 3 proibet *E* 4 Aeneae *Buecheler, recte?* isse *Ziehen* 6 futuri *E, corr. m.* 2 Liber primus. I *E; in seq. numeros tantum habet in marg.* 7 can] *hucusque Vergilianum est.* Iunonis ob iram *ad* turbatum *refert Opitz* (*Studia Lipsiensia VI* 291 *sqq.*) 8 tubatum *E* 9 summ. *E*

Hospitium Didus, casus cogentis et annos
Aenean Troiae fatumque et bella referre.
Quorum pars terra, pelago pars addita famae est.

II

Conticuere omnes intentique or]e loquentis
Ora tenent. ac tum dolus introducitur hostis
Et fallacis equi damnosum munus, inermis
Perfidia notusque Sinon, amissaque coniunx,
Per medios ignes ablatus saevaque tela
Anchises umero facilis pietate ferentis.

III

Postquam res Asiae] disiectaque moenia Troiae,
Dant pelago classes. Polydori funera discunt
Atque Heleni praecepta, fidem cui fecerat usus,
Quae non accessu via sit temptanda: Cyclopes
Et Scyllae rabies et ineluctabilis unda
Erroresque maris; labor in contraria versus.

IV

At regina gravi] pectus succensa dolore
Ardet amore viri. clausum †veneratur amorem
Dumque capit, capitur: sentit, quos praebuit, ignes.
Aeneas altum sociis et classe petivit.

10 cassus, *sed corr.*, *E* cogentis *Ribbeck* quo gentis *E* 11 uella *E*, *corr. m.* 2 vela *Baehrens* referre *sic E* 12 terrae *E*, terra *Francius* 13 ingentiq; *E cf. ad v.* 7 15 aȩqui *E* inermis *Opitz ex Aen. II* 67 in armis *E* coniuncx *E* 17 alatus *E*, *em. Tollius* 18 umero *scripsi*: honor *E* oneri *Scaliger* piaetate *E* 20 y]i *E* 21 husus, *corr. E* 22 accessus *E*, -ssu *L. Mueller* 22 ciclopas *E* 23 y]i *E* 24 Errorisque *E* 25 successa *E*, *corr. m.* 2 26 ueneratur *E* venatur *Burmann* clauso venatur amore *Ribbeck*, *recte?*

Extructa regina pyra penetralibus instat
Morte fugam †praestare morae nec defuit hora.

V

Interea medium Aeneas] tendebat in aequor,
Moenia respiciens causa flagrantia amoris.
Mox Siculae tenet arva domus manesque parentis
Ludorum exequiis celebrat. quibus additur Iris
In faciem Beroes classem flammare iubentis
Iunonis mutata dolo: namque illa monebat.

VI

Sic fatur lacrimans.] Cumarum adlabitur oris,
Descensusque parans adiit praecepta Sibyllae,
Qua duce non fastum mortali limen aditur.
Hic primum maestos videt inter cetera Troas.
Tum patrem agnoscit, discit reditura sub ortus
Corpora Romanosque duces seriemque nepotum.

VII

Tu quoque litoribus nostris,] Caieta, manebis.
Servat honos nomen: pietas testatur honorem.
Causam opus insequitur; bellum namque incipit esse,
Tyrrhidae iuvenum quod tunc conflaverat ira.

29. 38 y]i *E* 30 Mortem *E, corr.* pensare; *Baehrens* more *E* (-rę *m.* 2)]*ego* ; mori *vel* viri; *conieci* 33 sicula *E, corr. Oudendorp* 35 beroex, *sed corr., E* In facie . . Iunone immittente; dolos . . movebat *Baehrens* 36 Iunonem mentita *E* Iunonis *edd.* mutata *Heyne* 37 oris (horis *m.* 2) *E* 38 obiit *Schrader* 39 faustum *Burmann* 40 mestos *E* 41 sub] ub *E* 43 n̄sis cateta *E* 44 Serbat *E* amorem *L. Mueller* 45 Causa *E, corr. Heyne* (*cf. Aen. VII* 482 laborum causa *sqq.*) Pausam *Opitz* uellū *E* 46 Tirride Iuuenum *E. Falso intellegit Aen. VII* 484, *quasi* 'Tyrrhidae pueri' *filii sint cuiusdam Tyrrhidae nomine* Tyrrhi natorum *Opitz*

fol. Turnus adest, monet, arma sibi contraria sumat.
40r. Tum gentes socia arma ferunt, fremit arma iuventus. •

VIII

Vt belli signum] cecinit, sociosque vocavit
Turnus et in varias turbatus pectora mentes
Aeneas Euandron adit; facit hospitis usum
Atque operum causas, urbis cognoscit honores.
Arma virum Cytherea rogat, mox accipit heros.
†Tuque opere ars piget, facti lavor efficit artem.†

IX

Atque ea diversa penitus dum parte geruntur,
Iri]s adest, monet, arma sibi contraria sumat.
Caeduntur vigiles et mutua corpora fratrum.
Nisus et Euryalus morte et pietate fideles.
Dumque petunt laudem, vincunt contraria fata.
Audacem Remulum leto dat pulcher Iulus.

X

Panditur interea] caelum sedesque Tonantis;
Alternos questus Venus ac Saturnia promunt.

47 *cf. versus* 56. sumant *Heyne* 48 *cf. c.* 1, *VII* 10 49 *post* cecinit *interpunxit Ziehen* 50 et in *E* (que .. et *correlativa sunt*) tum *olim scripsi* it in *Opitz* mentes *E* partes *Baehrens, recte?* 53 virum *L. Mueller*] rogat *E* deum *Heyne* cithera *E* 54 *sic E* Tumque opera ista stupet *Burmann.* Cumque opera aspiceret *conieci.* Utque opera aspexit *Baehrens* Inque opere aspicitur fatũ *Opitz* efficit acrem *vel* factis labor addidit artem *Burmann* fati favor *Baehrens* 56 Ins *E cf. versus* 47. 57 *ex Aen. IX* 314 *sqq.* 57 *post* 60 *transpos. Baehrens, defendit Opitz* 58 y]i *E* Marte *Opitz* 59 petit *E, corr. Meyer* vincunt fata *i. e. gloriam immortalem assequuntur* 60 laęto *E* pulcer *E* 61 seditque *E, em. Burmann* 62 quęstus *E*

Illa dolos, haec bella movet, sed vincitur ira.
†Mater at Aeneas bello non segnior instat.
Vulnere Mezenti Lauso nam fecerat iram.
Quem tetigit virtus, superat per fata periclum.

XI

Oceanum interea] Phoebus superaverat ortu.
Extruit Aeneas dextra quaesita tropaea.
Condit humi socios, fatum quos condidit ante.
Legati responsa ferunt, veniamque petitam
Non negat. et contra pugnat secura Camilla,
Femina caede potens, casu temeraria tanto.

XII

Turnus ut infractos] vidit cessisse Latinos,
Instat atrox pugnae[que] vices sibi percipit hostis.
Pectore secreto violatur vulnere teli
Aeneas. causa est illi Iuturna; nec ante
†Adfuit obsequio, quam mors finiverat iram.
Sed sua fata virum traxerunt quaerere mortem.

654

Tetrasticha in libris Vergilii

B. II 193, 5 sqq.
M. 863, 5 sqq.
B. IV 173.

E fol. 40 *r.* In Georgicis

Sidera deinde canit, segetes et dona Lyaei
Et pecorum cultus, Hyblaei mella saporis.

64 Mater at *E* At pater *puto* 65 l$\overset{u}{a}$daem *E* Lauso *Oudendorp* nam: qui *puto* 67 hortu *E* 68 q' sita tropea *E* 69 humo *L. Mueller* 71 Et] *num* At? 72 casu *E* usu (*sc. caedis*) *Opitz* 74 que vices *Oudendorp* neces *E* ꝑcipit *E* (*cf.* 640, 8) hos *E* (tes *m. sec.*) 75 Foedera: sec. *Heyne* Foedere decreto *Baehrens* P. sed recto *Oudendorp* 76 nec ante *L. Mueller* negāte *E* 77 obsequium *Baehrens* quā *E* Iam Mars *Heyne* iram *sc. Iunonis* 78 *post* 74 *transpos. Baehrens*

Sequitur in E c. 2, 1—8 (Tetrastica), *deinde:*
654. Geōr *E* 1. 2 y]i *E*

Principio breviter ventura volumina dixit.
Intercidit opus coepitque referre secunda.

In Aeneide.

I

Arma virumque can]it mira virtute potentem,
Iunonis[que] odio disiectas aequore puppes,
Hospitium Didus, classem sociosque receptos,
Vtque epulas inter casus regina requirat.

II

Conticuere omnes. In]fandos ille labores
Deceptamque dolis Troiam patriaeque ruinas
Et casus Priami docet et flagrantia regna,
Ignibus e mediis raptum deque hoste parentem.

III

Postquam res Asiae] deceptaque Pergama dixit,
Tum, Polydore, tuos tumulos, tum Gnosia regna,
Andromachen Helenumque et vasta mole Cyclopas
Amissumque patrem Siculis narravit in oris.

IIII

At regina gravi Veneris iam carpitur igni]
Venatusque petit. capitur venatibus ipsa
Et taedas, Hymenaee, tuas ad funera vertit,
Postquam Anchisiades fatorum est iussa secutus.

3 ureuiter *E* secundum (*sc. volumen*) *Opitz* I AE͡N *E* I *in mg. om. E* 6 que *add. Baehrens* studio *Buecheler* 8 aȩpulas *E* 11 primai *E, corr.* 12 remediis *E* r *del. m. sec.* 14. 15 y]i *E* 17 *ex Aen. IV* 1—2 (*ubi* venis) 18 ipsa *Burmann* ipsis *E* 19 himenee *E* 20 hăchisiades *E* h *del. m. sec.* sequutus *E*

V

Interea Aeneas pelagus iam classe tenebat]
Ludorumque patris tumulum celebrabat honore.
Puppibus ambustis fundavit moenia Acestae
Destituitque ratem media Palinurus in unda.

VI

Sic lacrimans tandem Cumarum adlabitur oris]
Descenditque domus Ditis comitante Sibylla. *fol.* 40 *v.*
Agnoscit Troas caesos, agnoscit Achivos,
Et docet Anchises venturam ad sidera prolem.

VII

Tu quoque litoribus famam, Caieta, dedisti.]
Impetrat Aeneas Latium regnumque Latini,
Foedus agens. saevit Iuno bellumque lacessit
Finitimosque viros Turnumque in proelia mittit.

VIII

Vt belli signum Turnus] Mezentiaque arma
Concivitque duces, tum moenia Pallantea
Aeneas adit Euandri socia agmina quaerens.
Arma Venus portat proprio Vulcania nato.

VIIII

Atque ea diversa dum parte.] hic diva Cybebe
Puppes esse suas Nympharum numina iussit.

21 plagas (e *supra* pl) *E* 23 aceste *E* 25 *ex Aen. VI* 1—2 26 domum *Buecheler* y]i *E* 27 trohas *E* achibos *E* 29 *ex Aen. VII* 1—2 30 Impereat *E* Intrat et *Opitz* regumque *E* latinis *E* Latini *scripsi* Latinum *Baehrens* 31 fedus *E* uellūq; *E*, *corr.* 34 consciuitque *E, corr. Heyne* 37 *inepte dictum* huic *Burmann* cibebe *E* 38 esse] es *E* nīpharū *E*

Euryali et Nisi caedes et fata canuntur,
Fecerit inclusus castris quae funera Turnus.

X

Panditur interea] caelum coetusque deorum.
Iam redit Aeneas et Pallas sternitur acer.
Eripuit Iuno Turnum, Lausoque parentem
Adiecit comitem mortis Cythereia proles.

XI

Oceano interea surgens Aurora] videbat
Mezenti ducis exuvias caesosque sodales
Et Latium proceres Diomedis dicta referre,
Tum qualis pugnae succedat Etrusca Camilla.

XII

Turnus ut infractos] [hos] vidit et undique caesos,
Vltro Anchisiaden bello per foedera poscit;
Quae Iuturna parat convellere; set tamen armis
Occidit et pactum liquit cum coniuge regnum.

655

B. II 185.
M. 289.
cf. B. IV 179.

Epigramma

AVGVSTI CAESARIS

. . . .
Nescio quid fugiente anima, non sponte sed altis *sqq.*

39. 44 y]i *E* 43 Lausique *E* Lausoque *Heyne* 45 Oceanum *E*, *fortasse genuinum, quamquam tam ineptum quam v.* 37: *cf. Aen. XI* 1 48 Volsca *L. Mueller* 49 hos *add. Buecheler* uidisset und. cesos *E* 50 p phedera *E* 51 diuturna *E*²; *recte m. pr.* 60 liquid *E*

It monostica in libris aeneidos *E, quae vide in carm.* 1 *Deinde:*

655. *Vide in c.* 672, 25 *sqq.*

Aenigmata.

B. M. B. —

656

Si me retro legis, potui quae vivere numquam,
Continuo vivam, sumens de nomine vitam.

657

Si me retro legis, faciam de nomine verbum.
  Femina cum fuerim, imperativus ero.

657[a]

Si me retro legis, dicam tibi semper id ipsum;
  Vna mihi facies ante retroque manet.

657[b]

Mollior in tactu, sed durior omnibus actu
Ille ego qui rabiem possum superare ferinam.

657[c]

Si me retro legis, facere qui vulnera novi,
  Ex me confestim noscis adesse deum.

656—657[c]. *E fol.* 40 *m. sec.* Enigmata *E. Alia manu in mg. adscriptum*: 656 EVA. 657 ARRA. 657[a] AVE. 657[b] ARA. — *Froehner Philologi suppl. V* 7 *rectius* 656 *statuit* 'Lamina—Animal'; 657[a] 'Ama' *vel* 'ede'; 'eme'; 657[b] (*medii aevi, versus leoninus*) 'Serpens' *coll. Plin. H. N.* 29, 101; 657[c] 'Sica—Acis' ('Mucro—Orcum' *L. Mueller*). — 657 *est* 'Eva—Ave'.

B. V 149. M. 39.
B. V 368. MGh
Auct. antiquiss.
XIV 253.

658

De filomela

Distichon filomelaicum

Sum noctis socia, sum cantus dulcis amica:
Nomen ab ambiguo sic filomela gero.

Item

Insomnem filomela trahit dum carmine noctem,
Nos dormire facit, se vigilare docet.

Item dialogon tetrastichon

Dic, filomela, velis cur noctem vincere cantu?
'Ne noceat ovis vis inimica meis.'
Dic age, num cantu poteris depellere pestem?
'Aut possim aut nequeam, me vigilare iuvat.'

Item carmen filomelaicum

Vox, filomela, tua cantus edicere cogit,
Inde tui laudem rustica lingua canit.
Vox, filomela, tua citharas in carmine vincit
Et superat miris musica flabra modis.

658. *Librorum classes: I. T = Toletanus nunc Matritensis* 14, 22 *s. X, fol.* 55 *v. Contulit Loewe. Parisini* 8440 (*p*) *s. X et* 5577 *s. IX*; ς. *II. M = Montepessulanus* 306 *s. IX in. Vossianus q.* 33 *s. X. Turicensis C* 78 *fol.* 103 *s. IX. Angelicanus V* 3, 22 *et Bruxellanus* 1828 *s. XI*; ς. *Adnotabo TM.* — Disticon filomelaicum *T*] Versus de filomela *M. Eugenio Toletano (qui est in T) a nonnullis ascribitur. Iulium Speratum poetam Goldast ementitus est.* 'Catonis' *Reginensis* 1578 *s. XI.* 2 amuiguo *T* (*filomelae nomen et a μέλας et a μέλος ducit poeta*). Item *om. classis II* 3 trait *T* t. d.] transducit *M* 4 se v. iubet *p* I. d. t. *om. cl. II* tetrasticon *T* 5 quur *T* 6 Ovis ne noceat *Bruxellanus* 7 nunc *M* 8 iubat *T* Item c. f. *T*, *om. M* Carmen *p* 9 seducere *M* 10 cui *M* 11 cytharas *M* 12 *cf. c.* 483, 2.

Vox, filomela, tua curarum semina pellit,
Recreat et blandis anxia corda sonis.
Florea rura colis, herboso cespite gaudes,
Frondibus arboreis pignera parva foves.
Cantibus ecce tuis recrepant arbusta canoris,
Consonat ipsa suis frondea silva comis.
Iudice me cycnus et garrula cedat hirundo,
Cedat et inlustri psittacus ore tibi.
Nulla tuos umquam cantus imitabitur ales,
Murmure namque tuo dulcia mella fluunt.
Dic ergo tremulos lingua vibrante susurros
Et suavi liquidum gutture pange melos.
Porrige dulcisonas adtentis auribus escas;
Nolo tacere velis, nolo tacere velis!
Gloria summa tibi, laus et benedictio, Christe,
Qui praestas famulis haec bona grata tuis.

16 pignora *M* parva *T*: multa *M* 17 e. t.] et coetus *M* 19 Iudicet me *M* ς (Iudicio ς): *recte T* cignus et garula *M* irundo *T* 20 Cedit et inlustris siptacus *M* 21 *a Iuliano Toletano laudatur* (*Anecd. Helvet. Hageni p.* 229) tuis *M* imitatur *T* 23 susurrus *M* 24 suabi *T* suaue *M* pangere *M* 25 dulcessonas *T* 26 *Eugenius Tol. saepius sic iteravit* 27 tibi summa *M* XPE *M* 28 f.] seruulis (*sic*) *T* Explicit *M*

Ad hoc carmen spectant versus cod. Paris. 2773 *saec. XI fol.* 83':

Ipse libenter avem filomellã nomine dictam
Liqui pennigera carperet alta fuga
Quam iterum laqueis vellem si prendere possem
I quaediu doleo quod malefecit avis.
Vox filomella tui resonabat dultiter ovans:
'Nolo tacere velis' (*cf. v.* 26) te filomella nimis.
Istos qui fixit valeat per saecula rethor;
Ore suo cecinit modicus de more . . .

Etiam Paulus Albarus Cordubensis saec. IX monachus imitatus est; vide in Poetis aevi Carolingici III 126 *sq.*

659

Vide nunc c. 487b

B II 118. M. 209 R. — AL epigr. 427.

660

In memoria cuiusdam militis

Ille ego Pannoniis quondam notissimus oris,
Inter mille viros primus fortisque Batavos,
Hadriano potui qui iudice vasta profundi
Aequora Danuvii cunctis transnare sub armis,
Emissumque arcu dum pendet in aëre telum
Ac redit, ex alia fixi fregique sagitta;
Quem neque Romanus potuit nec barbarus unquam,
Non iaculo miles, non arcu vincere Parthus,
Hic situs hoc memori saxo mea facta sacravi.
Viderit, anne aliquis post me mea gesta sequatur!
Exemplo mihi sum, primus qui talia gessi.

B. M. —

661

Lugduni in memoria geminorum

Hic gemini fratres iuncti dant membra sepulchris,
  Quos iunxit meritum, consociavit humus.
Germine barbarico nati, sed fonte renati
  Dant animas caelo, dant sua membra solo.

659—664. *V = Valentianus* 393 *s. IX* (*cf. ad c.* 487b) *fol.* 88 *v.*

660. *Sic V.* Item uersus eiusdem (*Hadriani, cui tributa c.* 392—393 *praecedunt*) de quodā milite Sorano *P* (*Parisinus* 6630 *s. XIII fol.* 1) Epytaphium Sorani *M* (*Montepessulanus* 280 *s. XII*). — *VP adnotabo.* — *Cf. Corpus Inscr. Lat. III* 3676. 3 adriano *VPM* 4 *sic V* (danubii *PM*) transnatạṛe *V* 6 sagittas *V* 7 Que *V sec. de Rossi Inscr. christ. urbis Romae II* 260 9 mori *V* (memori *P*) 10 nunc, *corr.*, *V* mea] me *V* sequetur *VP*

661. *V B* (*Bruxellanus* 9803 *apud de Rossi*) *cf. Corpus IL XIII* 2402 3 fonte *B* forte *V*

Advenit Sagilae patri cum coniuge luctus,
Defungi haud dubie qui voluere prius.
Sed dolor est nimius Christo moderante ferendus.
Orbati non sunt: dona dedere deo.

662

B. M. —

In tumulo cuiusdam medici

Praeteriens hominum sortem miserere, viator,
Deque meis, restent quae tibi fata, vide.
En mihi terra domum praebet †cinisque sepulchrum,
Vermis et exiguus membra caduca vorat.
Conditor omnipotens paradysi cum esse colonum
Iusserat, hanc tribuit culpa nefanda vicem.
Nomine Felicem me olim dixere parentes,
Vita dicata mihi hic, ars medicina fuit.
Aegros multorum potui relevare dolores,
Morbum non potui vincere ab arte meum.

663

B. II 265. M. 853.
B. IV 161.

Littera rem gestam loquitur; res ipsa medullam
Verbi, quam vivax mens videt, intus habet.

5 sagile *V* fragile pari *B* sacer ille *Ziehen. Nomen germanicum agnovit Haupt, Herm.* 7, 188; *goticumne est an burgundicum?* 7 nimus, *corr., V*

662. *VB. cf. Corpus IL XIII* 2414. 2 deṇique *V* 3 cinis *VB* columen *vel* tectum *notioni subest* (*in terra est quasi in domo, sic sub sepulcro quasi sub tecto*) 4 *in mg. add. V* assiduus *B* 5 cum *V* (quē *m sec.*) 6 dicere, *corr., V* 9 potuit, *corr., V* 10 *cf.* 487^{b}, 6.

Sequuntur in V: Senecae Ludus, alia, c. 645, 484, 677, *distichon a Suetonio Dom.* 23 *traditum; tum fol.* 139:
663. *Est etiam in Mellicensi s. XI et ut* 'Vergilii disticon' *in Rehdigerano I* 6, 17 *s. XIV—XV.*

664
CATONIS
Nomina Musarum

(B. I 74.)
M. 618 (617. 619).
B III 243. Auson.
ed. Peiper p. 412.

[Clio historias, Euterpe tibias, Thalia comoedias, Melpomene tragoedias, Terpsichore psalterium, Erato geometricam, Polymnia rhetoricam, Vrania astrologiam, Calliope litteras.]

Clio gesta canens transactis tempora reddit.
Dulciloquis calamos Euterpe flatibus urget.
Comica lascivo gaudet sermone Thalia.
Melpomene tragico proclamat maesta boatu.
Terpsichore affectus citharis movet imperat auget.
Plectra gerens Erato saltat pede carmine vultu.
Signat cuncta manu loquiturque Polymnia gestu.
Urania poli motus scrutatur et astra.
Carmina Calliope libris heroica mandat.
Mentis Apollineae vis has movet undique Musas.
In medio residens complectitur omnia Phoebus.

664. *V. T(uricensis* 451 *s. IX fol.* 118). *S(angall.* 397 *s. IX). C(aroliruhensis* 36 *f. s. IX—X). S(angallensis* 899 *s. IX—X). L (Vossianus q.* 33 *s. X). Val(entianus* 394 *s. X). Laudunensis s. X ex. Ca(ntabrig. Trin. O* 4, 11 *s. X—XI). Pa(risinus* 7930 *s. XI). Recentiores. cf. Augustinus de doctrina christ. II* 17, 27. *Adnotabo VTCL Ca Pa, sed orthographica ex solo T. Catoni tribuunt CL* (Versus Catonis de Musis uel nominibus philorum *C* Incipiunt uersus Catonis philosophi de nouem Musis *L*). Nomina Musarum *T. Inscr. om. V.* Nomina nouem Musarum et uersus earumdē *Ca, similia Pa.* Clio . . litteras *in marg. T.* spalterium *C* geometriācā *C* reth. *T* astroligiam, *corr., T* 1 Incipiunt uersus *C* 2 urguet *T* 3 Comicolas ciuo *T* 4 Melpone *T m.* 1 tragico *Ca Pa* tragica *ceteri* (traica͐ *V*) 5 cyth. *TL Pa Ca* 6 casmine *T* 7 *post* 9 *VTCL, non Ca Pa* que *om. Pa* 8. 7 *sunt in Bern.* 83 *s. X* 8 Urania poli *libri. Vitia prosodiaca ipsius poetae esse puto. cf.* 88, 8. 664[a], 8. poliq; *C* ipsa (ς), que (*Pa*, ς), arce (*Baehrens*) *post* Urania *supplebatur.* Uranie caeli *vulgo* 9 caliope *T* 10 apolloneę *T* *Aut* 10 *aut* 11 *spurius est.* — Divus Apollo novem Mu-

664ᵃ

B. M. B. —

Incipiunt versus earundem Musarum

Historias primo rerum canit ordine Clio.
Dulce melos calamis Euterpe datque secunda.
Tertia Melpomene traicos fert flendo boatus.
Quartaque comedis dat lusum fando Thalia.
Rhetoricos profert at quinta Polimnia sensus.
Sexta canens Erato geometras carmine pangit.
Organa Terpsicore ◡◡– dat septima cunctis.
Urania polos octavo limine scandit.
Poemate Calliope perlustrat nona libellos.

665

B. M. —
B. I 210.

Monosticha de mensibus

Primus, Iane, tibi sacratur nomine mensis,
    Vndique cui semper cuncta videre licet.
Vmbrarum est alter, quo mense putatur honore
    Pervia terra dato Manibus esse vagis.
Condita Mavortis magno sub numine Roma
    Non habet errorem: Romulus auctor erit.
Caesareae est Veneris mensis, quo floribus arva
    Compta virent, avibus quo sonat omne nemus.

sarum nomina signat *post* 10 *et* Cerne superficiem, lector, pariterque medullam (medelam *Ca*) *post* 11: *Ca Pa* (*cf. c.* 663).

664ᵃ. *Addere libet similes versus ex Toletano* 15, 8 *s. VIII—IX; quos ed. W. Hartel Stud. Vindobon.* 10, 174. *Nil mutavi.*

665. *B* = *Bernensis* 108 *s. IX, in quo v.* 24. *S* = *Sangallensis* 878 *s. XI—XII p.* 302. *P* = *Vatic.* 9135 *et Barberianus* 31, 39 *sive apographum Peirescianum, unde ed. Mommsen CIL I p.* 411. 1 nomine *Buecheler* et omnia *S* Ianus adest bifrons primusque ingreditur annum *P* 5 nomine *SP, corr. Mommsen* 6—13 *om. P* 6 errore *S* 7 Caesarem ut ueneris mensi *S, corr. Schenkl* 8 Compta *scripsi* Prompta *S* quod *S*

Hos sequitur laetus toto iam corpore Maius,
Mercurio et Maiae quem tribuisse iuvat.
Iunius ipse sui causam tibi nominis edit,
Praegravida attollens fertilitate sata.
Quam bene, Quintilis, mutasti nomen: honori
Caesareo, Iuli, te pia causa dedit.
Tu quoque, Sextilis, venerabilis omnibus annis
Numinis Augusti nomine notus eris.
Tempora maturis, September, vincta racemis
Vela tegant: numero nosceris ipse tuo.
Octobri laetus portat vindemitor uvas:
Omnis ager Bacchi munera voce sonat.
Frondibus amissis repetunt sua frigora mensem,
Cum iuga Centaurus celsa retorquet eques.
Argumenta tuis festis concludo, December,
Quis quemvis annum claudere [iure] potes.

9 laicus *S*, laetus *scripsi* largus . . germine *Baehrens* 10 maia quem trib. ioue *S, corr. Schenkl* 13 Quam *scripsi* Nam *S* mutati, *sed corr., S* honore *SP* 14 Caesari (-re *P*) qui iulio *SP* Caesareo *scripsi* Iuli *Buecheler* 16 nomen in anno uenis *SP* nomine notus (*vel* gratus, magnus, clarus) eris *scripsi: futurum propter* omn. annis *necessarium est* 17 Temporis autumni *S* Temporibus autumnis *P* Tempora maturis *Haupt* septimber *S* uineta *P* 18 Vela (*sc. licet*) tegant *scripsi* Velate iam *SP* 20 munere *SP, correxi coll. Auson. Mosella* 162 *sqq.* 22 torquet *S* t eques *om. P* 23 A. tibi mensis concedo *SP* tuis festis *Baehrens* concludo *scripsi* 24 Quis (*Quibus festis*) *scripsi* Quae *S* Quae sis *P* Quae uis *B.* — quamuis *BSP, correxi* iure *addidi et* potes *scripsi, quia nil melius adhuc inventum est.* possis *libri*

666

Rescriptum HONORII scholastici

Contra epistolas Senecae B. M. B. —

Ad Iordanem episcopum

Si fontis brevis unda latens demersa tenetur,
Ignotae et viles esse putantur aquae.
Quas cum docta manus produxerit arte magistra,
Pura fit exiliens lympha vocata manu:
Tunc praegnantis humi laxantur viscera partu
Et subito sterilis flumina terra creat.
Non aliter validum genuino robore lignum
Imbutis digitis dextra domare solet,
Arboris et speciem humanis non usibus aptam
Cogit in externum crescere factor opus.
Sed cum te potior, Seneca meliore magistro
Quique monens lucem cordis habere facis,
Non dubitare queam, Lucillo clarius illo
Aeternas Christi sumere dantis opes.
Cedat opus priscum vera nec luce coruscans
Nec de catholici dogmatis ore fluens.
Ille mihi commenta dedit te vera docente;
Nec dedit infida quae sibi mente tulit.

666. Rescriptum Honorii scolastici contra illas epistolas exhortatorias Senecę *V* (*Valentianus* 88 *s. IX*) *fol.* 96 *r.; descr. Mabillon annal. I p.* 364; *contuli* In XPI nomine incipiunt uersus Honorii scolastici ad Iordanem episcopum *P* (*Parisinus* 4860 *s. X*) *fol.* 59 *r.; contuli* 1 dimersa *P* 2 et uiles *VP* et *del. Buecheler* 3 artae *P* 4 lymfa *P* nymfa *V* 8 inbutis *V ex corr., i. e. doctis* (*cf. v.* 20) donare *P* 9 aptum *P* 10 in aeternum *Buecheler* fator (*sed corr.*) opis *V* 11 Sic *olim scripsi* 12 Quique *vel* Meque monens *conieci* Quem ut moneas *VP*, *ego olim* 13. 20. 25 Lucillo (-um) *VP pro Lucilio* 14 XPI *VP* 17 monumenta *V* monimenta *P*, *em. Buecheler* 18 *i. e. Nec in suum usum convertit* (sibi tulit), *quae infida mente dedit: Ziehen Herm.* 32, 492. tulit *i. e. abstutit: Plasberg*; *i. e. attulit: Thomas; mus. rhen.* 54, 144 *et* 313.

Nam cum de pretio mortis regnante perenni
Lucillum inbueret, hac sine morte perit.
At tu cum doceas homines superesse beatos
Ex obitu Christum morte sequendo pia,
Erigis et Senecam dominus verusque magister
Ingeniis fidei me superare facis.
Vnde precor: Lucillum alium nec pectore talem,
Quae me nosse cupis, scire precando iube;
Discipulumque tuum, prius isto nomine ditans,
Conforta, revoca, corripe, duce, mone!

B. II 228. M. 838.
B. V 386.

667

Epitaphium Senecae

Cura labor, meritum, sumpti pro munere honores,
Ite, alias posthac sollicitate animas!
Me procul a vobis deus evocat. ilicet actis
Rebus terrenis, hospita terra, vale.
Corpus, avara, tamen sollemnibus accipe saxis:
Namque animam caelo reddimus, ossa tibi.

19 *i. e. de morte philosopho digna ad immortalitatem ducente.* depretio *i. e. contemptu Plasberg ib.* 20 mente *Buecheler* 21 beato *VP, corr. Quicherat* 22 obito *V* aliam *V* 26 precando iube: *nam precibus Iordanis commotus Deus poetam scientem efficiet.* 28 duce *Buecheler* disce *VP* Expliciunt uersus Honorii scolastici. ad Iordanem episcopum ad rescripta Senecae ad Lucillum. quam (quae *P*) ei scripserat. ex(h)ortatoria (*transponendum* exhort., quam ei scripserat) saeculum relinquere et ueram amplectere philosophiam (philosophiam amplecti. feliciter *P*) *VP. In utroque 'Iordanis' chronica sequuntur.*

667—668. *V = Valentianus* 373 *saec. IX fol. ult., manu eiusdem saec.*

667. *F = Florentinus Senecae trag.* 37, 13 *s. XI fol.* 1 5. *Sic inscr. V* Epitaphyũ M. L. A. Senecę *F* 2 hęc *V* 3 auocat *Par.* 6630 *s. XIII* 4 Terrenis rebus *F* 5 excipe *F*

668

B. II 229. M. 839 B. V 386. Lucanus ed. Hosius p. 338.

Epitaphium Lucani

Corduba me genuit, rapuit Nero, praelia dixi,
Quae gessere pares hinc socer, inde gener. —
Continuo numquam direxi carmina ductu,
Quae tractim serpant: plus mihi comma placet. —
Fulminis in morem, quae sint miranda, citentur:
Haec vere sapiet dictio, quae feriet!

669

B. M. B. — MGh Auct. antiquiss. XIV 252.

DOMNI EVANTII

Nobilis et magno virtutum culmine celsE,
Ingens consiliis et dextrae belliger actV,
Care mihi genitor et vita carior ipsA!
Hoc nati pietas offert post funera carmeN,
Offerre incolumi quod mors infanda vetaviT.
Lux tibi summa Dei nec non et gratia ChristI
Adsit perpetuo nec desit temporis usV,
Omnipotensque tuis non reddat debita culpiS.

668. *Amplificatio est versus* 485^c^. — *B* = *Bernensis* 45 *s. X.* *G* = *Bruxellensis* 5330 *s. X; nonnulli* ς. — *Sic inscr. V;* E. eiusdem *G* Idē Lucan' *B* 1 *cf.* 485^c^. *Aldhelmus p.* 240 *G.*: Quem Lucanus emulans his verbis imitabatur dicens: Cord.—dixi. — Cordoba *B* hinc gener inde socer *V* 4 serpat *B* coma *B* 5—6 *om. V, G m. pr.* ς Fluminis *Voss. q.* 63 *s. X* 6 sapiat *B* fieret *B* feriet *Voss. q.* 51 *s. X*

669. *Inter Eugenii Toletani carmina servatum.* 'Nicholao Euantius' *acrostichon et telestichon: erat is archidiaconus Toleti a.* 586. *Est in Parisinis* 2832 *et* 8093 *s. IX,* 8071 *s. IX—X fol.* 24 *r* (*B*), *Toletano* 14, 22 *s. IX—X fol.* 55 *r.* (*T*), *Reginensi* 2078 *s. IX—X, aliis. B ego, T Loewe contulimus: hos notabo. Sic inscr. B* Item *T* 1 uirtute *T* 2 uelliger (*sic*) *T* 4 munera carnē *B* 5 *sic Reg.* ς columi *T* columni *B* notabit *T* 7 tempr̃is (i *ex* e) *B* 8 deuita *T.* — *Propter acrostichon hos* Domnini (*episcopi Viennensis c. a.* 527) *versus ex Alcimi Aviti ed. Peiperi*

670

BASSI

B. M. B. — **In tumulo Monicae**

Hic posuit cineres genetrix castissima prolis,
Augustine, tui altera lux meriti,
Qui servans pacis caelestia iura sacerdos
Conmissos populos moribus instituis.
Gloria vos maior gestorum laude coronat
Virtutum mater felicior subolis.

p. 186 *subiungo:* Domninus papa in nomine Christi pauper episcopus

Domninus, rem spemque Deo qui mente devota
Omnigenam Christo dignis virtutibus offert,
Mente catus, set lege pius, facundia dives,
Nescius iniusti doctusque rescindere culpas,
Intemerata fide divina in sede locandus;
Nil proprium cupiens redemit, quos possidet hostis;
Vestitum, pastum, potum tectumque ministrat.
Solus eris iussu Domini data morte superstes.

670. *P = Parisinus* 8093 *s. IX fol.* 32 *v. post Damasi carmina. V = Vossianus q.* 69 *s. IX fol.* 19. *Q = Parisinus* 8094 *s. XI fol.* 57. Uersus inlustrissime memorie Bassi excõsul · e · scripti in tumulo sc̃e memorię Mũnice matris sc̃i Agustini *P*. Ephitafiũ beat Monnice genetricis sc̃i Agustini *V*. Epytaphium beatae Monicae genetricis beati Augustini *Q* 1 genetris *P* 2 agustine *PV* 3 serbans *P*, *in quo* b *et* v *saepe commutantur*, *quod non ubique adnotavi* pupulos *Q* instituens *P* 5 iestorum *P* 6 sobolis *V*. *In P Theodulfus, deinde c.* 671, *in Q Persii satt.* 5, 52 *sq. et versus* 'Dissimilis cunctis vox vultus vita voluntas' *sequitur.*

671
PHOCAE
grammatici urbis Romae
Vita Vergilii.

Praefatio

B. II 186. M. 288.
B. V 85.

O vetustatis memoranda custos,
Regios actus simul et fugaces
Temporum cursus docilis referre,
Aurea Clio,
Tu nihil magnum sinis interire,
Nil mori clarum pateris, reservans
Posteris prisci monumenta saecli
Condita libris.
Sola fucatis variare dictis
Paginas nescis, set aperta quicquid
Veritas prodit, recinis per aevum
Simplice lingua.
Tu senescentes titulos avorum
Flore durantis reparas iuventae.
Militat virtus tibi; te notante
Crimina pallent.
Tu fori turbas strepitusque litis
Effugis dulci moderata cantu,
Nec retardari pateris loquellas
Compede metri.
His fave dictis! retegenda vita est
Vatis Etrusci modo, qui perenne
Romulae voci decus adrogavit
Carmine sacro:

671. *P* = *Parisinus* 8093, *in quo solo extat fol.* 37. Vita Vergilii incp̃t a Foca grammatico urbis Romae uersibus edita Prefatio *P* 1 veneranda *L. Mueller* 3 docili *P* 10 sed *m. sec. P* quiquid *P*, *corr. p* 13 laborum *P, corr. Baehrens* 14 reparãs iubentę *P* 18 modulata *Tollius* 21 Hic fabe *P, corr. Tollius* 23 adrogabit *P; et cf. adn. ad c.* 670, 3.

Vita Vergilii

Maeonii specimen vatis veneranda Maronem
Mantua, Romuleae generavit flumina linguae.
Quis, facunda, tuos toleraret, Graecia, fastus,
Quis tantum eloquii potuisset ferre tumorem,
Aemula Vergilium tellus nisi Tusca dedisset?
Huic genitor figulus Maro nomine, cultor agelli,
Vt referunt alii, tenui mercede locatus,
Sed plures figulum. quis non miracula rerum
Haec stupeat? dives partus de paupere vena
Enituit, figuli suboles nova carmina finxit!
Mater Polla fuit, Magii non infuma proles,
Quem socerum probitas fecit laudata Maroni.
Haec cum maturo premeretur pondere ventris,
Vt solet in somnis animus ventura repingens
Anxius e vigili praesumere gaudia cura,
Phoebei nemoris ramum fudisse putavit.
O sopor indicium veri! nil certius umquam
Cornea porta tulit. facta est interprete lauro
Certa parens onerisque sui cognoverat artem.
    Consule Pompeio vitalibus editus auris
Et Crasso tetigit terras, quo tempore Chelas
Iam mitis Phaethon post Virginis ora receptat.
Infantem vagisse negant; nam fronte serena
Conspexit mundum, cui commoda tanta ferebat.
Ipse puerperiis adrisit laetior orbis;
Terra ministravit flores et munere verno
Herbida supposuit puero fulmenta virescens.
Praeterea si vera fides (set vera probatur),
Lata cohors apium subito per rura iacentis
Labra favis texit dulces fusura loquellas.

uirgilii *P* 26 fulmina *L. Mueller* 31 locati *Heinsius* 33 stupet dibes (*corr. m.* 2) parcus *P* 34 noba *P* 36 laudata *Baehrens* iam data *P* 38 refingens *Burmann* 39 e *Burm.* et *P* 42 es *P* lauro *i. e. gloria* 51 heruida *P* 52 et *Baehrens* 54 tinxit *Baehrens*

Hoc quondam in sacro tantum mirata Platone
Indicium linguae memorat famosa vetustas.
Set Natura parens properans extollere Romam
Et Latio dedit hoc, ne quid concederet uni.
Iusuper his genitor, nati dum fata requirit,
Populeam sterili virgam mandavit harenae,
Tempore quae nutrita brevi, dum crescit in omen,
Altior emicuit cunctis, quas auxerat aetas.
Haec propter placuit puerum committere Musis
Et monstrare viam victurae in saecula famae.
Tum Ballista rudem lingua titubante receptum
Instituit primus, quem nox armabat in umbris
Grassari solitum. crimen doctrina tegebat;
Mox patefacta viri pressa est audacia saxis.
Incidit titulum iuvenis, quo pignera vatis
Edidit. auspiciis suffecit poena magistri.
['Monte sub hoc lapidum tegitur Ballista sepultus;
    Nocte die tutum carpe viator iter.']
Nos tamen hoc brevius, si fas simulare Maronem:
'Ballistam sua poena tegit; via tuta per oras.'
['Hic Ballista iacet: certo pede perge viator.']
['Carcere montoso clausus Ballista tenetur:
    Securi fraudis pergite nocte, viri.']
['Quid trepidas tandem gressu pavitante, viator?
    Nocturnum furem saxeus imber habet.']
['Ballistae vitam rapuit lapis, †ipse sepulcrum
    Intulit; umbra nocens pendula saxa tremit.']
['Crimina latronis dignissima poena coercet:
    Duritiam mentis damnat ubique lapis.']
Hinc Culicis tenui praelusit funera versu.

55 condam *P* 61 omnẽ *P*, *corr. Tollius* 65 uallista *P m. pr.* 69 Incidi *P* 70 auspicio *Heinsius* pęna *P* 71 *sq. Cf. c.* 261 *et Donatus in Suetonio ed. Reifferscheidi p.* 58. 71—83, 85, 86 *delet Reifferscheid conamina variorum* 73 simulare *est imitari* 74 oras *Scaliger* auras *P* arva *Baehrens* 78 tantum *Oudendorp* 82 quoercet *P* 83 clamat *conieci* 84 prolusit *Heinsius*

'Parve culex, pecudum custos tibi tale merenti
Funeris officium vitae pro munere reddit.'
Tum tibi Sironem, Maro, contulit ipsa magistrum
Roma potens proceresque suos tibi iunxit amicos.
Pollio Maecenas Varus Cornelius ardent;
Te sibi quisque rapit, per te victurus in aevum.
Musa refer: quae causa fuit componere libros?
Sumpserat Augustus rerum moderamina princeps.
Iam necis ultor erat patriae, iam caede priorum
Perfusos acies legitur visura Philippos.
Cassius hic Magni vindex et Brutus in armis
Intereunt. victor nondum contentus, opimis
Emeritas belli spoliis ditasse cohortes,
Proscripsit miserae florentia rura Cremonae,
Totaque militibus pretium concessa laborum
Praeda fuit. violenta manus bacchata per agros.
Non flatus, non tela Iovis, non spumeus amnis,
Non imbres rapidi, quantum manus impia, vastant.
Mantua, tu coniuncta loco, sociata periclis;
Non tamen ob meritum misera [es]: vicinia fecit.
Iam Maro pulsus erat, set viribus obvius ibat
Fretus amicorum clipeo, cum paene nefando
Ense perit. quid, dextra, furis? quid viscera Romae
Sacrilego mucrone petis? tua bella tacebit
Posteritas ipsumque ducem, nisi Mantua dicat!
Non tulit hanc rabiem doctissima turba potentum.
Itur ad auctorem rerum: quid Martius horror
Egerit, ostendunt. qui tam miseranda tulisset,
Caesaris huic placido nutu repetuntur agelli.

85 *sq. Culex* 413 *sq.*, *Donatus l. c.* 85 pecodum custus *P* 89 Varus *Weichert* uarius *P* 90 Te *Klotz* Et *P* 94 filippos *P* 96 contemtus *P* 97 choortes *P* 100 uaccata (b *supra* u) *P* 101 iobis *P* 1102 rabidi *L. Mueller*, uastat (u *m.* 2 *ex* b) *P, corr. Heinsius* 103 periclo es *Buecheler* 104 es *addidi* miseram *edd.* 107 viscera *cf. Aen.* 6, 834. 111 rerum *sc. publicarum* marcius orror *P* 112 quid *P* qui *Tollius* 113 hic *P, corr. Tollius*

His auctus meritis cum digna rependere vellet,
Invenit carmen, quo munera vincere posset.
Praedia dat Caesar, quorum brevis usus habendi:
Obtulit hic laudes, quas saecula nulla silebunt.
Pastores cecinit primos. hoc carmine consul
Pollio laudatur ter se revocantibus annis
Conposito. post haec ruris praecepta colendi
Quattuor exposuit libris et commoda terrae
Edocuit geminis anno minus omnia lustris.
Inde cothurnato Teucrorum praelia versu
Et Rutulum tonuit. bis sena volumina sacro
Formavit donanda duci trieteride quarta.
Sed loca, quae vulgi memoravit tradita fama,
Aequoris et terrae statuit percurrere vates,
Certius ut libris oculo dictante notaret.
Pergitur. ut Calabros tetigit, livore nocenti
Parcarum vehemens laxavit corpora morbus.
Hic ubi languores et fata minacia sensit,
. . . .

672

B. II 184
M. 858.
B. IV 179.

Caesari Augusto tributum

Ergone supremis potuit vox inproba verbis
Tam dirum mandare nefas? ergo ibit in ignes

672. Recensio β: (*Pal.*) 2 ad

116 brebis—abendi *P*, *corr. p* habenti *Ziehen* 117 silescunt *P* silebunt *Francius* 123 coturnato *P* 124 sacrum *P* 125 donata *P* donanda *Francius* 130 laxauit *P* lassavit *L. Mueller* vexavit *Heinsius* 131 langores *P*. *In hoc versu fol.* 37 *desinit.*

672. *Cf. quae disputavi Mus. rhenan.* 32, 320 *sqq. Codicum familiae: I. P = Parisinus* 8093 *s. IX fol.* 75 *v. B = Vatic.* 3252 *olim Bembinus s. IX. — Ad B vergunt Bernenses* 165 *s. IX,* 167 *et* 172 *s. X, Parisini* 8069 (*C*) *et* 2772 *s. X—XI et* 7927 *s. X, quos Hagen vel editor contulerunt. II. V = Vaticanus* 1575 *s. XI (contuli); pauci*

Magnaque doctiloqui morietur Musa Maronis?
A scelus indignum! solvetur littera dives
Et poterunt spectare oculi, nec parcere honori
Flamma suo? †ductumque operi servabit amorem?
Pulcher Apollo, veta! Musae prohibete Latinae!
Liber et alma Ceres, succurrite! vester in armis
Miles erat, vester docilis per rura colonus.
Nam docuit, quid ver ageret, quid cogeret aestas,
Quid pater autumnus, quid bruma novissima ferret.
Munera telluris larga ratione notavit,
Arbuta formavit, sociavit vitibus ulmos,
Curavit pecudes, apibus sua castra dicavit.
Illum, illum Aenean nesciret fama perennis,
Docta Maroneo caneret nisi pagina versu!
Haec dedit, ut pereant, ipsum si dicere fas est!

Recensio β: 5 Nec . . parcet hiatu 6 pio 6 honore 12 novavit 15 Illum ipsum Aenean nescisset Roma p.

recentes (ϛ). *Classis II, nisi quod versus quosdam sola servavit, et vitiis et virtutibus priori par est. III. Recensio β: E = Vossianus fol.* 111 (*cf. ad* 655) *inde a v.* 25; *et Pal = Palatinus* 487 *s. IX qui satis libere mutavit* (*cf. ad* 495). — *Est et in Monacensi* 305 *s. XI, Vindobon.* 113 *s. X, catalogo St. Oyan. s. XI, recentioribus. Totos adnotabo PB, V, E Pal. Dracontii putat Rossberg ann. phil.* 133, 726. *Inscr. om. P et plerique.* Octauiani cęsaris augusti uersus de laudanda ac adfirmanda arte Virgilii post mortem illius incipiunt *B* (*et fere Mellicensis s. XI*) Item uersus O. c. a. de l. et confirmanda arte librorum Publii Maronis post m. illius *V Similia alii.* Epigramma Aūg. Caesaris quod Aeneidos Vergł cremare uetuit *Pal* 4 A *P Pal* At *B* Ha *V* indignum *P Pal* hoc dignum *B V* 5 poterint *V* 6 Roma suo *Klotz* doctum *puto* ductum *libri* (tantum *P* dignum ϛ) dudum quae *Opitz* luctusque *Ziehen* operis *V* seruauit *PB Pal* -bit *V*, *P ex corr.* 8 in arvis *Baehrens* 9 v. d.] docilis etiam *Pal* 12 *hic est in Pal, post* 27 *in V*; *deest in ceteris* M.] Totaque *V* Donaque *Baehrens* large r. nouabit *Pal* 13 *nota* arbuta *pro* arbusta *positum* f.] plantauit *V* 14 dicauit *PB* locauit *V Pal* 15. 16 *in V Pal post* 17, *desunt in PB*

'Sed legum est servanda fides; suprema voluntas
Quod mandat fierique iubet, parere necesse est.'
Frangatur potius legum reverenda potestas,
Quam tot congestos noctesque diesque labores
Auferat una dies, supremaque verba parentis
Amittant vigilasse suum. si forte supremum
Erravit iam morte piger, si lingua locuta est
Nescio quid titubante animo, non sponte sed altis
Expugnata malis odio languoris iniqui,
Si mens caeca fuit: iterum sentire ruinas
Troia suas, iterum cogetur reddere †voces?
Ardebit miserae ⟨narratrix fama Creusae?
Sentiet appositos Cumana Sibylla vapores?

Recensio β: 20 Rumpatur 22 supr.—24 piger] cruciataque pectora frustra In cinerem ferat hora nocens 25—42 (*Pal., et inde a v.* 25 *E*):

Nescio quid fugiente anima, non sponte sed altis
Expugnata malis odio languoris iniqui:
Vretur Tyriae post vulnera vulnus Elissae?
Sentiet applicitos turbata Sibylla vapores
Et iurata mori — nec cingula reddet — Amazon?
Di, meliora date ac sensum revocate nocentem

18 et suprema *B* s. v.] reuerenda potestas *V* (*ex* 20) 19 Quo *B Pal* parare *Pal* 21 totum gestos *Pal* tot post congestos *B* noctuque dieque *V* noctisque *Pal* laboris *B* 22 Auferat *V Pal* Hauserat *P* Hauserit *B, P ex corr.* pec///a *Pal* 23 Amittant *V* -it *P* -at *B, P ex corr.* uigisse, *corr. m.* 2, *V* supremum *Heinsius* superbum *PBV* (soporus *Buecheler*) Id cin. ferut ora *Pal* 24 iam *Oudendorp:* in *libri* (sub *V*) 26 langoris *V* 28 voces *libri* (poenas *V recc. Heyne*): *an* lucem *vel* luces? *Hic cf. v.* 12 29—32 *sic V ; pro his nil nisi* Ard. mis. post uulnera uulnus elissae *PB* (alissae *B*), *cf. Rec. β.* 29 forma ς

(25) It̃ Epigramma · Ã · Cesaris in confirmatione eorundem libror̄ *E* (*cf. c.* 655) sed] et *Pal* (26) iniquis *Pal* (27) Unitur *Pal* Infertur tiriae *E* funus *Wakefield* helissae *E* (28) applicator . . uapore *Pal* y]i *E* (29) singula *E* reddat *Pal E* mazon, *corr. m.* 2, *E* (30) Dii *E, om. Pal* sensu reuocate parentem *Pal*

Vretur Tyriae⟩ post funera vulnus Elissae
⟨Et iurata mori, ne cingula reddat, Amazon⟩?
Tam sacrum solvetur opus? tot bella, tot enses
In cineres dabit hora nocens et perfidus error?
Huc huc, Pierides, date flumina cuncta, sorores;
Exspirent ignes, vivat Maro ductus ubique
Ingratusque sui studiorumque invidus orbi
Et factus post fata nocens. quod iusserat ille
Si vetuisse meum satis est post tempora vitae,
. . . .
Immo sit aeternum tota resonante Camena
Carmen, et in populo divi sub numine nomen
Laudetur vigeat placeat relegatur ametur!

Recensio β:
(Pace viri liceat tanti), nec commoda linguae
Divitis intereant, per quam Romana iuventus
Aeternum florere potest; ⟨verum⟩ quod iusserat ille,
Sit vetuisse meum. Nam post sua tempora vitae
Non taceat, immo aeterna resonante Camena
Laudetur, placeat, vivat, relegatur, ametur!

31 Oretur . . elisę *V* (Uretur *C*) 33 opus *mg. P* enses *supra* ignes *corr. V* 34 ora *PB* ira *V* hora *C alii* 35 cuncta *PB* uestra *V* 36 Et spirent *PB* Exp. *V* ductus *PB* doctus *V* num cultus? 37 Ignarusque *V* orbis *V* 38 fractus *P* 39 *sic libri, quos interpunctione nunc demum emendata sequor* (vetuisse meum *est substantivum*); *lacunam statui in hanc sententiam* 'Non taceat' 40 *sic P* ęternus *B rell.* Non taceat mecum ęterna *V* 41 nomine *V* nostri *Buecheler* 42 placeat uigeat *V*. — 35—42 Huc huc Pierides nemorum per lustra loquaces | tendite et ardentes ignes fluvialibus undis | mergite, ne pereat tam clari Musa poetae | flammaque (famaque *Schrader*) vanescat. vivat Maro clarus in orbe | ingratusque sibi, sed quod male iusserat ipse, | sit vetuisse meum. sacer est post tempora vitae. | Sicque erit aeternum tota resonante Camena | carmen et imperii divi sub nomine vivat, | laudetur vigeat placeat relegatur ametur ς.

(32) Diuites *Pal* iuuenta *Pal* (33) Aeternam *Pal* forere *E* uerum *add. E Pal* (34) Sit *E* Si uetuissem ista *P* (35) resonantae *Pal* resonate *E*

672ᵃ

Ovidio tributum

De XII libris Aeneidarum B. M. — B. IV 178.

Primus habet pelagi[que] minas, terraeque secundus,
Tertius errores, et amores quartus Elissae.
Quintus habet ludos, sextus deducit ad umbras.
Septimus Ausonios, Aenean proximus armat.
Nonus Hyrtaciden, decimus Pallanta peremit.
Vndecimus Drancem damnat, pars ultima Turnum.

673

Vergilio tributum B. M. — B. IV 117.

De quodam cum cruribus obliquis nato

En dat aperturam crurum flexura recurvam
    Et patet oblicus inter utrumque locus,
Quo praegnantis equae calcaribus urgeat alvum
    Curvato et tutum crure sit intus onus.

674

Vergilio uel Ovidio tributum

De imagine et somno B. M. — B. IV 118.

Pulchra comis annisque decens et candida vultu

672ᵃ. *S* = *Sangallensis* 397 *s. IX p.* 145 (*Schenkl, Studia Vindobon. II* 73). *P* = *Parisinus* 9344 *s. XI.* Item Eiusdem (*sc. Ovidii, post c.* 1, 1—10) De exulib̄ enedarum *S*, *correxi* Versus Ovidii Nasonis *P* Versus Asmenii super XII Virḡ. libros *Vatic.* 1574 *s. XII.* 1 *prius* que *om. SP* 4 aneam octauus et *P* 6 drancem *S*] tarchon *P*

673—674ᵇ. *C* = *cod. Regius mus. Brit.* 15 *B XIX saec. IX, de quo cf. mus. rhen. I* 133 *et XXXI* 93.

673. *C, fol.* 90 *v.* Virgł *C in mg.* 1 fluxura *et* 4 fit *C, corr. Th. Oehler.* — *C fol.* 99 *v.*: Virgilius de sua nutrice (*i. e. Martial. I* 19), *tum*

674. Item idem. de imagine et somno *C.* *L* = *Lipsiensis*

Dulce quiescenti basia blanda dabas.
Si te iam vigilans non unquam cernere possum,
Somne, precor, iugiter lumina nostra tene!

674^{a} (*olim* 788)

B. II 173. M. 254.
B. IV 188.

Virgilius:

Maeonium quisquis Romanus nescit Homerum,
Me legat, et lectum credat utrumque sibi.
Illius immensos miratur Graecia campos;
At minor est nobis, sed bene cultus ager.
Hic tibi nec pastor nec curvus deerit arator.
Haec Grais constant singula, trina mihi.

I 74 *saec. IX—X.* Ad puellam quam in somnis uiderat *L* 2 Dulcis *L. Aldhelmus de metris p.* 293 *Gil.:* 'bassias bassiant, ut Ovidius 'dulce ... bassia ... dabas'. 4 Somne *C*] Me *L. Sequitur in C* (*cf. et Nov. Archiv.* 4, 122)

B. M. B. — **De calvo a culice obviato**

Stridula musca volans calvum conspexit euntem.
'Calve viator', ait 'quo tendis? cede parumper,
Perque tuos iuro qui restant retro capillos,
Me gratam liceat rostro decerpere sedem.'
Sic ait et trepidum circumvolat inproba calvum,
At contra ille timens solito caput armat amictu. —
[Quid valet en calvus muscae lassatus ab ictu?]

u. 7 om. C, sed extat pro 6 *in cod. bibl. publ. Cantabrig.* 1552 *saec. X fol.* 367 *r., ubi sequitur* 'Incipit responsio Hugbaldi de laude calvorum.' *Extat carmen et in Parisino* 2773 *saec. XI, sine titulo; ubi* 4 rostro liceat, 5 Hoc ait, 6 armat (ornat *C*). 7 *deest*

674^{a}. *C post fol.* 99, *quem sequor. — Est et in Palatino* 487 *s. IX—X, Parisino* 16236 *s. X, Hauniensi olim Hamburgensi* 2007 *q et Laurentiano* 39, 23 *s. XII—XIII, et recentibus* (ς) Virgilius *Par* ς; *om. ceteri.* Alcimi *vel* Alcinoi *cod. Barthii* 1 romanum *Haun* 2 *cf. Ovidii Art. am. I* 2. 3 miretur *Haun* 4 bene] mage *cod. Barthii, Ascensius* 5 curvus] eques nec *Baehrens; similia iam Itali. At soli* pastor *et* arator *apud Homerum* „desunt"; trina *v.* 6 *ad hos et bellatores* (*v.* 3) *spectat*

674ᵇ

B. — M. 239.
B. III 169.

Nereides freta sic verrentes caerula tranant,
Flamine confidens ut notus Icarium.
Icarium notus ut confidens flamine tranant
Caerula verrentes sic frata Nereides.

675

Hic addere libet versiculos ab Aldhelmo de metris p. 232 (*cf. p.* 284) *Gil. Vergilio adscriptos:*

VIRGILII

B. M. —
B. IV 161.

'Virgilius item libro, quem Paedagogum praetitulavit, cuius principium est

Carmina si fuerint te iudice digna favore,
Reddatur titulus purpureusque nitor.
Sin minus, aestivas poteris convolvere sardas
Aut piper aut calvas hinc operire nuces,

syllabam elisit dicens:

Durum iter et vitae magnus labor.'

676

B. V 43. M. 1030.
B. V 349.

Me legat, annales cupiat qui noscere menses
Tempora dinumerans aevi vitaeque caducae.

674ᵇ. *C fol.* 101 (2. 3 nothus 4 Coerula) *ex Diomede p.* 517 *K*: Reciprocum neoterici novum protulerunt ut: Nereides . . .

675. *A* = *Ambrosianus C* 74 *sup. s. X. M* = *Monacensis* 14505 *s. XI fol.* 131. *Hos sequor.* 1 indice *A* 2 Reddetur *Aldh.* 3 sardes (a *supra* e) *A* 4 au c. h. cooperire *A. Cf. Venantius ed. Leo p. VII. Virgilium istum Scottum Anglumve fuisse suspicatur Huemer.*

676—680. *Codices saec. IX: C* = *Caroliruhensis Aug.* 167 *fol.* 13, *Bedam continens, optimus, sed titulis carens;*

Omnia tempus agit, cum tempore cuncta trahuntur.
Alternant elementa vices et tempora mutant.
Accipiunt augmenta dies noctesque vicissim.
Tempora sunt florum, retinet sua tempora messis,
Sic iterum spisso vestitur gramine campus.
Tempora gaudendi, sunt tempora certa dolendi.
Tempora sunt vitae, sunt tristia tempora mortis.
Tempus et hora volat. momentis labitur aetas.

quem solum ubique afferam, de quo cf. ad c. 639. *V = Vat Reginensis* 215, *S = Sangallensis* 248, *Va = Valentianus* 393, *P = Parisinus* 7886 (*mus. rhen.* 1866, 136). *Dr = Dresdensis Dc* 183 (*ann. phil.* 1888, 695), *Vo = Vossianus q.* 75 *r = Regin.* 2078. — *saec. X: A = Ambrosianus D* 48 *inf., Re = Regin.* 1260, *R = Regin.* 438, *G = Gudianus* 132, *v = Vaticanus* 438, *Vat = Vaticanus* 644 *(contuli), Sa = Sangall.* 459, *Val = Valentianus* 330 *bis.* — *saec. XI: O = Oxoniensis S. Joh.* 18, *N = Parisinus* 12117, *Reg = Reginensis* 123. — *saec. XI—XII: M = Monacensis* 14693. — *s. XII: Ca = Cantabrig. O* 2, 24. — *ς = recentiores, D = Codex Cuiacii a Scaligero Leid. lat. q.* 61 *transcriptus.*

676. *CReS AR v Vat Sa EO Reg D. Cf. Stud. Vindob.* 6, 324. *Testimonia:* 1. *Hieronymus comment. in Ezechielem I* 7: 'quattuor temporum circulum . . de quibus pulchre uno versiculo dictum est: Ver aestas autumnus hiems (*v.* 12), et mensis et annus.' 2. *Dracontius in Satisfactione c. ann.* 490 *scripta v.* 219 *sqq. habet c.* 676, 3; 4—6; 12; 8 *dispersos et* 220 'Tempora eunt vitae, tempora mortis eunt' (*cf. v.* 9); *idem Medeae v.* 132 'Alt. elem. vices.' 3. *Columbanus* († 615) *nostrum sic exscripsit in Versibus ad Sethum* 61—70: Pulchre veridici cecinit vox talia vatis: *v.* 2—12 (*exc. v.* 4) *et ib. v.* 7 (= *v.* 10) *et ad Hunaldum* 3 (*item* = *v.* 10); *cf. Gundlach, Nov. Archiv.* 15, 499 *sqq.* — *Vides, Hieronymum iam versiculum nostri etsi memoria fallente attulisse, tum Dracontium plura, Columbanum plurima inde hausisse. Postea Beda totum carmen inter sua recepit; quare eius esse putabatur:*

Hos claros versus venerabilis edidit auctor
Beda sacer, multum nitido sermone coruscus *O*

Ũ(ersus) Bedę *Vat.* De compoto *D; om. C.* — *v.* 1 *num a Beda de suo et v.* 2 *ab eodem ex Columbano additi?*
1 uult qui cognoscere *Re* 2 (*Verg. Aen.* 6, 691) denumerans *C* 4 alimenta *C* elimenta *A Vat.*

Omnia dat tollit minuitque volatile tempus.
Ver aestas autumnus hiems: redit annus in annum.
Omnia cum redeant, homini sua non redit aetas.

677

B. V 44. M. 1031
B. V 350.

Exsurgens Chelas Aries demergit in ima.
Scorpion aurati submergunt cornua Tauri.
Tum subit Arcitenens, Geminis surgentibus, aequor.
Dum surgit Cancer, Capricornus mergitur undis.
Portitor urceoli formidat signa Leonis.
Virgo fugat Pisces. redit et victoria victis.

678

B. V 45. M. 1032.
B. V 350.

Bis sex signiferae numerantur sidera sphaerae,
Per quae planetae dicuntur currere septem.
Pollucis proles ter denis volvitur annis.
Fulmina dispergens duodenis lustrat aristis.
Bellipotens genitor . . . .
. . . . †mensum pensare bilibri.
In medio mundi fertur Phaëthontia flamma

12 Vera *Vat.* 13 *addit Columb. v.* 71 *et habet Dracont. Satisf. v.* 255; *quare ut genuinum addidi. Deest in libris.*

677. *MD; om. C* 1 chela *et* dim. *M* 2 Scorpius *M* . . submergit *M* 3 Tum *Scaliger* Dum *D* Hinc *M* 4 Cum c. s. *M* 5 terga *D* signa *M* 6 redit at *puto* — *Simile est in Vindobonensi* 2521 *s. XII:*

Tristicon de oppositis signis.
Mergitur Hammonis Libra, Tauri Scorpius ortu,
At Geminos fugit Arcitenens, Cancrum Capricornus,
Hinc Leo pellit aquas fundentem Virgoque Pisces.

678. *C S Dr R v Ca Vat OD ς Petavianus.* Ve(r)sus de septem planetis *R Vat., om. C* Versus de annis planetarum hoc est de septem sideribus *O* 1 sferae *C* 3 Polluris prolis *C Vat (Saturnum dicit)* 4 -nas . . aristas *Scaliger* 5 *Lacunam indicavi.* pensatque *Burmann* bilibre *Scaliger* 6 phoetontia *C*

Ter centum soles, sex denos, quinque, quadrantem.
†Ter senas partes his [tu] Cytherea retorques
Lustrando totum praeclaro lumine mundum.
Terque dies ternos puro de vespere tollens
Semonis divi completur circulus anni.
Horas octo, dies ternos servato novenos,
Proxima telluri dum curris, candida Phoebe.

679

PRISCIANI GRAMMATICI

B. V 47. M. 284.
B. V 351.

De sideribus

Ad Boreae partes Arctoi vertuntur et Anguis,
Post has Arctophylax pariterque Corona, genuque
Prolapsus, Lyra, Avis, Cepheus et Cassiopea,
Auriga et Perseus, Deltoton et Andromedae astrum,

8 *corruptus. Possis* Ter quinas his partes; *nam Venus circiter in* 3/5 *temporis Terrae* (224 *diebus*) *Solem circuit* ex his *O* plus tu *D* Ter senas ter partes Cy. *Dr* his tu *scripsi* 10 Ternas ter partes p. *Dr* 11 Sermonis dñi *C O R Vat Dr* Sennonis duī *D* *Cum Mercurii cursus sit* 87 *dierum,* dies terni *fortasse intellegendi sunt cuiusque mensis kalendae nonae idus. Post v.* 13 *addit O ex Aldhelmi Enneastichis* 2, 8—9: Nec rota . . tricent. —

679. *C V Re S Va Dr r R G v Vat Sa Val N D, sed et Regius s. IX* (*cf. ad* 673), *Sangall.* 250 *s. IX; porro s. X*: *Matrit. L* 95, *Mus. Britann. add.* 11304, *Einsidl.* 29 *et* 178, *Urbinas* 290, *Bodleianus X* 1, 4, 43; *alii; s. XI: Einsidl.* 319; ς. Versus PRIN. G. de XII signis *sic V* (*i. e.* Prisciani grammatici; *hariolatur Baehrens*) Versus Prisciani de sideribus caeli *N* ; *eidem tribuit Regius* Praesciani *Vatic.* 4493 *s. X* Epitome phenomenon Prisciani grām *Dr* Prisciani Epitome phenomen *G* Incipit Epitome phenomenon id est apparitio siue apparentia Prisciani gramatici Versus XII de sideribus *Val et fere R v Inscr. deest C Va D.* Versus Prisciani de astrologia *Paris.* 5371 *s. XIII.* — *C*: 2 arctofilax 3 casiophea 4 Aurigam P. 8 urna. — *Pauca ex aliis addam:* 1 arcti ς 3 casiephea *Val* -ephia *V*, *Sang.* 250 -opea *G* -epia *Urb.*

Pegasus et Delphin Telumque, Aquila Anguitenensque.
Signifer inde subest, bis sex et sidera complent
Hunc: Aries Taurus Gemini Cancer Leo Virgo
Libra Scorpius Arcitenens Capricornus et urnam
Qui tenet, et Pisces. post sunt in partibus Austri
Orion, Procyon, Lepus, ardens Sirius, Argo,
Hydrus, Chiron, Turibulum quoque, Piscis et ingens.
Hinc sequitur Pistrix simul Eridanique fluenta.

680

B. V 68. M. 390.
B. V 352.

Bis sena mensum vertigine volvitur annus,
Septimanis decies quinis simul atque duabus,
Ter centenis bisque tricenis quinque diebus,
Quos ternis gaudet divisos stare columnis,
Scilicet Idibus et Nonis simul atque Kalendis.
Nam quadris constat Nonis concurrere menses
Omnes excepto Marte et Maio, sequitur quos

7 Hinc *Vat N*ς 8 Libraque *Par.* 5371. arquitenens *Dr* (arcit. *ceteri*) urnam *V* urna ς 12 heridaniq; *Dr Vat Val N*ς *Post* 12 *additi in Dr r N:*

Sed vaga praeterea dicuntur lumina septem
Luna et Mercurius, Venus ac Sol, Mars quoque fulgens,
Hinc Iovis et sidus super omnia sidera lucens,
Celsior his Saturnus, tardior omnibus astris.

quos uersus editores olim receperunt.

680. *C S P Vo A R v Vat O Reg Ca, sed et Sangallenses* 250, 251, 450 *s. IX; Bruxell. saec. X; Exeterensis* 3507 *s. X—XI, alii.* — *Wandalbertus Prum. Descr. mens.* 361: Bis sena hos cultus renovant vertigine menses. — *Titulo carent CPA Vat O. Cum Bedae martyrologio conexum est in Vo et Vossiano oct.* 15 *s. XI;* 'praecipuas anni totius festivitates . . ostendunt' *hi versus teste cod. R.* — 1 senis *CO* 2 'Prudentii' *Mico in Exemplis poet.* (*Poet. aev. Carol. III* 294). *V.* 2 *est in Einsidl.* 32 *s. X. Cf. Mus. rhen.* 50, 316 Septimanas *C* 3 centenis *PRO alii* cenis *CA* centum *vulgo* 4 Quos *scripsi* Qua *C* Qui *PRO* divisos *scripsi* -sus *libri* 5 Scilicet et . . kalandis *C* 6 occurrere *C*, conc. *ceteri*

Iulius et October: senis soli hi moderantur.
Septenis patet hos denis quadrare Kalendis.
Octonisque pares menses sunt Idibus omnes.
Ianus et Augustus tantum mensisque December
Volvuntur denis semper nonisque Kalendis;
At contra currunt bis nonis rite quaterni
Iunius Aprilis September et ipse November.
Sedenis Februus cito solus ab omnibus errat.
Bis senis sic namque rotatur mensibus annus
Per Nonas Idusque decurrens atque Kalendas.

B. M. —
B. V 354.

680ᵃ (*olim* 736)

Versus de diebus Aegyptiacis

Bis deni binique dies scribuntur in anno,
In quibus una solet mortalibus hora timeri.

8 et *CAR*; *num* Iulus et *legendum?* octimber *PO* senis *om. C* 9 S. p. h. pariterque flagrare kalendis *libri* (flagrante *Vat* diebus *CA Vat*) denis quadrare *scripsi* 11 tantum 12 semper *Buecheler* 11 semper 12 tantum *libri* 13 corrunt *C* 14 *om C* Iulius *PRO* 16 que *om. C* 17 idus *P* idusque *ceteri* kalandas *C. Sequuntur in C c.* 639 *et* 394 *inter se mixta.*
Edidit hos famulus gnaro meditamine versus
Perspicuos summi Beda sacer domini *O.*

680ᵃ. *Ph = Philippicus* 131 *s. IX init. B = Bernensis* 441 *s. IX (ed. Sinner). Be = Bern.* 318 *s. IX. Rg = Regius mus. Brit.* 15 *B* 19 *s. IX—X. — Libri s. X: V = Valentianus* 330 *bis fol.* 35. *M = Escorialensis L III* 8, *quem contulit Loewe. Ber = Bernensis* 584. *Libri s. XI: E = Einsidlensis* 319 *(contulit Schmitz). R = Reginensis* 586. *O = Oxoniensis coll. S. Joh.* 18. *P = Parisinus* 2773. *Sangallensis* 831. *Recentiores quoque sunt (Ambrosianum M* 79 *s. contulit Loewe). T = Thuanei apographum Vaticanum* 9135 *s. XVII, cf. CIL I* 411. — *Cantabrigiensem Trin. R* 15, 32 *s. X ex. contulit Schenkl Stud. Vind.* 7, 341. — *De diebus Aegyptiacis cf. W. Schmitz, Mus. rhen.* 31, 295. 29, 167. *Inscr. om. Ph B M Ber E O P.* Vs̃ de dieb; egybtiacis *V* De aeg. diebus *R* Versus de Aeg. d. ex v. c. biblioth. v. illustr. J. A. Thuani *T. Nume-*

Mensis quisque duos captivos possidet horum
Nec simul hos iunctos, homines ne peste trucident.
Si tenebrae Aegyptus Graeco sermone vocantur,
Inde dies mortis tenebrosos iure vocamus.
I Iani prima dies et septima fine timetur. VII
IIII Ast Februi quarta est; praecedit tertia finem. III
I Martis prima necat, cuius sub cuspide quarta est. IIII
X Aprilis decima est, undeno et fine minatur. XI
III Tertius in Maio lupus est et septimus anguis. VII
X Iunius in decimo quindenum a fine salutat. XV
XIII Tredecimus Iulii decimo innuit ante kalendas. X
I Augusti nepa prima fugat de fine secundam. II
III Tertia Septembris vulpis ferit a pede denam. X
III Tertius Octobris pullus decimum ordine nectit. X
V Quinta Novembris acus, vix tertia mansit in urna. III
VII Dat duodena cohors septem inde decemque Decembris. X
His caveas, ne quid proprio de sanguine demas.
Nullum opus incipias, nisi forte ad gaudia tendat.
Et caput et finem mensis in corde teneto,
Ne in media ima ruas, sed clara per aethera vivas.

ros marginum ex VM solis addidi. Orthographica ex solo M afferam. 1—6 *om. MB O.* 3—6 *om. P* 1—4 *om. Ber* 1 Bis bini denique *E* 2 mortalis *mg. T* 3 captivos *i. malos* (*ital.* cattivo, *fr.* chétif) 4 Haec *T* uinctos *Ph* homine *V* 5. 6. 1—4 *Ph RE Ber.* 5 graio *Ph R* 6 tenebras *T* uocamur *Ph* 19—22 *ante v.* 7: *E* 7 tenetur *MR* 8 Est f. quartę *M* p. t. f.] sed septima seruiet umbris *O* 9 sub *B*] sic *MVR*, si *E*, in *P*, quasi *O*, et *Ph T* 10 decimo *V* undena *B* -ne *O* et] a *OPT* 11 in *om. Ph. M*, ex *V*, est *ER*(*O*) Maio tertius *EP* est lupus est et *MEP* 12 indecimo] undecimo *B* post *R* salute *B* 13 iuli *recc.* 14 secunda *MRT* 15 uulpes *V* cuspis *Haupt* feret *E* pude *B* dena *MT* 16 Marcius october *B* pullus *BV: om. M;* gladius *Ph EORT* decimum *ET:* decimus in *M* decem in *BVR* decimo *O* 17 auis *B* 18 Sat *M* Hac *T* duorum *B* choors *M* december *BOE* tenebris *M* 19—22 *om. MBO.* 19 de proprio *E* 20 tendat: en *ex corr. Ph.* s. c.] sydara *V.* 20 *et* 22 *om. P* 21 ac *V* timeto *P* 22 in *om. R* medio *Ber RT Ph* una *R*

B. M. —
B. IV 441.

681

Basia coniugibus, sed et oscula dantur amicis;
Savia lascivis miscentur grata labellis.

682

B. M. —
B. III 170.

Ovidio Nasoni tributum

Rustice lustrivage capripes cornute bimembris
Cinyphie hirpigena pernix caudite petulce
Saetiger indocilis agrestis barbare dure
Semicaper villose fugax periure biformis
Audax brute ferox pellite incondite mute
Silvicola instabilis saltator perdite mendax
Lubrice ventisonax inflator stridule anhele
Hirte hirsute biceps fallax niger hispide sime
†Scrans aridus iolae spurce bruciole Fatucle!

681. *Inter glossaria et Isidori Differentias B(ernensis* 16 *s. IX—X), Be(rnensis* 243 *s. X), P(hilippicus* 4626 *s. XII), E(insidlensis* 172 *s. X)*, ς. *cf. Hermes II* 359. *Variatur Isidori Differentiarum* 'basium uxori, osculum filiis, suavium scorto.' — Quidam poeta *E* Quidam *BP Isid.* 1 B. c. sed et *PE Isid.* (decet *Loewe*): Coniugis interea (-reti *Be*) basium *B Be* dentur *E* ntur *B* 2 Suavia *PB Isid.* Savia *Be E* miscemus *BE*

682. *T* = *Turicensis* 78 (*olim* 451) *saec. IX, olim Freherianus, fol.* 82. *S* = *Sangallensis* 899 *s. X* (*cf. ann. philol.* 1868, 391). *P* = *Parisinus* 8094 *s. XI fol.* 56. *Est et in Reginensi* 421 *sed a manu recenti. Liudprandus v.* 1 *et* 4 (*in relatione de leg. Constant.* 10) *et* 2—3 (*in Antapodosi* 5, 32) *commemorat. Ed. pr. L. Mueller ann. phil.* 1866, 396. *TP ego, S Jaenicke contulimus.* Ouidius Naso in amatoria arte (!) de Pan pastore d̃t *P*; *inscr. deest TS* Ouidius in rusticum *Monac.* 454 *s. XV.* 1 bim̃bres *P* 2 Cynife *TS* Cinife *P num* hircigena? hi(hy-)rpigena *libri* petulae *T* -le, *corr., S* 3 Sitiger *P* 4 uilose *P* 5 brute *om. T* mutae *TS* muto *Hertzberg* 6 Siluicula *P* 7 ventrisonax *Baehrens* anelae *TS* anhelle *P* 8 Hirce *P* Hyrt(a)e hyrsute *TS* hispidissime *libri, corr. L. Mueller* f. h. nig. *TS* n. h. fall. *P* 9 *om. P* ariole *vel* arbusticula *Hertzberg* brutiole *S* brachycole *vel* brevicole *puto* fatude *S* fataucle *T, corr. Hertzberg* Finit *S*

683

Vide nunc c. 487[a]

684

B. IV 88. M. 1225.
B. V 385.

Luciola, effigies illorum iudice quovis,
Quos peperit quondam morum fecunda vetustas,
Hic tegitur, laudis monumento exstante superstes.
Nobilitas patriae Treveri praeclara, patrumque
Arvernum hospitium civem se adscisse superbit.
Pignorat haec tellus terrae felicis alumnam.
Fundorum spatiis cinerum est possessio maior.
Coniuge fortunata equitum peditumque magistro
Omni humilem officio dum se gerit, auxit honorem:
Altior invidia, qui non subcumbit honori, est.

685

B. M. —
B. III 170.

Collis sum collisque fui collisque manebo;
Tertia si pereat littera, sexta manet.

686

B. M. —
B. IV 442

Vrbs, quae tantum alias inter caput extulit urbes,
Quantum lenta solent inter viburna cupressi,

684. Epitafium *T fol.* 96 *r. Est in Sangall.* 877 *s. X. cf. De Rossi p.* 284. *T adnotabo.* 2 heroum *Baehrens* 4 triueri *TS* patremque . . hospitio *Crusius, sed dicit, Luciolam eiusque parentes, Treveris ortos, ad Arvernos transmigrasse* osp. *T* 7 ℞ *in mg. T* 8 aeq. *T* 9 humili *T* 10 honori *Pithoeus* amori *T*

685. *T fol.* 116. *R*(*eginensis* 421 *s. XI*). *Sangall.* 899 *s. X. Ed. pr. Klein mus. rhen.* 23, 191. — Tantum vina nocent, quantum non vipera laedit: Inde tremor membris atque inde oblivio mentis: *haec in T praecedunt.* At. *T in mg.* 2 Littera sexta perit tertia sicque manet *R inepte; solutio enim est:* Haemus — hamus = S

686. *T fol.* 116. *G* = *Sangallensis* 878 *s. IX—X p.* 70. *Est et in Reginensi* 421 *s. XI. Ed. pr. Usener mus. rhen.*

Mantua nostra aliis tantum concedit honoris,
Puniceis humilis quantum saliunca rosetis
Aut oleae spinus caris aut vitibus alnus,
Elleborus nardo, piperi faba, tofus et auro.
Qua nullus princeps, nullus quoque verna moratur,
†Aequales totum retinent vel cuncta tyranni.
Pax abiit tristis, civilia bella geruntur,
Friget amoris honos, odiorum semina pollent,
Frumentum premitur, lolium sine nomine surgit;
Moerorum lapides et propugnacula vendunt,
Excubias qui sorte gerunt. cultura deorum
Virtutumque cadit; fingit sibi quisque colendum,
Mens vaga quod suadet. magnae vicina ruinae
Mantua vae miserae, quam barbarus incola replet,
Quam sermone secant, venter quos protulit unus,
Frater et ad fratrem verbis non haeret eisdem!
Tityrus admonuit cives quam saepe cavere,
Ne lupus in stabulis ovium misceret acervos!
Dissona sed cunctam vetuit discordia plebem,
Ne saltim excubiis vel saepe ambronibus obstet.
Stertit enim upilio. casus heu cerno propinquos:
Ei mihi — iamque nefas — heu, pro dolor! ei mihi — tandem,
Si qua tuae nunc matris habet te cura, faveto!

22, 628. Maro Mecenati salutem *G, om. T. Ergo a.* 42 *a. Chr. n. scripta fingitur. An potius ad Germanorum tempora saeculi V vel IX spectat? cf. v.* 13—16. 1. 2 *Cf. Verg. ecl.* 1, 24 *s.* 4 *cf. Verg. ecl.* 5, 17 5 ole/// *G* 7 Quia, *corr., T* 8 Aequales *non intellegitur* 15 *cf. Verg. ecl.* 9, 28 19 ammonuit *TG* 22 vel] ut *Usener* ambronibus: *cf. Poet. aevi Carol. III p.* 748. 23 opilio *TG*; *cf. Verg. ecl.* 10, 19. 24 namque *puto* dolor et *Baehrens* 25 caveto *Baehrens olim* faueto *TG. cf. ecl.* 7, 40

687

Conflictus veris et hiemis B. V 70. M. 391.

Conveniunt subito cuncti de montibus altis *sqq.*

688

B. M. — B. III 171.

Fonte lavat genitor, quem crimine polluet uxor,
Et puerum refovet, quem iuvenem perimat.

Ante suum gremium portat portatus alumnum;
Vnum gestat equus, sed duo terga premunt.

Mergitur Hippolytus mersurus amore novercam,
Quem quia fata iuvant, flumina nulla nocent.

In causa Hippolyti versa est natura parentum:
Saeva noverca fovet, quem pater ipse necat.

689

B. M. B. —

Conlatum vitae destruxit femina culmen,
Femina sed vitae gaudia longa dedit.

687. *Carmen quod hoc loco in ed. pr. posui, ab Alcuini sodali aliquo ad Dodonem (cf. Duemmler N. Arch.* 4, 127) *scriptum est Alcuinique opusculis insertum in Poetis lat. aevi Carolini ed. Duemmler I* 270

688. *T fol.* 118. *S Sa Sg = Sangallenses* 184 *(s. X —XI)*, 250 *(s. IX)*, 397 *(s. IX)*. Versus de quodam patre qui bene nutrivit filium matre eius mortua et eundem interfecit quia novercam suam id est patris uxorem polluit *Sa. Edidi primus versiculos de Hippolyto ad artis opus spectantes. Thema variatum est ut in c.*163 *sqq. Baehrens maiori epyllio ascripsit. T adnotabo.* 1 genit̃ *T* polluit *T* -uat *Baehrens* 3 $s\overset{v}{o}\bar{u}m$ (*˜eras.*) *T* 5 ippolitus (*ut v.* 7) mersurus amore nouercae *T* novercam *Baehrens* 6 fac̣ta *T* iuvant: *nam inter stellas relatus est (Pausan.* II 32, 1):

689. *T fol.* 153. Evam *et* Mariam *intellego* distruxit *T. Columbani haec praemissa sunt:*
Omnis mente pius fugiat letale venenum,
Quod mulieris habet lingua superba (*ex* -ua) male.

689^a

B. M. B. —

Versus SILVII

De cognomentis Salvatoris

⟨Omnipotens, vis trina, deus, pater, optima rerum,
Quo generante satus sine tempore semine matre,
Ortus †sine loco vel membris, post caro natus,
Permittens cerni, multo quoque nomine dictus:⟩
Spes, ratio, via, vita, salus, sapientia, mens, mons,
Iudex, porta, gigas, rex, gemma, propheta, sacerdos,
Messias, Sabaoth, rabbi, sponsus, mediator,
Virga, columba, manus, petra, filius, Emmanuel, lux,
Vinea, pastor, ovis, pax, radix, vitis, oliva,
†Fons, haedus, panis, agnus, vitulus, leo, Iesus,†
Verbum, homo, rete, lapis, dominus, deus: omnia Christus.

689^a. *G* = *Sangallensis* 878 *s. XI—XII.* *B* = *Bernensis* 109 *s. X.* *P* = *Parisinus* 9347 *s. IX.* *V* = *Vaticanus* 553 *s. IX. Hos et T adnotabo. Sangall.* 191 *s. X.* — *Cf. Damasus ed. Ihm p.* 68; *Damasi c.* 11 *ap. Fabricium Poet. christ. p.* 774. *Mus. rh.* 50, 204. *Hagen progr. Bern.* 1880 *p.* 15. *Similia scr. Orientius et Ennodius* (*C Eccl. L V* 16, 243, 247. 6, 534), *al.* 'Severo cuidam' *dat Fabricius ex codice Oporini. Inscripsi ut T* (*fol.* 157) *PV. Inscr. om. GB. v.* 1—4 *in G, om. TBPV; spurios puto* 3 sine *G*: *fortasse* Ortus et absque 5 Ratio spes *B* mens mons *GB*] *om. V* XPC *T* lumen *P, Fabric.* 6 Index *G* gigans *TGV* 7 Mesias *T* Vesias *V* sabaoht *B* 8 Virgo *G* (?) columna *B, Fabric.* emmanuhel *TGV* lux *om. TV*]que *Fabric.* 9 pax radix *bis B* 10 hedus *GB, om. TPV Fabric.* panis] paries *Fabric.* vitulus *om. P* Jesus *T* IHC *GB*] propiciator *Fabric.* 11 dominus deus *GB*] domus *VT, Fabric.* uermis domus *P* XPC *TV*] Christus Iesus *Fabric.* v. 11 *interpunxi.* Filius excelsus dominus deus omnia Christus *Ennodius I* 9, 29

689b

VERSVS CYPRIANI

B. M. B. —

Ad quendam senatorem ex christiana religione ad idolorum servitutem conversum

Cum te diversis iterum vanisque viderem
Inservire sacris priscoque errore teneri,
Obstipui motus. Quia carmina semper amasti,
Carmine respondens properavi scribere versus,
Vt te corriperem tenebras praeponere luci.
Quis patiatur enim te Matrem credere magnam
Posse deam dici rursusque putare colendam,
Cuius cultores infamia turpis inurit?
Namque sacerdotes tunicis muliebribus idem
Interius vitium cultu exteriore fatentur,
Idque licere putant, quod non licet; unde per urbem
Leniter incedunt mollita voce loquentes,
Laxatosque tenent extenso †pollice lumbos,
Et proprium mutant vulgato crimine sexum.
Cumque suos celebrant ritus, his esse diebus
Se castos memorant: ut, si tantummodo tunc sunt,
Vt perhibent, casti, reliquo iam tempore quid sunt?
Sed quia coguntur saltim semel esse pudici,
Mente fremunt, lacerant corpus funduntque cruorem.
Quale sacrum est, vero quod fertur nomine sanguis?
Nunc etiam didici, quod te non fecerit aetas,

689b. *F = Parisinus* 2832 *saec. IX* (*cui similis est Paris.* 2772 *saec. X*). *R = Vaticanus Regin.* 116 *fol.* 114 *saec. IX—X. F R enotabo ex Corp. Script. Ecclesiast. Vindobonensi XXIII* 227 *sq.* Versus s͞ci Cipriani ep͞i et martiris *F* Incipiunt uersus beati Cipriani martyris Christi *R*. Ad . . conuersum *libri*. 1 te *om. R* 3 attonitus *Rivinus* 9 idem *R* id est *F* 10 Inter iusticiā *F* 11 Idemque *sed corr. R* orbem *R* 12 mellita *Pamel* 13 Lassatos *F* Lapsatos *R* Laxatos *vulgo* pollice *libri* podice *corr. antiqua m. in F* 14 proprie *R* mut. vulg.] mutato *R* 16 ut *R* at *F* 18 saltim *R*: sed tunc *F* 21 didici *F*: *vox erasa R*

Sed tua religio calvum, caligaque remota
Galliça sit pedibus molli redimita papyro:
Res miranda satis deiectaque culmine summo.
Si quis ab Isiaco consul, procedat in orbem,
Risus orbis erit; quis te non rideat autem,
Qui fueris consul, nunc Isidis esse ministrum?
Quodque pudet primo, te non pudet esse secundo,
Ingeniumque tuum turpes damnare per hymnos
Respondente tibi vulgo et †lacerante senatu,
Teque domo propria pictum cum fascibus ante,
Nunc quoque cum sistro faciem portare caninam?
Haec tua humilitas et humilitatis imago est!
Aedibus illa tuis semper monumenta manebunt.
    Rumor et ad nostros pervenit publicus aures,
Te dixisse: 'Dea, erravi; ignosce! redivi.'
Dic mihi, si valeas: cum talia saepe rogares
Et veniam peteres, quae tecum verba locuta est?
Vera mente cares, sequeris qui mente carentes.
Haec iterum repetis nec te delinquere sentis?
Quid mereare, vide. minus esses forte notandus,
Si tantum hoc scires et in hoc errore maneres;
At cum vericolae penetraveris ostia legis,
Et tibi nosse Deum paucis provenerit annis,
Cur linquenda tenes? aut cur retinenda relinquis?
Nilque colis, dum cuncta colis, nec corde retractas,
Vera quid a falsis, quid ab umbris lumina distent.
Philosophum fingis, cum te sententia mutet:

23 Gallica *i. e. gallaribus c.* 4, 44? (Calliga *Par.* 2772) papiro *FR* 25 yssiaco *F* urbem *Pamel* 26 orbis *Peiper* urbis *Hartel* oris *libri* 28 putet et primo *F* (et *del.*) 29 tupes *R* ymnos *F* 31 domum propriam *F* ante *R*: olim *F* 32 Num *F* sistra *R* 33 tua . . et] non . . sed *Pamel, recte*? 36 ignoscere divi *F* ignoscite divi! *vir doctus* 39 mentem *F* (m *eras.*) que *R* 43 *sic F* uericulae *R* 44 proueniret in annis *R* 45 *sic F* reliquenda tenes *R* 46 nec credere tactas *R* 47 a] ad *et* ab] ad *F*; *utrumque corr. m. antiq.* distant *F* 48 phylosophum *F* 49 aura *vulgata*

Nam tibi si stomachum popularis moverit ira,
Et Iudaeus eris totusque incertus ageris.
    Indulge dictis: sapientia non placet alta.
Omne quod est nimium, contra cadit. Vnum operantur
Et calor et frigus; sic hoc, sic illud adurit.
Sic tenebrae visum, sic sol contrarius aufert,
Et pariter laedunt †tepidum fervensque lavacrum.
Esca alitur corpus, corpus consumitur esca,
Vimque suam minuit, si quid protenditur ultra.
Denique si sedeas, requies est magna laboris;
Si multum sedeas, labor est. Maro namque poeta
Pro poena posuit: 'sedet aeternumque sedebit
Infelix Theseus.' semper nocet utile longum:
Prandia longa nocent, ieiunia longa fatigant.
Sic nimium sapere stultum facit. 'Improba secta,'
Me dea sic docuit; 'moderamen amabile' dixit.
Sed tu nec sectam modo nec moderamina curas.
Mens autem stabilis nullo pervertitur aestu,
Ipsaque simplicitas numquam mala cogitat ulla.
Hinc sincera fides aeterna sede fruetur
Et dolus e contra longo cruciabitur igni.
Elige quid velis, ut digna piacula vites.
Sic tamen hanc veniam mereatur †creditor inquam.
Vt leve crimen erit, si nolis noscere vera,
Non leve crimen erit, si cognita vera relinquas.
    Sed te correctum forsan matura senectus
In melius revocat satiatum erroribus istis;
Tempus enim mutat, mala digerit omnia tempus.
Tunc igitur, cum te consulta reduxerit aetas,
Disce Deo servare fidem, ne forte bis unum
Incurras lapsum. quia vere dicitur illud:

50 ageris *Peiper* aberis *F* ^{h}aberis *R* 51 dicis *R* 53 aduritl *R*(?) 55 ledunt *omnes* tepudum *F* gelidum *vulgo: recte?* 60 *Aen.* VI 617. *v.* 61—85 *desunt in F, Par.* 2772 64 Medea *R* 65 secta *R* moderamine *R* 68 sede *Rivinus* fide *R* 69 dolosa contra *R* 70 quid *R*: quale *Rivinus* 71 inquam *R*: numquam *Hartel* 78 do *R*

Qui pedis offensi lapidem vitare secundo
Nescit et incautus iterum vexaverit artus,
Imputet ipse sibi nec casibus imputet ullis.
Corrige delictum fidamine, corrige mentem:
Suffecit peccare semel. desiste vereri:
Non erit in culpa, quem paenitet ante fuisse.

B. M. B. — 689c

Addere libet ex Marci monachi Casinensis de S. Benedicto carmine quaedam ad antiquitatem spectantia:

Caeca profanatas coleret dum turba figuras,
  Et manibus factos crederet esse deos,
Templa ruinosis haec olim struxerat aris,
  Quis dabat obsceno sacra cruenta Iovi.
Sed iussus veniens eremoque vocatus ab alta
  Purgavit sanctus hanc Benedictus humum
Sculptaque confractis deiecit marmora signis
  Et templum vivo praebuit esse Deo . . .
Hunc plebs stulta locum quondam vocitaverat Arcem, 17
  Marmoreisque sacrum fecerat esse deis . . .
Ad quem caecatis errantes mentibus ibant 21
  Improba mortifero reddere vota Iovi . . .
Ast huc perducto scopuli cessere rubique, 49
  Siccaque mirandas terra retexit aquas . . .

82 ullis] illis *R*. 89 fidumine *Iunius* 84 sufficit *R* C. Cypriani uersus aduersus quendam senatorem explič *R*

689c. *Ed pr. Mabillon Acta S. Bened. I* 28, *unde sumpsi. Est in Reginensi* 1267 *s. IX.*

690

PETRONII ARBITRI

B. M. — Petron. ed. Buech. fg. 26. B. IV 95.

. . . .

Sic contra rerum naturae munera nota
Corvus maturis frugibus ova refert.
Sic format lingua fetum cum protulit ursa
Et piscis nullo iunctus amore parit.
Sic Phoebea chelys vinclo resoluta parentis
Lucinae tepidis naribus ova fovet.
Sic sine concubitu textis apis excita ceris
Fervet et audaci milite castra replet.
Non uno contenta valet natura tenore,
Sed permutatas gaudet habere vices.

691

PETRONII

B. V. 148. M. 1084. Buech. 41. B. IV 95.

Indica purpureo genuit me litore tellus,
Candidus accenso qua redit orbe dies.
Hic ego divinos inter generatus honores

690—715. *Haec edidit Binetus, satis fideliter ut videtur, ex codice Isidori Bellovacensi saec. IX nunc deperdito* (*S*). *Binetum afferam ex Petronio a Dousa edito Lugd. B.* 1585 *p.* 111—120. *Cf. Krohnii Quaestiones de Anth. lat.*, *diss. Hal.* 1887.

690. *Cf. Lactant. schol. Statii Theb.* 3, 506. *Hermes* 33, 173. 'Extabant illi duo priores uersus, ubi legitur 'Sic contra r.' Reliquum expleui ex meo V. C.' *Binetus.* Vnde et Petronius: Sic contra . . refert *Fulgentius mythol. I* 12 *p.* 44 1 Sicut sunt rerum . . nota *S* notae *Fulg.* tota *Scaliger* 3 foetum *S* 5 phoebaea chelis *S* vinclo *Binet* uicto *S* voto *Baehrens* 6 roribus *Baehrens* noctibus *Buecheler* ora *Hadrianides* 7 caeris *S* 8 Fetat *Buecheler*

691. Arbitri *hic et in seqq. om. S* 1 littore *S* 2 rubet *Burmann* 3 versatus *Buecheler* veneratus *Baehrens* odores *Binetus*

Mutavi Latio barbara verba sono.
Iam dimitte tuos, Paean o Delphice, cycnos:
Dignior haec vox est, quae tua templa colat.

B. M. —
B. IV 96.
Buech. 42.

692

PETRONII

Naufragus eiecta nudus rate quaerit eodem
Percussum telo, cui sua fata fleat;
Grandine qui segetes et totum perdidit annum,
In simili deflet tristia fata sinu.
Funera conciliant miseros, orbique parentes
Coniungunt gemitus, et facit hora pares.
Nos quoque confusis feriemus sidera verbis,
Et fama est, iunctas fortius ire preces.

B. III 213. M. 983.
B. IV 97.
Buech. 44.

693

PETRONII

Si Phoebi soror es, mando tibi, Delia, causam,
Scilicet ut fratri quae peto verba feras:
'Marmore Sicanio struxi tibi, Delphice, templum
Et levibus calamis candida verba dedi.
Nunc si nos audis atque es divinus Apollo,
Dic mihi, qui nummos non habet, unde petat.'

6 vox *Binetus* uos *S*

692. 1 eversa *Dousa* 2 cui *S* qui *Buecheler* fleat *Jacobs* legat *S* 5 sortique *S, corr. Binetus* 6 urna *Reiske* hora *i. e. tempus pariter infelix mortis liberorum* 8 iunctas *Binetus* constans *S* socias *Buecheler*. — *Sequitur c.* 218 'Petronii', *deinde*

693. 3 si Pario *Schrader* Siccano *Ziehen* 4 condita *Heinsius* 6 *cf. Furius Bibaculus ap. Suetonium de gramm. p.* 110 *Reiff.*

694

PETRONII

B. M. —
B. IV 97.
Buech. 35.

Omnia quae miseras possunt finire querellas,
In promptu voluit candidus esse deus.
Vile olus et duris haerentia mora rubetis
Pungentis stomachi composuere famem.
Flumine vicino, stultus sitit. †effugit Euro,
Cum calidus tepido consonat igne focus.
Lex armata sedet circum fera limina nuptae;
Nil metuit licito fusa puella toro.
Quod satiare potest, dives natura ministrat;
Quod docet infrenis gloria, fine caret.

695

PETRONII

B. III 236.
M. 1001. B. IV 97.
Buech. 36.

Militis in galea nidum fecere columbae:
Adparet, Marti quam sit amica Venus.

696

PETRONII

B. M. —
B. IV 98.
Buech. 37.

Iudaeus licet et porcinum numen adoret
Et caeli summas advocet auriculas,
Ni tamen et ferro succiderit inguinis oram
Et nisi nodatum solverit arte caput,

694. 1 querelas *S* 4 Pugnantis *S, corr. Dousa* 5 et riget *Binetus* 6 personat *Baehrens* focus *Binetus* rogus *S* tholus *Haupt* 7 fera *i. acriter, severe defensa* 10 inferius *S, corr. Binetus*

695. *sic S*

696. 1 nomen *S cf. Tac. Hist.* V 3; 4 2 cilli *Pithoeus.* Caeli *S quasi asini (cf. notissimum illud 'Spottcrucifix' Palatinum). Cf. Iuvenal.* 14, 97: 'nil praeter nubes et caeli numen adorant' agricolas *S, em. Binetus* 3 oram *vel* arram *Binetus* aram *S* 4 Et cute *Baehrens* Et sibi *Buecheler* nudatum *Pithoeus*

Exemptus populo Graia migrabit ab urbe
Et non ieiuna sabbata lege premet.

B. M. —
B. IV 98.
Buech. ad 37.

697

[PETRONII]

Vna est nobilitas argumentumque coloris
Ingenui, timidas non habuisse manus.

B. III 205.
M. 977. B. IV 98.
Buech. 38.

698

PETRONII

Lecto compositus vix prima silentia noctis
Carpebam et somno lumina victa dabam:
Cum me saevus Amor prensat sursumque capillis
Excitat et lacerum pervigilare iubet.
'Tu famulus meus,' inquit, 'ames cum mille puellas,
Solus, io, solus, dure, iacere potes?'
Exsilio et pedibus nudis tunicaque soluta
Omne iter impedio, nullum iter expedio.
Nunc propero, nunc ire piget, rursumque redire
Poenitet, et pudor est stare via media.
Ecce tacent voces hominum strepitusque viarum
Et volucrum cantus turbaque fida canum:
Solus ego ex cunctis paveo somnumque torumque
Et sequor imperium, magne Cupido, tuum.

B. III 203.
M. 975. B. IV 99.
Buech. 39.

699

PETRONII

Sit nox illa diu nobis dilecta, Nealce,
Quae te prima meo pectore composuit;

5 grata *Casaubonus*. Graia *ad Euandrum Arcadem Palatii incolam spectare videtur*. 6 sabbatha *S* tremet *Buecheler*

697. *separavit Buecheler* 1 doloris *L. Mueller*.

698. 2 vincta *Heinsius* 3 prensum *S*, *em. Oudendorp* 8 *i. e. Me in omne iter impedio*. ingredior *olim scripsi* 14 Ex *Burmann*

699. *Cf. Propertius III* 7. —

Sit torus et lecti genius secretaque †longa,
    Queis tenera in nostrum veneris arbitrium.
Ergo age duremus, quamvis adoleverit aetas,
    Vtamurque annis, quos mora parva tenet.
Fas et iura sinunt veteres extendere amores:
    Fac, cito quod coeptum est, non cito desinere.

700

[Item]

B. III 220. M. 992. B. IV 99.

Foeda est in coitu et brevis voluptas
Et taedet Veneris statim peractae.
Non ergo ut pecudes libidinosae
Caeci protinus irruamus illuc:
Nam languescit amor peritque flamma.
Sed sic sic sine fine feriati
Et tecum iaceamus osculantes.
Hic nullus labor est ruborque nullus:
Hoc iuvit, iuvat et diu iuvabit.
Hoc non deficit incipitque semper.

701

Item

B. III 221. M. 993. B. IV 99.

Accusare et amare tempore uno
Ipsi vix fuit Herculi ferendum.

3 longa *S*: sponda *Heinsius* lampas *Buecheler* lodix *Ziehen* 6 teret *Pontanus, recte?* 7 celeres *conieci* 8 Ac *Buecheler* Fas *Schrader*

700. 'Sequebantur ista, sed sine Petronii titulo. At priores illi duo Phalaecii vix alius fuerint quam Petronii' *Binetus*. Item *addidi* 6 sicci *Baehrens!* 7 sectim *Loewe* tractim *Buecheler* 9 iuvat *Binetus*] iuuit *S*

701. 1 Aerumnari *Baehrens*

702

B. III 206. M. 978.
B. IV 100.

Item

Te vigilans oculis, animo te nocte requiro,
    Victa iacent solo cum mea membra toro.
Vidi ego me tecum falsa sub imagine somni.
    Somnia tu vinces, si mihi vera venis.

703

B. III 214. M. 984.
B. IV 100.

. . . . .

Hoc sibi lusit opus de stamine floricolore
    Hesperie, teneras officiosa manus.
Et pulchro pulchras strophio producta papillas
    Gaudet utrumque sui pectoris esse decus.

704

B. III 215. M. 985.
B. IV 100.

[Item]

Hesperie lateri redimicula nectit eburno
    Facta suis manibus, pectore digna suo.
Iam veteres iras Venus et Tritonia ponit:
    Pectora nam Veneris Palladis ambit opus.

705

B. III 216. M. 986.
B. IV 100.

[Item]

Intertexta rosa Tyrii subtemine fuci
    Involvet quoties mobile zona latus,

702. *Cf. Ovid. heroid.* 16, 99 *sqq.* 2 Vincta *Hand* 3 me *Binetus* met *S* 4 uincis *S* 'Sequentia tetrasticha [703—704] . . in exemplari coniuncta erant' *Binetus*
703—705. Item [704—5] *addidi* Aliter *Baehrens.*
703. 2 Hesperies *S* certans *Binetus* 3 praeducta *Heinsius* redimita *Buecheler* protecta *Schrader*
704. 3 ponunt *Heinsius*
705. 1 rosa e *Oudendorp* sub tegmine *S, em. Binetus* 2 inuoluit *S* nobile *Heinsius*

Ambrosium gemino potabit ab ubere rorem
Et vere roseo fiet odore rosa.

706

Item

B. III 218. M. 988.
B. IV 101.

Me nive candenti petiit modo Iulia. rebar
Igne carere nivem: nix tamen ignis erat.
Quid nive frigidius? nostrum tamen urere pectus
Nix potuit manibus, Iulia, missa tuis.
Quis locus insidiis dabitur mihi tutus amoris,
Frigore concreta si latet ignis aqua?
Iulia sola potes nostras extinguere flammas:
Non nive, non glacie, sed potes igne pari.

707

De Delo

B. III 7. M. 175.
B. IV 101.

Delos iam stabili revincta terra
Olim purpureo mari natabat
Et moto levis hinc et inde vento
Ibat fluctibus inquieta summis.
Mox illam geminis deus catenis
Hac alta Gyaro ligavit, illac
Constanti Mycono dedit tenendam.

3 potauit *S.* —
Sequuntur apud Binetum c. 364. 348. 347. 349, *deinde*

706. *Riccardianus* 2939 *s. XV sic libere transformavit:* Ad puellam de nive. 1 petiit Victoria 3 pectus t. a. nostrum 4 missa puella tuis 7 Nostras s. p. Victoria e. f.

707. 7 myconae *S* (Mycono *Heinsius*): *cf. Ov. met.* 6, 190 *sqq. Post* 707 *sequuntur c.* 363, *tum post verba Bineti* 'In his quae subjiciuntur, adpositi sunt auctores' *c.* 414; *deinde*

708

GERMANICI CAESARIS

B. I 103. M. 117.
B. IV 102.

Ad Hectoris tumulum

Martia progenies, Hector, tellure sub ima
(Fas audire tamen si mea verba tibi)
Respira, quoniam vindex tibi contigit heres,
Qui patriae famam proferat usque tuae.
Ilios en surgit rursum inclita, gens colit illam
Te Marte inferior, Martis amica tamen.
Myrmidonas periisse omnes dic Hector Achilli,
Thessaliam et magnis esse sub Aeneadis.

709

EIVSDEM GERMANICI

B. IV 92. M. 69.
B. IV 103.

De puero glacie perempto

Thrax puer adstricto glacie cum luderet Hebro,
Frigore frenatas pondere rupit aquas,

Anth. Pal. IX 387: *Ἀδριανοῦ Καίσαρος· οἱ δὲ Γερμανικοῦ·*
Ἕκτορ, Ἀρήϊον αἷμα, κατὰ χθονὸς εἴ που ἀκούεις,
Χαῖρε καὶ ἄμπνευσον βαιὸν ὑπὲρ πατρίδος.
Ἴλιον οἰκεῖται, κλεινὴ πόλις, ἄνδρας ἔχουσα
Σοῦ μὲν ἀφαυροτέρους, ἀλλ' ἔτ' ἀρηϊφίλους.
Μυρμιδόνες δ' ἀπόλοντο· παρίστασο καὶ λέγ' Ἀχιλλεῖ,
Θεσσαλίην κεῖσθαι πᾶσαν ὑπ' Αἰνεάδαις.

708. 4 praeferat *S, corr. Pithoeus* proferet *olim scripsi.* — *Sequitur* 'Caesaris de libris Lucani' (233), *deinde*

709. Eiusdem Germanici de *sqq. S. Est autem Pauli Diaconi a quo in commemoratione institutionis linguae Graecae qua puer usus erat affertur* (*Cf. Poetae aevi Carolini ed. Duemmler I p.* 50) *sic:*

Sed omnino ne linguarum dicar(-am) esse nescius,
Pauca, mihi quae fuerunt tradita puerulo,
Dicam; cetera fugerunt iam gravante senio:
De puero *sqq. Cf. Ann. philol.* 1893, 764.

D = Paulus. P = Parisinus 528 *s. IX. M = Musei*

Cumque imae partes fundo raperentur ab imo,
Abscidit a iugulo lubrica testa caput.
Quod mox inventum mater dum conderet igni,
'Hoc peperi flammis, cetera' dixit 'aquis.
Me miseram! plus amnis habet solumque reliquit,
Quo nati mater nosceret interitum.'

710 B. I 23. M. 194. B. IV 103.

C. CAECILII PLINII SECVNDI

Huc mihi vos, largo spumantia pocula vino,
Vt calefactus Amor pervigilare velit.
Ardenti Baccho succenditur ignis Amoris,
Nam sunt unanimi Bacchus Amorque dei.

Anth. Pal. VII 542: *Φλάκκου·*

Ἕβρου χειμερίοις ἀταλὸς κρυμοῖσι δεθέντος
κοῦρος ὀλισθηροῖς ποσσὶν ἔθραυσε πάγον,
τοῦ παρασυρομένοιο περιῤῥαγὲς αὐχέν' ἔκοψεν
θηγαλέον ποταμοῦ Βιστονίοιο τρύφος.
Καὶ τὸ μὲν ἡρπάσθη δίναις μέρος· ἡ δὲ τεκοῦσα
λειφθὲν ὕπερθε τάφῳ μοῦνον ἔθηκε κάρα.
Μυρομένη δὲ τάλαινα 'τέκος, τέκος' εἶπε, 'τὸ μέν σου
πυρκαϊή, τὸ δέ σου πικρὸν ἔθαψεν ὕδωρ.'

Brit. add. 11983 *s. XI—XII.* *V* = *Vindob.* 2521 *s. XII.* *Q* = *Parisinus* 6630 *s. XIII.* ς = *recentiores.* De puero qui in glacie extinctus est *P* Versus Iulii Caesaris *MQ*, *om. V* Octaviani *Ambros. G* 64 *s. XV.* *Sequor S.* — 1 dum ludit in *D, P reliqui* 2 concretas *D*, *P rell.* (fraenatas *ap. Binetum*) 3 Dumque i. p. rapido traherentur ab amni (-ne) *D, P rell.* 4 Presecuit tenerum *DP* (Persecuit *rell.*) 5 Orba quod inventum m. d. c. urna *D, P rell.* 6 cętera *S* 7. 8 *solus S servavit.*

710. *Cf. Plinii Epist.* 4, 18; *Schanz Hist. litt. lat.* § 446. 1 vos: des *Oudendorp* 4 dii *S*

711

B. III 258. M. 232.
B. IV 104.

GALLIENI

. . . .

Ite agite, o iuvenes, et desudate medullis
Omnibus inter vos! non murmura vestra columbae,
Brachia non hederae, non vincant oscula conchae.
Ludite: sed vigiles nolite extinguere lychnos.
Omnia nocte vident, nil cras meminere lucernae.

712

B. III 231. M. 230.
B. IV 104.

L. APVLEI

Ἀνεχόμενος. **Ex Menandro**

Amare liceat, si potiri non licet.
Fruantur alii: non moror, non sum invidus;
Nam sese excruciat, qui beatis invidet.
Quos Venus amavit, facit amoris compotes:
Nobis Cupido velle dat, posse abnegat.
Olli purpurea delibantes oscula
Clemente morsu rosea labia vellicent,
Candentes dentes effigient suavio,
Malas odorent ore et ingenuas genas
Et pupularum nitidas geminas gemmulas.
Quin et cum tenera membra molli lectulo
†Compactiora adhaerent Veneris glutino,

711. Galieni imperatoris *S.* — *v.* 1—3 *Trebellius Polio vita Gallieni c.* 11 *exhibet, sed v.* 1 o pueri, pariter sudate *habet.* 4—5 *solus S servavit.* — *Sequitur C.* 232, *deinde*

712. *suspectum habuit Scaliger* (*cf. Bernays p.* 272) 4 fecit *S, corr. Binetus.* 7 Demente *Baehrens* labia *scripsi* labella *S* 8 *om. Binetus, sed 'agnoscit, teste Savarone ad Sidonium, Cl. Bineti MS schedium'. ut ait Scriverius; ubi* effugient 9 adorent *Scriverius* oberrent *conieci* 12 Cum pectora *S* una *add. Binetus,* arte *Dousa*; Cubant, cum pectora *v. Winterfeld philol.* 55, 191 Compectorata *edd. vet.* Consertiora *Baehrens* Compactiora *Thewrewk ann. philol.* 1894, 304. Compacta adhaerent [lento] Veneris glutino *conieci*

Libido cum lascivo instinctu suscitet
Sinuare ad veneris usum femina feminae
Inter gannitus et subantis voculas,
Carpant papillas atque amplexus intiment
Thrysumque pangant hortulo Cupidinis
Arentque sulcos molles arvo Venerio,
Dent crebros ictus †conhibente †lumine
Trepidante cursu venae et anima fessula
Eiaculent tepidum rorem niveis laticibus.
Haec illi faciant, queis Venus non invidet;
At nobis casso saltem delectamine
Amare liceat, si potiri non licet!

713

ALCIMI

B. II 177. M. 255. B. IV 105.

de Vergilio et Homero

Maeonio vati qui par aut proximus esset,
Consultus Paean risit et haec cecinit:
Si potuit nasci, quem tu sequereris, Homere,
Nascetur, qui te possit, Homere, sequi.

714

EIVSDEM

B. III 212. M. 258. B. IV 105.

O blandos oculos et †infacetos
Et quadam propria nota loquaces!

13 lascivia instincto *S*, *em. Binetus* lasciva instricta suscitat *Colvius* 14 Sinuent *Binetus* at Veneri cursum *S*, *corr. Scriverius* foeminę *S* 18 *ante* 17 *posui* 18 horto in *S*, *em. Binet* 17 Haerentque *S* Arent *vel* Iterent *Binetus*, Reserent *Baehrens* 19 Dent *Binetus* Dum *S* conhibente *S* connivente *Binet* conitente *conieci*. conti *ex Priapeo* 11, 3 *notat Ziehen* flumine *Baehrens* 20 Crepidante *S*, *em. Binetus* cursu *S* sursum *conieci* venere *S* vena *Baehrens*, venae *Winterfeld* 21 lactibus *Binetus* 23 casto *Meineke*

713. Virgilio *S*

714. 1 inquietos *Binetus* nec inq. Set *Buecheler*

Illic et Venus et leves Amores
Atque ipsa in medio sedet Voluptas.

715

B. III 211. M. 257.
B. IV 105.

EIVSDEM

Lux mea puniceum misit mihi Lesbia malum:
Iam sordent animo cetera poma meo.
Sordent velleribus vestita cydonia canis,
Sordent hirsutae munera castaneae;
Nolo nuces, Amarylli, tuas nec cerea pruna:
Rusticus haec Corydon munera magna putet.
Horreo sanguineo male mora rubentia suco:
Heu grave funesti crimen amoris habent!
†Misi dente levi paulo libata placenta
Nectare de labris dulcia †membra suis.
Nescio quid plus melle sapit, quod contigit ipsa,
Spirans Cecropium dulcis odore thymum.

715. 1 misi tibi *S* 3 vestita *Loewe* hirsuta (*ex v.* 4) *S* 3, 5, 12 y]i *S* 4 *cf. c.* 218, 2 5 caerea *S* 6 coridõ *S* 7 succo *S* 9 Missa et *Baehrens* placentae Munera *cj. Binetus* 10 Nectarea e *Baehrens* mella *Binetus* liba *Baehrens* 11 qui *Meyer* 12 caecr. *S* dulcius ore *Burmann* dulcis ab ore *Baehrens*

Binetus sic pergit: Ista quae subiiciuntur vel ex V. C. manusc. clariss. J. C. Jacobi Cuiacii vel ex munere Jos. Scaligeri [*i. e. ex Vossiano q.* 86] habui, nonnulla et in Italia conquisivi [*Haec sunt* 890—892]. *Tum habet c.* 112 436 145 132 181 891 88 218 156 793 196 224 892 732 760; *c.* 870 *Meyeri et* 387 *Meyeri. In praefatione habet* 890.

716

B. III 110. M. 938.
B. III 236.

Vtilibus monitis prudens adcommodet aurem.
Non laeta extollant animum, non tristia frangant.
Dispar vivendi ratio est, mors omnibus una.
Grande aliquid caveas timido conmittere cordi.
Numquam sanantur deformis vulnera famae.
Naufragium rerum est mulier male fida marito.
Tu si animo regeris, rex es; si corpore, servus.
Proximus esto bonis, si non potes optimus esse.
Nullus tam parcus, quin prodigus ex alieno.
Audit quod non vult, qui pergit dicere quod vult.
Non placet ille mihi, quisquis placuit sibi multum.
Iuri servitium defer, si liber haberis.
Vel bona contemni docet usus, vel mala ferri.
Ex igne ut fumus, sic fama ex crimine surgit.
Paulisper laxatus amor decedere †potest.
Splendor opum sordes vitae non abluit umquam.
Inprobus officium scit poscere, reddere nescit.
Inridens miserum dubium sciat omne futurum.
Mortis imago iuvat somnus, mors ipsa timetur.

716. (*cf. Columbani monosticha*) *P* = *Parisinus* 9347 *s. IX* (*cont. Huemer Stud. Vindob.* 4, 170). *A* = *Palatinus* 239 *s. X*. *R* = *Reginensis* 300 *s. XI*. *C* = *Parisinus* 8069 *s. XI*. *E* = *Vorauensis* 111 *s. XII*. *V* = *Vindobonensis* 2521 *s. XII*. *M* = *Turonensis* 164 *Marbodi* (*in Hildeberti et Marbodi ed. Benedict. p.* 1634). *Regin.* 166 *s. X—XI habet v.* 1—8. — Incipiunt uersi in singulis generalis sententiae *P* Incipiunt sententiae generales in singulis uersibus *A* Versus Platonis translati de greco *E* Versus Platonis de gręco in latinum translati *V, cf. c.* 490. Prouerbia Catonis philosophi *M* *Inscr. om. C* *Ordinem versuum, qui in libris valde variat, sequor libri P; in contextu sequor P et versibus* 6, *ubi deest, A et* (*v.* 81) *E*. — *RCM et ceteris locis AE raro afferam.* 4 *om. A* corda *P* cordi *E* 9. 11. 13. 17 *om. A* 12 Iure *P* Iuri *R* Iuris *A* Nulli *E* deffer *P* si *DE* sic *PA* aberis *P* 13 contempni *P* 15 *in solo A extat* potest *A* quibit *Maius* perstat *Ziehen* 16 *om. P, exstat in AC* 18 sciat *AE, om. P*

Quanto maior eris, tanto moderatior esto.
Alta cadunt odiis, parva extolluntur amore.
Criminis indultu secura audacia crescit.
Quemlibet ignavum facit indignatio fortem.
Divitiae trepidant, paupertas libera res est.
Haud homo culpandus, quando est in crimine casus.
Fac quod te par sit, non alter quod mereatur.
Dissimilis cunctis vox vultus vita voluntas.
Ipsum se cruciat, te vindicat invidus in se.
Semper pauperies quaestum praedivitis auget.
Magno conficitur discrimine res memoranda.
Terra omnis patria est, qua nascimur et tumulamur.
Aspera perpessu fiunt iucunda relatu.
Acrius adpetimus nova, quam iam parta tenemus.
Labitur ex animo benefactum, iniuria durat.
Tolle mali testes: levius mala nostra feremus.
Vir constans quicquid coepit complere laborat.
Saepe labor siccat lacrimas et gaudia fundit.
Iniustus, qui sola putat proba, quae facit ipse.
Tristibus adficiar gravius, si laeta recordor.
Omne manu factum consumit longa vetustas.
Quid cautus caveas, aliena exempla docebunt.
Haud ullum tempus vanitas simulata manebit.
Ne crede amissum, quicquid reparare licebit.
Condit fercla fames; plenis insuavia cuncta.
Doctrina est fructus dulcis radicis amarae.

21 paruā *P, corr. p* 22. 23 *om. A* 23 Quaelibet *P* Queml. *E* 24 Trepe[i]dant *P* 25 Tunc *M* 26 par(s *eras.*) *P* 28—31 *om. A* 28 se] te *M* in se] ipse *M* 32 perpessi *P*; *recte AE* 33. 35 *om. A* 36. 38. 42 43 *om. A* 37 dolor *M* fundunt *PAM* fundit *E* 38 *in PRM est* quid *P* probas *P* probae *R*; *recte M* 39 gra uus, *P* recorder *A* 41 cantus *P* 42 [u]illum *P* (multum *E*) mentis s. manebunt *E* 43 Nec redeam ipsum *P, recte E* 44 famis *A* *vernacule: Hunger ist der beste Koch.* 45 Doctrine *P m. pr.* -na *A* amare *P m. pr.*

Vti ut divitiis bonitas, sic luxus abuti.
Non pecces tum, cum peccare impune licebit.
Spes facit inlecebram visuque libido movetur.
Vera libens dices, quamquam sint aspera dictu.
Tristis adest maeror, si cesset laeta voluntas.
Non facit ipse aeger, quod sanus suaserit aegro.
Absentum causas contra maledicta tuere.
Ipsos absentes inimicos laedere noli.
Vlcus proserpit, quod stulta silentia celant.
Qui vinci sese patitur pro tempore, vincit.
Nemo ita despectus, quin possit laedere laesus.
Cum accusas alium, propriam prius inspice vitam.
Nemo reum faciet, qui vult dici sibi verum.
A deo expectemus longaevam ducere vitam.
Votis concessam scelus est odisse senectam,
Quicquid inoptatum cadit, hoc homo corrigat arte.
Consilii regimen virtuti corporis adde.
Vincere velle tuos perquam victoria turpis.
Cum vitia alterius satis acri lumine cernas
Nec tua prospicias, fis verus crimine caecus.
Nonnumquam vultu tegitur mens taetra sereno.
Durum etiam facilem facit adsuetudo laborem.
Quisque miser casu alterius solatia sumat.
Si piget admissi, committere parce pigenda.
Robur confirmat labor, at longa otia solvunt.

46—54 *om.* *A* 46 diutius *P, sed corr.* *p* (*qui solus versum habet*). *Cf. Catonis distich. III* 21 'Utere quaesitis, sed ne videaris abuti.' 47 peccet *P, corr.* *pE* tũ *P* 48 illecebras *E* usu *P, corr. p, E* uisu *C* 50 m.] memer *P* mȩror *p* messis *E* cesset *PE* cessit *Baehrens* 52 maledictã *P, corr.* *p* 55 uincisse *P* uinci s. *AE* 56 dispectus *PA* desp. *E* 58—61 *om.* *A* 59 *in solo* *P* expectim' *P* expetimus *Huemer vel* expectemus 61 ante *PE* arte *V* 63 *om.* *AE* perquam *P*]satis est *C* 64 Con *P, corr.* *p* Cum *A* cernis *PA, corr. Maius* 65 sis *P* fis *A* uerus *PA* vero *Buecheler* 66—76 *om.* *A* 67 adsuetu *P* -do *pE* 68 sumat *P* rimat *E* 69 pigea mirsi *P, corr.* *p* (*om.* *E*) 70 *sic* *E* Robor *P* at *E* ạut *P*

Vt niteat virtus, absit rubigo quietis.
Mitte arcana deo caelumque requirere quid sit.
Quod nocet, interdum si prodest, ferre memento;
Dulcis enim labor est, cum fructu ferre laborem.
Laetandum est vita, nullius morte dolendum est:
Cur etenim doleas, a quo dolor ipse recessit?
Dum speras, servis; cum sint data praemia, †saevis.
Ille nocet gravius, quem tu contemnere possis.
Quod metuis, cumulas, si velas crimine crimen.
Suffragium laudis quod fert malus, hoc bonus odit.
Magni magna parant, modici breviora laborant.

Haec quoque sunt in E; ut Hildeberti sunt in Paris. 14194:

Formula vivendi praesto est tibi: pauca loquaris,
Plurima fac. sit utrisque comes modus, utile, pulchrum;
Obsequiis instes: ea pro te munera poscent.
Sobrius a mensis, a lecto surge pudicus.
Stans casum metuas, speres prostratus; et illum,
Quem colis in titulis, miserum abiectumque tuere.
Vt decet et prodest, et amabis et oderis idem.

v. 72 *irrepsit in Catonis Disticha II* 2, 1

72 archana *P* qıđ *P* 74 Duscis *et* fruct' *P, corr. p; recte C* 77—81 *om. P* 77—80 *sunt in A solo* 77 cum data sint pr. saeuis *A* servis *Maius.* 78 Ille etiam grauius nocet *A*, *corr. Maius* tu *Maius*, *om. A* non *Baehrens* 81 *est in E solo.* Debile saepe caput totum dat debile corpus, Et (*lege* At) faciunt firmum fortia membra caput *E, in quo c.* 644 *sequitur.* — *Quae Baehrens PLM III* 240—242 *tamquam Catoniana addidit, Alcuini sunt: cf. Poetae aevi Carolini ed. Duemmler I* 275 *et N. Archiv.* 7, 419. — Formula vivendi *sqq. cf. Hildebertus ed. Beaugendre p.* 1333 Ad nepotem (*ubi* 1 Forma 2 pu.] rectum 3 praemia poscant 5 timeas 6 colis insignem; *v.* 4. 3. 7. 5. 6) *et Nov. Arch.* 2, 403.

717

B. M. — B. IV 178.

Doctiloqui carmen ructatum fonte Maronis
Bis senis numero florens se milibus explet
Et super hos octingentis septem quadraginta
Versibus adiunctis concluditur omne volumen,
Quod cecinit quondam variato fulmine linguae:
Pastores Cererem Bacchum pecus et bona mellis,
Naufragium flammas errores vulnera ludos,
Tartara, post Latium, sic Teucros bella frementes,
Hostibus Ascanium Rutulis in castra relictum,
Proelia post reditum, devictam Marte Camillam,
Et sua cedentem profugo conubia Turnum.

718

B. V 113. M. 1055. B. III 165.

Ad Oceanum

Vndarum rector, genitor maris, arbiter orbis,
Oceane o placido conplectens omnia [gyro],
Tu legem terris moderato limite signas,
Tu pelagus quodcumque facis fontesque lacusque.
Flumina quin etiam te norunt omnia patrem;
Te potant nubes, ut reddant frugibus imbres.
Cyaneoque sinu caeli tu diceris oras
Partibus ex cunctis inmenso cingere nexu.

717—718. *P* = *Parisinus* 13026 *olim Sangermanensis* 1188 *saec. IX.*

717 *fol.* 75 *v.* (*post c.* 507—518. 555—557) *sine titulo.* 2 numeri *P. Vergilius secundum codices* 12912 *versibus constat.* 5 quodam *P, corr. Quicherat* (*ed. pr. Bibl. des chartes t. II p.* 129) fulmine *P, cf.* 668, 5 flumine *Buecheler* 11 tornum *P.*

718. Incipit de oceano *P ibidem.* 1 Vudarum *P* 2 Oceane o *Heinsius* Oceano *P* gyro *om. P, add. Huemer ex Sedulio II* 65: 'conplectens omnia gyro.' (flexu *vel* cursu *Burmann,* fluctu *vel* ponto *Wernsdorf*) 3 limite *Heinsius* limine *P* 4 qđcūq; *P* 5 neř *P,* norunt *Burm.* 6 potant *Wernsdorf* p̃tant *P* pensant *Ziehen* 8 inm̄sa *P, corr. Burmann*

Tu fessos Phoebi reficis si gurgite currus
Exhaustisque die radiis alimenta ministras,
Gentibus ut clarum referat lux aurea solem,
Si mare, si terras caelum mundumque gubernas,
Me quoque cunctorum partem, venerabilis, audi.
Alme parens rerum, supplex precor. ergo carinam
Conserves, ubicumque tuo committere ponto
Hanc animam, transire fretum, discurrere cursus
Aequoris horrisoni Sortis fera iussa iubebunt;
Tende favens glaucum per levia dorsa profundum,
Ac tantum tremulo crispentur caerula motu,
Quantum vela ferant, quantum sinat otia remis.
Sint fluctus, celerem valeant qui pellere puppem,
Quos numerare libens possim, quos cernere laetus:
Servet inoffensam laterum par linea libram,
Et sulcante viam rostro submurmuret unda.
Da pater, ut tute liceat transmittere cursum,
Perfer ad optatos securo in litore portus
Me comitesque meos. quod cum permiseris esse,
Reddam quas potero pleno pro mu[nere] grates.

B. M. B. —
C. Scr. eccl. V.
X 310. XVI 315.

719

Omnipotens genitor tandem miseratus ab alto,
Postquam cuncta dedit caelo constare sereno,

9 fesso *P, corr. Heinsius* gurgitae *P* 10 Exaustisq; *P* almta *P* 16 fretum *scripsi* fer& e *P* (fretum et *Burmann*) discurre cursus *P* gyris *Buecheler* fretus et currere *Baehrens* decurrere *olim ego* 17 horrison sortē *P, corr. Burmann* 19 cerula *P* si nat *P* sinat otia [esse] remis *i. e. sinat tuto et lente moveri remos.* 21 pupē *P* 23 (*P fol.* 76 *r.*) par *Buecheler* pars *P* 24 Et *Wernsdorf* Te *P* 25 liceant *P* cursu *Buecheler; potius* tutum *puto* currum '*i. e. navem*' *Baehrens* 26 portas *P* 27 pmisseris *P* 28 plenas *Meyer* ꝓmu grates *P, corr. Heinsius*

719. *C = Parisinus* 13047 *olim S. Germani* 841 (*Corbeiensis*) *saec. IX f.* 113 *r. Primus ed. Martène* (*Collectio*

Omnibus in terris divinum aspirat amorem,
Semper honore pio nomen Natique Patrisque
Ornare et canere paribusque in regna vocari
Auspiciis; huic progeniem virtute futuram
Egregiam, et totum quae legibus occupet orbem.
Ne tamen in terris mortalia pectora turbet
Ignotum numen, Deus aethere missus ab alto
Mortalis visus potuit quantusque videri.
　　Virgo matura fuit iam plenis nubilis annis,
Cui genus a proavis ingens nomenque decusque.
Intemerata toris — talem se laeta ferebat —
Casta pudicitiam miro servabat amore.
Huic se forma dei (caelo demissus ab alto
Spiritus intus alit) et casto se corpore miscet.
Ante tamen dubiam dictis solatur amicis:
'Alma parens, mundi dominum paritura potentem
(Nam te digna manent generis cunabula sancti),
Vade' ait 'o felix nati pietate, quocumque vocaris
Auspiciis manifesta novis! hic vertitur ordo
Huius in adventu: fides et fama perennis.'
Dixerat: illa pavens, oculos suffusa nitentis,
Suspirans imoque trahens a pectore vocem
Virgo refert: 'haud equidem tali me dignor honore;

ampliss. IX 126) *et inscripsit* De verbi incarnatione. *Huemeri collatione* (*Scriptt. eccles. acad. Vindob. X* 310; *cf. Schenkl. ib. XVI* 615) *utor.* 'Centonem de Christo Vergilianis compaginatum versibus apocryphum' *Gelasius qui a.* 492—496 *papa erat commemorat aut hunc aut c.* 16 (*cf. Mus. Rhen.* 31, 479). *Versibus defuit lima ultima: ex Vergilianis ita consuti sunt, ut iusta hexametri forma nondum adsit, versus* 16 20 22 25 30 58 73 76 78 80 87 107. *Quos emendare labor est irritus. — Confer c.* 719[a]. 6 huic *add. Schenkl ex Aen. VII* 257 hinc *Martène* progeniemque piam C^1 futura *C* 8 Nec amen *C* 10 qualisque *Aen. II* 591. *num* quandoque? coetusque videre *Ziehen* 11 natura *C* 13 tori *Huemer* 15 dimissus *C* 16 Intulit *Ziehen, sed cf. Aen. VI* 726 et casto se *C* et *del. Martène* 20 *Verg. Aen. III* 480. *Ecl.* 3, 49 (pietate *del. Schenkl*) 25 *Aen.* (*IV* 31) *I* 335

Non opis est nostrae nec fas, nec coniugis umquam
Praetendi taedas aut haec in foedera veni.
Sed post iussa Deum nihil est, quod dicta recusem.
Accipio agnoscoque libens: sequor omina tanta
Promissisque Patris exsequar caelestia dona,
Admiranda Dei tantarum munera laudum.'
Panditur interea domus omnipotentis Olympi
Sideream in sedem, terras unde arduus omnis
Aspicit et natum verbis conpellat amicis:
'Nate, meae vires, mea magna potentia solus,
Nate, mihi quem nulla dies ab origine rerum
Dissimilem arguerit, comitem complector in omnis.
Te sine nil altum mens inchoat: omnia mecum
Aeternis regis imperiis; et quidquid ubique est,
Nulla meis sine te quaeretur gloria rebus:
Omnia sub pedibus, qua sol utrumque recurrens
Aspicit oceanum, vertique regique videbunt.
Quae tibi polliceor (neque est te fallere quicquam),
Haec tibi semper erunt vatum praedicta priorum,
Nec mea iam mutata loco sententia cedit.
Nascere praeque diem veniens age, lucifer, almum;
Nascere, quo toto surgat gens aurea mundo.
Vnde etiam magnus caelorum nascitur ordo.
Nascere, ut incipiant magni procedere menses,
Ne maneant terris priscae vestigia fraudis,
Prospera venturo laetentur ut omnia saeclo.
Adgredere o magnos (aderit iam tempus) honores:
Aspera tum positis mitescent saecula bellis,
Pacatumque reges patriis virtutibus orbem.'
Haut mora: continuo Patris praecepta facessit,

27 Praetendit aetas *C* 28 Dei *Schenkl* deum *Aen. VI* 461, *C* 30 *Aen. V* 863. *Georg. IV* 1 (*ubi* exsequar). patriis *C* sequar haec *Arevalus* 31 Ammiranda *C* 33 Sideriam *C* 37 Dissimile *C* comitem casus compl. *Aen. IX* 275 40 quaeritur *C* 45 caedit *C* 48 saeclorum *Schenkl* 53 mitescunt *C* 54 pagatumque *C* 57 numine *Martène, cf. Aen. VI* 60

Aethere se mittit figitque in virgine vultus,
Nec mortale tuens, afflata est lumine quando
Iam propiore Dei . . nam tempore eodem
Matri longa decem tulerunt fastidia menses,
Et nova progenies mox clara in luce refulsit.
Mox etiam magni processit numinis astrum,
Stella facem ducens multa cum luce cucurrit.
. . . .
. . . .
'Ille dies primus leti primusque salutis
Monstrat iter vobis ad eum; quem semper acerbum,
Semper honoratum cuncti celebrate faventes.
Annua vota tamen noctem non amplius unam
Haut segnes vigilate, viri, dapibusque futuris
Luce palam cumulate piis altaria donis.
Hac vestri maneant in religione nepotes.
Iamque egomet Patris sedes arcemque reviso.
Accipite ergo animis atque haec mea figite dicta,
Ore favete omnes et huc advertite mentem.
[Hanc] e diverso sedem quotiens venietis in unam,
Vndique collecti pacem laudate frequentes.
Cogite concilium, coeant in foedera dextrae,
Qua datur pacis solum inviolabile pignus.
Discite iustitiam, aeterna in pace futurae
Concordes animae, si non inrita dicta putatis.
Nulla dies usquam memori vos eximet aevo:
Mortalem eripiam formam, et praemia reddam
Fortunatorum nemorum sedesque beatas.
Non eritis regno indecores, nec vestra feretur
Fama levis, mecum pariter considere regnis.

58 propiora *C*. *Aen. VI* 51. *Georg. I* 483. Dei summi *Schenkl.* 59 mensis *C* *post* 62 *permulta deesse statui.* 64 ad eo *C* aceruum *C* 65 caelebrate *C* 67 Aut signes *C* 73 Hanc *addidi* uenientis *C*. *Aen. II* 716: Hanc e div. s. v. in u. E *olim delevi.* Sedem e diverso *Schenkl* 75 consilium *C* 76 *Aen. XI* 293 *et* 363. 78 *Aen. VI* 827. *X* 244. 79 extimet *C* 80 *Aen. IX* 100.

Vrbem quam statuo, vestra est: intrare licebit.
Nusquam abero, et tutos patrio vos limine sistam:
Idem venturos tollemus in astra nepotes.
Quae vero nunc quoque vobis, dum vita manebit,
Praemia digna feram? non vobis numine nostro
Divitis uber agri rerumque opulentia deerit.
Fundit humo facilem victum iustissima tellus
Proventuque onerat sulcos atque horrea vincit,
Floret ager, spumat plenis vindemia labris,
Exuberant fetus ramos frondentis olivae,
Quotque in flore novo pomis se fertilis arbor
Induerit, totidem autumno matura tenebit.
Non liquidi gregibus fontes, non gramina deerunt,
Et quantum longis carpent armenta diebus,
Exigua tantum gelidus ros nocte reponet.
Haec sunt, quae nostra deceat vos voce moneri.
Vivite felices et condita mente tenete.'
Haec ubi dicta dedit, mox sese attollit in auras.
Suspiciens caelum caput inter nubila condit.
Atque ita discedens terris animisque suorum
Concretam exemit labem purumque relinquit
Aetherium sensum atque aurai simplicis ignem.
Ex illo celebratus honos, laetique minores
Servavere diem, atque haec pia sacra quotannis
Matres atque viri, pueri innuptaeque puellae
Carminibus celebrant paterisque altaria libant.
Ast ego qui cecini magnum et mirabile numen,
Haec eadem gentique meae generique manebunt.

85 auero *C* tuto patri suo l. *C* 87 vobis quoque nunc *conieci* 89 derit *C* 90 homo *C* 91 honerat *C* 93 Exsuperant *Huemer* 94 Quodquae *C* 96 deerunt *sic C* 97 dibus *C* 98 reponit *C* 103 discidens *C* 106 celebratos *C* 107 sagra quodannis *C*. *Aen. VIII* 269 *V* 59. 110 quīs *Ziehen*.

719a

B. M. B. — C. Scr. eecl. V. XVI 609.

[POMPONII]

Versus ad gratiam domini

Inducit duas personas, Meliboeum et Tityrum.

Tityre, tu patulae recubans sub tegmine fagi,
Nescio qua praeter solitum dulcedine laetus,
Fortunate senex! hic inter flumina nota
Et fontis sacros deductos dicere versus
Et cantare paras divino carmine, pastor,
Formonsi pecoris custos, formonsior ipse.
TIT. Non incerta cano vatum praedicta priorum.
An quicquam nobis tali sit munere maius?
O Meliboee, deus haec nobis otia fecit.
Namque erit ille mihi semper deus atque hominum rex,
Omnipotens genitor, rerum cui summa potestas;
Quem qui scire velit, divinum aspiret amorem.
Haut ignota loquor, totum quae sparsa per orbem.
Ipsi laetitia voces ad sidera iactant
Intonsi montes, ipsae iam carmina rupes,
Ipsa sonant arbusta: deum namque ire per omnes
Terrasque tractusque maris caelumque profundum
Ne dubita — nam vera vides — qui foedere certo
Aeternis regit imperiis et temperat iras.
Ni faciat, maria ac terras nox incubat atra.
MEL. Felix, qui potuit rerum cognoscere causas.

P = *Palatinus* 1753 *saec. IX—X fol.* 69r. *P*: Pomponii *om.* (*add. Bursian ex Isidoro orig. I* 39, 25: 'Sic .. quidam Pomponius ex eodem poeta (*Vergilio*) inter cetera stili sui otia Tityrum in Christi honorem composuit.' *Idem locos Vergilianos apposuit et pleraque emendavit in Nuntiis acad. Monac. XI* (1878*b*), 29 *sqq. Deest lima ultima v.* 26 34 55 74 89 112 *al.* *P*: Moeliboeum 4 diductus 5 pares 6 pecori 7 Tyt (*sic ubique*) 9 meliboe 13 totumque 19 aeternisq; (q; *erasum*) 20 incumbat (m *eras.*)

Namque — fatebor enim — genus a quo principe nostrum,
Audierat Stimicon; laudavit carmina nobis.
Sis felix! nam te maioribus ire per altum
Auspiciis manifesta fides pro laudibus istis.
TIT. Accipe daque fidem: neque est ignobile carmen.
Maior agit deus atque opera ad maiora remittit.
Vnus qui nobis cunctando restituit rem,
Ille operum custos, hominum rerumque repertor,
Quo sine nil altum mens inchoat, ipse volutat
Quae sint, quae fuerint, quae mox ventura trahantur.
His etenim signis atque haec exempla secuti
Esse animas partem divinae mentis et haustus
Aetherios dixere, quia sit divinitus illis
Ingenium. Quamvis angusti terminus aevi
Terrenique hebetant artus moribundaque membra,
At genus inmortale manet: ne quaere doceri.
Igneus est ollis vigor et caelestis origo,
Et cum frigida mors anima seduxerit artus,
Has omnis, ubi mille rotam volvere per annos,
Tempora dinumerans deus evocat agmine magno.
Reddunt se totidem facies terraeque dehiscunt;
Sed revocare gradum superasque evadere ad auras,
Hoc virtutis opus, terras temptare repostas
Sideream in sedem atque alto succedere caelo.
MEL. Tityre, tamne aliquas ad caelum hinc ire putandum est
Sublimis animas iterumque ad tarda reverti
Corpora? nos alia ex aliis in fata vocamur?
Inmortalis ego? pertemptant gaudia pectus,
Si modo quod memoras factum contingere possit.
TIT. Ne dubita, nulla fati quod lege tenetur:
Crede deo — nam vera vides —; sine posse parentem,

23 stimi conlaudabit 26 nec qui est 33 austus
34 Aethereos 39 animas eduxerit (46 iamne *Petschenig*)
48 Corpor$\overset{a}{\d{e}}$

Quod minime reris! fato prudentia maior.
MEL. Credo equidem, nec vana fides. Quis talia demens
Abnuat? et me victusque volensque remitto.
Stultus ego parvis componere magna solebam;
Nec mea iam mutata loco sententia cedit.
Vnum oro: doceas iter et sacra ostia pandas,
Quidve sequens tantos possim superare labores.
[TIT.] Dicam equidem nec te suspensum, nate, tenebo,
Et quo quemque modo fugiasque ferasque laborem.
Aude, hospes, contemnere opes: via prima salutis.
Intemerata fides et mens sibi conscia recti
Praemia digna ferunt; freti pietate per ignem
Invenere viam: requies ea certa laborum.
Invitant croceis halantes floribus horti
Fortunatorum nemorum sedesque beatae
Semper erunt, quorum melior sententia menti:
His locus urbis erit, divini gloria ruris.
Nam qui divitiis soli incubuere repertis,
Distulit in seram commissa piacula mortem.
Ausi omnes immane nefas ausoque potiti
Vrgentur poenis. Quam vellent aethere in alto
Omnia et superas caeli venisse sub auras!
MEL. Quae tibi, quae tali reddam pro carmine dona?
Non opis est nostrae; nomen tollemus ad astra,
Tityre. Discussae umbrae et lux reddita menti.
[TIT.] Non haec humanis opibus, non arte magistra
Proveniunt: quae sit poteris cognoscere virtus.
Ni refugis, prima repetens ab origine pergam.
MEL. Immo age et a prima dic, hospes, origine nobis:
Accipio agnoscoque libens ut verba parentis.
TIT. Accipe: prisca fides facto, sed fama perennis.

53 Quod m. reris *Verg. Aen.* 6, 97 Quam minime re fato, *deinde spatium quattuor litt.*, prud. m. *P, cf. Georg.* 1, 416. 56 componore magno 57 caedit 58 hostia

60 Tit. *om.* 61 Et quocumque 62 contem$\overset{ne}{po}$re 66 alantes 70 reperti 73 uellens 77 TIT 78 TIT *om.* 83 facta

Nunc canere incipiam, quoniam convenimus ambo
Montibus in nostris: referunt ad sidera valles.
Magnus ab integro saeclorum nascitur ordo.
Maius opus moveo: laudes et facta parentis.
Nam neque erant astrorum ignes nec lucidus aethra
Siderea polus, et nox obscura tenebat.
Tum pater omnipotens, rebus iam luce retectis,
Aëra dimovit tenebrosum et dispulit umbras.
Principio caelum et terras solemque cadentem
Lucentemque globum lunae camposque liquentes,
Noctis iter, stellis numeros et nomina fecit,
Vnde hominum pecudumque genus vitaeque volantum
Et quae marmoreo fert monstra sub aequore pontus.
Et medium luci atque umbris iam dividit orbem
Temporibusque parem diversis quattuor annum.
Nec torpere gravi passus sua regna veterno
Movit agros, curis acuens mortalia corda,
Vt varias usus meditando extunderet artes.
Hic genus indocile ac dispersum montibus altis
Composuit legemque dedit. dicione tenebat.
Hinc populum late regem aevoque superbum
Venturum excidio docuit post exitus ingens
Victor ab Aurorae populis et litore rubro.
Tunc victu revocant vires, caelestia dona,
Deterior donec paulatim ac decolor aetas
Et belli rabies et amor successit habendi.
Regnorum inmemores turpique cupidine capti!
Tunc variae inludunt pestes: malus abstulit error
Aegyptum viresque Orientis: miranda videntur
Omnigenumque deum monstra et latrator Anubis.
Quid delubra iuvant simulacraque luce carentum?
Non tali auxilio nec defensoribus istis
Tempus eget: cum vestra dies volventibus annis

87 Maris 88 aether (*cf. Aen.* 3, 585) 90 luce rectis 97 orbem (em *ex* is) 102 Nec (Hinc *Bursian* Hic *Schenkl*) (112 mira *Schenkl*, *sed cf. Aen.* 8, 687. 1, 494) 113 monstrat et

Verba redarguerit, poena commissa luetis.
Quin potius pacem aeternam †et tanti muneris
Cuncti obtestemur? Haec ara tuebitur omnis.
His actis aliud genitor secum ipse volutat.
Quo vitam dedit aeternam, quo mortis adempta est
Condicio, et caelo tandem miseratus ab alto est.
Respicit humanos pietas antiqua labores
Exitiis positura modum, responsa dabantur
Fida satis: manifesta fides secreta parentis.
Ipse haec ferre iubet celeris mandata per auras
Interpres divum; spirantemque adfore verbis
Seraque terrifici cecinerunt omina vates;
Namque fore inlustrem dictis factisque canebant.
O quam te memorem, virgo? cui mentem animumque
Semine ab aetherio superis concessit ab oris
Omnipotens.'

719^{b}

[TIBERIANI]

B. M. — B. III 265.

Incipit versus Socratis philosophi.

Aurum quod nigri manes, quod turbida versant
Flumina, quod duris extorsit poena metallis,

118 et tanti muneris *tum spatium* 4 *litt.* *P* et numinis aram *Schenkl* (*ex Aen.* 8, 186) aut certamina tanta *conieci* (*ex Aen.* 4, 98): *certamina i. e. praemia, ἀγωνίσματα* 119 tuebimur 121 aeternam dedit 124 dabuntur 126 haec manifesta fides celeris (*ex v.* 125) *P* ferre iubet *scripsi ex Aen.* 4, 270 127 Interpraes monitum spirantumque *P* divum *scripsi ex Aen.* 4, 378; *de rell. cf.* 8, 304; 10 547. 128 omnia 129 canebat 130 O qua(m te *in ras.*) *P*

719^{b}. *P* = *Parisinus* 7972 *saec. IX ex., ex quo ed. Holder a.* 1876 *in Novo Archivio I* 415. *H* = *Harleianus* 3685 *s. XV, ex quo tamquam ineditum ed. Baehrens a.* 1877. Tiberianus vir disertus praefectus praetorio Gallias regit *Hieronymus chron. ad a.* 338 *p. C.* De auro *P* In-

Aurum, quo pretio reserantur limina Ditis,
Quo Stygii regina poli Proserpina gaudet,
Aurum, quod penetrat thalamos rumpitque pudorem,
Qua ductus saepe inlecebra micat impius ensis . . .
In gremium Danaes non auro fluxit adulter
Mentitus pretio faciem fulvoque veneno?
Non Polydorum hospes saevo necat incitus auro?
Altrix infelix, sub quo custode pericli
Commendas natum? cui regia pignora credis?
Fit tutor pueri, fit custos sanguinis aurum!
Inmitis nidos coluber custodiet ante
Et catulos fetae poterunt servare leaenae.
Sic etiam ut Troiam popularet Dorica pubes,
Aurum causa fuit, pretium dignissima merces.
Infami probro palmam convendit adulter.
Denique cernamus, quos aurum servit in usus.
Auro emitur facinus, pudor almus venditur auro,
Tum patria [at]que parens, leges pietasque fidesque:
Omne nefas auro tegitur, fas proditur auro.
Porro hinc Pactolus, porro fluat et niger Hermus!
Aurum, res gladii, furor amens, ardor avarus,
Te celent semper vada turbida, te vada nigra,
Te tellus mersum premat infera, te sibi nasci
Tartareus cupiat Phlegethon Stygiaeque paludes.

cipit uersus Sogratis philosophi *H* Tiberiani *add. Baehrens ex Servio ad Aen.* 6, 136 'Tiberianus: Aurum . . Ditis' (*v.* 3). 1 uersam *P* 2 extendit *P* poena *H* (*i. e. ad metalla damnati*) po& *P* 3. 4 *in mg. P* 4 dictis *P* tigii *P* regna *H teste Noltio* 5 quo *P* 6 Quo *H* igneus ensis *P post* 6 *lacunam statuit R. Oehler* 7—18 *om. P* 7 danais *H* 9 hospis *H* 10 Astrix *H* 12 custus *H* 14 vitulos *Rossberg* fetae *idem* fere *H* 15 et iam utro iã *H* 16 *post* fuit *vel post* merces *lacunam statuunt* 17 Infamem *H* 18 uenit in usum *H, corr. Baehrens* 19 enitur *H* facimus, *corr., P* 20—26 *om. P* 20 at *add. Baehrens* 22 huic *H, corr. Rossberg* 24 nuda nigra *H*; *cf. Prudentius Psychom.* 94: Te volvant subter vada flammea, te vada nigra 25 nasti (?) *H* 26 flegeton *H*

Inter liventes pereat tibi fulgor arenas,
Ne post ad superos redeat famis aurea puros!

719c B. M. B —

SIDONII subdiaconi
[Lucani Belli civilis]

Argumentum libri secundi

Anxiam [at] interea plebem luctusque dolorque
Inpellunt maestas in caelum fundere voces.
Consilium capiunt una Brutusque Catoque,
Caesaris an partes an Magni signa sequantur.
Sed Caesar veniens adversos proterit armis.
Interea Magnus Campanam tendit ad urbem
Hortaturque suos veneranda voce cohortes,
Destinat et natum, reges ut cogat in arma.
Brundusii portum Caesar munimine claudit,
Pompeiusque fugit perruptis nocte catenis.

Argumentum libri V B. M. —

Lentulus affatur maerentem voce senatum.
Consulitur dubio Foebi de Marte sacerdos.
Interea multo fessus iam membra labore
Miles deposcit modicae sibi tempora vitae,
Quem solita spernit mentis constantia Caesar.
Inde petit tutus desertae moenia Romae

27 fulgor *P* fuluor *H* 28 Ne *P* Nec *H* fames *P* famis *H, ut Prudentius Psychom.* 479 (*cf. Verg. Aen. III* 57)

719c. *B* = *Bernensis* 370 *saeculi IX—X, unde edidit Vsener schol. in Lucan. t. I p.* 47. Incp̄t Argumentum libri secundi. Sidonius subdiac̄ fuit (*i. e.* fecit) *B* 1 Anxius *Vsener* at *addidi* 5 poterit *sed corr. B* 6 tandit *B* 7 coorthes *sed corr. B*

Ex B ed. Vsener l. c. p. 151. 16 inde pediturus *B*

Brundusiumque celer tenuitque Ceraunia velis.
Hinc fatis fretus parvam conscendere puppem
Ausus per noctem solo comitatus Amicla.
Corneliam Magno tutatur insula Lesbos.

B. M. B. —
C. E. V. XVI 568.

719d (*olim* 735)

Romulidum ductor, clari lux altera solis,
Eoa qui regna regis moderamine iusto,
Spes orbis fratrisque decus: dignare Maronem
Mutatum in melius divino agnoscere sensu,
Scribendum famulo qui iusseras. hic tibi mundi
Principium formamque poli hominemque creatum
Expediet limo, hic Christi proferet ortum,
Insidias regis, magorum praemia, doctos
Discipulos pelagique minas gressumque per aequor:
Hic fractum famulare iugum vitamque reductam
Vnius crucis auxilio, reditumque sepultae
Mortis et ascensum pariter sua regna petentis.
Haec relegas servesque diu tradasque minori
Arcadio, haec ille suo generi; haec tua semper
Accipiat doceatque suos augusta propago.

17 tenuit quae *B* 18 pupem *B* 19 amiclã 20 tutatast *dubitans cl. u.* 15 *Vsener.*

719d. *C = Augiensis* 217 *nunc Caroliruhensis s. IX—X. T = Turicensis bibl. urb. C* 68 *s. X. B = Antverpiensis* 126 *s. X (Mus. rhen.* 56, 263). *M = Monac.* 18628 *s. X—XI. A = Angelicanus V* 3, 22 *s. XI, quem contuli. Est et in recentioribus. De centone Vergiliano ad Theodosium misso agitur. Solum C plene adnotabo.* Incipit liber cento Prob(a)e *CT; sine titulo M.* Versus in capite Sedulii scribendi *A.* Versus de Sedulio in fine libelli *B.* Dedicatio ad Theodosium Augustum *vulgo.* 1 Romulei *Laur.* 23, 15 2 regis *CT*]tenes *MA* tenens *B* 4 sensum *CT* 5 qui iusserat *CT* 7 Expediat *sed corr. C* proferat *A* proferre *CT* 10 factum *CT, corr. Buecheler* fructum *MAB* fructu *Ziehen (sc. crucis)* 11 deditumque *CT* 14 semini *libri* generi *edd.* 15 que *om. CT*

719ᵉ (*olim* 910) B. M. B. —

Quod natum Phoebus docuit, quod Chiron Achillem,
Quod didicere olim Podalirius atque Machaon
A genitore suo, qui quondam versus in anguem
Templa Palatinae subiit sublimia Romae:
Quod Cous docuit senior quodque Abdera suasit,
Quod logos aut methodos simplexque empirica pangit
Hoc liber iste tenet diverso e dogmate sumptum.
Namque salutiferas disponit pagina curas.
Istic repperies per nomina perque medellas
Descriptas species et pondera mensurarum
Congrua, quae sapiens sumes moderamine certo.
Ne fallare, vide, neu quae sunt parta saluti
Vertat in exitium non sollers cura medentis.
Sume igitur medicos pro tempore proque labore
Aetatisque habitu summa ratione paratos,
Gramine seu malis aegro praestare medellam
Carmine seu potius: namque est res certa saluti
Carmen ab occultis tribuens miracula verbis.
Quae curis hominum physicorum inventa pararunt,
Quaeque suis natura bonis terraque marique
Edidit, illa suis altrix simul atque creatrix
Fetibus omnigenis, quos parturit, ergo salubres

719ᵉ. *C = Parisinus* 6880 *s IX—X fol.* 150*r. post Marcellum Empiricum. c = Cornarii* (*qui ed. pr. a.* 1536) *coniecturae in margine positae. A = Arundelianus* 166 *s. X—XI. Utrumque contulit H. Schoene mihique lectionem benigne concessit.* Ad lectorem *A*; *inscr. om. C.* Marcello *ipsi Pithoeus,* Vindiciano *Barthius hos versus tribuit, sed falso; praemissis enim hisce* 'Versiculis quoque lusimus . . quod opusculum in infima parte huius codicis collocavi, et ut sermone nostro opera haec claudantur, et nugas nostras multiplex foliorum celet obiectus' *ad scribam codicis alicuius Marcelliani versiculi referuntur.* 1 chiro *CA* -on *c* 3 condam *CA* 5 chous *C. Hippocratem et Democritum dicit.* 6 locos aut mediodos *A* 7 docm. *A* 12 uidé *A* 15 paratus *CA* 17 salutis *Buecheler* 19 pararint *CA*, -unt *Pithoeus* 21 adq; (*sic* 38. 51) *A*

Suggerit inpensas ponto et tellure creatas,
Angue, fera, pecude et fruge, alite, murice, pisce,
Lacte, mero, pomis, lymphis, sale, melle et olivo,
Sucis, unguinibns, taedis, pice, sulfure, cera,
Polline, farre, fabis, lino, scobe, vellere, cornu,
Bacis et balanis, lignis, carbone, favilla,
Floribus et variis herbis, holere atque metallis,
Sandyce et creta, spimitho, pumice, gypso,
Cadmia, chalciti, chalcantho, calce, †camino,
Cassitero †molli, lepide, cypro atque atramento.
Prome etiam (seu tunde prius seu contere gyro),
Quod viride hortus habet, vel quod carnaria siccum,
Alia serpyllumque, herbas thymbramque salubrem
Brassicaque et raphanos ac longis intiba fibris
Et mentam et sinapi coriandrum prototomumque,
Erucam atque apium, malvam betamque salubrem
Rutamque et nasturcum et amara absinthia misce,
Puleiumque potens nec non et lene cyminum.
Palmula nec desint Idumes nec pruna Damasci,
Quae cum multiplici contriveris orbe terendo,
In patinis excocta dabis aut grandibus ollis
(Verum adoperta) coques, ne fumida iura saporem
Corruptum reddant, quae mox fastidiat aeger.
Adde et aromaticas species, quas mittit Eous,

29 harbis, *corr.*, *A* 30 et] cum *Constantinus* spimitho *CA*, *cf. Plinius* *NH* 34, 175, (*ubi* psimythium, *sed cf. v.* 56) cypso *A*. 31 chalcite *CA* calcantho *CA* (*cf. Plinius* 34, 117; 123) (calx *Plinius* 36, 174) cumino *Constantinus.* chalco et adusto *c* 32 lepido *CA* lepide *Cornarius* (lepis *Plin.* 34, 107) cupro *Const.* cypro *CA* cyprio *c* atrameto *A* 33 cyro *A* 34 ł q *C* 35 serpyllum *c*, *Plin.* 20, 245, serpullum *CA* ty. *CA* thy. *Plin.* 19, 165 36 rafanos *A* intubus *Plin.* 19, 129 37 senapi *CA* 39 que *c*, *om.* *CA* nasrcū *A* 41 Idumes *c* odymes *C* edymes *A* 42 contriris *CA* 43 excosta *C* 44 adaperta *Tornaesius* 45 quem *Buecheler* 46 Eus *A*

Vel quae Iudaicis fragrant bene condita capsis,
Tus, costum, folium, myrram, styracem, crocomagma,
Aspalathum, gallam, elleborum nigrumque bitumen
Et nardum et casias et amoma et cinnama rara,
Balsama, peucedanum, spicam, crocum atque bidellam,
Irim, castoreum, scillam, opium, panaceam,
Resinam, lepidum, euforbium, git atque pyretrum
Zingiber et calidum, mordax piper, et laser algens,
Agaricum, asarumque potens, aloen, aconitum,
Galbana, sandaracam, samsucum, sporon, alumen,
Acaciam, propolen, adarchen, cnicon, acanthum,
Andrachnen, acoron, opopanaca, pompholygemque,
Cyperum, ladanum, sagapenon et tragacanthon,
Scammoniam, †cypen, malabathron, ammoniacon.
Denique repperies istic, quod lucis in ortu
Indus Arabs Serus Perses divesque Sabaeus
Vicino sub sole legunt, quod praebet Orontes,
Eximium ignoto mittit quod Nilus ab ortu,
Decerptum foliis, ramo, cute, cortice, virga,
Quodque ab Idumaeis vectum seplasia vendunt
Et quidquid confert medicis Lagea cataplus.
Haec quicumque leges, poteris discernere tecum
Agnoscenda magis sive exercenda rearis.

47 iudaͥcis *A* flagrant *CA, corr. c* 48 storacem(?) *A* 49 Aspaltum *CA* -athos *Plin.* 12, 110 *al.* bitū *A* 51 crocon *Burmann,* sed o *producta est.* bdellium *Plin.* 12, 35 52 scillamque *c* 53 euforbium *C* euforbū *A* euphorbeum *Plin.* 25, 143 55 agaricumque *c* 56 sandaracū *A* (-aca *Plin.* 35, 39 *al.*) psoricon *c*, *Plin.* 34, 119 sporon *CA* (sp- *pro* ps- *ut v.* 30) 57 propolimque et *c* (propolis *Plin.* 22, 107 *al.*). *Num* prōpōlin? adarcia *Plin.* 16, 157. cicnon *CA* cnicon *c*, cnecon *Plin.* 21, 90 *al.* 58 acoronque *c* ponpholoumque *CA* -lygem *c*, *Plin.* 30, 69 *al.* 59 sagapenonque et *c* trag. *A*] rag. *C* 60 cepam *c* cyphi *Helmreich* 62 seres *c* persiš *C* 63 orontis *A* 65 roma *A* 66 edymiis *CA, corr. c* 67 lalagea *CA* Lagaea *Salmasius, i. e. Aegyptia* cataplu *A* 69 seu *CA*

Quisque tamen nostrum hoc studium dignabere, quaeso
Praestes iudicium purum mentemque benignam.
Sic tua perpetuo vegetentur membra vigore
Et peragas placidam per multa decennia vitam.
Sic non incuses validam placidamque senectam
Nec tibi sit medicis opus umquam nec tibi casus
Aut morbus pariant ullum quandoque dolorem,
Sed procul a curis et sano corpore vivas,
Quotque hic sunt versus, tot agant tua tempora Ianos.

74 placitamque *CA* 78 Qđq; *A* Ianos *i. annos Auson. ep.* 20, 13. Explicit *C*

CARMINA

CODICVM SAECVLI X

719[f]

OCTAVIANI AVGVSTI

B. M. —
B. IV 111.

Convivae, tetricas hodie secludite curas:
Ne maculent niveum nubila corda diem.
Omnia sollicitae vertantur murmura mentis,
Vt vacet indomitum pectus amicitiae.
Non semper gaudere licet: fugit hora: iocemur.
Difficile est fatis subripuisse diem.

720

Ponticon

B. V. 113. M. 234.
B. III 172.

Tethya marmoreo fecundam pandere ponto
Et salis aequoreas spirantis mole catervas,
Quaeque sub aestifluis Thetis umida continet antris,
Coeptantem, Venus alma, fove, quae semine caeli

719[f]. Octā aug̃. *Bernensis* 109 *saec. X, qui fol.* 136 *carmen maiore ex parte notis Tironianis scriptum continet: unde primus ed. H. Hagen mus. rhen.* 35, 569. 2 nubila *Hagen* nebula *codex.* 6 Fatis *Hagen progr. Bern.* 1880 *p.* 8.

720. *A = Parisinus* 6810 *saec. X, sine titulo, liber unus omnium optimus. Reliquos raro afferam: Parisinos* 8319 *et* 4873 (*fol.* 129) *s. XI,* 6831 *s. X, Matritensem X* 28 *s. XIII, alios. Ex A fluxere Vatic.* 1478 *et Augustodun.* 39. Versus peracti operis 6831. Item C. Iulii Solini poliistor ponticon 4873, *Matrit.; om.* 8319. Item Gai Iulii Solini siue garamanti ponticon *Vaticanus* 1478. *Cf. Bonnet Ann. philol.* 1877, 272; *Buecheler Mus. rh.* 51, 325 (*qui* Poeticon); *inprimis Th. Mommseni Solinus.* 1 Tithya *A* 2 spiratis *A* spirantis *reliqui* molle *Salmasius* mole *libri* 4 Caeli *Buecheler pro* caeli

Parturiente salo divini germinis aestu,
Spumea purpureis dum sanguinat unda profundis,
Nasceris e pelago, placido dea prosata mundo!
Nam cum prima foret rebus natura creandis
In foedus conexa suum, ne staret inerti
Machina mole vacans, tibi primum candidus aether
Astrigeram faciem nitido gemmavit Olympo.
Te fecunda sinu Tellus amplexa resedit
Ponderibus fundata suis, elementaque iussa
Aeternas servare vices. tu fetibus auges
Cuncta suis, totus pariter tibi parturit orbis.
Quare, diva, precor, quoniam tua munera parvo
Ausus calle sequor, vitreo de gurgite vultus
Dextera prome pios et numine laeta sereno
Pierias age pande vias. da Nerea molli
Pacatum gaudere freto votisque litata
Fac saltem primas pelagi libemus harenas.
Vos quoque, qui resono colitis cava Tempea coetu
. . . .

B. II 188. M. 859.
B. IV 177.

720ª (*olim* 874)

Pastorum Musam vario certamine promit.
Ruris item docili culturam carmine monstrat.

6 purpurei—profundi *Lindenbrog* 8 creandis *Salmasius* profundis *libri* ferundis *Baehrens* (*cl. Georg.* 2, 178). 11 gemmavit *quasi 'gemmis ornavit.'* 13 fundata *A* librata *reliqui ex Ovid. met. I* 13. 14 Aetherias *libri corr. Barth* augens *libri* 18 Dextera *libri,* Dextra *Mommsen* 21 *cf. Ovid. Halieut.* 83 *sq.* 22 cytu *libri* *Ex hoc c. desumpti esse possunt versus* 'cuiusdam poetae illorum' *apud Augustinum De doctrina christiana III* 7 *et apud Isidorum Etym. I* 36, 4 *extantes hi:*

Tu, Neptune pater, cui tempora cana crepanti
Cincta salo resonant, magnus cui perpete mento
Profluit oceanus, et flumina crinibus errant

720ª. *P* = *Palatinus* 487 *saec. X inter c.* 674ª *et* 495, *continet v.* 1—6. *b* = *Musei Britann. Add.* 16562, *scriptus*

Arboribus vites, prolem et iungit olivae
Pastorumque Palen et curam tradit equorum;
Tunc apium seriem, mellis et dona recenset.
    Aeneas profugus intrat Carthaginis oras.
Continuo series narratur Troica belli.
Tertius et complet narrantis †ordine gesta.
Ardet amans Dido fatum sortita supremum.
Quintus habet tumuli varia spectacula patris.
Infernos Manes et Ditis regna pererrat.
Aeneas Latium, Italas simul intrat in oras.
Intonat hic bellum tecti de culmine Turnus.
Euryalum et Nisum deflet cum matre iuventus.
†Pallantis exitium et Turni deluditur orsus
Euanderque simul multorum funera deflet.
Turni vita fugit infernas maesta sub umbras.

720^{b} (*olim* 765)

Versus DAMASI papae   B. M. B. —

Ad quendam fratrem corripiendum

Tityre, tu fido recubans sub tegmine Christi
Divinos apices sacro modularis in ore,

a. 1460. *Pb notabo. Est in Basileensi F III* 3 *post a.* 1471 *scripto. r = ed. pr.* 1469. *Titulum om. P.* Argumentum generale totius poematis P. V. Maronis *b* 2 docilis *b* 3 et *P* quoque *b* (et prolem *Baehrens*) 4 palē *P* palem *b* 5 Tum *b* 6 horas *P qui hic desinit.* 7 convivio *r* 8 in ordine *Aldina* 9 suppremū *b* 10 vana *b* varia *r* 11 Infernosque *br* ditis manes et regna *br, corr. Schrader* 12 In Latium Aeneas *vulgo* A. Italas, Latii s. *Opitz* 13 tecti de *r* et belli *b* 15 pallanti *r* 16 que *b*] urbeque *r*. *Post* 16 *duo interpolati in r*: Mezenti interitus canitur: post funera Lausi, Vlta (Volsca *L. Mueller* Victa *H. J. Mueller*) que dehinc fertur telo mactata Camilla. —

720^{b}. *Sic inscr. Angelicanus V* 3, 22 *s. XI; om. E = Einsidlensis* 326 *s.* X. Damasi pape *Cheltenhamensis* 21162 *s. X* 1 *cf. Verg. Ecl.* 1, 1. 1 Tytire *Ang.*

Non falsas fabulas studio meditaris inani.
Illis nam capitur felicis gloria vitae,
Istis succedent poenae sine fine perennes.
Vnde cave, frater, vanis te subdere curis,
Inferni rapiant miserum ne tartara taetri.
Quin potius sacras animo spirare memento
Scripturas, dapibus satiant quae pectora castis.
Te Domini salvum conservet gratia semper!

B. IV 206. M. 1163.
B. III 270.

721

Vivere post obitum vatem vis nosse, viator?
Quod legis, ecce loquor: vox tua nempe mea est.

B. IV 206. M. 1318.
B. III 270.

722

Nymphius aeterno devinctus membra sopore
Hic situs est, caelo mens pia perfruitur.
Mens videt astra, quies tumuli conplectitur artus,
Calcavit tristes sancta fides tenebras.
Te tua pro meritis virtutis ad astra vehebat
Intuleratque alto debita fama polo.

5 penę . . perhennes 9 saciant *Ang.* 3 falsas non *E* 9 faciant *E*

721. *A Paulo Diacono affertur Mig.* 95, 1531. — *Possidius in vita S. Augustini c.* 31: In his (*sc. libris suis*) semper vivere a fidelibus invenitur. Iuxta quod etiam quidam saecularium poeta, iubens quo sibi tumulum mortuo in aggere publico locarent, [pro] epigrammate finxit dicens: Vivere . . mea. *Hinc perperam* Versus super tumulum sc̄. Augustini ep̄i quos ipse dictavit *Pa*(*risinus* 2773 *s. XI*) *fol.* 110 *v. Titulo caret P*(*arisinus* 4841 *s. X*) *fol.* 32.
1 uates *P, Regin.* 421 *s. XI.* tu nosce *Pa* 2 est *om. Poss.*

722. *Epitaphium in P*(*arisino* 4841) *cum* 721 *cohaeret; rectissime* (*nam* Nymphius *non erat* vates) *seiunxit Pithoeus. In museo Tolosae extare De Rossi II* 1, 277 *dicit: non tamen est in CIL XII nec in AL Ep. Buecheleri*
1 Nimphius *P* 5 meritus *P* 6 Intularatque *P*

Immortalis eris, nam multa laude vigebit
Vivax venturos gloria per populos.
Te coluit proprium provincia cuncta parentem,
Optabant vitam publica vota tuam.
Exeruere tuo quondam data munera sumptu
Plaudentis populi gaudia per cuneos.
Concilium procerum per te patria alma vocavit
Seque tuo duxit sanctius ore loqui.
Publicus orbatas modo luctus conficit urbes
Confusique sedent, anxia turba, patres,
Vt capite erepto torpentia membra rigescunt,
Vt grex amisso principe maeret iners.
Parva tibi, coniux, magni solacia luctus
Hunc tumuli titulum maesta Serena dicat.
Haec individui semper comes addita fulcri
Vnanimam tibi se lustra per octo dedit.
Dulcis vita fuit tecum: comes anxia lucem
Aeternam sperans hanc cupit esse brevem.

723

CLAVDII

De luna

B. V 15. M. 556.
B. III 163.

Luna decus mundi, magni pars maxima caeli,
Luna iugum Solis, splendor vagus, ignis et humor,
Luna parens mensum numerosa prole renascens!

10 obtabant *P* 11 Exeiuere *Baehrens.* 16 ancxia *P* 18 inhers *P* 19 solatia *P* 21 *cf. Damasi epigr.* 107, 9 fulchri *P* 22 hocto *P* 23 ancxia lucę *P* D. M. FIL Ϛ. *P m. pr. in imo paginae margine*

723. *In eodem P fol.* 92 *v. post Bedae Orthographiam, ante* '*Epytaphium Adelelmi*' *et Alcuini, Bedae, Clementis carmina.* Ex V[etere] c[odice] Alcuini uet. et Clementis *in Burmanni schedis Heidelbergensibus additum est.* Carmen Claudii de luna *P* Ad Lunam *Baehrens.* 2 iugum *i. e. consors, coniunctus.* vagus *Buecheler* uas *P* vis *Haupt, ego olim* humor: *cf. c.* 200, 20 3 numerus a sole *P, corr. Buecheler*

Tu biiugos stellante polo sub Sole gubernas,
Te redeunte dies fraternas colligit horas,
Te pater Oceanus renovato respicit axe,
Te spirant terrae, tu vinclis Tartara cingis,
Tu sistro renovas brumam, tu cymbala quassas,
Isis, Luna, †Choris, Caelestis Iuno, Cybebe!
Alternis tu nomen agis sub mense diebus
Et rursum renovas alterni lumina mensis.
Tunc minor es, cum plena venis; tunc plena resurgens,
Cum minor es: crescis semper, cum deficis orbe.
Huc ades et nostris precibus dea blandior esto
Luciferisque iugis concordes siste iuvencas,
Vt volvat Fortuna rotam, qua prospera currant.

B. M. B. —

723ᵃ

Dalmatiane, iugi, Caesar, quem terra triumpho
Excolit imperium cuncta tremendo tuum,
Auribus hunc audi sacris oculisque beatis
Aspice gestantem pessima facta librum.
Hoc tibi sit votum: laus perpes, sacra potestas,

4 Ast ubi iugo *P* Tu *ego* biiugos *Buecheler* sub *ut Aen. V* 322 (post) 6 axe (*i. e. curru, cursu*) *Pithoeus* axa *P* amne *Baehrens* 8 renouans *P* r. *est: quotannis celebras* 9 Issis *P* choris *P* Ceres *Buecheler et Haupt, fort. recte* Core *Loewe* cibile *P* 10 submersa *conicio* sub mense *P* v. 10 *de nova luna* 11 *de plena luna videtur agi paulo obscurius* 12 *num* resurgis? 14 uestris *P* 15 iuuer//os *P* *ex parte evanidum, corr. Pithoeus* 16 Et *Pithoeus*

723ᵃ. *V* = *Veronensis LX* (58) *fol.* 36ᵛ *saec. X* (*in reliquis partibus s. VIII*), *ex quo ed. Ballerini in ed. S. Leonis a.* 1757 *III p. LXIV*, *meumque in usum transcripsit Antonius Spagnolo bibliothecae capitularis praefectus. Versificator interdum balbutit.* Dalmatianus *ignotus* Caesar *erat nescio cuius* Augusti (*v.* 27) *intra annos* 451 (v. 19) *et* 553, *quo proximum habebatur concilium.* 1 Dalmaciane *V* 4 pessima facta *haereses sunt.*

Ecclesiae sanctae iura tenendo sacra.
Ipsius Augusto sulcando vomere sulcos
Constantinus eris maior in imperio.
Ast ubi vel quando synodos complectere sacras
Malebant, proprio hoc erat in libitu.
Tempora praeteritis retro defluxa diebus
Testantur, divos has peregisse solos.
Ad quas papa †suos currebat et ipse Romanus,
Transmiserat quorum iussa tenendo sacra.
Hoc Nicena canit quoque Constantinus in ipsa,
Effulsit divus papa simul Iulius.
Arrius hac cecidit tanto librante magistro,
A qua sancta caput traxit amore fides.
Calcedona sequens hanc Marcianus et auctor
Testatur feriens Eutychiana labra.
Non tacet hoc divo fulgens Ephesena tropheo,
Theodosii calcans dogmata Nestorii.
. . mana †deinde hoc pandunt iura per orbem
Legibus extensa prorsus utrisque sacra.
[Quod]si cuncta canunt synodi per dogmata sacrae,
Condecet illarum vos retinere ritum.
Non minor Augustus, minor est tibi neque potestas,
Nec tibi dissimilis imperialis apex.
Bissona nec absunt vobis librata talenta,
Velle sit aut posse alterius proprium.
Sentiat inde dei gaudens plebs incrementum,
Polleat et vestro tempore sancta fides.
His valitura bonis vestro libramine, Caesar,
Saecula perpetuum dent tibi cuncta melos.

6 Ecc̄łae *V* 7 Ispsius *V* 13 suos currebaṇt *V* 15 *Synodus Nicena a.* 325. 16 diuus ī papa *V* 17 hac *sic V* 19 Calcedona *V*. *Synodus Chalcedonia a.* 451. 20 eutichiana *V* 21 *Synodus Ephesena a.* 431. *Ergone v.* 21 *sq. ante v.* 19 *ponendi sunt?* 13 /// mana deinch. *V* 25 /// si *V* Quod *addidi* 27 Augusto es *conieci* 28 disimilis *V* 29 (Bissena *Ballerini*) 30 *sic V* 31 dī *V* plobs *V*

B. V 115. M. 274.
B. V 84.

724

Hoc opus egregium, quo mundi summa tenetur,
Aequora quo, montes, fluvii, portus, freta et urbes
Signantur, cunctis ut sit cognoscere promptum,
Quicquid ubique latet, clemens genus, inclita proles,
Ac per saecla pius, totus quem vix capit orbis,
Theodosius princeps venerando iussit ab ore
Confici, ter quinis aperit cum fascibus annum.
Supplices hoc famuli, dum scribit, pingit et alter,
Mensibus exiguis, veterum monimenta secuti,
In melius reparamus opus culpamque priorem
Tollimus ac totum breviter comprendimus orbem:
Sed tamen hoc tua nos docuit sapientia, princeps.

725

B. M. — B. III 60. THAMYRA. LADAS. MIDA.

TH. Te, formose Mida, iamdudum nostra requirunt
Iurgia: da vacuam pueris certantibus aurem.
MI. Haud moror, et casti nemoris secreta voluptas

724. Mensuratio orbis terrae finit. Duodecim uersus praedictorum missorum de imperante Theodosio hoc opus fieri incipiunt. Hoc opus *sqq. codex Parisinus* 4806 (*P*) *saec X fol.* 28 *r. post Dicuilem de mensura orbis terrae. cf. Dicuil. p.* 3 *ed. Walckenaer. Scriptum est a.* 435. 2 freta portus *Pithoeus* 7 Conficier *Pithoeus* ter] tur *B*(*arberinianus* 9, 26 *s. XVI*) fastibus *Meermann* 10 reparemus *PB* priorem *PB* priorum *Meyer* 11 tullimus *PB* comprehendimus *PB* 'Non debet mirari quod in primo loco septimi et octaui uersus istorum amphimachrus scriptus est; qm ut reor non inperitia sed auctoritate aliorum poetarum (est factum *addidi*) et maxime Virgilii, quem in talibus causis noster simulauit Sedulius, qui in heroicis carminibus raro pedes alienos ab illis posuerunt' *P.*

725 726. *E* = *Einsidlensis* 266 *saec. X p.* 206 *sq. Primus ed. H. Hagen Philol.* 28, 338; *qui quae emendavit multa, nomine non signavi.* '*Laudes Neronis*' *recte dicit Peiper (progr. gymnasii Magd. Vratislav.* 1870 *p.* 29 *sqq.) cf. et Knickenberg Herm.* 27, 144. *Cf. Dio* 61, 20.

725. Thamira *E.* 1 formosa *E* 2 Iuria dam *E, corr. Hagen* 3 casti *Baehrens* cusu *E*

Invitat calamos: imponite lusibus artem.
TH. Praemia si cessant, artis fiducia muta est.
LA. Sed nostram durare fidem duo pignora cogent:
Vel caper ille, nota frontem qui pingitur alba,
Vel levis haec et mobilibus circumdata bullis
Fistula, silvicolae munus memorabile Fauni.
TH. Sive caprum mavis vel Fauni ponere munus,
Elige utrum perdas; et erit, puto, certius omen
Fistula: damnato iam nunc pro pignore certas.
LA. Quid iuvat insanis lucem consumere verbis?
Iudicis e gremio victoris gloria surgat.
TH. Praeda mea est, quia Caesareas me dicere laudes
Mens iubet: huic semper debetur palma labori.
LA. Et me sidereo †corrumpit Cynthius ore
18 Laudatamque chelyn iussit variare canendo,
25 Carmine ceu virgo furit et canit ore coacto.
19 MI. Pergite io, pueri, promissum reddere carmen.
Sic vos cantantes deus adiuvet! Incipe, Lada,
Tu prior, alternus Thamyras imponet honorem.
LA. Maxime divorum caelique aeterna potestas,
Seu tibi, Phoebe, placet temptare loquentia fila
24 Et citharae modulis primordia iungere mundi
26] (Fas mihi sit vidisse deos, fas prodere †mundum):

5 LA, 6 TH, 10 LA, 12 TH *Ribbeck* 5 nulla est *Hagen*. *artis fiducia est ars sibi fidens.* 7 notam *et* albam *E, corr. Hagen* 8 †et ex nobilibus *E* 9 Fist$\overset{v}{o}$la *E* munus et *E* venerabile *Baehrens* 11 set *Baehrens* omne *E*. *interpunxit Baehrens* 12 *sic interpunxi.* clam nato *E* empta est *E* certas *scripsi* dempta est *Schmitz*, prompta est *Peiper*. 17 corrumpit *E*, concussit *puto* percussit *Hagen* †cintius tincius *E* 18 celin *E* 25 *post* 18 *transposui* Carmine ceu *Ribbeck* Carminibus *E*. *cf. Verg. Aen. VI* 77—80. *Lacunas varie statuere versusve transposuere docti.* 21 alternis *Hagen* tamyras imponit *E* -net *Baehrens* 22 caeli *Hagen* cęteri *E* 23 temtare *Peiper* emitare *E* 24 citare *E* 23 TH *et* 26 LA *E*, *del. Hagen* 26 *num* divum? mundo *Hagen*

Seu caeli mens illa fuit seu solis imago,
Dignus utroque stetit [deus] ostro clarus et auro
Intonuitque manu. Talis divina potestas,
Quae genuit mundum septemque intexuit orbis
Artificis zonas et totum miscet amore:
Talis Phoebus erat, cum laetus caede draconis
Docta repercusso generavit carmina plectro.
Caelestes ulli si sunt, hac voce locuntur!
Venerat ad modulos doctarum turba sororum
. . . .
TH. Huc huc Pierides volucri concedite saltu:
Hic Heliconis opes florent, hic vester Apollo est!
Tu quoque, Troia, sacros cineres ad sidera tolle
Atque Agamemnoniis opus hoc ostende Mycenis.
Iam tanti cecidisse fuit! gaudete ruinae
Et laudate rogos: vester vos tollit alumnus.
. . . . plurima barba
Albaque caesaries pleno radiabat honore.
Ergo ut divinis implevit vocibus auras,
Candida flaventi distinxit tempora vitta
Caesareumque caput merito velavit amictu.
Haud procul Iliaco quondam non segnior ore
Stabat et ipsa suas delebat Mantua cartas. . . .

28 utraque *Peiper* deus *add. Peiper*, Nero stetit *Buecheler*, simul *Knickenberg* 30 oris *E. De septem caelis cf. Dracont. de Deo I* 5. 31 totum *scripsi* toto *E* Amorem *Stowasser* 35 sonarum *E* 36 *cf. c.* 672, 29. contendite *Stowasser* 37 eliconis *E* 38 Tum *E* sacres, *sed corr, E* 39 -onis *E* 40 *Halosis Ilii erat pars Troicorum Neronis* 42 *et partim* 43 *bibliopegi incuria deleti sunt. Post* 41 *versum* 35, *tum* Venerat en et Maeonides, cui plurima barba *Baehrens haud male* 44 aures *E* auras *Hagen* 45 discinxit *Hagen* 46 velavit *Peiper* (*i. e. Homerus Neronem*) celabit *E* 47. 48 *i. e. Vergilius, poeta quondam Homero par, sua carmina ut Neronianis minora delebat. post* 48 *Midae iudicium deesse vidit Hagen. Utrum enim Ladas Neronem cantorem cum Apolline an Thamyras Neronem poetam cum Homero melius comparavit?*

726

B. M. — B. III 63.

GLYCERANVS. MYSTES.

GL. Quid tacitus Mystes? MY. Curae mea gaudia turbant,
Cura dapes sequitur, magis inter pocula surgit
Et gravis anxietas laetis incumbere gaudet.
GL. Non satis accipio. MY. Nec me iuvat omnia fari.
GL. Forsitan imposuit pecori lupus? MY. Haud timet hostes
Turba canum vigilans. GL. Vigiles quoque somnus obumbrat.
MY. Altius est, Glycerane, aliquid, non hoc, pater; erras.
GL. Atquin turbari sine ventis non solet aequor.
MY. Quod minime reris, satias mea gaudia vexat.
GL. Deliciae somnusque solent adamare querellas.
MY. Ergo si causas curarum scire laboras —
GL. Quae spargit ramos, tremula nos vestiet umbra
Vlmus, et in tenero corpus submittere prato
Herba iubet: tu dic, quae sit tibi causa tacendi.
MY. Cernis ut adtrito diffusus caespite pagus
Annua vota ferat sollemnisque imbuat aras?
Spirant templa mero, resonant cava tympana palmis,
Maenalides teneras ducunt per sacra choreas,
Tibia laeta canit, pendet sacer hircus ab ulmo
Et iam nudatis cervicibus exuit exta.
Ergo non dubio pugnant discrimine nati:

726. *Brevi post a.* 54 *scriptum: Ziehen.* Gliceranus *E* 1 Quid tacitus *incipit Calpurn. Ecl.* 4, 1. 2 magis] metus *Loewe* 6 sonus *E* 7 gliceranę *E* 7 hoc *scripsi*: non *E* quod patet *Baehrens* 10 diliciae *E* 11 labores *E* 12 GL *ex v.* 13 *transposuit Baehrens* 13 Ulmus, et in *Buecheler.* Uetimus et *E* summittere *E* 15 caespite pagus *Baehrens* cortice fagus *E* (*cf. Verg. georg.* 4, 12) 16 inbuet *E, em. Hagen* 18 Minalides (ae *supra* i) *E* 19 Tybia *E* 20 extra (u *supra* ex) to *E* 21 non (*i. e. non iam*) *Hagen* num dubie *E*; 21 *post* 31 *transponere malim.*

Et negat huic aevo stolidum pecus aurea regna?
Saturni rediere dies Astraeaque virgo,
Totaque in antiquos redierunt saecula mores.
Condit securus tuta spe messor aristas,
Languescit senio Bacchus, pecus errat in herba.
Nec gladio metimus nec clausis oppida muris
Bella tacenda parant, nullo iam noxia partu
Femina quaecumque est hostem parit. arva iuventus
Nuda fodit tardoque puer domifactus aratro
Miratur patriis pendentem sedibus ensem.
Sed procul a nobis infelix gloria Sullae
Trinaque tempestas, moriens cum Roma supremas
Desperavit [opes] et Martia vendidit arma.
Nunc tellus inculta novos parit ubere fetus,
Nunc ratibus tutis fera non irascitur unda,
Mordent frena tigres, subeunt iuga saeva leones.
Casta fave Lucina, tuus iam regnat Apollo!

B. V 121. M. 1061.
B. V 370.

[727]

[Quadam nocte Niger dux nomine, Candidus alter
Forte subintrarunt unica tecta simul *sqq.*]

22 solidum *E* 23 rediere dies redit astrea certos *E*, *em. Hagen. rediit iustitia* (*Ov. met. I* 150) 24 Tutaque *Baehrens* 25 sęcuras *E* tuta *scripsi* tota *E* 26 bacus *E* 27 opida *E* 31 ensem (*supra scr.* ł errat) *E* 32 Est *Baehrens* sillę *E* 33 tempesta *E* 34 desperabit *E* opes *add. Peiper* vendidit *i. e. tradidit externae feminae, Cleopatrae* 35 foetus *E* 36 tygres *E* 37 subient *E*, *em. Peiper* 38 Caste *E*. *est Vergilii ecl.* 4, 10 *Ad Octaviam et Neronem trahit Ziehen.* Finit *E*.

727. *Hos* 28 *versus olim recepi, nunc omitto. Nam et per se medii aevi videntur esse, et in Parisino* 7899 *saec. IX fol.* 176^{v} *v.* 15—22 *sic inscripti sunt:* Berno istos conposuit versus (*alius scilicet atque Berno abbas Reichenaugiensis, mortuus a.* 1028). *cf. Froehner Philol. suppl.* 5, 69. Item alius metro eroico *Matritensis* 14, 22 *s. IX—X.* Thomae Scotti *imitatio extat* (*ann. philol.* 119, 207).

728

Versus ad puellam

B III 272. M. 1009
B IV 443

Candida iam nostris aptentur colla lacertis,
Suspenso maneat poplite noster amor,
Lusibus optatis noctis luctemur in umbris,
Pervigiles laudes, o rubicunda dies.
Fulgidus ardenti iungatur saphirus auro,
Floribus in thalamis cincta cupressus eat,
Exultent nostro magnae certamine nymphae,
Tactibus exultes tuque puella meis!

729

Responsum puellae

B. III 273. M. 1010.
B. IV 444.

Conspicua primum specie quam fata bearunt,
Desine pompifero tu violare toro.
Absit ut albiplumem valeat calcare columbam
Inter tot niveas rustica milvus avis,
Nec rubeis cardus succrescat iure rosetis,
Lilia nec campis vana cicuta premat,
Nec miser eximiae cervae iungatur asellus,
Quem stimulis crebris sarcina saeva domat.

728—729. *P* = *Parisinus* 8440 *s.* X *fol.* 1. *C* = *Cantabrig. Trin. O I* 18 *s.* X *fol.* 11 (*Stud. Vindob.* 7, 342). *Eucheriam poetriam* (c. 390) *sapere mihi videntur. Cf.* c. 24 *sq.*

728. Versus cuidā poetae ad quendā puellā *P* Senis poetae ad puellam *Pithoeus.* 1—3 *om C.* 1 aptantur *P* colla *Wakker* crura *P* (*ex Nemesiani Cyneg.* 90) 2 maneat *P* caleat *Wakker* tumeat *Lachmann. an* mānet? 4 laudes (*ex* -eb) *P* 6 Florib; (ƚ dus *supra* b) *P* talamis *P* thalamos *Pithoeus* ovet *Buecheler* eat *i. e. sit, cf.* 364, 4 7 nimphę *PC.*

729. Resp̃ puellae ad poetam *P, om. C* Conspicuam . . spetiē *PC, em. Buecheler* quia *C* 2 somnifero *Baehrens* prolifero *Ziehen* thoro *PC* 4 aiues *P, corr. Pithoeus* card: *P* carduus *Pithoeus* -dus *Burmann* rure *Schrader* 6 n& c. *P* cana *Baehrens* 7 assellus *C* 8 stimulas, *sed corr.*, *P*

B. M. —
B. V 368.
MGh Auct. antiquiss. XIV 257.

730

De voce hominis absona

Dissona vox hominis rugitum signat aselli
Grunnitumque suis et raucae murmura mulae.
Quod bos mugitu fingit blateratque camelus,
Quodque lupus ululat vel quod vulpecula gannit,
Quod pardus felit, quod raccat pessima tigris,
Quod glatit catulus, quod miccit setiger hircus,
Absona cuncta sonat et dulcia nulla repingit
Estque feris socia, non nostrae vocis amica!
Desine iam talis incassum pandere labra,
Desine iam frustra pulmonum rumpere fibras,
Desine postremo miserum discerpere guttur!
Non deus hoc recipit, quod homuncio sanus abhorret!

731

Vide nunc c. 485[a].

732

B. III 232. M. 997
B. V 108.

Pasiphaes fabula

| Filia | Solis |
| Aestuat igne no vo |

730. *Primus edidi in ed. pr. Antiquitati* (*si contuleris c.* 205 *et* 209) *vix abiudicabis. L = Legionensis* (*Leon*) 22 (*nunc* 21) *s. X inter Eugeniana. P = Paris.* 8440 *s. X fol.* 38. subsona *L* 1 ruditum *conieci* 2 grunitũq; *P* 3 Quod bus *L* Qui *P* blatterat *L* blatteat *P* 4 uel (quod *om.*) uulpicla *P* 5 rahat *P* ratcat *L* ranchat *Buecheler* 6 glatit *P* gratit *L* micit *L* ircus *L* hyrc' *P* 7 Adsona *P* 8 *cf. c.* 658, 1. Estq̃esis *L* ·Ẽ· quelis *P, corr. Vollmer* 10 fibra *P* 12 Non *L* Num *P* humuncio *L*.

732. *V = Vossianus q.* 33 *saec. X fol.* 133*r. M = Monacensis* 375 *s. XII fol.* 169 (*contul. Guil. Meyer*). *R*(*eginensis Heinsii*); *B*(*inetiana ed. pr.*). — *VM plene adnotabo. Post Rufinum de metris et metrorum Horatii descrip-*

| Et per | prata iu|vencum |
| Mentem | perdita | quaeritat. |
| Non il|lam thala|mi pudor | arcet,
| Non re|galis ho|nor, non | magni | cura mariti.
O	ptat in	formam	bovis
Conver	tier	vultus	suos
Et Proe|tidas	dicit	bea|tas
Io	que lau	dat, non	quod Isis al	ta est,
Sed quod	iuven|cae cor|nibus	frontem	levat.
Si quan	do mise	rae copia	suppetit,
Brachi	is ambit fera	colla	tauri
Flores|que ver|nos	cornibus	illigat
Oraque	iungere	quaerit ori.
Auda	ces animos efficiunt tela Cupi	dinis,
Inlicitis	que gaudent.
Corpus inclu	dit tabulis	efficiens iuvencam,
Et amoris	pudibundi	malesuadis
Obsequi|tur vo|tis et	procreat	(heu ne|fas) bi|membrem,
Cecropi|des iuve|nis	quem perculit	fractum	manu,
Filo	resol|vens Gno|siae	tristia	tecta do|mus.

tionem: Idem (*i. e. eisdem*) metris pasiphens incipit fabulam *V* Pasiphae fabula ex omnibus metris Horatianis *B*. *Pedum distinctiones ex V addidi non mutatas* 2 nouo *ex* -os *V* 3 pratra *V* 4 mente *M* 5 thalasmi *V* 6 hosnor, *corr. m.* 1, *V* 9 pro tidas *V* praetidas *RB* predas *M* 10 Loque *V* ysis *M* 11 iuvenca *Dousa* cornil *V* cornu *R* cornua in *B* cornibus *ni fallor M* frontem *MB* fortē *VR* in fronte elevat *Patisson* eleuat *R* leuat *V* beauit *M* 12 miseres *V* 13 feras copia *V* 14 quae *V* 16 effeciunt *V* 17 gaudet *libri* -ent *Bentley* 20 uetis est *V* procreant *M* bimembre *VB, om M* 21 quę *M* fructum *V* 22 Filio *V*

733

B. V 143. M. 1079.
B. V 367.

De cantibus avium

Quis volucrum species numeret, quis nomina discat?
Mille avium cantus, vocum discrimina mille.
Nec nostrum (fateor) tantas discernere voces.
Hinc titiare cupit diversa per avia passer,
Garrula versifico tignis mihi trissat hirundo,
Accipitres pipant, longo[que] ciconia collo
Glottorat et ranas grandi rapit improba rostro.
Haec inter merulae dulci modulamine cantus
Zinzilat et laetis parrus nunc tinnipat arvis.
Faccilat hinc volitans turdus, gallina cacillat.
Dum miluus iugilat, trinnit tunc improbus anser.
Interea perdix cacabat nidumque revisit.
Nunc cuculus cantans †scottos iter ire perurget.
. . . .
Nec minus interea pecudum genus omne ferarum
Musitat, et proprias norunt animalia voces.
Sic ululare lupos certum est hircareque lynces.
Blatterat ut aries, nunc raccat ut Indica tigris,

733. *G* = *Guelferbytanus Aug.* 10, 3(?) *saec. X fol.* 86. *C* = *Parisinus* 8069 *s. X—XI fol.* 5. *V* = *Vaticanus* 644 *s. X—XI fol.* 33 *quem contuli.* De c. a. *V*, *om. GC.* 1 numerat *G*, uarias *V* dicat *Burmann* 3 Nec numerum fatear *V* tantis *C* 4 Hin t. cipit *G* 5 vestibuli *Schenkl* 6 pipant *V* piplunt *C* plipiant (a *ex* u) *G* que *add. Burmann* ticiconia *G* 7 glotorat *G* grandie *C* v. 9. 8 *GC* 8. 9 *V*, *Schenkl* 8 merulus *Schenkl* 9 Zinzizat *G* Trintritat *V* Tintilat *C* paruis *GC*, *corr. Bondamus* arvis] arte *V* 10 Faxillat *V* Facilat *G* hoc *V* hic *C* hinc *G* 11 iugilat *G* iugulat *C* uigilat *V*

12 *deest V* 13 Nunc cǒculus *V* Ñ auculus *C* cantans *GC* cantat *V*] cuculans *Klein* scottos *GC* scottus *V*] socios *Burmann* iter ire *GVC* iterare *Burmann.* perurguet *V* 14 *sqq. additamentum est* in terra *L. Mueller* pecodũ *V* 16 lupus *V* et hircare *V* linces *libri* 17—20 *V; om. GC* trigris *V*

Hinc latrare canes, timidos vagitare lepores,
Et miccire caprum, murem mintrire videbis.
Nec non mustelae dindrant ranaeque coaxent.

734

Vide nunc c. 487^{c}.

735

Vide nunc c. 719^{d}.

736

Vide nunc c. 680^{a}.

737

B. M. — B. —

Me legat, antiquas qui vult proferre loquelas;
  Me qui non sequitur, vult sine lege loqui.

738

B. M. B. —

Qui modica pelagus transcurris lintre Maronis,
  Bis senos Scyllae vulgo cave scopulos.

18 *sic V!* 19 miaiere *V* mure *V* 20 *num* coaxant? *Finem deesse puto. Ad haec spectant hi Aldhelmi* (*p.* 303 *G*) *loci:* 'anseres trinniunt . . accipitres pipl^{u}ant . . ciconiae grotolant . . ferae mussitant . . gallinae cacillant (cacinnant *G*) . . hirundines trissant . . lynces hyrcant . . lupi ululant . . milui iugilant . . meruli zinzilant . . passeres titiant . . parri tinnipant . . perdices cacabant . . turdi faccilant' *quos hic illud ex G ap. Kleinium l. c. correxi, cf. Nuntii acad. Vindob.* 112, 606.

737. *In cod. Parisino* 7533 *s. X, contulit Bursianus. Dubitatur num vetus sit: Alcuini habetur in Poetis lat. aevi Carolini I p.* 298 (*ex Paris.* 7520 *s. X*); *cf. Hageni Analecta Helvetica p. CXVIII.*

738. *V = Vossianus fol.* 12 *saec. X—XI; ed. L. Mueller mus. rhen.* 23, 657.

Sed si more cupis nautae contingere portum,
Carbasus ut zephyris †desine detur ovans.
Tumque salis lustra reliquos ope remigis amnes:
Sic demum cymbam portus habebit opis.

B. M. B. — 738ᵃ (*olim* 770)

Prima sonat quartae, respondet quinta secundae,
Tertia cum sexta: nomen habebit avis.

B. M. B. — 738ᵇ (*olim* 771)

Quod cernis, dicor. tollatur littera prima:
Scando polum calidum, curro solum gelidum.

4 da sinuetur *Buecheler, recte?*

738ᵃ. *P = Parisinus* 8071 *s. X—XI fol.* 60, *apud de Rossi Inscr. chr. urb. Romae II* 1, 145. *Q = Paris.* 2773 *s. XI f.* 110. *R = Reginensis* 421 *s. XI* (*de Rossi ib.* 279). Aliud de turture *Q, om. PR* 1 respondit *PR* quinte *P* quin /// *Q* 2 *sic interpunxi.*

738ᵇ. *P; R; S = Parisinus* 8088 *s. XI fol.* 195. Paries *S* Pariete *P, om. R* 1 litera *R* 2 (*Aries sidus et animal*) calco polum gelidum *Klein. Utrumque etiam in Sangall.* 899 *s. X.*

CARMINA

CODICVM SAECVLI XI

739

B. M. —
B. IV 438.

'Rauca sonora
Languida voce
Tibia nostra
Est, pater' inquam,
'Ast gerit ora
Fusca colore,
Tristis habunde,
Flens modo serta
Forte directa.
Nam rosa mollis,
Fragmina lanae,
Lilia clara
(Singula quaeque
Quid memorem nunc?),
Nectara mixta
Plurima sunt hic.
Perfice, belle
Vt queat illud
Psallere voto'!

739. *C* = *Parisinus* 8069 *cod. saec. XI fol.* 1. *Ed. pr. Quicherat Bibl. de l'école des chartes IV* 3, *p.* 353. *Carmina Adonia habemus Capellae, Columbani; Alcuini, Wandalberti, saeculi XI. Nov. Archiv.* 5, 635. — *Cf. Ovid. Fast. VI* 701. 1 Rauco *C* sonorem *Baehrens* 8 serta *Quicherat* scieta *C* 11 Fracmina lane *C* (l ////// *teste Baehrensio*) 12 Licia *Baehrens* clara *Quicherat* clana *C* 13 Singula *scripsi* Pinguia *C* 15 Nectara *i. e. odorum suavitas, cf. Lucr. II* 848. 24—26 *huc transposui,* 17—20 *post* 27 *Baehrens.* 24 belle *scripsi* uelle *C* bellae *Buecheler*

'Sed mihi' Bacchus
Inquit 'abest, heu!
Conficiatur
Vnde phonascus,
Quo medicata
Vivida passim
Carmina fingam,
Larga potestas.'. . . .

740

ALCIMI

B. II 178. M. 256
B. IV 187.

de Vergilio

De numero vatum si quis seponat Homerum,
Proximus a primo tunc Maro primus erit.
At si post primum Maro seponatur Homerum,
Longe erit a primo, quisque secundus erit.

17 baccus *C* 20 fonascus *C* 21 medicante *Baehrens* mediante *conieci* 24 *'Nonnulla periere' Baehrens.*

740. *Praecedunt in C varii versiculi, quos medio aevo tribuo, velut hi:*

Nescit saevus amor frenum racionis habere, B. IV 17.
Lumina caecatur, prona petit iugiter.
Non cernit, quod pergat iter, quo calle feratur:
Incertus graditur, velle sequens proprium.
Instet [si] gladius, magni si causa pericli,
Dampna et iam rerum dedecus atque labor:
Nil hinc decernit, nil certa discutit aure (certo d. ore *Baehrens*):
Quod placet, hoc sequitur, quale sit haut reputans.

et hi:

Si nostram, frater, festucam tollere quaeris,
Robora (robore *cod.*) de proprio lumine tolle prius.

Alcimi de Virgilio *idem C; om. L(aurentianus* 39, 23 *s. XII —XIII) et E(scorialensis R III* 4 *s. XIII, a Loewio collatus).* 2 tum *LE* 3 Et *E* seponat *L. cf. Quintilian.* X 1, 86: *Secundus est Vergilius, propior tamen primo quam tertio.*

741

B. V 125—128.
M. 1066—1068.
B. —

[De libra et partibus eius]

[Libra vel as ex unciolis constat duodenis *sqq.*]

742

B. VI 87. M. 1143.
B. III 293.
Claudianus ed.
Ieep. II 183.
ed. Birt. Auct.
antiquiss. X 404.

Epithalamium Laurenti

. . . .
. . . .
In primis te, sponse, precor: patiare canentem,
Teque, puella, magis: tacito mihi crimine parcas.
Scimus enim, scimus vobis nunc carmina nostra
Doctiloquique etiam linguam sordere Maronis.
Sed breviter strictimque duos dicemus amantes,
Materiesque licet plus quaerat, pauca loquemur.
  Principio generis simili vos stirpe creatos

741. *Est in C, in Veneto Bessarionis* 794 *s. X—XI* [?] *(cont. Loewe) et Parisino* 12117 *s. XI (cont. Bursian); sed quia a Fulberto episcopo Carnotensi, qui a.* 1028 *decessit, scriptum testatur Parisinus* 17160 *s. XII, nunc omisi. cf. Baehrens Mus. rhen.* 32, 225. Domnus Fulbertus ep̃s. De libra et partibus eius *Par.* 17160 *fol.* 199.

742—759. *V = Vaticanus Claudiani* 2809 *saec. XI, c.* 742 *post libros 'In Eutropium' continens. M = Ambrosianus M s.* 9 *Claudiani saec. XIII, qui c.* 742 *post epistolam* ad Probinum *habet; inest catalogus. C = Cuiacianus Claudiani deperditus, ex ed. Claverii* (*Paris.* 1602) *passim notus; ex eo fluxerunt v* (*Vaticanus* 9135) *et a* (*schedae Divionenses nunc Heidelbergenses*), *v a contuli; ordinem fere sequor in v observatum. Cf. Ann. philol.* 1868, 698 *sqq.*

742. *VM.* Incipit epythalam̄ laurentii *V, om. M.* e thalamium laurentii *catalogus in M Initium deesse vidit Burmann.* 2 michi *V* carmine *VM, em. Wernsdorf* 4 solidare *VM, em. idem* stolidare *Birt* 6 Materiesque *Buecheler* Maria qu /// [li]cet plus ([li] *m sec.*) *V* Maria ///// plus *M* Magnaque causa, Et maiora, Maiaque *alia viri docti. Sidonius Apoll. c.* 6, 36: Materia est maior, si mihi Musa minor. 7 uos *V*: nos *M, Claverius* (*qui v.* 7—patris 8 *ex C exhibet*)

Florenti Florique patris sat nomina produnt.
Matribus et pariter respondet fetus uterque.
Nam decuit Mariam sapientem fundere [natam]
Calliopenque simul iuvenem proferre to[gatum].
O similes multumque pares! te prima iuventus
Insignem vegetumque tenet. nam nuper [inumbrans]
Flore genas plenaque decens lanugine malas
Mollia votifero dempsisti vellera ferro.
Egregio fulges cultu totusque decorus,
Ex facie mores patriamque ex nomine pandens.
Nam quae primates quondam genuere Latinos
Antiquaeque urbi proprium tribuere vocamen,
Dant tibi, Laurenti, Laurentes nomina nymphae.
Quid memorem mores iuvenili in corde seniles
Atque Italum ingenium Romana fervere lingua?
Tu fora, tu leges celebras sanctumque tribunal,
Promptaque impavidus tu suetus dicere dextra [es].
Te palmam insontes semper tenuere patrono,
Te contra stantem semper timuere nocentes:
Prorsus habes iuvenis totum, quod Tullius auctor
Causidicos retinere iubet. nam fultus utroque
Vir bonus es nimium, fandi pariterque peritus.
  Ad te nunc breviter (nam sic te velle putamus),
Verba, puella, feram. pulchro formosa colore

8 Florentis *Claverius (at Florentium intellege)* patrum *Haupt* produnt *Burmann* prodet *VM* 9 fętus *V* 10 natam *vel* prolem *add. L. Mueller* 11 Calliopēq; *M* to *V, om M* to[gatum *supplevi ann. philol.* 1868, 707 *(i.e. patronum)* 13 nam nuper *V, om. M* inumbrans *addidi (cf. Claudianus I* 69), ad aras *Buecheler,* opacus *Ieep, alia alii* 14 Flore genas *Baehrens, cf. Aen.* 8, 160. Florigenas *M V* tegens *Baehrens ex Ov. Met.* 9, 398. 17 Et *VM* E *vulgo* facie (∼ & *add. m.* 2) *V* 20 Dat *M* nomine *M* nymfę *V* 22 Ithacum *Birt* ithalum *M* 24 es *addidi* 25 insontes palmam *VM, transpos. L. Mueller* 26 stantem *idem* adstantem *VM* 27 *immo M. Cato (ap. Quintil. XII* 1, 1 *al.)* 29 fandi patq; *V, om. M* pariter *Heinsius* 30 At *VM* ñ *M* nc̃ *V* 31 pulcro *M*

Lilia ceu niteant rutilis commixta rosetis,
Sic rubor et candor pingunt tibi, Florida, vultus.
Denique miramur, quod colla monilia gestant:
Ex umeris frustra phaleras inponis eburnis.
Nam tibi non gemmae, sed tu das lumina gemmis,
Atque alias comit, per te quod comitur, aurum.
[Doct]a loqui scriptique tenax veloxque legendi [es],
[Et] tamquam talis fueris praesaga mariti,
[Sic] Musea tuis insedit cura medullis.
Nec minus in propriis studium: nam vellera lanae
Textilibus calathis semper tractare perita
Inque globos teretes coeuntia volvere pensa
Compositas tenui suspendis stamine telas;
Quas cum multiplici frenarint licia gressu
Traxeris et digitis cum mollia fila gemellis,
Serica Arachneo densentur pectine texta
Subtilisque seges radio stridente resultat.
    Sed iam sufficiat de magnis pauca locutum,
Nec sinit hoc tempus totas nunc pandere laudes.
Quin magis, o pueri, vosque exaudite, puellae,
Quas optare pares thalamos taedasque iugales
Sensibus ex imis suspiria ducta fatentur!
Consertas prensate manus magnumque per orbem
Dextra liget laevam; festos celebrate hymenaeos

32 ceu *i. e. quasi* 33 Florida *nomen sponsae puto, cf. v.* 20: *in epithalamiis et sponsi et sponsae nomina prodi solebant* 34 gestent *M* 35 Atque *Wernsdorf, recte?* humeris *VM* faleras *VM* eburnas *M* 36 *sic M* Non tibi nam *V* 37 quod comitur *Eldikius* componitur *VM* 38 *sic Buecheler:* //a loqui *V. om. M* es *addidi* 39 Et *add. Heinsius* tamquam *om. M* 40 Sic *add Ieep,* Haec *Mueller; possis* Vel 42 Texilibus *M* galathis *V* traxere *M* 43 t.] ueteres *M* vellere *Wernsdorf* uellera *VM* volvere *Eldikius* 45 frenarunt *VM, corr. Mueller* 47 araneo *VM, em. Heinsius* 48 st[i]ndēte *M* 49 loquutum *VM* 50 Non *M* n. p. l.] effundere uires *M* 52 Quos *M* 53 eximiis *V m. pr. M* 54 *sic V* pensate *M* pressate *Buecheler* 55 fastos *M* ymineos *V*

Ac modulate melos pariter, quassoque pavito
Cum pede vox resonet! persultent atria longa,
Quae virides cingunt hederae laurique coronant
Votigerique ignes stellanti lumine complent!
Tympana, chorda simul, symphonia, tibia, buxus,
Cymbala, bambilium, cornus et fistula, sistrum,
Quaeque per aeratas inspirant carmina fauces,
Humida folligenis exclament organa votis!
  Surge age iam, iuvenis, dextram conplectere sponsae,
Tuque puella, caput niveo velamine tecta,
Non cunctante gradu gressum comitare mariti.
  Teque etiam paucis moneamus, pronuba, verbis:
Cum fuerit ventum ad thalamos primumque cubile,
Sit tibi cura vigens innoxia reddere membra
Virginis, ut totum, quod possit laedere, demas.
Nullum sit capiti, quo crinis comitur, aurum,
Nec collo maneant nisi quae sunt laevia fila,
Anulus et digitis tollatur mollibus asper
Ac niveos auro propera spoliare lacertos,
Ne, dum proludunt atque oscula dulcia iactant
Exercentque toris veneris luctamen anhelum,

56 modulante *VM*, *corr. L. Mueller* quasso *scripsi cf. Hor. c. I* 4, 7 ceso *VM* pauito *V teste Loewio* pauinto *M* (-ĩto *man. s. XV in V*) pavito: *sic Paulinus Nolan.* 25, 37. caeso pavimento *Heinsius* paumento *Haupt* 57 Conpede *M* larga *VM* longa *Heinsius* 59 stellanti lumine *Ieep* stellantia lumina *VM* limina *Heinsius* 60. 61 y]i *M* 60 corda *VM* 61 bambilium *VM* bambylium *Buecheler* bombylium *Birt* bombalium *Burmann* *βαμβάλιος αὐλητής Cyrillus* et *VM*: aes *Birt* strum *m. rec. in V*; si *V*, *om. M* 62 erratas *M* ęratas *V* fauces *Haupt* uoces *MV* 63 Huĩa *M* folligeris *VM*, *corr. Burmann* exclamant *VM* ventis *L. Mueller*: uocis V^1M votis *V m. sec.* flabris *ex Aldhelmo conicere possis, cf. Birt p. CLXVIII* 64 cōpletere *V* 67 Tuque . . monearis *M* 69 ingens *vulgo* 72 iaceant *M* 73 et] e *Aldhelmus p.* 288 *G.* 75 Nec *M* Neo *V* proludunt *scripsi* (*cf. Ovid. art. am.* 3, 515) faro ludũ *V; om. M* iactant] captant *Eldik.* 76 thoris *M* ^{h}anelum M^1

Iuncta per amplexus foedentur membra mariti
Atque invita viri maculet, quae diligit, ora.
Ite pares tandemque toro recubate potito.
Mellea tunc roseis haerescant basia labris
Et compressa suis insudent pectora membris
[Per] niveosque umeros collumque, per os . . . .
Dextera cervicem roseam subiecta retentet,
Turgentesque simul constringat laeva papillas.
Vivite felices quam longaque carpite saecla;
Vivite concordes, donec premat una senectus,
[Donec] vestra habeant natorum vota nepotes.

743

De Isidis navigio

B. M.— B. III 300.
CIL I 412.
Birt p. 409.

Isi, o fruge nova quae nunc dignata videri
Plena nec ad Cereris munera poscis opem
(Nam tu nostra dea es nec te deus ipse tacendi
Abnegat, expertus quis tua vela ferat:
Namque tibi Zephyrus favet ac Cyllenius ales),
Ne nostra referas de regione pedem.

744

De lavacro

B. III 50. M. 927.
B. III 300.
Birt p. 410.

Qui splendere cupis claro tenuique lavacro,
Pontica succedas in balnea nobilis undae,

77 Cuncta *VM, corr. Mueller* fędentur *V* 79 petito *L. Mueller* 80 basia] labia *Aldhelmus p.* 43, 306, *ubi* 'Illud epithalamium' 81. 82 *om. M* Et c. viri sudet per *Birt* pectora: *an* corpora? 82 Per *add. in V m. rec.* osque genasque *Heinsius* osque marita *Birt* 83 roseam *V* niueam *M* recentet *V, corr. m.* 2 84 Stringentesq; *M* 87 Donec *m. rec. in lac. V,* Et iam *Mueller.* Multorumque M^2 *(om. M)* //////ūra *V* uota *V* iura *M.*

743. *(C)v.* De ysidis navigio *catalogus in M.* De isidiae navigio (vel isidis *mg.*) *v.*

744. *(C)av. Balnea Gai cuiusdam cum Ponticis comparantur. cf. Lampridius vitae Alex.* 26, 9

Quam nec Alexandri mater sub sole cadenti
†Emeruit; non si varia se aspergine Gai
Effundat per aperta latex e sedibus imis
Cum Syrio unguento, cui semper roscidus humor.
Hic femora et suras et brachia molliter ambit
Et rigat in pluviam, sensimque ad colla resultans
Tangit odore levi et grato spiramine nares
Lenis et externas admittere nescius artes. —
Huc ades, o Florens, et festa luce relaxa
Mentis onus nebulasque fuga, quae frontis honorem
. . . .

B. I 25. M. 576.
B. III 301.
Birt 410.

745

De vinalibus

Non tibi vina placent, o insanabilis hospes,
Nec mens est Thebana tibi, licet aggere celso
Dircaeae rupis dicas fluxisse parentes?
Vertice de Nysae per rura et nostra Lyaeus
Transiit implevitque vias nigrantibus uvis.
Musta sibi posuit pater, et non tempore ab illo
Desierant haec sacra coli, vatumque sonoro
Carmine Mincius et strepuit circumsita ripa
Fluminis Etrusci, quem non aequabit Orontes.

4 Abnuerit *Baehrens* si *a v* sic *Buecheler* Caii *a v* Gai *Birt* Bais *Buecheler* 5 operta *a* 6 semper cui *v* Quam (3) — unguento *Buecheler,* non (4) — unguento *Koch parenthesin putat.* 7 in pluviam *i. e. ita ut pluvia fiat, cf. Ziehen Philologi LVII* 416 ut pluvia *Baehrens* 9 leni *v* 10 ortes *a* 11 Florens *cf.* 742, 8(?) 11—12 *separat Buecheler; ad c.* 742 *exordium rettulit Baehrens* 12 Dedecorant *add. Birt. Finem deesse indicat a.*

745. (*C*) *a v.* 1 inṣaṇabilis *v* 3 fulsisse *conieci* 4 nisae *a v* nostra rura *v* perlustrans rura *Buecheler* 6 orbi *Baehrens* siti *Birt* poscit *Oudendorp* 7 Desierant *a v* -erunt *Schrader* 8 *cf. Verg. ecl.* 7, 13 tremuit *a* 9 qụẹṃ *v* quod *Baehrens*

746

B. III 276 M. 926.
B. III 301.
Birt 410.

De Cythera

Forte erat Aurorae tempus Solisque quadriga
Fecerat et ventum et sonitum per nobile marmor
Adstantis pueri, cum te, mea bella Cythere,
Aspicio venientem et tu mea limina grato
Introitu dignata rosas et lenis amomi
Delicias miras tecum allicis, unde secutae
Palladis et frondes nulliusque inscia laurus. —
Atria nostra virent et agunt in limine primo
Radicem platani, ad portam venit arbutus ipsam.
Felix multa arbos, imitans miracula Pindi,
Quam non delebit livor nec sera vetustas! —
O iucunda nimis, tenui quae visa poetae,
Dum credis vitium non auscultare Camenis.

747

B. V 190 M. 1120.
B. III 302.
Birt 411.

De cereo

Flora venit. quae Flora? dea an de gente Latina?
Non reor; at Chloris dicta per arva fuit.
Huius in adventum radiant de nocte lucernae;
Nam nitet atque hilarat lumine cuncta suo.
Cerea materies apibus debetur amicis,
Floribus atque horti sit precor aequa mei,
Non ut mel rapiam, cuius non tangor amore,
Sed cera in talem fiat ut alba diem.

746. (*C*)*a v*. De cethera *catalogus in M* 2 adventu *Schrader* marmor *Memnonis in Aegypto, de cuius sonitu cf. Strabo* 17, 816. *Plinius* n. h. 34, 55. 3 astantis *a* 4 Agnosco *a* 6 sequutae *a v* 8 'agunt' *v in mg., a* 'agens' *a in mg., v* limite *v* 9 ipsa *Buecheler* 10 culta *idem* multum *Baehrens* 11 'quae' *a in mg., v* quam *v in mg., a* 13 camaenis *a*

747. (*C*)*av*. De cereo *catalogus in M, va* flore *add. m. alt. in a.* 2 et *Baehrens. cf. Ovid. Fast. V* 195. 5 amicis]; apisque *Birt. Duos versus post* 5 *desiderat Buecheler* 6 hortis . . meis *a v, corr. Baehrens.*

B. V 147. M. 1083.
B. III 303.
Birt 409.

748

De aquila, quae in mensa de sardonyche lapide erat

Mensa coloratis aquilae sinuatur in alis,
Quam floris distinguit honos, similisque figura
Texitur: inplumem mentitur gemma volatum.

B. I 26. M. 585.
B. III 303.
Birt 408.

749

Laus Martis

Mars, pater armorum, fortissime belligerator:
Esto volens, mitis, facilis deus, esto benignus.
Sic tibi post pugnas et pastos sanguine campos
Amplexus tribuat vincli secura Cythere.
Tu crista galeaque rubes, tu pulcher in aere
Incutis e vultu radiantia lumina ferro.
Te thorax galeaque tegunt, non quo tibi terror
Hostilis subeat, sed quod decor exit ab armis.
Tu cum pulsatum clipei concusseris orbem,
Inmugit mundus, tellus tremit, aequora cedunt.
Da nobis reditum, patriam repetamus ovantes.
Sic tibi lascivae celebrentur in urbe kalendae.

748. *VM(C)v.* De aquila *Cv, catal. in M; om. V.* Quae—erat *V* (*ubi* sardonuche). *Titulum om. M.* 1 M *om M* sinatur *M* iuvatur *Claverius* 2 florum *v Clav.* destinguit *V* similique *v Clav.* Explic. de aquila *V.*

749. *VM; v.* 1 *in av.* Laus Martis *V mg.; catal. in M; om. M.* De Marte [uel ad] versus rophalitus *v* Ad Martem versus Rhopalicus *a* 1 *sic VM* belligerantum *va hic desinentes* 2 mittis *V* 4 tribuit *M* uinclis *VM, corr. Heinsius* 6 e *M* a *V* cultu . . ferreo *Heinsius* 7 torax *V(M?)* 8 erit *V, corr. m.* 2 exit ab armis *om. M* 9 pulsati *M* concosseris *M* 11—12 *om. M lacuna quattuor versuum.* Da *et* Sic *add. m. rec. V* reditum nobis 750, 3; 751, 4 nobis reditum *VM* 12 lasciue, *corr. m.* 2, *V*

750

B. M. —
B. III 304.
Birt 409.

De Iunonalibus

[Sancta] poli domina, cui vincla iugalia curae,
[Supr]emi caeli regis coniunxque sororque,
[Da re]ditum nobis. sic regnum transeat orbis
. . . .

751

B. I 21. M. 574.
B. III 304.
Birt 408.

De Liberalibus

Lenaĕe vitisator Bromiē Semeleie Bacche
Thyrsitenens bimăter trieterice Nysie Liber,
Flos Ariadnaeē †coriatice, laete Thyoneu,
Da reditum nobis. sic totis dulcia rivis
Musta fluant, spumetque cavis vindemia labris.

752

B. V 146. M. 1082.
B. III 305.
Birt 409.

De hippopotamo [et crocodilo]

Vtraque fecundo nutritur belua Nilo:
Quaeque vorat morsu quaeque sub ore fremit.

750. *V solus. Inscr. habet V in mg., catal. M.* Ad Iunonem *Ieep.* 1 Sancta *supplevi*, Iuno *Ieep, alia alii.* Atq; 2 Supr *et* 3 Det re *m. rec. V* 3 Da *L. Mueller* 4 Ad tibi dilectas Tyriae Carthaginis arces *suppl. L. Mueller*

751. *VM(C)av.* De liberalibus *V in mg.* De Baccho vel ad Bac(chum) *va.* Laus Liberi *catalogus M, Claverius, om. M. Scatent hi versus vitiis prosodiacis, quae frustra conati sunt tollere Ieep et Baehrens.* 1 Lęneę *V* enee *M* Lenis *Cav* uittis sator *V* uitis sator *M* Br.] proles *Cav* Semeleia *MCav* bache *VM* 2. 3 *om. Cav et* (*praeter* tirsitenens) *M* nysię *V* 3 ariadene coriatice *V* Corybantice *Buecheler* chŏreutice *conieci* Curetice *Heinsius* l.] Iacche *Baehrens* tyoneu *V* 4 riuis *V* uerbis *M Cav* 5 Musta *vulgo* Musa *V* Mella *M Cav* que cavis *om. M Cav* totis spumet *Cav.*

752. *VM(C)av.* (Incipit *V*) de hi(hy)p(p)opotamo *V av*; et cocodrillo *add. solus catal. M, qui* De ippotamo.

B. V 192. M. 1122.
B. III 305.
Birt 404.

753

De dulcio

Nectareo muro dulces cinguntur harenae.

Birt 404 adnot.

753[a]

Suave tibi nomen; sed si te talia tangunt,
Moribus atque animo post ea dulcis eris.

754 Panegyricus Aniciorum
755 De hirundine
755[a] De mergo
756 De vitulis marinis
757 De paupere singulari
758 De ape

B. M — B. III 305.
Birt 404.

759

De zona missa ab eadem Arcadio Augusto

Stamine resplendens et mira textilis arte
Balteus alipedis regia terga liget,
Quem decus Eoo fratri pignusque propinqui

Titulum om. M 1 Vt quae *Cav* bellua *Cav* 2 uorat *VM* necat *Cav*

753. *Sic VM, Paris.* 5719 *saec. XIV.* De dulcio de lucusta *V, titulum om. M (sed habet in catalogo M).*

753[a]. *Sic Cav,* De dulcio *inscribentes.*

754—758. *Tituli soli extant in catalogo M et apud Claverium.* 755[a] *deest ap. Claverium* 754 (*ubi* amicorum *traditur, quod corr. L. Mueller*). *Birtius de Claudiani Panegyrico Probini et Olybrii, fort. recte, intellegit.*

759. Idem de zona . . . archadio aūg. *solus V, in quo et M et schedis Gudii et Parisino* 5719 *solis hoc ep. post Claudiani ep* 20 *legitur.* Eadem *est Serena Stilichonis uxor.* 1 texilis *M* 2 ligat *VM Gud.* liget *m. rec. in V* 3 Quod *M Gud.*

Sanguinis Hesperio misit ab orbe soror.
Hoc latus adstringi velox optaret Arion,
Hoc proprium vellet cingere Castor equum.

760

B. III 233. M. 998.
B. III 306.
Birt 413.

Marcus amans puerum natum mentitur amare
Vultque pater dici nescius esse pater
Et pietate nefas et amorem velat amore:
Se pietas umbram criminis esse dolet.
'Nate' dies audit, nox et torus audit 'amice',
Et pro temporibus nomina mutat ei.
Stulte — quid ignaro non dicit Cynthia fratri? —
Ne credas nocti digna latere diem! —

Qui 'puer' est, hic 'filius' est: a lumine primo
'Filius', a thalamis incipit esse 'puer'.

760ᵃ (*olim* 779)

Maecenas

B. II 119. M. 109.
B. I 125.

Defleram iuvenis tristi modo carmine fata:
Sunt etiam merito carmina danda seni.

6 *de Cyllaro cf. Ennod. c.* 128, 10.

760. *Binetus in ed. Petron. p.* 125 *Dousae* 'Epigrammata . . . Claudiani in lucem deponam. Verum huius, credo, auctoris adscribam et illud, quod ad manum fuerit ex V. C. Cui(aciano): Marcus' *sqq. Medii fortasse aevi est.* 5 totus *Cui., corr. Binetus* 7 cincia *Cui., corr. Binetus* 8 *i. e. ne committas nocti, quae digna sunt, quae diem lateant: Birt, Ziehen* 9—10 *separat Barthius* 9 puer (*i. e. amicus v.* 5) *Meyer:* pater *Cui.* hic *et* lumine *Patisson*: huic *et* limine *Cui.* a] tibi *Ziehen.*

760ᵃ. *B = Bruxellensis* 10675—76 *s. XII, cui similis est Mellicensis s. XI* (*v.* 1—25: *Stud. Vindob.* 1, 65). *M = Monacensium* 305 *s. XI* (*m*), 18059 *s. XI* (*n*), 21562 *s. XII* (*o*), *quos cont. Baehrens, consensus. B M P notabo, omissis orthographicis.* Incipit Mecenas *M* Maecenas eiusdem *P*(*ar.* 16236 *s. X v.* 1—43): *contuli.* Mecenas Virgilii

Vt iuvenis deflendus enim tam candidus et tam
Longius annoso vivere dignus avo . . .
Inreligatą ratis numquam defessa carina
It redit in vastos semper onusta lacus.
Illa rapit iuvenes prima florente iuventa,
Non oblita tamen sera petitque senes.
Nec mihi, Maecenas, tecum fuit usus amici:
Lollius hoc aegro conciliavit opus.
Foedus erat vobis nam propter Caesaris arma
Caesaris et similem propter in arma fidem.

Regis eras, Etrusce, genus; tu Caesaris almi
Dextera, Romanae tu vigil urbis eras.
Omnia cum posses tanto tam carus amico,
Te sensit nemo posse nocere tamen.
Pallade cum docta Phoebus donaverat artes:
Tu decus et laudes huius et huius eras,
Sicut vulgares vincit beryllus harenas,
Litore in extremo quas simul unda movet.
Quod discinctus eras nimio (quod carpitur unum),
Diluis hoc animi simplicitate tui.

Vossian. L. oct. 96 *s. XV.* P. V. Maronis Elegia *Rehdigeranus s. XV. Inscr. om. B. Ante Senecae aetatem scriptam putat L. Mueller; Ziehen mus. rhen.* 52, 450 *et Baehrens sub Augusto; paulo post Senecam K. Schenkl, sed inferiore aetate M. Haupt.* 5 carina *libri* Charontis *Cannegieter* -onis *Ribbeck* 6 It *edd.* Et *libri* 8 sed repetitque *libri, em. Burmann* cit repetitque *Ellis* 9 mach[e]ãnẹas, *corr. m.* 2, *B* 10 Illius *M* aegro *Heinsius* ergo *libri* 11 Fidus *libri* Foedus *Heinsius* uobis *M* nobis *B* 12 et] it *B* 14 -nae tu] -ne et tu *M* -na u *B* 15 clarus *B* carus *M* 17 phebus *B ubique* 19 Sicut v. v. *scripsi* Vincit v. sicut *Baehrens* Vincit v. v. *libri* viridis b. *Buecheler* beritus *libri* [h]aranas *B* 20 quam *BMP* vomit *Barth* 21 *cf. Seneca epp.* 114 distinctus *B* disiunctus *M* discunctus *P* nimium *vel* nimio *Hilberg* mimo *Ellis* animo quoque *libri* habitu *Baehrens* quod *Ruhnken* 22 Diluuii hoc *BMP* (Diluitur *cod. Basil.*) Diluis *Baehrens* nimia s. tua *libri, corr. id.*

Sic illi vixere, quibus fuit aurea virgo,
    Quae bene praecinctos postmodo pulsa fugit.
Livide, quid tandem tunicae nocuere solutae,
    Aut tibi ventosi quid nocuere sinus?
Num minus urbis erat custos et Caesaris obses?
    Num tibi non tutas fecit in urbe vias?
Nocte sub obscura quis te spoliavit amantem?
    Quis tetigit ferro, durior ipse, latus?
Maius erat potuisse tamen nec velle triumphos;
    Maior res magnis abstinuisse fuit.
Maluit umbrosam quercum nymphasque cadentes
    Paucaque pomosi iugera certa soli.
Pieridas Phoebumque colens in mollibus hortis
    Sederat argutas garrulus inter aves.
Marmora temnentur, vincent monimenta libelli:
    Vivitur ingenio, cetera mortis erunt.
Quid faceret? discinctus erat comes integer idem
    Miles et Augusti fortiter usque pius!
Illum piscosi viderunt saxa Pelori
    Ignibus hostilis reddere ligna ratis;
Pulvere in Emathio fortem videre Philippi:
    Tam tunc ille tener tam gravis hostis erat.
Cum freta Niliacae texerunt laeta carinae,
    Fortis erat circa, fortis et ante ducem,

25 Liuida *libri* (-de ς) 26 tibi quid *B* 27 careris opses *solus B* obses *M* 28 Nunc *BP* Nuncubi *Scaliger* $\overset{u}{\text{o}}$rbe *B* 29 oscura *B* *Post* 30 *v.* 39—56 *posuit Ribbeck* 31 Malus *BP* nec nec *B* 32 res ς es *BM* 33 rcum *om. BP* lymphasque *Wernsdorf* canentes *M* 34 certa *libri*, culta *Aldina* 36 Se super arg. *BP* Sederat *M*ς *num* Saepe erat? 37 tunnei *B; hinc* temnentur *scripsi* moeonii *M*ς minaei *P* cygnei *Buecheler* Smyrnaei *vel* Marmorea Aonii *Scaliger* Ionii *Ellis* teneri *Ziehen* 38 *cf. Propert. IV* 1, 24. 39 facere *BP* discinctus *Birt* defunctus *libri* integer *libri* (impiger *Voss.*). 40 fortis et *vulgo.* 42 hostiles *libri* dedere *Heinsius* rates *M* 44 Tam *B* Quam *ceteri* nunc *B* 45 lata *M*, *recte?*

Militis Eoi fugientis terga secutus,
    Territus ad Nili dum fugit ille caput.
Pax erat: haec illos laxarunt otia cultus.
    Somnia victores Marte sedente decent.
Actius ipse lyram plectro percussit eburno,
    Postquam victrices conticuere tubae.
Hic modo miles erat, ne posset femina Romam
    Dotalem stupri turpis habere sui.
Hic tela in profugos (tantum curvaverat arcum)
    Misit ad extremos exorientis equos.
Bacche, coloratos postquam devicimus Indos,
    Potasti galea dulce iuvante merum.
Et tibi securo tunicae fluxere solutae:
    Te puto purpureas tunc habuisse duas.
Sum memor (et certe memini) sic ducere thyrsos
    Brachia vel pura candidiora nive.
Et tibi thyrsus erat gemmis ornatus et auro:
    Serpentes hederae vix habuere locum.
Argentata tuos etiam talaria talos
    Vinxerunt certe; nec puto, Bacche, negas.
Mollius es solito mecum tum multa locutus
    Et tibi consulto verba fuere nova.
Inpiger Alcide, multo defuncte labore,

47 Milites *B* 48 capud *B* 49 illo *B M, recte* ς laxarant *B* ocia *libri*. 50 Somnia *Birt a.* 1876 Omnia *libri* Otia *Meineke* Mollia *Buecheler* uictoris . . decet *B M* ς 52 turbe *B*. *Maecenatis comparatur et militia et luxuria cum Apolline* (51 *sq.*), *cum Baccho* (57—66), *cum Hercule* (69—86), *cum Iove* (87—92). 57 *sqq. cf. Ziehen Rh. Mus.* 52, 452, *qui de Augusto cogitat.* 55 *sq. ante* 53 *sq. Ribbeck* 53 ne] nec *B* 54 strupri *B* herere *Vat.* 3269 56 exorientis *sc. solis* mox orientis *Heinsius* acta orientis *Ellis* 57 bache *B* 58 Portasti *m o* 60 *non intellego.* 61 memini sic *libri* (memini *in B erasum*) (*add. m.* 2 *in mg.*) meministi *Buecheler* tirsos *B* vestem *Baehrens* 62 Bache *B* bacchea *M* purpurea *libri* vel pura *Burmann* Bacche puer, pura *Ellis* 63 tyrsus *B* geminis *B* 65 sandalia *Vat.* 3269 66 bache *B M* 69 duro *Baehrens*

Sic memorant curas te posuisse tuas;
Sic te cum tenera multum lusisse puella
Oblitum Nemeae iamque, Erymanthe, tui.
Vltra numquid erat? torsisti pollice fusos,
Lenisti morsu levia fila parum.
Percussit crebros te propter Lydia nodos,
Te propter dura stamina rupta manu.
Lydia te tunicas iussit lasciva fluentes
Inter lanificas ducere saepe suas.
Clava torosa tua pariter cum pelle iacebat,
Quam pede suspenso percutiebat Amor.
Quis fore credebat, cum rumperet impiger infans
Hydros ingentes vix capiente manu,
Cumve rėnascentem †terret velociter hydram,
Frangeret inmanes vel Diomedis equos,
Vel tribus adversis communem fratribus alvum
Et sex adversas solus in arma manus?
Fudit Aloidas postquam dominator Olympi,
Dicitur in nitidum percubuisse diem
Atque aquilam misisse suam, quae quaereret, ecquid
Posset amaturo digna referre Iovi.
Valle sub Idaea tum te, formose sacerdos,
Invenit et presso molliter ungue rapit. —
Sic est: victor amet, victor potiatur in umbra,
Victor odorata dormiat inque rosa.
Victus aret victusque metat, metus imperet illi,

70 potuisse *B M* 71 m.] laetum *cod. Basil.* 72 ne mea *B* erimante *B* 79—80 *ante v.* 73 *Ribbeck.* 73 Vltro *B* 74 Leuisti *M. cf. Catull.* 64, 315. 75. 77 lidia *B* (*M*) 77 fouentes *B M* 78 pensa *Heinsius* saeve *Birt* 79 tua *B M*] tibi *rec.* 81 cum iam premet *B M* (-mit *M*), *corr. Scaliger* 82. 83 y] i *B* 83 velociter ureret *conieci* torreret letifer *Maehly* terret *libri* meteret *Struchtmeyer* uelocior *m o* 86 aduersas *libri* conversas *Maehly* 87 *cf. Laud. Pisonis* 152 *sqq.* et oenidas *B* et enidas *M* et Aloidas *Rehdigeranus* 88 procubuisse *Ellis ex* ς 89 misse *B* etquid *M* 90 maturo signa *libri*, digna *Heinsius* 91 ida ea *B* idea *rell.* dum *libri*, tum *Heinsius* 95 metet *B M*

Membra nec in strata sternere discat humo.
Tempora dispensant usus et tempora cultus:
Haec homines, pecudes, haec moderantur aves.
Lux est, taurus arat; nox est, requiescit arator
Liberat et merito fervida colla bovi.
Conglaciantur aquae, scopulis se condit hirundo:
Verberat egelidos garrula vere lacus.
Caesar amicus erat: poterat vixisse solute,
Cum iam Caesar idem quod cupiebat erat.
Indulsit merito. non est temerarius ille.
Vicimus: Augusto iudice dignus erat. —
Argo saxa pavens postquam Scyllaceia legit
Cyaneosque metus iam religanda ratis,
Viscera dissecti mutaverat arietis agno
Aeetis sucis omniperita suis.
His te, Maecenas, iuvenescere posse decebat.
Haec utinam nobis Colchidos herba foret!
Redditur arboribus florens revirentibus aetas:
Aegro non homini, quod fuit ante, redit?
Vivacesque magis cervos decet esse paventes,
Si quorum in torva cornua fronte rigent?
Vivere cornices multos dicuntur in annos:
Cur nos angusta condicione sumus?
Pascitur Aurorae Tithonus nectare coniunx,
Atque ita iam tremulo nulla senecta nocet.

96 *i. e. et in non strata.* 99 erat *mo* non *BM* nox *Rehd. Voss.* 101 Cum glac. *Salmasius* se c.] sedit *B* 102 et gelidos *libri* (*cf. Catull.* 46, 1) ga////rrula (*in ras.* ll) *B. Lacunam statuit Baehrens.* 105 merita *B*

107 parens *Voss.* scyllegia *M* scilleia *B, corr. Heinsius* relegit *Salmasius* 108 fretus *Maehly* rates *B* 109 disiecti *B* disiectu *M*; *recte* ς mutaverit *B* agni *libri, corr. Aldina* 110 Aet//es (*erasum* t) *B* Aetas et *M* omē perita *B* (omne *ceteri*), *corr. Salmasius* 111 Is te *B* dicebat *B* 113 Reddit' *B* flores *B* aestas *libri, em. Aldina* 114 Aegro *conieci* Ergo *libri* Et ver *Baehrens* 115 que *om. B* -ne *Heinsius* 116 In quorum torva *Baehrens, fort. recte* 119 aurora, *sed corr., B* coniux *B mo*

Vt tibi vita foret semper medicamine sacro,
Te vellem Aurorae conplacuisse virum.
Illius aptus eras croceo recubare cubili
†Et modo poeniceum rore lavante torum;
Illius aptus eras roseas adiungere bigas
Et dare purpurea lora regenda manu,
Tum mulcere iubam, cum iam torsisset habenas
Procedente die respicientis equi. —
Quaesivere chori iuvenem sic Hesperon illum,
Quem nexum medio solvit in igne Venus:
Quem nunc infuscis placida sub nocte nitentem
Luciferum contra currere cernis equis. —
Hic tibi Corycium, casias hic donat olentis,
Hic e palmiferis balsama missa iugis.
Nunc pretium candoris habes, nunc, redditus umbris:
Te sumus obliti decubuisse senem.
Et Pylium flevere sui ter Nestora canum:
Dicebant tamen, hunc non satis esse senem.
Nestoris annosi vicisses saecula, si me
Dispensata tibi stamina nente forent.
Nunc ego quid possum? tellus, levis ossa teneto,
Pendula librato pondus et ipsa tuum!

122 con] com *m o* 123 *sq in singulari alia schedula manu eiusdem aetatis B* 124 Et modo *M B* Sancto *puto* Linquere *Baehrens* phoeniceo *B* puniceo *m o, corr. Scal.* 125 Illius aptus eras (*cf. u.* 123) *interpolata puto; nisi forte duae recensiones hic inter se commiscentur* 126 Et *Francius* Tu *libri.* 125. 126: $\overset{1}{\imath}$ *B in mg.* 127 Tu *B* Tum *M* Et *ego olim. post* 128 *lacunam indicat Baehrens.* 129 Locri *Buecheler* iuvenum *Scaliger* ilum *B* olim *Scaliger* 130 Que *B o* Quę *n* fovit *Heins.* nemus *M* 131 in fusci *B M* in fuscis *alii. corr. Ribb. post* 132 *lacuna Burmanno.* 133 coritũ *R* 134 et *libri* e *Ald.* 135 Hunc *B* Nunc *M* Hoc *Buecheler* redditus *B* -tur *M* 137 Et *Heins.* Te *B* Ter *M* 138 que tamen, *om.* hunc, *B M* 139 annosa *libri* uixissem *B m o* uixisse *n* 140 nempe *libri* 141 quid *M* quod *B*

Semper serta tibi dabimus, tibi semper honores:
Non umquam sitiens, florida semper eris.

B. II 120. M. 110.
B. I 134.

760ᵇ (*olim* 780)

Sic est Maecenas fato veniente locutus,
Frigidus et iamiam cum moriturus erat.
'Mene' inquit 'iuvenis primaevi, Iuppiter, ante
Angustum Drusi non cecidisse diem!
Pectore maturo fuerat puer, integer aevo,
Et magnum magni Caesaris illud opus.
Discidio vellemque prius' — non omnia dixit,
Inciditque pudor, quae prope dixit amor.
Set manifestus erat: moriens quaerebat amatae
Coniugis amplexus oscula verba manus.
'Set tamen hoc satis est: vixi te, Caesar, amico
Et morior' dixit; 'dum moriorque, sat est.
Mollibus ex oculis aliquis tibi procidet humor,
Cum dicar subito voce 'fuisse' tibi.
Hoc mihi contingat: iaceam tellure sub aequa.
Nec tamen hoc ultra te doluisse velim.
Set meminisse velim. vivam sermonibus illic:
Semper ero, semper si meminisse voles.
Hoc decet: et certe vivam tibi semper amicus,
Nec tibi qui moritur desinit esse tuus.

143 odores *M* honores *B* 144 siciens *B*

780. *A praecedenti carmine separavit Scaliger.* 2 eciam iam *B* 3 Men inquid *B* prim(a)eui cũ *B M* 4 Angustam *M* Augustam *R* Angustum *B* bruti *libri* Drusi *Francius* fidem *libri, corr. Heins.* 6 *cf. consol. ad Liv.* 39 ille decus *Baehrens* (*cf. Verg. catal.* 11, 3) illud opus *libri* 7 Discedo *Leidensis* 9 Sed *M* 11 Sed *m n* est *om B* 12 satis *libri* sat est *Pithoeus* 13 *num* procidat? humor *libri cf. Consol. ad Liv.* 466 *Propert. IV* 11, 58. *u.* 23—26 *ante* 13—22 *Ribbeck* 16 Hec *B* potuisse *libri, corr. Heinsius* nil potuisse *Ellis* 17 Sed *M* 19 Hoc *Ribbeck:* Et *libri* Ut *Ziehen* amicus *R* amare *B M* 20 sibi *Barth*

Ipse ego, quicquid ero cineres interque favillas,
Tunc quoque non potero non memor esse tui.
Exemplum vixi te propter molle beati,
Vnctus Maecenas teque ego propter eram.
Arbiter ipse fui; volui quod, contigit esse:
Pectus eram vere pectoris ipse tui.
Vive diu, mi care, senex pete sidera sero!
Est opus hoc terris: te quoque velle decet.
31 Sit secura tibi quam primum Livia coniunx,
32 Expleat amissi munera rupta gener;
29 Et tibi succrescant iuvenes bis Caesare digni
30 Et tradant porro Caesaris usque genus.
33 Tum deus intersis divis insignis avitis:
Te Venus in proprio collocet ipsa sinu.'

761

B. M. — B. V 380.

De sphaera caeli

Haec pictura docet quicquid recitavit Hyginus
In septem quinis describens sidera signis
Ad caeli terraeque globos in mole rotundos.
Mallem prorsus opus solidis insigne figuris,
Quas nequit in plano similes expendere quivis,
Cum lateant intus quaedam curvisque profundis.

22 nunc potero, *corr.*, *B* 23—26 *in alia scheda eadem manu qua* 760a, 123 *sq. additi B* 23 beati *Salmasius* beate *libri* 24 Unctus *Maehly* Unus *libri* 25 tui *Heinsius* uoluit *libri, corr. Aldina* 31—32 *ante* 29 *transpos. Ribbeck* quam primum *libri* cum (*sic Rehdig.*) primis *Heinsius* coniux *B* 33 Tum *Wernsdorf* Cum *libri* in terris *libri*, *corr. Ribbeck* 35 in patrio *libri* (impĩio *Voss. oct.* 96 *s. XV*) Explicit Mecenas *M, om B ceteri* Finit elegia Virgilii Maronis in Mecenatem inuenta ab Henoc in Dacia *Vatic.* 3269 *s. XV*, *Voss.* 95 *s. XV*.

761. *P* = *Parisinus* 12117, *olim Sangermanensis* 434 *saec. XI, fol.* 138 v. *V* = *Vossianus O* 15 *s. XI fol.* 61. *Orthographica omittam multa.* Versus de spera caeli *V, om. P*
1 yginus *P* ig. *V* 6 Dum *P* intus *V* inter *P*

Nam borealis apex arctos conplexus et anguem
Arctophylaca tegit nec non simulacra coronae,
Engonasinque, lyram, cygnum seu Cassiepiam,
Cuius adest pedibus coniunx et filia dextris.
Perseus inde gener, tunc est caprarius, inde
Deltoton, equus ac delphin, aquila atque sagitta,
Anguitenens, aries, taurus, cum Castore Pollux
Et cancer, leo, virgo, suis cum scorpio chelis,
Arcitenens tandem, capricornus et urnifer inde;
Piscibus extremus locus est quem signifer explet.
Primus in austrinis Orion partibus exit,
Tum lepus est et utrique canes Argoque triremis,
Hydrus, Centaurus, sed et ara et piscis enormis,
Pistrix, Heridanus: sic sphaerae finis habetur,
Quam gemini findunt aequa sub sorte coluri,
Se tangendo polis dum zonas quinque pererrant.
Has hinc inde sibi diversa a parte coaequat
Linea quae scindit medios utrosque coluros.
Torrida zona duas circa se a frigore servat;
Nam zonas similes aequales dicimus esse
In caeli terraeque modo Cicerone magistro.
Vertex alteruter terdenis partibus a se
Semper abest circumque facit sex undique sumptis;
Tum quinas utrimque feret habitabilis ora.
Aequidies capit octonas hinc, inde quaternas.
Corpora signorum circis resecantur eisdem.
His super esse ferunt caelo cuicumque notandos,
Quorum primus is est, qui candidus extat in astris
Obliquo caeli portas discrimine tangens;

9 Engonasimq; *V* seu (*i. e.* et) *PV* ceu *Bursian* (*ed. pr. in annal. phil.* 1866, 786) sic *Baehrens* 11 inde *Bursian* ille *PV* 14 cum *V* tum *P* 15 urniger *Bursian* 16 extremis *VP, recte?* 21 iemini *P* 23 a *om. P, supr. lin. V* 26 esse *V* est *P* 27 *Ex Hygino hausit poeta, non ex Cicerone (Ziehen).* 31 Aequidies *cf. Woelfflini Archiv. Lexic. lat. II.* 34 is est *Bursian* inest *PV* constat *V*

Alter ubique vagus graece vocitatur horizon.
Solus eget terrae spatiis ut limes in astris
Dimidium sphaerae momentis omnibus abdens.
Ergo decem circis totus variatur Olympus,
Ex quibus ille latet semper qui dicitur austri,
Cum nobis numquam lateat qui continet arctos.
Inter utrosque tamen quod hinc levat, occidit illic.
Arcticus his signis finitur circulus: extra
Laeva Bootis inest dextro cum poplite flexo
Herculis innixi pedibus, umeris quoque Cephei;
Tum siliquastrensis tangit confinia basis.
Solstitialis et hoc signorum limite constat:
Arcturus lapsusque genu, Cepheia coniunx,
Anguiger oblongus, curvi quoque sinciput anguis
A superis tanguntur eo cum coniuge Persei
(Cui tamen arctophylax est in contraria versus
Pegaseo iunctae medio) pedibusque marito
Qui sectus laevo cubito cum crure sinistro
Heniochi caput ut currens ex pulvere foedat;
Ille tamen quasi lora tenens pede cornua tauri
Deprimit ac geminis traiectis denique collis
Inter aselliferi consurgit lumina cancri,
Currens per pectus, ventrem lumbosque leonis
Perque caput dextramque alam volitantis oloris.
Qui lucis noctisque pares dat circulus horas
Arietis ima pedum recipit vestigia primum
Semibovisque genu praecidit et inguinis eius,
Vltima quem fudit putens urina deorum;
Sustinet et geminos flexus ex ore draconis,
Exit et a genibus longo serpente ligati,

36 uocitatus *V* orizon *V* orion *P* 38 addens *V* 44 cum dextro *P* 45 innexi *P* hum. *PV* quo *om.* *V* 47 limite *P et ex corr.* *V* 49 sincipre *V* anguis *V* an. *P* 51 Qui *V* Cui caput et thorax *Bursian* 52 iunctae *V* uinctae *P* mariti *Bursian* 54 fędat *V* fedat *P* 60 oras *V* Semis bouisque *P* 63 que infudit *V*

Postquam chelarum longissima brachia pressit;
Tum Ganymedeae raptricis transilit alam
Pegaseamque iubam dirimens ex ordine pisces.
Quid hiemalis agat signorum corpora scindens
Decollatus eo novit qui spicula mittit
Piscinusque caper, nec non lymphaticus auspex
Et pistrix, fluvius, lepus et leporarius adsunt,
Finditur et puppis, Centauro terminat orbis.
Vltimus, aversus boreae, †sua dindima solis
Manibus ostendit fluvio finitus et Argo,
Centaurique pedes postremos tangit et aram.

B. V 87. M. 1053.
B. V 356.

761ᵃ (*olim* 868)

Si novus a Iani sacris numerabitur annus,
  Quintilis falso nomine dictus erit.
Si facis, ut fuerant, primas a Marte Kalendas,
  Tempora constabunt ordine ducta suo.

762

B. V 143. M. 233.
B. V 363.

De volucribus et iumentis.

De filomela

Dulcis amica veni, noctis solatia praestans;
  Inter aves etenim nulla tui similis.

74 *sic V.* sua sua dindima *P* d.] lumina *Baehrens*

761ᵃ. *V = Vaticanus* 3262 *saec. XI, Ovidii Fastos continens, olim Vrsinianus.* 1 nonus *V* 4 ducta *Heinsius* dato *V* quaeque *vulgo.* — *Anziani a.* 1875 *in codice Fastorum, quem possidebat, anni* 1467 *mihi ostendit Florentiae.*

762. *Libri saeculi XI: H = Harleianus* 3859 *fol.* 251, *quem et V ubique afferam. B = Bruxellensis* 1828 *fol.* 1. *C = Mus. Britann. Addend.* 16894 *fol.* 244. *Vi W = Vindobonenses* 317 *et* 952. *M O = Monacenses* 14505 *et* 493. *V = Vaticanus* 639 *fol.* 88 *(quem contuli). [Non est in Sangallensibus]. Saeculi XI—XII: N = Monacensis* 19413. *Recentes: non pauci. Cf. collationes in ed. priore et Baeh-*

Tu, filomela, potes vocum discrimina mille,
Mille vales varios rite referre modos.
Nam quamvis aliae volucres modulamina temptent,
Nulla potest modulos aequiperare tuos.
Insuper est avium, spatiis garrire diurnis:
Tu cantare simul nocte dieque soles.
Parrus enim quamquam per noctem tinnipet omnem,
Sed sua vox nulli iure placere potest.
Dulce pelora sonat, dicunt quam nomine droscam,
Sed fugiente die illa quieta silet.
Et merulus modulans tam pulchris zinzitat odis,
Nocte ruente tamen cantica nulla canit.
Vere calente novos componit acredula cantus
Matutinali tempore rurirulans,
Dum turdus trucilat, sturnus tunc pusitat ore:
Sed quod mane canunt, vespere non recolunt.
Caccabat hinc perdix et graccitat improbus anser,

rensiana extantes; Peiper mus. rh. 32, 530; *Huemer Stud. Vindob.* 2, 74. *In Gallia Germaniave carmen e Suetonio (p.* 247 *sqq. Reiffersch.) derivatum exeunte antiquitate conscriptum putat Baehrens.* Albi Ovidii Iuventini *esse mentitus est Goldast. Aldhelmus eo usus est.* Versus de uolucribus (bestiis *add N*) et (uel *N*) iumentis. De filomela *CN. Inscr. om. ceteri libri.* Ovidius de philomena *Philippicus* 210 *s. XIV/XV. Bern.* 576 *s. XV.* — 1—8 *om. H. Versum* 1 *Paulus Diaconus sic imitatus est:* Dulcis amice veni, pacem sub pectore gestans (*Poetae lat. aevi Caroling. I* 65); *cf. et A. L. Meyeri* 1074: Dulcis amice bibas gratanter munera Bacchi *sqq. Cf. et Poet. Carol. III* 128.
3 philomela *B M Vi*(?) *V* 8 soles *B M V* (soles n. d. simul *B*) potes *C N O W* 9 Cantus auium *H in mg.* Parus *M W* 11 per ora *B C Vi W* perola *Peiper, sed* pelora (*V H M N O*) *per μετάθεσιν ortum est ex πυρραλλίς, quem* pirulum *medio aevo, hodie vocant Pirol.* quam dicunt *B M* dorscam *H* druscam *B; est droscila, Drossel.* 12 quiete *V O* 13 zinnizat *W* zinziare *Suet*(*onius p.* 252 *Reiff.*) 14 tamen: timet *H* 15 nouos *M* nouo *ceteri*
16 ruric$\overset{v}{o}$lans *H* 17 Tunc t. *Baehrens.* dum pus. *O. Jahn* passitare *Suet. R.*

Et castus turtur atque columba gemunt.
Pausitat arborea clamans de fronde palumbes
In fluviisque natans forte tetrinnit anas.
Grus gruit in gronnis, cygni prope flumina drensant,
Accipitres pipant milvus hiansque lupit.
Cucurrire solet gallus, gallina cacillat,
Pulpulat et pavo, trissat hirundo vaga.
Dum clangunt aquilae, vultur pulpare probatur,
Et crocitat corvus, fringulit et graculus.
Glottorat immenso maerens cīconia rostro,
Pessimus et passer sons titiare solet.
Psittacus humanas depromit voce loquelas
Atque suo domino 'chaere' sonat vel 'ave'.
Pica loquax varias concinnat gutture voces,
Scurrili strepitu omne quod audit ait.
Et cuculi cuculant et rauca cicada fritinit.
Bombilat ore legens munera mellis apis.
Bubilat horrendum ferali murmure bubo
Humano generi tristia fata ferens.
Strix nocturna sonans et vespertilio stridunt,
Noctua lucifuga cucubit in tenebris.
Ast ululant ululae lugubri voce canentes

20 gemit *BCViW* 21 *sic HV alii.* Pusitat *B* Plausitat *MVi* 22 forte *B* sorte *ceteri* detrinnit *V* tetrissitare *Suet.* anans *libri* 23 ingronnis *libri* in gronnis *i. e. in pratis palustribus* (*cf. Du Cange, Lex med. latin.*): *sic Peiper* 24 'accipitrum plipiare' *Suet.* 25 Gugurrire *B, recte?* 'gallinae crispare' *Suet.* 26 *sic H.* Pululat *VMN* Pupulat *BCVi* Papulat *W* Pap-, Pull- *ceteri* paupulare *Suet.* 27 glangunt *H* 28 Et croccitat *V* 29 Clottorat *V* (crotolare *Suet.*) ///lotorat *W* merensque *H* 30 sonsticia *V* solstitia *H* sonscitia *W* (sonst-, const- *ceteri*) recolit *libri, em. Burmann* 'passerum titiare' *Suet.* 31 Psyth. *H* Psit. *ceteri* 32 chere (*i. e.* *χαῖρε*) *H* care *V* kere *ceteri* 34 Scurili *libri* (Socordi *W*) agit *MN* 35 frinit *B qui hic desinit* fritinnire *Suet.* 36 apis *H* apes *V, alii* apex *W* 38 Bubulat *Vi* 40 cuccubire *Suet.* 41 Ac *H* lugubre (-ure *V*) *libri praeter H*

Inque paludiferis butio butit aquis.
Regulus atque merops et rubro pectore progne
Consimili modulo zinzizulare sciunt.

Scribere me voces avium filomela coegit,
Quae cantu cunctas exsuperat volucres.
Sed iam quadrupedum fari discrimina vocum
Nemine cogenté nunc ego sponte sequar.
Tigrides indomitae rancant rugiuntque leones,
Panther caurit amans, pardus hiando felit.
Dum lynces urcando fremunt, ursus ferus uncat,
Atque lupus ululat, frendit agrestis aper.
Et barrus barrit, cervi crocitant, mugilant et onagri;
Ac taurus mugit, et celer hinnit equus.
Quirritat et verres setosus et oncat asellus,
Bratterat hinc aries et pia balat ovis.
Sordida sus subiens ruris per gramina grunnit,
At miccire caprae, hirce petulce, soles.
Rite canes latrant, fallax vulpecula gannit,
Glaucitat et catulus ac lepores vagiunt.
Mus avidus mintrit, velox mustelaque drindat,
Et grillus grillat, desticat inde sorex.
Ecce venenosus serpendo sibilat anguis,
Garrula limosis rana coaxat aquis.

42 *om. V* buteo *Burmann* buttit *W* 43 prognes *H* -nis *ceteri* 44 zinzilulare *M, recte?* 45 *sic libri* (philomena *H*) 46 *desinit Vi.* 48 sequor *libri praeter H* 49 raccant *libri* (ranc. *H*) rancare *vel* raccare *Suet.* 53 *sic VMN.* corvorum crocitare *Suet.*, cervorum rugire *idem* croccitant *V*, cloc. *HM*, *om. O* mugilant *om. HCW. Heptameter est.* 54 celer *H²C ex corr., V* celeber *H¹C¹ ceteri* et *om. MO* 55 Quiritare *Suet.* orcat *H* oncare *Suet.* aselles *CN al.* 56 Cratt. *W* Blatt. *vulgo.* 58 *sic M, Suet.* mic(c)ere *ceteri* 59 grannit *V* 60 Glauc. *H* Glutt. *ceteri* (Glut. *N*) glattire *Suet.* fugiunt *V* 61 et mustela *W* que *solus H* drindat *HCN* derindat *V* drindrare *Suet.* didindrit *MO* 63 angues *NOW* 64 ranula coxat *H*

Has volucrum voces describens quadrupedumque
    Paucas, discrimen cuique suum dederam.
Sed cunctas species animantum nemo notavit,
    Atque ideo sonitus dicere quis poterit?
Cuncta tamen domino depromunt munera laudis,
    Seu semper sileant sive sonare queant.

763

Vide nunc c. 490^a.

763^a

B. M. —
B. fragm. p. L. 420.

PARTHENII **presbyteri**

. . . tempore quo medio peragunt suum sidera cursum
Noctis et obscuris densantur cuncta tenebris,
Cum refugit somnus fallaxque recedit imago,
Teque tenax totum nostris memoria reddit
Sensibus, intuemur cordisque amplexu tenemus
Et fruimur mutuis tacito sic ore loquellis.
Ast ego cernere sic te absentem gratulor absens:
Credo equidem, quod docta talem nec Graecia misit
Neque Larissa potens similem procreavit Achillem,
Nostris qualem [te] armipotens tam fertilis Africa frugum

65 describens *OCWN* describunt *H* describ/// *V* descripsi *M* 66 *solus H servavit.* Paucas *scripsi* Causaq; *H* Cautus *Baehrens.* 67 -tium *W* notavit *VW, similia ceteri* tacebit *H* 68 Atque *H* Ast *ceteri* pot //// *V* potest *W* 69 laudum *H*

763^a. *C = Casinensis* 16 *Augustini sacc. XI, ex quo ed. Reifferscheid in Anecdotis Casinensibus, Vratisl.* 1871. *Continet epistulas in Africa Vandalorum aetate scriptas, inter quas III Parthenii presbyteri ad Sigesteum comitem, ex prosa in hos versus vitiosos transeuntem.* 1 sum *C* 4 totum nostris tenax *C* reddet *C* 7 si te *C* 8 parem *Baehrens* 10 te *om C heptameter est, nisi fere* Nostris *deletur.*

Vexit ad astra virum. Quem claro lumine fulgens
Sol ictu placido nostro de pectore tollit.

Te clipeo loricaque et galea caelitus armet
Omnipotens, et sit vita beata tibi!

B. M. B. — Boethius C. ph. ed. Peiper p. XXXVIII.

764

Invictus constans Anicius, ortus ab urbe,
Torquati genus, exconsul famosus et exul
Patriciusque bonus mage civibus atque βοηθὸς
Vsque caput iugulis genero comitante servavit.
Graviter exaegit furiis monimenta vetustis
Flebilibus scribendo modis tot carmina felix
Et, quod libertas multo sermone bilingui
Artificale tulit, dum post interprete lingua
Quicquid Aristoteles docuit transferre sategit:
Pandens conditionis opes hinc inde coactas,
Quas ab Atheneis rapuit bibliopola gazis,
Ne Romana fames epulas nesciret Achivas . . .

B. M. B. —

764a

Versibus egregiis decursum clarus Arator
Carmen apostolicis cecinit insigne coronis,
Historiamque prius praeponens cautus ubique

12 Scilicet tunc *C* Sol ortu *Reifferscheid* Sol ictu *ego*. tolli *C* 2, 1 clipeo loricaque et galea *C*, cl. g. et lo. *Baehrens*

764. *Cod. Leidensis* 466 *saec. XI olim Petavianus, ex quo ed. Geel a.* 1852, *logicam ex Boethio et Apuleio conflatam continet; fol.* 1: A. M S. Boethius exconsul et patricius inuictus *sqq. In his versibus saeculi VI vel medii aevi nec poetae nec librariorum vitium ullum emendare temptavi.* 5 Gnaviter *Buecheler* 8 dum] clam *Loewe* 10 cognitionis *Buecheler*.

764a. *Cod. Aratoris Bernensis* 286 *saec. XI fol.* 89. *Ed. Huemer, Stud. Vindob. II* 79. *Num medii aevi?*

Substituit typice sensatim verba figurae.
Lingua canora bonum testatur iure poetam,
Mysticus ingenium sic indicat ordo profundum.

765

Vide nunc c. 720^{b}

766

Vide nunc c. 494^{c}.

B. M. B. —

767

Laus domnae Eunomiae sacrae virginis

Plena deo, moderata animo, miranda decore,
Larga manu Eunomia provida virgo pia.
Alta sapis, praecelsa petis, profunda rimaris,
Angelicos motus pectore sancto geris.
Vive, caput vivum, generis veneranda propago,
Et meritis caeli culmina celsa pete!
Vnici iam desunt solacia congrua fratris:
Sola deo vivis, vivis et imperio.
Largior extensa sit dextera, longior aetas,
Nestoreos superes annos et imperium.

768

Item laus Eunomiae

Fulgens Eunomia decensque virgo,
Pollens nobilis et fecunda libris

6 iudicat *cod.*

767—768. *P = Parisinus* 8319 *saec. XI fol.* 45*r. Vitiis prosodiacis scatent, ut et alia saec. quinti sextique carmina. Ed. pr. Quicherat, Bibl. écol. chart. II* 144.

767. Incip̄ laus *sqq. P* 8 eius et imperio *conieci.*

768. Itemque laus Eunomiae. Versus cum cantilena dicendi *P*

Et totum venerabilis per orbem
Atque in culmine constituta celso,
Subter cuncta videns, beata clemens
Mitis blanda gravis quieta vivis.
Sic es Christo parens talisque, priscis
Qualis rustica Veritas capillis.
Augustum caput atque consecratum
Constans erigis et promittis omnes
Castam vivere te deo per annos.
Adsit cuncta regens pater volenti;
Dextram filius ille Nazarenus
Succurrens tibi tradat imploranti;
Sanctus spiritus influens medullis
Sensus inriget et fomenta donet,
Gressus dirigat et viam procuret,
Confirmet pedes et fidem propaget,
Enses proterat et dolos latentes
Prodat magnificus protector, et te
Annis praegravem et corona laetam
Sanctam collocet angelus in urbem.
Hic te perpetua quiete donet.
Tunc quaeso meminisse te clientis,
Cum Christum fide videris serena.

769

Vide nunc c. 487[d]

770. 771

Vide nunc c. 738[a. b]

6 uiues *P* 7 parens *i. e. propinqua.* priscis *i. e. prisco more inornatis. De personificatione cf. Ziehen mus. rhen.* 52, 279. *Prudent. cathem.* 7, 55. 9 Argutum *P, correxi* 10 promittit *P* 22 *Angelorum munus animas ad caelum portantium in sarcophagis exsculptum notat Ziehen.* Expl. laus domnę eonomię sacre uirginis *P.*

B. M. —
B. IV 189.

772

Cum sua cornua Luna
Condit in aere prima,
Signat abunde, sequentes
Imbre madescere soles.
Si dabit ore ruborem
Virgineo aurea Phoebe,
Monstrat in orbe futuros
Flamina fundere ventos.
Puraque si sit in ortu
Cynthia vespere quarto,
Totius haec erit index
Mensis arescere soles.
Iam maculis ubi mane
Sol variaverit ortum,
Fit notus imbre ruenti
Arboribusque sinister.
Ast ubi pallidus ipse est,
Crastina vel rubet hora,
Hinc fluit horrida tectis
Et ferit omnia grando
. . . .
Igneus hic notat euros,
Caeruleus docet imbres,
Et rutilans maculosus
Fundere dat mare ventos.
Denique si occidet auro
Lucidus aut micet ortu,
Permanet aether amoenus:
Cede pavescere nimbos.

772. *P* = *Parisinus* 9344 *saec. XI; centonem* (*cf. Verg. Georg. I* 351 *sqq.*) *primus ed. Baehrens Mus. rhen.* 31, 91. 6 uirgineum *Georg. I* 430, *Baehrens* 8 Flammea *P* 14 ortu *P, cf. G I* 441 15 nothus *P* & uentis *P* ruenti *Baehrens* 18 ortu *P* hora *Baehrens ex G. I* 425 *post* 20 *lacunam statuit Baehrens* 23 maculosos *P* 25 euros *P* auro *Baehrens*

Etsi aquilone moveri
Cernis in arbore frondes,
Te levis aura docebit,
Tempora credere clara.
Dumque polum astra relinquunt
Flammea terga sinentes,
Iam male flamina curvis
Temperat unda carinis;
Hinc super ardea nubes
Mergus et aequora scandit,
Hinc fulicaeque marinae
Littore ludere pergunt.
Si tonat en domus euri,
Si zephyrique resultant,
Si boreasque coruscat
(Maxima turbinis arma haec):
Vallibus effugit hinc grus
Et lacus ambit hirundo,
Corvus et agmina confert,
Garrit et improba cornix,
Bucula hinc bibit auras
Naribus ardua spectans,
Hinc canit horrida rana,
Vermis et efferit ova.
Ast †potus imbre notaret,†
Aethera quando serenant,
Cum bene sidera splendent
Et micat ore Selena.
Haec tibi signa manebunt

30 forndes *sed corr. P* *post* 32 *lacunam et* 34 Flammea *Baehrens,* Flamina *P* 35 *cf. Ge I* 360. flumina *P,* flamina *scripsi* 37 ardua *P,* 38 mergat et *P* (*corr. Baehrens ex Ge I* 361 *sqq.*) 40 Littora *P* 42 zepheriq; *P*[1]

48 Garrizet *P* 53 p̊tus imbre notaret *P* (R *in mg.*) polus *Baehrens* 55 serenent *P, recte?* 56 silụna *P,* silina *ex corr.; corr. Baehrens*

Omnia tempore tuta;
Ast tua cura valebit
Noscere iura polorum.

B. M. B. — 772^{a} (*olim* 772)

INL. Campanianus. PATR. Olybrio

Maiorum similis, nostrorum maior, Olybri,
Stemma poetarum, regula dogmatibus,
Trade notas, quis quaeque nitent bene dicta priorum;
Dux bonus audentes prisca tropaea doce.
Clarius auctorum pateant quae pollice laudes
Scis bene cunctorum, conscius ipse tuis.

PATR Olybrius. INL. Campaniano

Stigmata cur spectas maiorum infigere dictis,
Cuius iudicium sufficit ad titulos?
Censuram spernunt, quae per te lauta patescunt;
Sit satis ad laudem complacuisse tibi,
Omnia doctorum quem sic cinxere tropaea,
Vt cedat titulis lingua diserta tuis.

772^{b}

B. M. B. — TVLLII

Fontibus in liquidis parvum requiesce viator
Atque tuum rursus carpe refectus iter.

58 tuto *P*

772^{a}. *Cod. Cavensis* 3 *saec. XI—XII* (*cf. Reifferscheid mus. rhen.* 23, 127 *sqq.*), *ubi fol.* 255 *ante libellum* De notis antiquorum *carmen legitur.* Inlustrissimus *et* patricio *explicandum est.* 3 q; que *C* 4 tropaea *sunt dicta notabilia* notis *quasi* pollice *monstrata* 6 bona *C* bene *scripsi* 11 cenxere *C* 12 disserta *C*

772^{b}. *Sic ex cod. Monacensi* 19413 *s. XI—XII* (*cf. c.* 762) *fol.* 116 *edidit Duemmler Nov. Archiv. IV* 554. — *Vaticanus* 639 *s. XI fol.* 89 *v: Inscr. om.* 1 parum. — Tullii *etiam Sangall.* 397 *s. IX fol.* 121.

CARMINA

CODICVM SAECVLI XII—XIV

773

B. VI 84. M. 1697.
B. II 158.

Vere rosa, pomis autumno, aestate frequentor
Spicis: una mihi est horrida pestis hiems.
Nam frigus metuo et vereor, ne ligneus ignem
Hic deus ignavis praebeat agricolis.

774

B. VI 85. M. 6981.
B. II 158.

Ego haec, ego arte fabricata rustica,
Ego arida, o viator, ecce populus
Agellulum hunc, sinistra et ante quem vides,
Erique villulam hortulumque pauperis
Tueor malaque furis arceo manu.
Mihi corolla picta vere ponitur,
Mihi rubens arista sole fervido,
Mihi virente dulcis uva pampino,
Mihi glauca duro oliva cocta frigore.
Meis capella delicata pascuis
In urbem adulta lacte portat ubera,
Meisque pinguis agnus ex ovilibus
Gravem domum remittit aere dexteram,

773—780. *B = Bruxellensis* 10615/10729 *saec. XII, quem solum ubique afferam.* ς = *libri saec. XV: Helmstadiensis* 332 (*H*), *Monacensis* 18895 (*M*), *Rehdigeranus S. I* 6, 17 (*R*), *Arundelianus* 133 (*A*), *alii.* Ver(Vir)gilii Catalepton ς, *om. B* 773—775 *sunt carmina Priapea.*

773. autumno pomis *B*ς, *transp. Lachmann* 3 lintieus *B* ligneus ςB^2 4 ignaris *B*ς -vis ς

774. *Constat iambis puris, nisi quod duo versus* (5. 9) *ab anapaesto, v.* 14 *a tribrachy incipiunt* 2 o ς, *om. B*ς
3 Agellum *B, recte* ς sinistre tante *BHM, corr Ribbeck*
4 uillam *B, recte* ς 5 Tuor *edd.* malas . . manus ς
6 corollo B^1 9 M. g. oliuo duro cocta frigo *B*, *similia* ς duro oliva (*om.* cocta) *Muretus. Anapaestum quidam delebant.* 13 dextram *B*

Teneraque matre mugiente vaccula
Deum profundit ante templa sanguinem.
Proin, viator, hunc deum vereberis
Manumque sursum habebis: hoc tibi expedit.
Parata namque trux stat [†ecce] mentula.
'Velim pol' inquis? at pol ecce vilicus
Venit, valente cui revulsa brachio
Fit ista mentula apta clava dexterae.

B. VI 86. M. 1699.
B. II 160

775

Hunc ego, [o] iuvenes, locum villulamque palustrem
Tectam vimine iunceo caricisque maniplis
Quercus arida rustica fabricata securi
Nutrior: magis et magis sit beata quotannis!
Huius nam domini colunt me deumque salutant
Pauperis tuguri pater filiusque adulescens,
Alter assidua cavens diligentia, ut herbae
Asper aut rubus a meo sint remota sacello,
Alter parva manu ferens saepe munera larga.
Florido mihi ponitur picta vere corolla,
Primitus tenera virens spica mollis arista,
Luteae violae mihi lacteumque papaver
Pallentesque cucurbitae et suave olentia mala,
Uva pampinea rubens educata sub umbra . . . .

14 Et tenera *Ribbeck* uacula *B* ς. *Multa multi tentarunt* (Tenella *Dorville*) 15 Dum pr. ///// a. *B* 18 crux (*sic et* ς) uestat (estate e ς, ecce *add b*) mentula *B* trux *Is. Vossius* stat *Ribbeck* 20 ualenti *B* ς

775. 1 o *add. Lachmann* 2 carisque *B* ς 3 formicata *B*, *sic vel* formata ς fabricata *Schrader* 4 Nutrior *B; sic vel* Nutrivi ς Nunc tuor *Scaliger* magus et B^1 sit *Vossius* ut *B* nunc ς fit *Baehrens, recte?* 5 diumque *B* ς 6 adulescens *B*, *om.* ς 7 colens *libri* cavens *L. Mueller* herba ς 8 aut *B*] ad ς ac *Ribbeck* sit *B* sit *vel* sint ς 9 manu *om.* ς saepe *Schrader* semper *B* ς laga *B* 10 Florida *B* 12 Luttee *B* 13 Palantesque *Heinsius. Post* 14 *hiberna munera desunt* (*cf.* 774, 9) (*Baehrens*)

Sanguine [haec] etiam mihi (sed tacebitis) arma
Barbatus linit hirculus cornupesque capella.
Pro quis omnia honoribus huc necesse Priapo est
Praestare et domini hortulum vineamque tueri.
Quare hinc, o pueri, malas abstinete rapinas:
Vicinus prope dives est neglegensque Priapus.
Inde sumite: semita haec deinde vos feret ipsa.

776

B. M. — B. II 172.

Pallida mole sub hac celavit membra Secu[ndus],
    Antiquis sospes non minor ingeniis,
Et quo Roma viro doctis certaret Athenis.
    Ferrea sed nulli vincere fata datur.

777

B. II 182. M. 834. B. II 177.

Vate Syracosio qui dulcior Hesiodoque
    Maior, Homereo non minor ore fuit,
Illius haec quoque sunt divini elementa poetae
    Et rudis in vario carmine Calliope.

15 Sanguinea *B*ς haec *add. Is. Vossius* Sanguine hanc—aram *Muretus* et mihi *B* 16 cornipesque ς cornu(usq; *erasum*)pesque *B* 17 omnia *B*ς: *sc. bona. An* munera? (munia *Maehly*; mutua *Baehrens*) huc *scripsi* (*i. e. huc convertere*) hoc *B*ς 18 que ς, *om. B* 19 mala *B*ς -as ς 20 semitam *B*ς -ta ς

776. *In* ς *est post Catalepton* 5, 16; *deest in B.* 1 Callide (allide *R*) mage sub hec c(a)eli est iniuria secli *R*ς; *ni fallor, emendavi. cf.* Pallida sub parvo clauduntur membra sepulcro *Poet. Caroling. I* 109. mole sub hac *ib. I* 114; 365. Monte sub hoc *AL* 261, 1. Sede sub hac *AL epigr.* 622, 1. celavit: *cf. Aegrit. Perdicae* 257. *Ovid. met. X* 736. latet *AL epigr.* 603, 1. conderet artus *ib.* 460, 2. iniuria *ex voce* membra *corruptum est.* Attide *et* incuria saecli *Ziehen. Baehrensiana vide apud ipsum.* 2 hospes ς, *correxi: i. e. dum sospes erat.* 4 Terrea *duo* ς

777. *Post Catalepta in B*ς. 1 sira scocio *B* 3 po^{e}ta *B*

B. II 202. M. 865
B. IV 187.

778

Tristia fata tui dum fles in Daphnide Flacci,
Docte Maro, fratrem dis inmortalibus aequas.

779. 780

Vide nunc c. 760[a. b]

781. 782

Vide nunc c. 812. 813

783

B. M. —
B. V 83.

[PROBI]

Vade, liber, nostri fato meliore memento;
    Cum leget haec dominus, te sciat esse meum.
Nec metuas fulvo strictos diademate crines,
    Ridentes blandum vel pietate oculos.
Communis cunctis, hominem se regna tenere
    Si meminit, vincit hinc magis ille homines.
Ornentur steriles fragili tectură libelli:
    Theudosio et doctis carmina nuda placent.

778. *Est in Rehdigerano* (*cf. ad c.* 773) *et Ambrosiano C* 68 *i. s. XIV*   1 T *om. R*   2 diis *R. Cf. Verg. ecl.* 5

783. *In Cornelii Nepotis libris post* '*Aemilii Probi*' *vitas ducum extat. Ad Theodosium II* '*calligraphum*' *carmen missum est. cf. Nepotis edd. Rothii et Halmii, Vogel ann. philol.* 1895, 779, *et praecipue Traube Sitzungsber. d. bayr. Akad.* 1891, 404. — *G* = *Guelferbytanus Gudianus* 166 *s. XII. p* = *Parcensis s. XV* ς = *reliqui s. XV* Probi *om. Gp*ς Versus Probi Emilii *similia* ς   1 nostri *p* noster *G*ς *cf. Ovid. amor. II* 11, 37: Vade memor nostri, vento reditura secundo *et Hor. epp. I* 13, 19.   5 Communis cunctis *i. e. cum in omnes comis et affabilis sit* Eminet is cunctis *Traube* se *p* sed *G*ς   6 Si *scripsi* (= *siquidem*). Se *libri. Sic interpunxi.*   7 *cf. Ovid Trist. I* 1, 9; 11.
8 Theodosio *libri, recte?* nuda *i. e. sine tectura egregia vel coloribus*

Si rogat auctorem, paulatim detege nostrum
Tunc domino nomen: me sciat esse Probum.

Corpore in hoc manus est genitoris avique meaque:
Felices, dominum quae meruere, manus!

784

B. M. B. —

Tullius Hesperios cupiens componere mores
Edidit hos libros appellans Officiorum.
Quo solo ferus extinctus furor est Catilinae.
Consilio superum custos directus ad urbem,
Lux orbis patriaeque salus, mens tota senatus:
Hic plus sole micat, cruciatus propter honestum.

785

Augustino tributum B. M. B. —

Excedunt cunctos hi libros philosophorum
Libri quos fecit tres Tullius Officiorum.

11 meaque *G, om. p* meique ς Nepotis *Vogel* 12 dominum *i. e. domini gratiam* (?) emeruere *Nipperdey* Aemilii Probi de excellentibus ducibus exterarum gentium liber explicit *Gp*

784—785[b]. *Haec omnia medio aevo orta suspicor, sed* 784 *propter imitationem c.* 603—614, *praecipue c.* 605 *et* 613, *reliqua hic propter* Augustini *nomen coniuncta omittere nolui. F = Mediceus* 76, 20 *s. XII. M = Matritensis Nat. e III* 20 *s. XIV ex.* ς *= reliqui. In F Bandinium, in M Loewium sequor.*

784. 1 H. *M*ς] experiens *F*

785. Hos duos versus ut fertur de Cyceronis L. composuit Augustinus *Petrarcae* (?) *manus in F.* 1 Excedunt *F* Excellunt *M. Ad Tullium spectant hi quoque versus Sangall.* 820 *s. X p.* 64 *et Medicei* 50, 20 *s. XI:*

Tullius erexit Romanae insignia linguae,
Rhetoricas Latio dum sonat ore tubas.

785^{a}

B. M. B. — *Augustino tributum*

Dulcia non meruit, qui non gustavit amara.
Et qui non studuit, sunt illi gaudia rara.

785^{b}

B. M. B. — *Augustino tributum*

Principium cui sola fuit divina voluntas,
Aetas non frangit demoliturque vetustas.
Dissolvit tempus quidquid producit adesse,
Si non ad praesens, constat quandoque necesse.
Ergo super tali qui luget conditione,
Aut nihil aut minimum claret rationis habere.

785^{c}

B. M. B. — **RVSTICI**

Ter quinos animo suadente per ardua libros,
  Augustine, trahens nobile condis opus,
Et quamvis dederis numerosa volumina mundo,
  Haec tamen ingenii est maxima palma tui.
Una trium virtus deus est, quem divite verbo
  Auribus infestum credula verba bibunt.
Ille pium tinxit calamum quem lingua locuta est,
  Descripsitque tua se deus ipse manu.

785^{a}. *Riccardianus* 931 *s. XVI fol.* 15 *solus habet, praemittens* S. Augustinus.

785^{b}. *Ioannes Sarisberiensis in Metalogico IV* 35: Augustinus . . in expositione Porphyrii . . Alibi quoque ait: Principium . . .

785^{c}. *Cod. Phillippicus* 14917 *s. XII fol.* 1^{a}: Explicit Retractatio sc̄i Augustini: Versus Rustici defensoris sancti Augustini: Ter *sqq.* (*cf. Mus. rh.* 31, 94). *Rusticium Elpidium putat Baehrens. Sequitur Augustini De trinitate.*
6 infestum *non intellego* corda *cj. Baehrens.*

786

Hermaphroditus

B. III 177. M. 1538. B. IV 114.

Cum mea me mater gravida gestaret in alvo,
Quid pareret, fertur consuluisse deos.
Phoebus ait 'puer est', Mars 'femina', Iuno 'neutrum':
Iam, qui sum natus, Hermaphroditus eram.
Quaerenti letum dea sic ait 'occidet armis,'
Mars 'cruce', Phoebus 'aqua'. sors rata quaeque fuit.
Arbor obumbrat aquas; conscendo, labitur ensis
Quem tuleram, casu, labor et ipse super.
Pes haesit ramis, caput incidit amne, tulique
Vir mulier neutrum flumina tela crucem.
[Nescio quem sexum mihi sors extrema reliquit;
Felix, si sciero, cur utriusque fui.]

786^{a}

DYNAMII

De Lerine insula

B. M. B. —

Inter praecipuas quas cingunt aequora terras
Nil simile in mundo est, sancte Lerine, tibi.

786. *Hoc quoque carmen medii aevi et quidem Matthaei Vindocinensis esse demonstravit L. Traube (Abhdlgn. d. bayr. Akad. I* 19, 319). *Retinui, sed solius libri Vindobonensis* 2521 *saec. XII antiquissimi lectionem attuli, qui Hildeberti Marbodique carmina multa habet.* Ermafroditus *inscr. et v.* 4 *V* 6 aquis (ł a *super* is) *V* 9 anne *V* 11. 12 *om. V; habet Paris.* 3761 *s. XIII. Cf. Nov. Archiv.* 8, 408.

786^{a}. *C = Closterneoburgensis* 723 *s. XII. Ex hoc et simillimo eius Goettweihensi* 64 *recentiore ed. pr. De Rossi Inscrr. Christianae urbis Romae II* 1, 70, *quem sequor, deinde Manitius a.* 1897. *Dynamius patricius Massiliensis, qui decessit a.* 601, *vitas scripsit sanctorum Lirinensium.* Incipit de L. i. laus Dinamii *C* 2 similis mundo esce (*i. e.* ē sce) *C* sancta *puto. — Lerine prope a Fréjus (Foro Iulii) et Cannes abest.*

Optima quae vivo fundata est insula saxo
Et super ornato tegmine plana viret.
Dives multiplici laetatur silva colore;
Arboribus mixtis fert coronata comas.
Per nemus umbrosum ventorum flamina vitat
Et portum sanctis praeparat illa viris.
Vt caret haec nunquam foliis nec tempora mutat,
Sic meritis semper pectora [viva] tenet
Prisca redivivo quo constat regula cultu,
Quo grex agnorum non timet ora lupi.
Culmine Honoratus meritis et nomine dictus
Floruit hic primus incola, Christe, tuus.
Postquam sancta viri perrexit fama per orbem,
Vix [alium] meruit dives habere patrem.
Hic novus antiquum iecit ad leta draconem,
Nec post hic rabidus horrida fauce nocet.
Quod si vel casu veniat in litore serpens,
Vivere non ultra noxius ore potest.
Iustorum hoc opus est, ut nostri funeris auctor
Pellatur victus, vitā iubente mori.
Sic electa deo praecellit insula saeclo,
Quae tot perfectis gaudet amoena viris.
Temnere mundanas optat qui mente procellas,
Invenit hic valvas iam, paradise, tuas.

786ᵇ (*olim* 913)

B. V 42. M. 1029. B. Fragm. p. L. p. 409.

ALEXANDRI

De ordine planetarum

Sortitos celsis replicant amfractibus orbes.
Vicinum terris circumvolat aurea Luna,

4 ornata *C* 9 tempore *C, recte?* 10 viva *add. De Rossi* 14 tuis *C* 15 porrexit *C* 16 Vix meruit aridas *C* 17 ieč ad letha *C* 18 rapidam *C* 21 upus *C* n.] m̃ *C* 24 amoena *De Rossi* agmina *libri*

786ᵇ. *Est in C = Cantabrigiensi Trin. O* 2, 24 *s. XII, quem mihi contulit Sinker. Sed et Chalcidius p.* 71 *apud*

Quam super invehitur Cyllenius. alma superne
Nectareum ridens late splendet Cytherea.
Quadriiugis invectus equis Sol igneus ambit
Quartus et aethereas metas, quem deinde superne
Despicit Armipotens. sextus Phaethontius ardor
Suspicit excelsum brumali frigore sidus.
Plectricanae citharae septem discriminibus quos
Assimilans genitor concordi examine iunxit.

787

B. II 172. M. 833. B. IV 443.

Cum foderet gladio castum Lucretia pectus,
Sanguinis et torrens egereretur, ait:
'Testes procedant, me non favisse tyranno,
Sanguis apud Manes, spiritus ante deos.'

Baehrens l. c. habet, ubi alia quoque ab eodem ex graeco conversa invenies. Alexandri aut potius Anaximandri Milesii ex eius sphaera cuius Diogenes Laertius [II 1, 3] meminit *Pithoeus qui sua manu (testibus Schedis Heidelbergensibus) exemplari suae editionis c. adscripsit.* Consentit his Alexander Milesius ita dicens *Chalcidius.* Alexander *C* 3 supernę *C* superni *Pithoeus* -rne *Meyer* 4 Necta suum *C* 5 Quadrigis *C* quem] quę *C* 6 -rnę *C* 7 Respicit *Pithoeus* phetontius *C* 8 Suscipit *C* 10 Assimilem *C* fixit *C*

787. *V = Valentianus* 145 *s. XII B = Berolinensis Phillippicus* 180 *olim* 1694 *s. XII—XIII. Q = Parisinus* 14194 *s. XII—XIII. R = Remensis* 739 *s. XIV. P = Paris.* 8413 *s. XV. C = Cassellanus ph.* 4, 17 *a.* 1462. *ς = alii recentes. O = Otto Frisingensis, qui primus c. a.* 1145 *attulit* (*chron. II* 9) Hildeberti *Q At Hildebertus ipse* (*Migne* 171, 1447): Scribit et *Ovidius* super ipso crimine versus: Cum *sqq. — Sequor V. Inscr. om. VB O alii* Versus cuiusdam de Tarquinio et Lucretia *catalogus monasterii S. Oyan s. XI confectus* (*mus. rhen.* 48, 284) Epitaphium Lucretae Romane *P* Pulcre quidam *O* 1 Dum *PQ* f. ferro *PQO* 2 Sanguis *P* egrederetur *QCO* egredietur *P* 3 Proc. t. *CO* Accedant *P v. 4 ita amplificatur in BQR*: Ante uirum sanguis sp. ante deos. Quam bene testes hii (*sic R* producti *Q*) pro me post fata loquentur: Alter apud manes, alter apud superos.

788

Vide nunc c. 674ᵃ.

789

B. M. B. — **EVCLERII comitis**

O pater omnipotens, celsi dominator Olympi,
O terrae pelagique sator, qui sedibus olim
Missus ab aethereis, humano corpore nasci
Non indignatus, caedis cruciatibus atrae
Mortales avidi rapuisti e faucibus Orci,
Dirige vela precor; curvo diducere rectum
Densaque Romulei dignoscere iura senatus
Ingenio permitte meo. qua luce reperta
Fas mihi sit populis reserata resolvere iura
Atque inter nebulas legum dignoscere causas.

B. III 145.
M 939. B. —

790

Lingua brevis, brevitate levis, levitate movetur,
Mobilitate loquax, garrulitate nocens.

B. M. —
B. III 169.

790ᵃ

Versus in quo totae XXIII litterae continentur

Sic fugiens dux zelotypos quam karus haberis.

789. *In codice Claudiani Petaviano saec. XII—XIII (cf. Claudianus ed. Burman. p.* 707. 741 *sq.) N. Heinsius hoc carmen post Claud. epigr.* 45 *manu rec. scriptum in mg. inuenit.* Euglerius comes *inscr. Pet.; hunc nobilitati urbis Romae saeculi quarti ascribendum puto.* 6 precor *Heinsius* tuo *Pet.*

790. *In codice saec. XIII talia continente se invenisse Duebnerus (ztsch. f. alterth. 1 p.* 1 *sqq.) narrat. Est in Cantabrig. Trin. R* 14, 40 *s. XIV. Videtur medii aeui.*

790ᵃ. *Ed. Baehrens ex cod. Veneto Bessar.* 497 *saec. XII.* quam icarus *cod.*

791

PATRICII

B. M. B. —

Plurima mira malum signantia signa futurum
Sive bonum dederat clemens deus, arbiter orbis,
Vt terreret eos, quos illa videre volebat.
Omnia paene loca, quibus haec iam facta fuerunt,
Tempora cuncta simul brevitas intacta reliquit.
Tres simul in caelo visi sunt currere soles;
Terribilem quaedam tellus effuderat ignem;
Maxima pars noctis fulgebat luce diei;
Ecce lapis cecidit de caelo magnus in amnem;
Circulus et solem circumdedit aureus altum.
Agnus in Aegypto mirum fuit ore locutus;
Bos loquitur Romae simulanti voce prophetam:
'Copia farris erit nobis hominesque peribunt.'
Spicas turba hominum iam vidit in arbore natas;
Panibus abscisis sanguis quoque fluxit habunde
Coram convivis, quos signum terruit illud;
Bos peperit dudum in †lectis conventibus agnum;
Armatas multis acies equitesque diebus
Aëre pugnantes crudeliter arma movere
Ante quidem cives viderunt tempora belli;
Natus equus fuerat totus homo tempore nostro
Aque homine hinnitum faciens quoque moris equini,

791. Incipit de diuersis signis et prodigiis mundi quae fecit deus ut terreret homines quae descripsit sc̄s Patritius ybernie ep̄c. *P = Parisinus* 4126 *s. XIII fol.* 12*r. Primus edidi ed. pr. Contulit mihi denuo Lebèque. S. Patricius Hiberniae episcopus mortuus est a.* 492. 4 f̃ta *P* 5 intacta *P* 6 cter (o superscr.) *P* currere *scripsi* 7 q̃dā *P*: *num* quondam? 9 ampnem *P* 10 Eirci (l' superscr.) (s *add. m.* 2) *P* 12 simulāt̃ *P* pphē *P* 15 avulsis *Buecheler* 16 ɔiuius *P* 17 in l⁊tis *P* inlicitis *conieci* 19 Aer *P* 20 Aũ *P* 21 corpore nostro *Buecheler* 22 Atque *P, correxi* hoĩe *P* ore *Buecheler*

Tam comedens fenum, quam panem et cetera edebat;
Natus erat duplex homo vivens tempore longo,
Quadrimanus, bipes atque biceps et pectore bino,
Atque duas animas unum ventremque gerebat.
Quorundam pars posterior nova verba sonabat.
Tunc mirabiliter cantans modulamina quaedam
Vox avis audita est dicentis talia verba:
'Mane novo surgens dominum laudabo potentem.'
His ita prodigiis signisque per omnia dictis
. . . .

B. M. —
B. V 388.

792

Tres sunt fatales quae ducunt fila sorores:
Clotho colum baiulat, Lachesis trahit, Atropos occat.

793

B. I 3. M. 561.
B. V 388.

De Iove et Neptuno et Plutone

Iuppiter astra, fretum Neptunus, Tartara Pluto
Regna paterna tenent, tres tria, quisque suum.

24 niuēs *P, em. Buecheler* 27 nona *P* souabat *P* 29 Nox *P* úla *P* 30 dm̄u *P* 31 Hiis *P. Supple: 'deus homines terrebat, sed manebant in peccatis suis.'* — *Cf. Hymnus alphabeticus in laudem S. Patricii tunc viventis, Secundino episcopo adscriptus* (*Migne* 53, 837).

792. *Versus leonini medii aevi: ib. fol.* 104 *et in Burneiano* 224 *s. XIII p.* 358. 2 Cloco *P* Cloto *B* attropos *P*(?)*B. Est in Ang. Maii Mythographis I* 110; *II* 14. — *Fol.* 103 *v. hi versus extant in P:*

En ego rex Macedum genitus de rege Philippo,
Post Darii mortem victor in orbe manens,
Multos devici veniens huc usque triumphans,
De quo sit testis ista columpna michi.

793—797. *P* = *Parisinus* 3761 *s. XIII.*

793. Iupit̃ *P*

794

B. M. —
B. V 388.

Conquerar an sileam? monstrabo crimen amicae
An quasi iam sanus vulnera nostra tegam?
Non queror aut molles oculos aut aspera crura
Nec vitio quovis exteriora premo:
Quod queror, est animi! laudaret cetera livor:
Verba fide, vitiis lubrica forma caret.
Illa decem menses mecum feliciter egit
Gratis in amplexus docta venire meos:
Aemulus ecce meus gemmis male fisus et auro
Hanc petit, ingeminat munera, flectit eam.
Muneribus vicit, quoniam natura vel usus
Praeter flagitium nulla dedere sibi.
Thersiten gerit in facie, gerit intus Oresten:
Pulcrior iste tamen, mitior ille fuit.
Non prius incurrit leviores ille reatus
Nec gradibus certis destitit esse bonus,
Set simul omne nefas auso puerilibus annis
Iam praeter facinus nulla licere putat.
Turpis atrox exlex, naturae crimen et hostis
In luctu ridet, flet nisi flenda videt.
Sufficit exemplis totum corrumpere mundum,
Sufficiunt sceleri nomina nulla suo,
Quippe tot illicitis famam lacerare laborat,
Vt nulla redimi laude vel arte queat.
Cur igitur placuit? quid honesti vidit in illo,

794. *Nescio an antiquum sit, Hildeberti esse suspicatur Hauréau. F = Florentinus bibl. Aed. Eccl.* 197 *s. XII—XIII, fol.* 120. *P mihi contulit M. Bonnet a.* 1875. *Primus edidi.* 1 *cf. Ov. met.* 9, 147. C *om. P* 3 H̄ (*i. e.* N) *P* 5 laudarit *Baehrens* 11 qm̃ *P* vel] ƚ *F* lis *P* 13 Tersitē *PF* faciē *P* horestē *PF* 14 ille—iste *F* 15 Nā *F* 16 certis (c'tis) *P* ceteris (cet'is) *F* ēē *P*] ōē *F* 17 ausus *F* pueribib; *P* 23 formam *PF, correxi* 25 honesti *F, Buecheler*: in isto *P*

Quem iam nulla sequi praeter honesta pudet?
Cur, inquam, placuit? dignusne placere puellis,
Qui non exilio sed cruce dignus erat,
Lapsus in excessus tantos, ut nulla putaret
Deteriora fide vel potiora dolis?
Cur placuit letale nefas, cur dedecus orbis,
Cur tam terribilis larva pudorque patris,
Qui non tam locuples rebus quam pauper honesto
†Et minus infamis quam vitiosus erat?
Crimen opes redimunt, reus est crucis omnis egenus,
Et laudes hominum pensat acervus opum.
Hic quoque nec vita nec nobilitate parentum
Nec specie placuit, sed quia dives erat.
Divitiis animum tenerae turbavit amicae
Divitiisque patent oscula crura sinus.
Iam nec pura fides nec largi gloria sensus
Nec probitas morum nec bona fama iuvat:
Aurum sinceras solitum praevertere mentes
Mortales animos in scelus omne vocat.
Aurum dum speret, nil iam negat Hectoris uxor,
Iam populo iungi sustinet asse dato.
Dona truces animos et verba severa relaxant:
Penelope donis altera Thais erit.
Sed iam Thais erit Iunone severior ipsa,
Si nullas habeat pulcher amator opes.
Vos igitur iuvenes, quos nondum fervor amoris
Attigit, illarum laudo cavere dolos.
Nam licet uratur, tamen in complexibus ipsis
Quaeque salictores quaerit habere novos.

26 p̃t̃ *P*] pater *F* 27 umquam *F* 28 exitio *ed. pr.* 31 Curịị *F* pl///acuit *P* nephas *P* 33 qͣm *P*] q (= qui) *F* 34 informis *Baehrens* uicios *P* 40 oscula *Bonnet* hostia *PF* 41 Nam *F* 43 pervertere *Baehrens* 47 serena relaxat *F* 48 tahis *F* 50 hāt *P* pułc̄ *P* 52 Atigit *P* 54 sanctores *F*

Protea multiplicem solet ars retinere, sed illas
Quin elabantur, nil retinere nequit.

795

B. M. — B. V 390.

Lumina, colla, genae, flavi flexura capilli
In Ganymede suo flamma fuere Iovi.
Iuppiter in puerum quaerens sibi pauca licere
In puero statuit cuncta licere deus.
Oblitusque poli curas et murmura divum
Et linguam laesae coniugis atque Iovem
Iliacum tulit ad superos, ad sidera sidus,
Et se tunc tandem credidit esse deum.
Vtque puer pelex visu tactuque liceret,
Oscula nocte Iovi, pocula luce dabat.

796

B. M. — B. V 390.

Ad cenam Varus me nuper forte vocavit:
Ornatus dives, parvula cena fuit.
Auro, non dapibus decoratur mensa; ministri
Apponunt oculis plurima, pauca gulae.
Tunc ego 'non oculos sed ventrem pascere veni:
Vel tu pone dapes, Vare, vel aufer opes.'

797

B. M. — B. V 390.

Graecinum virgo, puerum Graecinus amabat
Et puer in sola virgine captus erat.

55 Prothea *PF* valet *Buecheler* 56 Qui uel abũtur *P, recte F* nequid *F* (*cf. Commodiani c. apolog.* 217 numquam noluerunt): valet *Bonnet, Sedlmayer*

795. 7 Iliaden *Ov. met.* 10, 160. 9 placeret *Buecheler*

796. *R* = *Remensis* 1043 (743) *saec. XIII ex.; coll. in Novo Archiv.* 18, 516. 1 Ad mensam V. dives me f. v. 2 Illic ornatus, p. c. f. 3 Servili pompa dec. cena; min. *R* 4 oculis *P* mense *R* 6 Aut tu *R*

797. 1 G *om. P.* —

Tradidit hanc puero Graecinus, se puer illi,
Et fruitur voto virque puerque suo.

B. M. —
B. V 382.

798

Signifer aethereus, mundus quo cingitur omnis,
Astra tenet tantum se sede moventia septem;
Caetera nam proprio stant semper in ordine fixa.
Saturni sidus summa concurrit in arce
Ter denoque suus completur tempore cursus.
Inde Iovis cursus bis senis volvitur annis;
Sic Mars quingentis †rubeus quadraginta diebus.
Ast uno Solis completur circulus anno,
Trecentis Venus octo et quadraginta diebus,
Mercurius centum triginta novemque diebus.
Bis denis septemque diebus Luna peragrans
Octo horisque simul proprium sic conficit orbem.

B. V 117.
M. 1057. B. —

798ª (*olim* 906—908)

Est ubi non imber nec ros dilabitur umquam,
Est ubi nec nix est nec glacialis hiems,
Est sine vite solum, quaedam [est] sine matre propago.
Est sine rege tribus, est sine nave fretum. —

Non sine mors gemitu, non partus absque dolore,
Non nix absque gelu, non notus absque sono.

798. *P* = *Parisinus* 7461 *saec. XIII fol.* 17. *Contuli. Num medii aevi est?* 2 ten9 *P* se sede *Baehrens* seseque *P* 7 Et, *suprascr. m.* 1 † sic, *P* rubeu' (*sic*) *P* ruit et *Ziehen* rubens *Angelonius* *De Marte Venere Mercurio Luna falsa narrantur* 11 septem atque duobus *Orellius ed. Phaedr. p.* 242.

798ª. *P* = *Parisinus* 18275 *s. XIII fol.* 23. *Contuli a.* 1906. *V.* 1—18 *ed. pr. Pithoeus. Poematia inter se vix cohaerent.* 3 est *add. Pithoeus* 4 rege *Pith.* maͤtrege *P* 5. 6 dolore *et* sono *scriba P commutavit, sed correxit* nix *sic P (errat Pithoeus)*

Absque calore focus non est nec amore puella,
    Non sine carne pilus, non sine pelle caro,
Non sine matre puer, non est sine vite Lyaeus,
    Non sine pisce lacus, non sine sorde palus,
Non sine laude pius, non est sine crimine latro,
    Non sine fraude forum, non sine mure penus.
Non urbs absque malo, non scortis absque lupanar,
    Non sine voce sonus, non sine luce dies.

Dulce sopor fessis et terris flumina siccis,
    Dulce patri proles divitibusque gaza.
Tela viro decus est peplumque columque puellis.
    Laus sine lite domus, laus sine fure locus.

Scire aliquid laus est, et nil nescire verendum:
    Nam sine doctrina quid nisi turpis homo?

Visus, auditus, tactus, olfactus, hiatus:
    Vnum quinque duces sub vice corpus alit.
Dant oculi lacrimas, auditus concipit auris,
    Cor dolet, os loquitur, nasus odore sapit.

Armeniae tigres, Libyae fert terra leones,
    Est elefas Indis, tura Sabaeus habet.
Grifes hyperboreae septem subiecta trioni
    Genti non absunt, aemula pestis edax.

799 (*olim* 898)

B. III 118. M. 133.
B. —

[Auro quid melius? iaspis. quid iaspide? sensus.
    Quid sensu? ratio; quid ratione? modus.]

19—28 *adhuc inedita* 19 åd *P* aliquid *puto* 21 hyat' *P* sub vice *i. e. invicem?* 27 G ifes ypboree *P*. — *Fortasse hi versiculi medii aevi sunt.*

799. *E* = *Escorialensis Q* I 11 *s. XIII* (*ap. Hartel Bibl. p. Hisp. p.* 218). *L* = *Laurentianus* 36, 18 *s. XV.* *O* = *Ottobonianus* 643 *s. XV.* *V* = *Vindobonensis, A* = *Augs-*

Quid levius fama? fulmen. quid fulmine? ventus.
Quid vento? mulier. quid muliere? nihil.

---

800 (*olim* 872)

B. II 203. M. 249. B. IV 188.

Epitaphium super Vergilium

Pastor arator eques pavi colui superavi
Capras rus hostes fronde ligone manu.

De capris pastis, de rure sato, hoste subacto
Nec lac nec segetes nec spolia ulla tuli.

B. M. B. —

801

De adventu cuiusdam novi magistri

Lucifer exoritur, emittunt sidera lumen;
Quom latuere diu lumina, stella nitet.

burgensis nunc Monacensis. Medii aevi puto. 3, 4 *E sequor. v.* 1—2: *Pithoeus; v.* 3—4: *ELA; v.* 1—4: *O V.* — Senecę uersus *O et* (*ad* 1 *et ad* 3) *V* 2 modus *VO:* deus *Pithoeus* 3 leuior *L* fama *ex* flāma *E* Vento quid levius *OAV* ventus *E*]fama *LV*, flama *O*, fumus *A* 4 Fama quid *O V*, Quid fama *L*, Fumo quid *A*

800. *H = Hauniensis* 2007 *Q, s. XIII. A = Ambrosianus C.* 68 *inf. s. XIV. O = Ottobonianus* 643 *s. XV (quem contuli) W = cod. Wattenbachii, cf. Anz. f. K. d. deutschen Vorzeit* 1867 *p.* 111. *G = Gothanus IV* 1047 *s. XV. B = Bernensis* 457 *s. XV. M = Matrit. M* 15 *s. XV.* Epitaphium super uirgilium *A G, om. H W.* Versus Virgilii *O M* 1 colui *HG*: seui *A O W B M* 2 rura *B* fr. lig. m. *H*]quaeque (quodque *W*) labore gravi *A O W G B M* 3. 4 *om. H W* de *B, om. rell.* sāto rure *puto* hoste *B*, hosteque *reliqui* 4 sp. uilia *B* ulla sp. *G*

801—803. *Cod. Remensis* 739 (743) *s. XIII—XIV, unde ed. Ellis, Journ. of philol. IX* 190 *sq.*

Ad **801** *cf. Hildeberti* (*ed. Beaugendre a.* 170) *p.* 1323: Sidera caligant radio privata sereno *sqq.* 2 Quom (*ex* Quod) tacuere *cod.* latuere *scripsi*

Nube prius latuit lux non extincta sed absens:
Non sibi sed mundo perdita stella nitet.
Nube carens, depulsa die, dans lumen Olympo
Mundus ovat, fugiunt nubila, stella nitet.
Quam gallus totiens cantu praedixerat, ecce
Lux oritur, mundo reddita stella nitet.
Per gallum formam, per lucem signo magistrum;
Hic canit, illa refert; haec nitet, ille docet.

802

B. M. B. —

Vulpe salitur ovis, dum densis vepribus haeret:
Hac Ligures genitos fabula stirpe refert.
Impliciti sunt sex vitiis: a vepribus unum,
A vervece duo, cetera vulpis habet.
Gens ea vepre tenax, ove supplex, vellere mollis,
Gens ea patre suo cauta, dolosa, pavens.

803 (*olim* 897)

B III 275. M. 262. B. V 391.

Parce, precor, virgo, toties mihi culta videri sqq.

804

De quieta vita

B. M. — B. IV 57.

Phoebe, fave coeptis nil grande petentibus aut quod
A te transferri turba maligna velit.

802. *In eodem. Vix antiquum. Post v.* 4 Sermo sancti Iheronimi *cod., quod non intellego.*

803. *Et in Remensi et in Phillippico Berolin.* 180 *olim* 1694 *s. XII—XIII extat, et hoc quidem teste Godefridi Remensis poetae s. XI videtur; quare nunc omitto. Cf. Catalogus codicum Phillipp. ed. Rose p.* 403, *et Wattenbach Nunt. acad. Ber.* 1891, *I* 107. *Medio aevo ed. pr. attribui.*

804. *F = Fuerstenfeldensis* (*Monac. lat.* 6911) *s. XIII—XIV. ed. pr. Baehrens Mus. rhen.* 31, 271, *Petronio tribuens; O. Rossbach Diss. Vratisl.* 1882 *p.* 16 *sq. Senecae esse opinatur. Inter* 440 *et* 437 *F.* 1 Phebe—ceptis—quot *F* 2 Ad se *Rossbach dubitanter*

Divitias averte; alios praetura sequatur
    Optantes, alios gratia magna iuvet.
Hic praefectus agat classes alienaque castra
    Laetus sollicita †sollicitate roget,
Bis senos huius metuat provincia fasces;
    Audiat hic plausus ter geminante manu.
Pauperis arva soli secura[que] carmina curem,
    Nec sine fratre mihi transeat una dies.
Otia contingant pigrae non sordida vitae,
    Nec timeat quidquam mens mea nec cupiat;
Ignotumque diu solvat non aegra senectus
    Ossaque compositi frater uterque legat.

B. M. —
B. IV 189.

805

Aeneas et Amor, pariter Iocus atque Cupido
Sunt nati Veneris diversis patribus orti.
Anchises primum genuit Mavorsque secundum,
Vulcanus quartum; Iove natus tertius astat.
Eloquio primus dulcis, dat amara secundus,
Tertius illecebras, fervorem denique quartus.

806 (*olim* 930)

B. M. —
B. V 413.

Argumenta Lucani

I

Proponit primus liber, invehit, invocat atque

3 aueste *F* 4 g̃ra *F (scil. imperatoris)* 5 p̃fectus *corr. ex* profectus *F* 6 sollicitate roget *F* sedulitate regat *Baehrens* 9 que *add. Baehrens* 10 me *F*: sine *Baehrens* ulla dies? 14 compositi *F*, combusti *Baehrens*

805. *Ed. Baehrens ex cod. Phillippico* 2290 *saec. XIV et Canoniciano lat.* 52 *s. XIV.* 2 partibus 5 arma *codd.*

806. *Cf. Opitz, Stud. Lips.* 6, 308, *qui antiqua esse negat. — E T contulit Loewe, cuius collatione utor E = Escorialensis g III* 6 *saec. XIV. T = Toletanus caj.* 101, 31

Exponit causas, cursus properantis ad urbem
Caesaris et nimios hic narrat in urbe timores.

II

Quadruplices questus libri pars prima secundi
Continet; eiusdem pars proxima verba Catonis
Et Bruti. dicit, quo foedere Martia nupsit.
Hostis in occursum ducit pars tertia; Magnum
Opposuisse manus notat et quod Caesaris ira
Cuncta ruunt. arcesque capit, cedentibus instat.
Ast uni vitam tribuit qui nuntius hosti,
Exemplumque fuit; quo viso Magnus ad omnes
Turmas ipse suas hortandas magna minatur.
Hinc pars quarta notat Pompeium tunc properasse
Brundusium; tandemque videns maris ostia claudi
Hesperiam puppesque duas in parte reliquit.

III

Tertius exponit primo quid Iulia dixit,
Quid Magnus fecit, audax quo Curio missus.
Altera pars libri dicit, quod Caesar in urbem
Ivit opesque dedit Romae nolente Metello
Militibus, Magnique notat qui signa sequuntur.
Vltima quod tendens Hispanas Caesar ad oras
Massiliae stetit: hanc sed vicit in aequore Brutus.

anno 1449 *scr.* *Omisi libros Oudendorpi recentes et Barthii Adversariorum l.* 37, 8 *codicem 'ante sexcentos annos scriptum.'* 1 Preponit *E* 2 Causas exp. *T* 3 hic *T*, *om. E* narat *E* in *om. T* 4 questus] narrat *E*, *Barth* 7 occursu *E* dicit *ET*, *corr. Barth* 8 Composuisse *E* iras *T* 9 *om. T* Cuncta et nunc cunctisque capit *E* 12 Turbas *T* hortandus *T* 13 Hic *T* quarti *E* quinta *edd.* uocat *E* 14 Brundixium *E* 15 parte *Buecheler* mare *E* morte *T* relinquit *E* 17 fecit *Burmann* fuerit *ET* qui *E* 20 secontur *E* 21 Vltimo *T* que *E* C.] cessit *E* horas *E* 22 sed hanc *E*

IV

At quarti libri narrat pars prima, quod ivit
Caesar in Hispanos ad iussa ducesque reversos.
Mortem Vultei cum multis altera pars dat.
Vltima, quod Varum pepulit campoque fugavit
Curio, fraude Iubae cecidit qui strage suorum.

V

In prima quinti Pompeio Roma regenda
Est data. multa timens pro se responsa recepit
Appius; exponit pars proxima seditionem
Sedatam poena. mare transiit urbe relicta
Caesar, qui questus, quod non Antonius ultra
Iverat, expertus fuit ipse pericula ponti.
Vltima, quod posita mansit Cornelia Lesbo.

VI

'Postquam castra' notat, quod Caesar victus ab hoste
Fugit in Emathiam, quamvis clausisset is ipsum.
Hinc et Thessaliam quae sit gentemque profanam
Describit. damnat Sextum non digna petentem.

VII

'Segnior Oceano' casu quo bella geruntur
Ostendit primo, sic et quae dixit uterque.
Proxima pars bellum describit, et ultima, Magnum
Devictum cepisse fugam. Sed Caesar habendas
Militibus monstravit opes castrisque recedit.

23 Ad *E* quarta *T* magna pars *E* 24 in *Barth* (ad *E T*) 25 ultei ca m. *E* 26 narrum *E* 27 iuste *E* morte *E* strage *T* 29 Et *E* 30 Apius *E* sedit. *hucusque E* 31 transit *T* 33 p. Martis *Barth* 35 P. c. duces notatque cesar ab h. *T* *Hinc ab ipsis librorum initiis incipiunt.* 37 querit *T* 38 signa potentem *T* 39 gerentur *T* 43 mostr. o. castriq; resedit *T*

VIII

'Iam super Herculeas' quo fugit, denotat atque
Quid dixit [Magnus] . . quando quaerere Parthos
Consuluit: sed cassa fuit sententia Magni.
Parsque secunda notat Pompeium morte peremptum
Indigna; Phariis pars ultima datque sepulcrum.

IX

'At non in Pharia' dicit, quod bella Catoni
Libertate placent, qui Sextum multa minantem
Corripuit, postquam scivit de funere Magni.
Altera pars multos correptos voce Catonis
Dicit per Syrtes fore multa pericula passos.
Tertia quod Caesar simulavit ferre dolorem
Nec doluit saevus generi cervice recisa.

X

'Vt primum' primo notat ut perrexit ad urbem
Aegypti Caesar et ut est Cleopatra locuta.
Et dapibus sumptis Nili disquiritur ortus.
Parsque secunda refert famulos qui fata parabant
Prava duci caesos adversa nefandaque passos.

807 B. M. B. —

Ad fora pictoris dum numina lignea gestans
Venalesque deos tendit asellus iners,
Vertice detecto vel flexo poplite turba
Obvia cum precibus numina sancta colit.

45 Magnus *Burmann*] multis qd *T* 53 sirthes *T* 56 At pr. *T* 59 feret *T*

807. *V = Vaticanus* 5088 *s. XIV fol.* 82. 83. *ed. Rossbach, Philol.* 54, 141. *Aviani censet Rossbach, antiquitatis dubiae Crusius. 'Vertice detecto' adorare* (*v.* 3) *vereor ne antiquum non sit. cf. et v.* 13. — *Aliter Aesopus ed. Halm.* 324; 324b. *Babrius* 129. 2. 5 inhers *V*

Gaudet iners tanto secum sublimis honore,
Virtutes. mores, gesta, genus numerans.
Sors vaga cuncta rotat: olitorem nactus asellus
Allia cum porris fertque refertque forum.
Horret turba procul et olenti cedit asello.
Hic stupet ignarus et gemebundus ait:
'Cur sic contempnor? cur tanti cessit honoris
Gloria? quae coluit me modo, turba fugit.
Haec est lex mundi: genitum consistere quicquam
Non valet. Hic factus †portheor alter ego.'

Se putat indigne mutatum functus honore,
Post positos fasces vilis ad ima cadens.

7 olicorem *V* 8 finum *V* 12 gloriar? *V* 14 protenus *Crusius ib.* 488. 15 indigno *V, correxi* 16 yma *V*

CARMINA
CODICVM RECENTIVM

Olim 799—830 *ed. pr.*

Vide adnot. crit.

808

B. M. —
B. V 112.

Aegritudo Perdicae

Dic mihi, parve puer, numquam tua tela quiescant?
Non sat erant frondes, non undae nec fera nec fons?
Non Satyrus, non taurus amans, non ales et imber?
Non tristes epulae, post quas petit aëra Tereus?
Hoc tibi restabat postremum, saeve Cupido:
Ad dirum matris iuvenem conpellis amorem!
Mută, precor, flammas alioque intende sagittas:
Quid possit nosti pietas. ah, perfida mater,

799—830. *Hoc loco in ed. pr. fabulas Perottinas posui, quae tamen cum Phaedri ipsius et sint et esse putentur, a nostra sylloge alienae sunt.*

808—810. *H* = *Harleianus* 3685 *s. XV fol.* 21 *sqq. Cf. etiam c.* 719[b]. *Ed. pr. Baehrens a.* 1877 *et multa correxit; quem in singulis non nominabo. Praeterea collatione Noltei usus sum aliaque, quam Duemmler mihi miserat.*

808. Incipit egr. perd. *H* 3 satirus . . alis *H* 4 per quas *H* ethereus *H* 5 ubi testabat *H* 6 At dirum in m. *H, em. Rossberg* (*cf. ann. philol.* 1878 *et* 1881) 7 aliasque *H* 8 ah *scripsi* et *H* perfida *H*, -de *Rohde*

Est Paphiae quam triste decus †arcere furorem.†
Claudite nunc animos miserandaque pectora, matres,
Ne scelus hoc vestras iteratum polluat aures
Neu vos sollicitas temptet dolor iste nefandus

* * *

Viderit ac simili poena commissa recuset.
Namque omnes superos et cetera templa deorum
Ture pio sacroque mero votisque colebat,
Oblitus Veneris puerique oblitus Amoris.
Hinc offensa dea est, haec diri causa furoris,
Hinc quoque partus amor redeunti ad tecta parentum,
Infelix Perdica, tibi — nam nuper Athenas
Venerat et studiis animos praebebat et aures —;
Hinc quoque regreditur matris periturus amore.
Infelix qui Cecropias nunc deserit arces:
Iam praeda est Veneris; iam flammis atque sagittis
Armatus tenuit servans iter omne Cupido.
Lucus erat variis in frondibus, undique saeptus,
Quem Phoebi Daphne foliis diffusa tenebat
Et myrtus Paphies, speciosi testis Adonis,
Egrediturque solo fundens sua brachia pinus —
Hac Phrygius pastor spernens in amore Cybeben
Desertusque viro per tympana plangitur Attis —
Fonsque regit medio nota per gramina lapsum:
Illic dispersi flores mixtique colores
Ostendunt, Veneris quid amor; nam candidus illic
Flos Narcissus amat veteris vestigia fontis

9 decuis *H* deae marcere furore *Baehrens.* 10 matrum *H* 11 Nec *H, em. Hiller in litteris ad me datis* iterato *H* pollulat *H, corr. m. pr.* 12 Neue soll. *H, em. Hiller. Nulla lacuna in H* 13 recussit *H* 14 et terrat *H* 15 Tu te pro *H* 16 amore *H* 17 duri *H* 18 redeunte *H* 19 Infoelix *H* perdica *bis H* aethenas *H* 22 cecropeas *H* 24 Armatñ t. *H* 25 *interpunxi* 26 Quae phebi solus dafnae difussa *H* 27 tectis *H* 28 Erigiturque *Baehrens* 29 Hanc frigidus *H* ebebe *H* 30 Desectusque virum *Baehrens, recte?* 31 rigat *Ellis* torta per *conieci* mota *Ziehen* lapsa *H* 34 ueneris *H*

Et rosa purpureum spargens per prata ruborem;
Seu Veneris cruor est seu flamma Cupidinis ista
Nescio, sed gratus memini, quia servit amori.
Hunc lucum Filomela tenet: circumvolat alis
Et dulcis queritur fetus suspensaque ramo

* * *

Lucus Amoris: erat delapsus [ab] aethere pinnis.
Namque illi conquesta Venus mandaverat ignis.
Paruit imperio matris pharetramque sagittis
Plenam fundit humi tollitque e pluribus unam
'Hoc telum est' dicens 'olim quo Iuppiter auro
Decidit et Danaen fulvo compressit amore.
Est' (aliud tollit) 'Ledam hoc quo cygnus amavit,
Antiopam Satyrus tenuit. iam fessa sagittast.
Quo, Perdica, tibi calamo firmemus amorem?
Vulnera iam nostrae veteres fecere sagittae,
Nunc nova visenda est. dixit rivumque secutus
Quaerit arundineas scrutatus limite silvas.
Nec mora nata deo est. namque obvia venit arundo,
Quam puer excissam totis radicibus aufert.
Et primo mollis eradit pumice libros,
Post volucri cupiens missu librare sagittam,
Pinnam de propriis ardentibus abscidit alis
Et religat cera, possit quo certa tenere
Quod temptabat opus. et Amoris pluma tenebat.
Iam sol emenso radios libraverat ortu
Atque diem sexta magnum discreverat hora:
Omnia per terras animalia fessa calore

35 roborem *H* 37 gratum *H* 38 locum filo mella *H* ilis *H sec. Nolte* 39 *Nulla lacuna H* 40 ab *om. H* 41 illa *H* 42 pharetaq; *H* 44 telo *H* solim *H* 45 danae *H* 46 Ast *H, corr. Rossberg* leda hoc quod cignus amabit *H* 47 Antiopa satorus *H* sagittas *H* 48 Quo] O *H* fermemus *H* (*Nolt.*) 49 uetera *H* 50 rinaumq; *H* (*Nol.*) 52 nota *H, em. Ellis* 53 Quem *H* excussam tutis *H* 55 missu *conieci* uibrā *H* 57 relegata c. p. quoq; cera *H* 58 Quo *H* tenebat] celebat *H* 59 sole menso radiis l. orbē *H* 60 ortā *H*

Sideris aestiferi frondis sub tecta subibant.
Ad lucum Perdica venit fessusque labore
Inlimes respexit aquas lymphasque recentes
Vmbriferumque nemus, mixtos per gramina flores.
Ingressus postquam est lucos Perdica rigentes,
Talibus est verbis socios ac voce secutus:
'O socii, vestro iustum si corde videtur,
Defessos artus ac membra calore gravata
Hic poterit relevare locus. nam frigida fontis
Vena fluit, flores sunt hic, [hic] dulcia prata.'
(Heu, Perdica, gravis aestus radiosque micantes
Solis te fugisse putas lucosque petisse
. . . .
Ignoras: intus gravior tibi flamma paratur!)
Sic postquam fatus, fusi per gramina terrae
Accipiunt epulas et dulcia dona Lyaei,
Post somno reparant vires. tunc aliger ille
Paruit officio mutatusque ore Cupido
Perdicae reddit Castaliam nomine matrem,
Complexusque dedit per somnia tristis imago
Et saevo iuvenem confodit pectora telo.
Matris enim miserae caros dinoscere vultus
Non poterat, quam parvus adhuc dimiserat olim,
Cum peteret divae doctissima templa Minervae.
Qui postquam somno miser est deceptus acerbo,
Ardet in incestum, verum simulante figura:

62 frondi *H* 63 locum *H* 64 Infimas *H*, *em. Rossberg* nimfasq; regentes *H* 67 aut *H* ac *Hiller* 69 haec *H* ac *Baehrens* 70 fontes *H* 71 hic *semel H* 73 Sol iste *H* putos *H* *ante* 74 *nulla lacuna in H* 74 tibi grauior *H* 75 factus *H* 76 lcti *H* Lyaei *Baehrens* 77 somnos *H* c̣unṭ tunc *H* 78 mutaturq; *H* 79 Castaliam: i *est consonans. post* 79 *v.* 240—260 *sed expuncti in H* 81 saevo *Rossberg* suo *H* confudit *H* 85—87 *ante* 82 *transposui* 85 etin *H* invisae *Rossberg* care *H* 87 minerae *H* (*No*). 82 aceruo *H* 83 incestu *H* puero simolante *H*, *correxi (figura in somnio obvia veram matrem imitante)* p. s. figuram *Baehrens et Ziehen, qui v.* 71—74 *sic interpunxit.*

84 Ingrediturque suae regalia limina matris.
88 Continuo natum famulae venisse parenti
Castaliae dixere suum: pietatis honore
Illa memor nati venienti est obvia facta
Osculaque aequa dedit materni plena decoris.
94 Quam miser ut vidit, suscepit vulnere curas;
92 Et quotiens iuvenis mutata est mente figura
Vel quotiens pulsante deo nova forma secuta est,
Haesit et insano obstipuit deceptus amore.
'Heu, ego quam vidi per somnia tristia demens,
Mater eras? aut ista tibi par fertur imago?
Est sed caeca . . . .
Nam fari scelus est, [est] admissi quoque crimen.'
Talia constanter secum Perdica locutus.
Sed nox umbriferis per caelum roscida pinnis
Presserat aërios fugientis solis honores
Cunctaque per terras animalia pressa sopore:
Solus ibi dulci numquam Perdica quieti
Tradidit assiduis ardentia lumina flammis.
Nox ipsi maesta [est]: vigilat metuitque tepetque,
Suspirat numquam requiem daturus amori.
Omnia fessa domat caelestia sidera somnus
Fluminaque [ille] tenet nec non maris imperat undis;
Corpora vel modicam conpellit adire quietem.
Pro dolor! hoc scelus est soli vigilantis amori.
Tunc quoque Perdicam [saevo] premit igne Cupido,

89 dixisse *H* 90 nati *Baehrens*] anti *H* facti *H* 91 Oscula quaeque *H* maternae *H* doloris *H, em. Rohde* 94 *sic transposuit Baehrens* 94 uulneris ora *H* 92 Sed *H* mutata m. f. est *H* 95 Hesit at *H* 96 Sed ego *H* per] quae *H* 97 erat *H*, *em. Rossberg* par etur *H* 98 *lacuna in H* 99 est *semel H* 101 mox (*No*) *H* Iam nox *Baehrens* 104 Soli tibi *H* ibi *suspectum* 105 ass. *Rossberg:* ardentis *H* a. l. flammas *H*, *em. Rossberg* 106 est *om H* mediumq; tenetq; *H* 109 F. quoq;' *H;* ille *add. Hiller* 110 modica conpellata dire *H* 112 saevo *addidi*

Vt possit vix ferre vicem. nam fulmine tactus
Ardebat miser; [et] ducens suspiria cordis,
Quae puer edocuit mortales cire Cupido,
Tales †triste feras reddit de pectore voces:
'Nox sceleris secreta mei, nox conscia cladis,
Soli me commendo tibi nostrumque furorem.
Tu nosti quid possit amor, sine te nihil ille,
Seu Veneris pars es tu seu Venus aut Venus in te est:
Des requiem miserando precor, et posse fateri.
'At matri narrabo nefas.' Tamen ibo coactus?
'Credamus!' Quibus hoc poteris conponere verbis 124
Aut vox qualis erit? adgressus namque parentem 125
'Mater, ave' dicturus ero. quid deinde? tacebo! 123
Oedipodem thalamos matris vult fama subisse 126
Incestosque toros: satis est quod nescius iste
Commisit, culpamque tulit licet ille nefandam,
Exegit, sese privat dum lumine, poenam.'
Talis Perdicam per noctem cura premebat
Et proprium miserando nefas fit causa laboris.
Iamque dies ortus †clarior nudaverat orbem
Et radiis Titan noctis disperserat umbras:
Deficiunt iuveni paulatim fortia membra
Decoquiturque umor, cunctos qui continet artus.
Namque undas cereremque negat victumque ciborum.
Tunc quoque sollicitam monuit maestamque parentem

113 vix *scripsi* nec f. vocem *H* 114 et *add. Rossberg* 115 inmortale scire *H*, *em. Rohde* 116 tristificas *Baehrens* 119 ille cupido *H* 120 es tu] est *H* 121 Dis *H* fatiri *H?* 122 Et *H, em. Ellis. Interpunxi.* 123 *post* 125 *posuit Rohde* 125 nox *H* 124 quid hoc *H* 123 de mede *H* (*No*) 126 Et ipoderit talamus *H* (*No*) 127 Incestusq; torus *H* ista *H, em. Hiller* 128 illi *H* 129 s. priuato l. *H* 130 pnoctu *H* 131 miseranda *H* fit causa *Baehrens:* incesta *H* 132 clarum (*sed cf.* 227) *Baehrens. Num* ortu claro? 133 Titan *Rossberg* citã *H* undas *H* 134 forsitã membra *H* 135 qui] q; *H* 137 sollescit ãmonuit *H*

Maternae pietatis honos, famulosque vocavit
Ad sese iussitque artis medicae [venerandos]
Primores qui forte forent, adducere secum.
Iussa citi peragunt: vitae venere magistri
Ingressique fores atque abdita tecta cubantis
Inveniunt iuvenem postrema clade gravatum.
Et primum quaerunt, quae causa laboris inesset,
Post vena [est] temptata: sed haec pulsusque quietus.
Esse negant causas vitiati corporis illic,
Sed iecur et splenis temptanda cubilia et atri
Fellis: quae metuenda †domus, sunt omnia sana
Per proprium digesta larem, sunt cuncta quieta
Et vitae devota suae; sed dira procella
Mente latens caecos urguebat pectore coeptus.
Hippocrates illic fuerat qui forte vetustus
Ac vitae spatio longum qui ceperat usum,
Restitit ac secum docto sermone locutus
'Quid, medicina, taces? rationem redde petenti!
Non isti calor est pulsus nec vena minatur;
Non sacrae partes, quibus omnis vita tenetur,
Discordare parant, †cum mox elementa resolvant,
Quae faciunt hominem, dum quattuor ista ligantur.
Stridenti gremio vivaces inpedit auras.
Non omenta suas per mollia viscera sedes
[Deficiunt], non corda vagi pulmonis anhelant

138 famulatusq; uocabit *H* 139 artis medicinae requiri *H* medicae *scripsi*, venerandos *vel simile quid addens* 142 adq; *H* caciantis *H* calentis *Nolte* 144 inessit *H* 145 est *add. Rohde* sedes *H* sed haec *Rossberg* pulosq; *H* uiciati *H* 147 iecor *H* cobilia patri *H* 148 Quae fellis m. *H* domus: *desidero* putant *vel tale quid* 150 si dera *H* 151 coetus *H* 152 Yppocratis *H* suberat *Rossberg* 153 spatiorum l. q. coeperat *H* 154 adque *H* 156 pulso *H* 157 Non *scripsi* Nam *H* 158 parent cum *H* tum *Baehrens* 159 legantur *H* 160 *non intellegitur.* 161 Non omenta *Ellis* Momenta *H* sedis *H* 162 Deficiunt *vel* Destituunt *addidi,* Excedunt *Ellis*

Intersaepta sero, non ilia concita coxis
Incutiunt saevos †iaculata saepe dolores:
Displicet os solum, quod sunt suspiria longa.'
Sic fatus fessae scrutatur conscia venae.
Ingreditur mater. tum, quae fuit ante tenenti
Mitis et in lentos motus aequaliter acta,
Inprobiter digitos quatiens pulsatibus urguet,
Sic mentis confessa nefas. magnusque virorum
Invenit Hippocrates, quae pectore clausa fuere.
Et tali sequitur miserandam voce parentem:
'Causas mater habes: medicinae munera cessent.
Hic animi labor est: abeo; iam cetera di dant.'
Talia fatus abit. matrem nova cura premebat
Per varios divisa metus, natumque cubantem
Adgreditur redditque pio de pectore voces:
'Nate, precor, miserere mei, miserere tuorum!
Lumina tu partus, tu me facis esse parentem.
Inclita si virgo est, hymenaeos iungere possum,
Sive suo matrona fovet viduata marito.
Ne dubites. [haec] cura mea est, hoc maesta verebar,
Inlicitos ne forte toros temptare mariti
Cogeret acer amor matrisque gravaret honorem.'
Ille silet solumque trahit suspiria longa
Avertens faciem, nec matrem cernere rectis
Luminibus poterat sacro prohibente pudore.
'Mater' ait, 'discede, precor: plus uris amantem.'

163 Intercepta (-ptor *Nolte*) se non (mon *Nolte*) nilia c. costis *H*, *em. Ellis et Baehrens* 164 iaculataque *Baehrens* 165 osculum *H*, *em. Hiller* 166 factus fessa scrutatus *H* compita *Ellis* 167 dum q. f. ille t. *H* quae *sc. vena* 168 et qualiter apta *H* 169 pulsantibus arguit *H* 171 yppogras q. pectori *H* 172 miseranda *H* 173 habes mater *H* 174 abeo *Hiller* hebeo *H* ceteri dicant *H* 175 habet, sed m. nati n. c. *H* hebet *Nolte* 176 mōs *H* modos *Nolte* 180 Indica s. v. es himineos uincere p. *H* 181 Siuero m. foret *H* fovet *scripsi* movet *Baehrens* 182 haec *om.* *H*

Roscida post radios aeternaque lumina solis
Nox tenebris diffusa suis conpresserat omnes.
At iam te, Perdica, puer numquam ille Cupido
Vel partem minimam patitur decerpere [somni]:
Sed solus tenet et tenebrosa tectus in umbra
Continuus tollit pharetras ac tela furoris
Et tecum vigilat per noctis tempora longa,
Intorquens dira assiduis incendia flammis.
Et Pudor huc aderat, proprio comitante vigore.
Stant duo diversis pugnantia numina telis
Ante toros, Perdica, tuos: Amor hinc, Pudor inde.
Inde Cupido monet secreta referre furoris,
Inde Pudor prohibet vocis[que] exordia rumpit
†Famamque surgentem revocit.† negat alter, at alter
Ire iubet propriumque nefas exponere mentis,
Verbaque multa docet; quae vix e pectore lapsa
Perdicae miseri moriuntur in ore pudico.
Sed postquam calor inmensus per pectora currens
Vsserat exesas ardenti corde medullas,
Talia dimittit reserato pectore verba:
'Saeve puer, semper lacrimis et funere gaudes!
O scelerate, tuas si tu paterere sagittas!
Sique tuos ignes in te convertere discas,
Ut credas, quid possit Amor! sed parce, Cupido
Inprobe! quae mandas, non possum dicere matri.
Tormentis adfige tuis, constringe catenis:

189 radiosaet nāq; *H* alterna *Baehrens; em. Hiller* 190 discussa *H* 191 Ad ante perdicā n. p. i. c. *H* 192 somni *om. H* 193 Sed solum tenuit ueneranda te casus umbras *H, correxi* 194 Continuas *puto* faretras *H* 197 *an* Vigore? 201 que *addidi* rumpi *H*, *correxi* 202 Famamq; s. reuocit neanillans *H* Flammamque urgentem revocat *conieci* negat alter, at alter *scripsi* petit ille, sed ille *Baehrens* 203 mentis *H*: matri? 204 docent *H* quae uoces pectora labi *H, em. Rohde* 205 A perdice *H* 206 per corpora *Baehrens* 207 ardentes *H* 210 patereres sagitas *H* 211 dicas *H* 212 cernas *Baehrens* 214 adfligе *idem*

Non fatear. totas in me consume sagittas,
Quotquot amoris habes, et si tibi tela furoris
Defuerint, etiam tibi de Iove fulmina sumas:
Vincere non poteris sanctum, scelerate, pudorem!'
Talia per noctem iuvenis miserandus agebat.
Interea matrem nati nova cura premebat,
Multaque quaerenti placuit sententia talis,
Matronas omnes totis e moenibus urbis
Ad propriam concire domum, si quis vigor illis
Aut species inlustris erat vel forma superba,
Quae proprio iuvenem statuisset amore †gravare.
Hoc visum placitum matri. Non distulit ultra.
Iam[que] dies ortus †clărior nudaverat orbem:
Matronae veniunt forma cultuque micantes.
Hic erat Andromeda, hic altera Laudamia,
Ditior haec Danae, fulgentior altera Glauce,
Candidior Chione venit [altera et] altera Dirce.
Huc etiam tenerae sanctae venere puellae,
Virgineum florem servantes lege maritis.
Has tristis Perdica videns et lumina flectens
In matrem traxit †dura suspiria corde
Et tali secum miser est sermone locutus.
'Pro dolor, o superi! defecerat altera forma:
Mater amanda fuit. sed vincere certo furorem
Quaerendo vultus, liceat quos iure tenere.
Hoc etiam voluisse nefas. sed respice, quales
Vituperas! cernis, niteat quae gratia formae?
Sunt niveae, sunt hic procero corpore pulchrae,

215 fateor *H* 217 etiam tibi] et si *H* 221 tutis ae m. urbes *H* de *puto* 223 proprium (*Nolte testatur*) uenire d. sed q. v. illic *H* illis *Hiller* 224 specie *H* superna *H* 225 potuisset *Hiller* iuvare *puto* 227 que *om. H. cf. v.* 132 230 alter *H* 231 coigne peruenit altera disce *H* 234 tristes *H* 235 dura *H* dubio *Rossberg* duram *Baehrens* 237 soperi *H* 238 certas furore *H* certo *scripsi* 240—260 *bis in H* (*cf. ad* 79) 241 Quid iuperas *H* sed uim mutentur gr. f. *H, correxi* (*fort.* sed et his) 242 ne uae *H*

Virgineo[que] nitent gratae de flore puellae.
Nulla tamen matri similis!' fatusque coercens
Detorsit fessos artus et languida membra.
Nunc, o Calliope, nostro succurre labori:
Non possum tantam maciem describere solus,
Tu nisi das animos viresque in carmina fundis.
[At quod] mandasti, iam possum expromere, Musa.
Tristis languentes pallor perfuderat artus,
Tempora demersis intus cecidere latebris
Et gracili cecidere modo per acumina nares,
Concava luminibus macies circumdata sedit
Longaque testantur ieiunia viscera fame,
Arida nudati distendunt brachia nervi,
Ordine digestae consumpto tegmine costae
Produnt, quidquid homo est vel quod celare sepulchris
Mors secreta solet. satis id tibi, saeve Cupido?
Materia est iam nulla, atrox ubi flamma moretur:
Denique defessos artus ac membra calore
†Molitur gestare . . victusque virorum†
Solvitur infelix per tota cubilia fusus
Miratusque suos artus haec verba remisit:
'Quid dicis, Paphie? retulisti nempe triumphum:
Ad tantam maciem deducimur. haec tibi virtus,
Si dea mortalem propriis superaveris armis?
Cerne, precor, quid agas: flammis absumis et ossa,
Quae semper servata rogis. miserere rogantis,

243 que *om. H* netent *H* grato *H, corr. Nolte* 244 coercet *H* 245 Retorsit defessos *H, em. Rossberg* atrus *H* 246 sucurre *H* 247 matiendi scribere *H* 248 Ac (A) nitidas animus (-mis) *H* 249 At quod *addidi:* Tu si *Ellis,* Iussisti *H* musam *H* 250 Primis *H* 251 dimersis *H* 254 famem *H* fame *Hiller* 255 *sic et* discendunt *H* 256 digesta *H* regimine (tegmine) *H* 257 vel] et *H* *teste Noltio* 258 sufficit *H* satis id *Baehrens* 259 Materia lam (ła) nłła sit atrox *H* 260 *i. e. calore vitali destitutos* 261 Mollitur *Baehrens* nequit *add. idem* 262 Siluitur *H* Volvitur *Nolte* 264 pafiae *H* nemphe *H* 266 deam *H* 268 roganti *H*

Alma Venus! nosti, quae sint tormenta caloris
Et quid possit amor: nam mater Amoris amasti.
Nunc finem, Perdica, vides: nam spes puto nulla est.
Quod superest, moriamur' [ait.] 'letumne bibamus?
Cur, miserande, petis frustra potare venena?
Iam fauces clausere viam dirosque recusant
In mortem latices. ferro reseremus amorem?
O demens! gladio? quibus armis quove vigore
Haec manus ecce valet librare in vulnera mortem?
Praecipitem iactare libet? fors poena placebit,
Sed vereor ne forte leve et sine pondere corpus
Vento gestatum rursum servetur Amori.
Stringamus laqueum? sic finis detur amanti.
Quid turbaris, Amor? puto, vicimus! omnia leti
Praedixi tormenta mei, nec te pavor ullus
Terruit. et laqueum metuis mihi? redde tenebris!
Iam scio quid fugias: ne te mea vincula prodant!
Da laqueum collo: vel sic cum corpore nostro
Inclusus morieris, Amor. solatia fati
Haec tantum, Fortuna, mihi concede precanti,
Vt tumulo scriptum per saecula longa legatur:
Hic Perdica iacet secumque Cupido peremtus.'

809

B. M. —
B. III 264.

TIBERIANI

Amnis ibat inter herbas, valle fusus frigida,
Luce ridens calculorum, flore pictus herbido.

271 Hunc *H* nulla sit *H* 272 Quid *H* (*Nolte*) ait *add. ego,* Amor *Baehrens* laetũq; *H* 273 portare *H* 274 durosq; *H* 275 reseramus *H* 276 uigorẽ *H* 277 Quae m. *H* in vulnera *sc. cordis amore perditi* 278 lactare *H* 281 detur *Rohde* de cura *H* 282 uincimus o. lıti *H* 283 Praedixit *H* 284 me redde *Baehrens* 285 perdant *Baehrens* 286 siccũ *H* 288 Hoc tandem *H* tantum *Baehrens* 289 legetur *H*

809. Incipit uersus Teberiani *H* 1 inter arva *Baehrens* fussus *H*

Caerulas superne laurus et virecta myrtea
Leniter motabat aura blandiente sibilo.
Subtus autem molle gramen flore pulcro creverat;
Et croco solum rubebat et lucebat liliis.
Tum nemus fraglabat omne violarum spiritu.
Inter ista dona veris gemmeasque gratias
Omnium regina odorum vel colorum lucifer
Auriflora praeminebat †forma dionis, rosa.
Roscidum nemus rigebat inter uda gramina:
Fonte crebro murmurabant hinc et inde rivuli,
Quae fluenta labibunda guttis ibant lucidis.
Antra muscus et virentes intus [hederae] vinxerant.
Has per umbras omnis ales plus canora quam putes
Cantibus vernis strepebat et susurris dulcibus:
Hic loquentis murmur amnis concinebat frondibus,
Quis melos vocalis aurae musa zephyri moverat.
Sic euntem per virecta pulchra odora et musica
Ales amnis aura lucus flos et umbra iuverat.

[Eiusdem Tiberiani]

1 Aureos subducit ignes sudus ora Lucifer

2 Pegasus hinniens transvolat aethram

3 supernae *H* mirtea *H* 4 mutabat *H, em. Baehrens* 5 Subt' (*i. e.* Subtus) *H teste Noltio* Subter *Baehrens* florea dulco *H, correxi* flore adulto *Baehrens* 7 fragrabat *Baehrens* vĭolarum: sub *vel* de *add. Baehrens* 9 vel (= *et*) *Baehrens* et *H* 10 Auro flore praeminebat forma dionis rosa *H* Auriflora *scripsi* dionis] insignis *puto* flos Dionaeus *Baehrens* fama Diones *Ziehen* 14 *ante* 13 *transp. Baehrens* Qua *Ziehen* labebunda *H* 13 *lacuna in H post* intus: hederae *addidi*; myrtus intus *Baehrens* 15 quā pt̃ *H, i. e.* potest 17 Hinc *H* 18 Quas *H* zefri *H* 20 Alis *H* imbra *H* 19 *sq. docent, ex narratione partem esse excerptam. Sequitur in H c.* 719[b], *deinde* 810.

1. *Fulgentius, exposit. serm. antiq. p.* 183 *M.* Sudum dicitur serenum. Tiberianus: *sqq.*

2. *Fulgentius Mythol. I* 26. Unde Tiberianus: *sqq.*

3 Tiberianus in Prometheo ait, deos singula sua homini tribuisse

4 Platonis hereditatem Diogenes cynicus invadens nihil ibi plus aurea lingua invenit, ut Tiberianus in libro de Socrate memorat.

5 Tiberianus inducit epistolam vento allatam ab antipodibus, quae habet: Superi inferis salutem.

810

B. M. — B. III 266.

De avicula

Ales dum madidis gravata pennis
Vdos tardius explicat volatus,
Defecta in medio repente nisu
Capta est pondere deprimente plumae:
Cassato solito vigore pennae,
Quae vitam dederant, dedere letum.
Sic, quis ardua nunc tenebat alis,
Isdem protinus incidit ruinae.
Quid sublimia circuisse prodest?
Qui celsi steterant, iacent sub imis!
Exemplum capiant nimis tenendum,
Qui ventis tumidi volant secundis.

3. *Idem ibid. III* 7.
4. *Idem Vergil. contin. p.* 154 *M.*
5. *Servius ad Verg. Aen. VI* 532.

810. Incipit discriptio de auicula *H. Versiculi Luxorium poetam redolent.* 1 madida *H* 2 expleat *H, corr. E. Rohde* 3 Daepta *H* 4 depraemente *H* 5 Cassata *H* 6 loetum *H* 7 arduam *H* 9 sublima *H* circuisse, *i. e. petiisse: cf. circare (it. cercare)* 10 celsis *H, corr. Rossberg* 11 tenendo *H* 12 uanis tumidi tonant *H, corr. Rohde*

811

B. M. B. —

Hymnus et laus Bacchi

Salve magne pater, divum suavissime, salve,
Liber, et o nostris saepe colende modis.
Numine nostra tuo dignaris tecta subire.
Te colimus laeta fronte: benignus ades.
Qui modo sollicitis fueramus mentibus, ecce
Adventu exhilaras nos, pater alme, tuo.
Tu lactas hominum mentem et convivia laeta
Efficis, ac sine te gaudia cuncta silent.

---

812 (*olim* 781)

Vergilio tributum

Ad puerum

B. M. —
B. IV 160.

Parce puer, si forte tuas sonus improbus aures
Advenit infandum[que] audens exposcere munus.
Nam meminisse potes, servata lege pudicos
Esse aliquos longumque diu tenuisse pudorem,
Sed postquam aurata delegit cuspide telum
Caecus amor tenuique offendit vulnere pectus,
Tum pudor et sacri reverentia pectoris omnem
Labitur in noxam: dolet heu sic velle, stupetque
Flammigeros motus, et tandem cogitur ipsi

811. *M* = *Matritensis M* 15 *saec. XV fol.* 201 *r., edidit Hartel, Bibl. patr. lat. Hispan. p.* 417   3 dignatus *M, correxi*   4 Incolimus *M*   Te colimus *scripsi*   En colimus *Ziehen*   5 Q̧ *et* montibus *M, corr. Ziehen*   frontibus *Hartel*

812 *sq.* *R* = *Rehdigeranus I* 6, 17; *A* = *Arundelianus* 133 *s. XV: quos afferam.*

812. *RA; M* (*Monac.* 454) *N* (*Monac.* 319) *F* (*Riccardianus* 710) *saec. XV. Primus edidi ed. pr.* P. M. Virgilii ad puerum *RA, similia* ς   2 que *add. Buecheler*   5 posq̃ *R*   7 sancti *MNF*   8 inoxam *R*   9 Flamigeros *AR*

Succubuisse deo et genua inclinasse tyranno.
Quare age, care puer, cuius modo forma decorque
Ingeniumque ferax omni probitate sacroque
Pieridum cultu renitens et Palladis arte
Vexant pervigili semper mea pectora flamma:
Da precor auxilium atque ignem lenito furentem!

B. II 67. M. 757.
B. IV 160.

813 (*olim* 782)

VERGILIVS

De Caesare

Iuppiter in caelis, Caesar regit omnia terris.

831—854: B. —
B. V 396.
831: M. 878

831

Quisquis ad ista moves fulgentia limina gressus,
Priscorum hic poteris venerandos cernere vultus,

10 Succūbuisse *R* 11 clare *MN* 15 furetem *R*

813. *RA; Ambrosianus D* 267 *inf., Florentinus* 91, 19 *s. XV. Sic inscr. R, om. ceteri.* terris *RAAm.* mundo *Fl. Cf. Ovid. met.* 15, 858 *sq.*

814—830: *hi numeri excidunt, cf. p.* 283.

831—854. Carmina de uiris illustribus Romanis tam consulibus quam imperatoribus et regibus *A. Maius Classic. auctorum III* 359 *ex V(aticano) nunc ignoto. Titulo carent G (Gothanus* 1047) *saec. XV et A (Ambrosianus H* 184 *inf.) saec. XV. Ordo in A V est hic:* 831, 32, 37, 34, 41, 38, 36, 40, 39, 43, 44, 42, 45—47, 51, 53, 54 (853 *om A). G sine ullo ordine carmina coniungit; solus habet c.* 833 *et* 835. *Ex solo V novimus* 848—50 *et* 852. *G ut deteriorem raro afferam. Leviuscula omittam. 'Carmen vergentium litterarum Latinarum aetate videtur scriptum esse exemplorum ex historia Romana haustorum studiosissima. Epigrammata e*

Hic pacis bellique viros, quos aurea quondam
Roma tulit caeloque pares dedit inclyta virtus.
Grandia si placeant tantorum gesta virorum,
Pasce tuos inspectu oculos et singula lustra.

832

Romulus

B. — M. 711.

Hic nova qui celsae fundavit moenia Troiae,
Vrbem Romanam proprio de nomine dixit.
Infantem gelidi proiectum ad Thybridis undas
Vberibus fecunda piis Larentia pavit.
Ausus finitimas praedari fraude Sabinas,
Fortem fortis humi postravit Acrona duello.

833

L. Quintius Cincinnatus

B. — M. 717.

Cui dedit hirsutus nomen venerabile cirrus,
Quintius hic ille est, rigidis animosus in armis.
Is quoque dum curvo sudans penderet aratro,
Ante boves meritum meruit dictator honorem.
Consulis obsessi partes defendit inertis,
Inde triumphalem conscendit agricola currum.

libro quodam iconographico, quales adamaverunt librarii Romani, puto collecta esse' (Ziehen). Prudentii Dittochaion confert idem. Cf. et Ovid. Fast. 5, 566.

831. De eadem urbe Roma *G. cf. Venant. Fort. I* 2 1. 2 hic *om. V* 4 dabit *G* 5 Grandia *G,* Inclyta *VA*

832. *Est et in R(iccardiano* 931) *s. XV, quem contuli.* 1 troiae *VR* romae *AG* 2 dixit *GR* dictam *VA* 3 undam *V* 4 laurentia *libri* 5 A. est *R* 6 humo *G.*

833. *inscr. et* 2 Quintus *G* 3 curvo *Buecheler* curuis *G, unde* aratris *Baehrens* 5 inhertes *G*

834

B. — M. 713. **M. Furius Camillus**

Qui fuit en patriae quondam spes ampla ruentis,
Hic Senonum propria domuit virtute furores;
Vicit et opposito quos clausit Marte Faliscos,
Brachia fallaci religato in terga magistro.
Quicquid ubique truces bello valuere decenni,
Inclita, Veientes, accessit pompa triumpho.

835

B. — M. 714. **T. Manlius Torquatus**

Inclita Torquatae dedit hic cognomina genti.
Vir ferus ante acies prostrati guttura Galli
Perfodiens gladio poscentis voce duellum
Abstulit aurati pretiosa monilia torquis.
Consulis et Decii bello collega Latino
Victoris nati maculavit caede secures.

836

B. — M. 715. **P. Decius**

Hic est qui vitam patriae devovit amatae.
Dum furor oppositos agitaret ad arma Latinos
Saevaque crudelem cecinissent classica pugnam,
Inter tela aciesque virum cuneosque pedestres
Candida sacrata religatus tempora vitta
Ante aciem moriens hostilibus occidit armis.

834. M. Furius *om. G* M. Fulvius Ca′ *A* 1 q.] cum *A* 3 Ridit *G* oppositos *A* claudit *G* 4 religata *G* 5. 6 *om. V* truci—decerni *A* 6 ueienses *G* thriumphi *A*

835. Manilius *G* 4 torques *G*

836. 2 Cum *Duebner.* 5 sacrato *V* 6 Ante diem *Baehrens* crudelibus *V*

837

B. — M. 716.

M.' Curius Denatus

Quid iuvat imperio populos rexisse potenti
Fulvaque Mygdoniis ornasse palatia gemmis?
Quamquam civis inops, toto notissimus orbe
Hic fuit, egregio domuit qui Marte Sabinos.
Fregerit ipse licet fulgentis robora Pyrrhi,
Pauperiem lato Samnitum praetulit auro.

838

B. — M. 718.

C. Fabricius

Contentus modico tectique habitator egeni
Hic erat et renuit devicti munera Pyrrhi,
Sprevit et oblatos, Samnitum munera, servos,
Respuit immensi locupletia ponderis aera,
Horruit infamem scelerata fraude magistrum
Pocula pollicitum regi miscere veneno.

839

B. — M. 719.

Q. Fabius Maximus.

Vir fuit iste ferox, qui torvus fronte verenda
†Vir fuit egregius et bello clarus et armis.
Captivos modici quamquam pauperrimus agri
Exemit pretio Poenorum in vincula missos.

837. Marcus *VG, om. A* demptatus *A.* *Cf. Claudianus III* 200 *sqq.* 5 fulgentis *A* ingentis *V* fugientes *G* 6 oblato *Buecheler* lato *libri*

838. 3 samnitis *A* 4 locupletis *V* 5 magistrum *libri* ministrum *Froehlich* (*'potionibus regis praeerat' Val. Max. VI* 5, 1) 6 m.] miseroq; *A*

839. 1 qui totus *V* 2 Vir fuit *libri:* Visitur *Baehrens* Viribus *Ziehen* *v.* 2 *cum* 3 *coniungens* Moribus *malim* et bello *A* vir b. *G* belli praeclarus *V*

Is qui cunctando nisi Punica fregerit arma,
Nulla foret Latiis Romana potentia terris.

B. — M. 720.

840

Claudius Nero

Armorum virtute potens Nero Claudius hic est.
Coniunctus Livio Picentis ad arva Metauri
Prostravit Libycas memorando Marte cohortes.
Fortunate tui, iuvenis metuende, furoris!
Ausus es ignari iacere ad tentoria fratris
Cervicem Libyci media inter tela tyranni.

B. — M. 721.

841

M. Marcellus

Tu primus Libycum Nolae sub moenibus hostem
Insidiis periture tuis, Marcelle, fugasti.
Cumque Syracosii quondam †negaretur honoris
Pompa tibi, Albano gessisti in monte triumphum.
Praedonum deprensa manu venerandaque multis
Luctibus heu patrio caruerunt ossa sepulcro.

B. II 41. M. 722.

842

Scipio

Ille ego sum, patriam Poeno qui Marte cadentem
Sustinui rapuique feris ex hostibus urbes

5 qui *V* quoque *AG* nouerit *V* arua *A*

840. Nero Claudius *V* 2 linio *A* 5 tempora *G*

841. 1 mollem s. m. orbem *A* 3 syracusii *AV* -si *G* negaretur *GV* raperetur *Duebner cf.* 847, 3. insignis cessisset *A* abnueretur *Buecheler* 5 deprehensa *A*

842. *F* = *Florentinus* 39, 9 *anni* 1464; *R cf. ad c.* 832: *hos contuli.* *M* = *Matritensis M* 15 *s. XV.* ς = *Florent.* 63, 33; *Bodleianus Canon. misc.* 308 *s. XV.* 1 *sic M* Ille sum p. pene q. *R* morte *G* ex Marte *VFR* ex hoste *A* 2 feras *F* ex *om. G*, et *M*

Hispanas, †Hannonisque acies magnumque Syphacem
Perdomui et fractum totiens armisque repulsum
Hannibalem, victorque ferox mihi regna subegi
Punica et excelsas altae Carthaginis arces.

843

B. — M. 727.

C. Marius

Et genus et nomen merui virtute feroci
Rusticus Arpinas, bellorum maximus auctor.
Effera post Numidae quam fregimus arma Iugurthae,
Cimbrica praeclaros geminavit pompa triumphos.
Exegi civile nefas servilibus armis,
Et mea Sullanos fregerunt arma furores.

844

B. — M. 729.

M. Caesius Scaeua

Igne calens belli mediaque in caede cruentus,
Pompeiana phalanx patulis exire ruinis
Dum furit et properat claustrorum frangere turres,
Scaeva ego Caesarei defendi culmina valli.
Dum timet Oceanus praeclari Caesaris arma,
Textum pampineae gessi sublime coronae.

3 *sic VF et* (-neas) *R* amonisque *A* an(n)onis *RMG* aciem Hannonis *Baehrens* Maurumque *Buecheler* 4 et *om. M* 5 uictumque *A* (bellisque *FGMR*) 6 excelsis *R* altae*AV* dure *GR* dirae *FM*

843. 4 pompa *V*] turba *AG* 5 ciuilibus a. *G* 6 me *V* syllanos *A* syllani—furoris *V*

844. Marcus *G*] Gaius *V* G. *A* Cesius *G, om. AV. Cf. Val. Max. III* 2, 23. *Sidon. Ap. c.* 23, 82 *sqq.* Cassius *Duebner* 5 praedari *V*

B. — M. 730.

845

Gn. Pompeius

Arma tuli quondam toto victricia mundo,
Qui pelago Cilicas et Pontica regna subegi.
Vis mea, quos profugus commoverat exul ad arma,
Bellorum virtute truces prostravit Hiberos.
At me post soceri civilia bella cruenti
Dextera Septimii Phariis laceravit in undis.

B. II 52. M. 747.

846

M. Porcius Cato

Cerne hic ora sacri semper veneranda Catonis!
Libertate potens animoque invictus et armis
Avius incerto peragravit tramite Syrtes.
Libertatis enim dulcedine captus amatae,
Ne sua servitio premerentur colla tyranni,
Fortia crudeli penetravit pectora ferro.

B. II 63. M. 750.

847

Iulius Caesar

Ille hic magnanimus, qui claris arduus actis
Non timuit generum nec inertia signa senatus,
Ne sibi Gallorum raperetur pompa triumphi,
Intulit invitus per civica viscera ferrum.
Vis invicta viri reparata classe Britannos
Vicit et hostiles Rheni conpescuit undas.

845. Gn. *om. V* 2 Cilices *Duebner* 5 seruilia *A*

846—847. *Sunt in L* (*Landsdowniensi Mus. Brit.* 762 *s. XV—XVI*)

846. 1 ossa *GL* 3 peregrauit *A* syrthas *A* 4 avitae *Burmann* 6 uiscera *V*

847. 1 hastis *L* 2 s.] tela *L* 4 inuitus *G*] inuictus *AV* immite *L* per cuncta, *sed corr. G* 5 repęrata *A* caede *AV* 6 reni *AG* composuit *L*

848 B. — M. 751.

[Iulius Caesar

Caesar, ad imperium civili sanguine partum
Venisti, famulasque manus Fortuna tetendit.
Ipsa tibi cessit tellus et iussibus aequor
Paruit omne tuis. verum invidiosa potestas
Et suspectus honos: adimunt civilibus armis
Imperium vitamque tibi formidine regni.

849 B. — M. 752.

Iulius Caesar

Germanos domui Caesar Gallosque potentes,
Cesserunt signis omnia regna meis.
Et generum vici natosque ferumque Catonem
Imperioque fuit subdita Roma meo.
In tantis opibus me fors inimica peremit,
Omnis et immiti gloria sorte ruit.

850 B. — M. 753.

Epitaphium Iulii Caesaris

En adsum Caesar. quis me praestantior armis?
Quis prior eloquio? quis me clementior alter
Egregia pietate fuit? quoscumque subegi,
Hos vici pietate magis quam fortibus armis.
Plus mecum Fortuna fuit, plus obtulit uni
Quam sibi di dederunt. gestis belloque refulsi,
Germanos domui populos Gallosque potentes

848—850. *Maius ex V ut videtur. Recentiora puto, cum Caesari iam epigramma datum sit metrumque in altero, versuum numerus in tertio a reliquis discrepet.*

850. 4 fortibus *Meyer cl. Ovid. met. I* 456 fastus in *V* fortis in *Maius* 5 obtulit *Ziehen* omnibus *V* 6 dii dederant *V*

Atque tripartitum tenui sub fascibus orbem.
Deleri haud potuit virtus, non inclyta fama;
Haud patricida meum potuit restringere nomen.
Qua rapitur Titan curru, qua vergitur axis,
Hac Zephyrus nostros referet per saecla triumphos.]

B. — M. 755.

851

Caesar Augustus

Quae mihi, sancte, dabit grandes expromere laudes
Musa tuas? iam pauca canam. tu Caesaris alti
Vltus es indignam memorando nomine mortem,
Actiaco et Pharias superasti in gurgite classes,
Tranquillumque tuis faciens virtutibus orbem
Clausisti reserata diu sua limina Iano.

B. — M 756.

852

Augustus

Solus habes aquila corvos laniante triumvir
Imperium, victusque tuis Antonius armis
Leucadio et regina freto; Ianumque bifrontem
Clausisti. at toto cum feceris otia mundo
Teque audes conferre deo, te Livia sortis
Dicitur humanae [tandem] monuisse veneno.

B. — M. 759.

853

Tiberius

Claudius egregie vixit privatus et insons
Imperiis, Auguste, tuis; simulataque virtus
. . . .

10 parricida *V* restinguere *Meyer*.

851. Octavianus *A* Oct. Augustus *G* 1 sancta *codd., em. Buecheler* dedit *G* depromere *G* 6 lumina *AG*

852. *V et F* (*cf. c.* 842) 4 ac *V, corr. Meyer* 6 tandem *add. Maius,* mixto *vel* nocuo *Buecheler.*

853 *in solo V.*

854

B. — M. 771.

Traianus

Caesareos toto referens hic orbe triumphos
Notus erat mundo quondam pietate gementi.
Inclytus extremos penetravit victor ad Indos,
Belligerosque Arabas et Colchos sub iuga misit,
Armenia Parthos pepulit Babylone subacta,
Et dedit Albanis regem, quos vicerat armis.

855

B. II 64. M. 754.
B. V 403.

Octavianus Augustus

In Macetum campis ultus iam Caesaris umbras
Sum patris, Augustus belloque armisque superbus,
Atque meos sensit fugiens Antonius enses.
Quantum ingens mundus, quantum Iovis alta potestas,
Tantus in orbe fui. terras pontumque subegi:
Vix caelum superis et sidera summa reliqui.

854. 2 mundi *VA*] uidue *G* quondam *V*] qui pro *A* gementis *libri* mundo . . gementi *conieci* 3 peregravit *A*. *Catullus* 11, 2: in extremos penetrabit Indos. 4 iugo *G* 5 et Parthos *VA* et *om.* *G*

855—855[d]. *R* = *Riccardianus* 931 *s. XV* (*cf. ad c.* 832), *quem contuli.*

855. *L* = *Landsdowniensis* 762, *cf. ad c.* 863[a]. *Est et in F* (*cf. ad c.* 842); *M* = *Matrit. M* 15 *s. XV.* 1 Macedon *L* -donum *R* -dum campos *FM* 2 pater *LMF* armis belloque *RMF* 3 Atque *scripsi* Meque *RMF* Neque *L* Namque *Fabricius* sensit] timuit *MF* 4 mu.] Martis *Iacobs* 5 mare *ante* terras *L* 6 et *RL*] vix *MF*

B. M. —
B. V 404.

855ᵃ

Epigramma Pyrrhi

Demetrium Antigoni, Poenos, elapsus Epiro
Concussi bellis, Siculos, Lacedaemona Pyrrhus.
Romanos studui Tarento avertere et ardor
Fervidus assidui belli mihi semper inhaesit.

B. M. —
B. V 404.

855ᵇ

Epitaphium Alexandri

Magnus Alexander sum, qui victricibus omnem
Munificus bellis incussi et stragibus orbem.
Ante meos nullus potuit tam fortiter annos
Tam late imperium et regnorum extendere fines.

B. M. —
B. V 404.

855ᶜ

Epigramma Iulii Caesaris

Magni animi Caesar populos virtute subegi
Iulius Arctoos, potui qui solus honores
Flectere Pompeii et solus Romana tenere
Imperia atque unum mundo praeponere regem.

B. M. B. —

855ᵈ

Epitaphium Caesaris

Volve tuos oculos: metuendum hunc aspice, lector,
Armorum bellique ducem †bellatrix in omnes
Terrarum pelagique plagas victricia quondam

855ᵃ⁻ᵈ. *R.* — 1 Dometrium antigonū *R* 2 pyrrus *R*
855ᵇ. 2 Magnificus bellis concussi *puto*
855ᶜ. 1 Lomganimi cesaris p. *R*
855ᵈ. *Ineditum ni fallor; descripsi.* 2 bellatrix *ex v.* 5 *R*; bellator *vel potius* qui primus *puto* 3 pellagique *R*

Victor signa tulit, nullo superatus ab hoste.
Gallia bellatrix, opibus superba virisque
Passa sub hoc dudum Romanas principe leges,
Pontica quo cecidit victore potentia; quartum
Caesareis titulis dedit Africa terra triumphum.

856

B. II 3. M. 696.
B. V 402.

De Nino

Ninus ab Assyriis sum primus regibus ausus
Non modo finitimos populos regesque potentes
Imperio pressisse meo, sed viribus omnem
Paene Asiam domui terraeque marique timendus.

857

B. II 4. M. 700.
B. V 402.

De Semiramide

Te stola ne dubium teneat cultusque venusti
Corporis ambiguus: sum clara Semiramis, alto
Non minor ipsa viro, belli pacisque probatis
Artibus insignis, nato miserabilis uno.

858

B. II 5. M. 698.
B. V 402.

De Cyro

Quantum fata valent atque inmutabilis ordo
Astrorum, docui Cyrus: quem nulla domare

856—863. *H* = 'Cod. Ms. Viri Amplissimi Balth. Huydecoperi, in quo sylva veterum aliorumque Epigrammatum habebatur' *Burmann. Omnia recentis aevi esse verisimile est; quae c.* 860 *praebet, Diodorus III* 53—55 *solus prodidit: quem ante saeculum XV vix quisquam noverat, qui latine scripsit. In reliquis Iustinum plerumque sequitur. Cf. etiam c.* 859, 3 *ex solo Herodoto I* 211—213 *notum.*

857. 1 ne] te *H*

Vis potuit, non Astyages Babylonve superba,
Massagetis eadem me fata dedere tremendis.

B. II 6. M. 699.
B. V 403.

859

De Tamyri

Quantum ego claruerim Mavortis in agmine, Cyrus
Ipse ferus novit, qui dum mea regna profanus
Spargapise insidiis rapto popularier audet,
Quam Tamyris turbata valet, cognovit in utre.

B. II 8. M. 704.
B. V 403.

860

[De Myrina]

Inter Amazonidas, quas insula celsa Tritonis
Hespera progenuit, qui me nescire Myrinam
Dixerit, ignarum sese fateatur oportet
Eximiae laudis: Libyamque Asiamque subegi.

858. 2 *post* Cyrus *interpunxit Ziehen* 4 eadem] tandem *Iacobs.*

859. De eodem *H* 3 populariter *H* 4 Thamyris *H* *Est in Vaticano* 4999 *saec. XV simile hoc*:

De regina Thomari.

Aspice, si Thomarim Sithie furibunda potentem
Ira fremens cum Marte tulit. Non (Nam?) morte ducentis
Milibus adiunctis Zirum violenter ademit
Illa ferox terẽ, cuius capud ipsa cruentum
Imponens talles effudit in aera voces:
'Sanguine tolle sitim, quem fremdus (fervidus *corr. Ziehen*) ipse sitisti.'

et alia id genus De regina Semirami, De regina Panthasilea *cett. atque etiam* De Matheldi s̄ctissima!

860. *inscr. om. H.* 1 quam *H, correxi* (*cf. Diodor.* 3, 53, 4) 2 me: *num* se? *Cod. carmina ordinat ut Burmann; ordinem mutavi, ut bina cohaererent carmina.*

861

B. II 10. M. 705.
B. V 403.

De Penthesilea

Graiugenas acies superans passimque fugatas
Penthesilea premens ulcisci nobilis umbram
Hectoris ipsa mei potui, ni dirus Achillis
Ille Neoptolemus me clam misisset ad Orcum.

862

B. II 7. M. 701.
B. V 403.

De Alexandro Magno

Magnus Alexander bellisque horrendus et armis,
Qui terrore mei trepidantem nominis orbem
Vsque sub Eoum parvo cum milite Gangen
Vndique concussi, nulli sum laude secundus.

863

B. II 9. M. 749.
B. V 403.

De Iulio Caesare

Sum genus Aeneadum Gaius cognomine Caesar
Iulius, Assyrios, Cyrum, Macetumque ferocem
Qui iuvenem probitate animi, qui corporis acer
Viribus exsuperans fueram pater urbis et orbis.

863ª

M. B. —
B. V 394.

[Iudicium Paridis]

Tres deae ad Paridem

Tres sumus [ecce] deae: forma se quaelibet effert.
Hoc in discidio volumus, Paris, arbiter esto:
Cui pomum dederis, titulum simul ipse referto.

862. *Cf. ad c.* 792 3 patrio *Buecheler.*
863. 2 Assyrium *Meyer* Macedumque *H*
863ª. *L = Landsdowniensis* 762 *in mus. Brit. servatus, s. XV—XVI, fol.* 17. *Ausonianis simile est.* Iud. Par. *add. Baehrens* 1 ecce *add. id.*

Venus ad Paridem

Plectra sonora, ioci, lusus, lasciva voluptas,
Haec mea. si reliquis me praefers, ipsa puellam
Pro mercede dabo, qua non formosior ulla.

Iuno eidem

Sceptrorum sublimis honor fascesque tremendi
Divitiaeque mei iuris. te iudice palmam
Si tulerim, regno per me donabere summo.

Pallas eidem

Quae caelum, quae terra tenet, quae pontus et orcus,
Legibus astringo certis: nil me sine rectum;
Et, si me sequeris, non abstrahet invius error.

Iudicium Paridis

Grata mihi tua forma, Venus, tua munera grata.
Plus aliis mihi mente sedes: certaminis ecce
Pignus habe victrix auri spectabile malum.

Poeta

Hac in lite triplex hominum mellita poesis
Depinxit studium, quorum datur optio cunctis.
Falluntur tamen optando plerique: sequaces
Luxus habet multos, honor et sapientia paucos.

4 ioco plausus *L* 7 fastesq; *L* Panlas *L* 10 celumq; t. t. qui *L* orbis *L* orcus *et* 12 avius *Baehrens* 13 tu m. *L* 16 poeses *L* 19 sapiam *L* Finis *L*. *Sequitur epitaphium recens Naevii cuiusdam* (*B. V* 395) *et medii aevi distichon* (*M.* 690. *B. ib.*) *hoc:*

Filius Euandri Pallas, quem lancea Turni
Militis effudit morte fera, iacet hic.

864

B. V 67. M. 1036.
B. V 379.

[De quatuor anni tempestatibus]

Aestatis Maius Tauro primordia prodit.
Iunius aestivo Geminorum cardine surgit.
Iulius aestivas Cancro secat †alter aristas.
Autumni caput Augustus parat ore Leonis.
Autumnas uvas September Virgine curat.
Libra sub autumno Octobri dat semina sulco.
Scorpius innectit tempus †brumale Novembris.
Arcitenens hiemis . . . .
. . . . Capricorni sidere frigens.
Inducit Februo ver udus aquarius arvo.
Mars flores vernis nemori sub Piscibus edit.
Aprili vernante novans Aries micat annum.

865

B. V 194. M. 1123.
B. V 405.

Porcius octophoro fertur resupinus ad aedem
Iunonis Triviae priscaque templa deae
Et circum Phoebi. merito stupet inscia turba
Atque ait: an horum victima porcus erit?

864. 'Ex veteri codice Virgilii Mediceo descripserat N. Heinsius' *Burmann. Codex nondum repertus est. Inscripsi ut Burmann. V.* 10—12 *ante* 1 *transp. Baehrens* 3 altus *Buecheler* acer *Baehrens* 5 Maturas *Baehrens* 7 hiemale *puto* 8 *ab* 9 *separavit Meyer* 9 Hiberno est Ianus C. s. fr. *supplevi.* 10 udum *cod., corr. Burmann* arco *cod.* arvo *Buecheler* 11 vernos *Burmann*

Aliter in cod. Phillippico 1694 *s. XIII* (*B. V* 65. *M.* 1034):

De quattuor temporibus anni.

Ver aestas autumnus hyemps sunt quatuor anni
Tempora, quae currus lustrat, Apollo, tuus.
Ver sua grana serit, fovet aestas semina, fota
Colligit autumnus, lecta recondit hyemps.

865. '*Ex cod. MS. Bourdelotii ineditum hoc Epigramma adfert Pricaeus ad Apuleji Apolog. p.* 173.' *Burmann.* In Porcium *Burmann. Ficticium putat Buecheler.* 2 Rheae *et* 4 en *conieci*

B. V 212. M. 1141.
B. V 216.

866

Quis deus hoc medium flammavit crinibus aurum,
Iussit et in dumis sentibus esse rosam?
Aspicis ut magni coeant in foedus amantes:
Martem spina refert, flos Veneris pretium est. —

Quid tibi cum magnis, puer, est, lascive, sagittis?
Hoc melius telo pungere corda potes!
Nec flammas quaeras neque †alti pectoris ignis:
Si tibi ver tantum praebeat ista, sat est. —

Pallens herba viret: color est hic semper amantum.
Tam fugitiva rosa est quam fugitivus amor.
Nam quod floricomis gaudet lasciva metallis,
Aurum significat vilius esse rosa.

B. M. —
B. V 217.

867

Fabula constituit toto notissima mundo
Gorgoneos vultus saxificumque nefas.
Hoc monstrum natura potens novitate veneni
Ex oculis nostris iusserat esse malum.
Hanc auro genitus Iovis ales praesule diva

866. *In antiquissimo Terentii codice Bembino* (*Vatic.* 3226) *fol.* 96 *post Hecyram manu s. XV* (*cf. Terent. ed. Umpfenbach p. XIII*), *— ab Angelo Politiano teste Heinsio — additum; eadem certe manu, quae totum codicem correxit. Contuli a.* 1875. 'Dracontii' *Baehrens. Allegoria rosae et spinarum eius est Ausonianis similis.* 1 flammabit *cod.* fl. cr. *i. e. crinibus sive foliis flammeis cinxit* vallavit *Baehrens* vepribus *Heinsius* 2 densis *Buecheler* et inclusam *Baehrens* 3 amantis *cod.* 5 Quit . . lasciuae *cod.* 6 pongere c. potis *cod.* 7 alti *cod.* anheli *Buecheler* sit ut alti *Baehrens* 8 Set tibi uer nantum preueat ista facis *cod.* Si . . sat est *scripsi* tantum *Buecheler* faces *idem.* 9 erba *cod.* *Tria epigrammata distinxi.*

867. *In eodem Bembino fol.* 97 *r. s. XV eadem manu additum. Ad ἀποτροπαῖον spectat* 1 mondo *cod.* 4 Ex] Trux *Buecheler* Ex oculis esse '*i. e. non spectari*' *Ziehen* 5 Hanc ales: *Gorgonem Perseus* pre sole *cod., correxi.*

Mactans aerato conspicit ingenio.
Deriguit mirata necem fatumque veneni
Vertit et in mortem decidit ipsa lapis.
Sic praesens absensque simul caecumque videndo
Ludit et ignaro raptor ab hoste redit.

868

Vide nunc c. 761[a]

869

B. M. B. —

Pulcinus milvo dum portaretur ‘hoc’ inquit
‘Iam cado, ne timeas; non tenet . . . .’

870

B. — M. 276.
B. —

Augustinus

Roma labore vigil fregit Carthaginis arces:
Desidia interiit Roma subinde cito.

6 erato *cod.* ingenio *i. e. dolo, sollertia* in gremio *Ellis* in clipeo *Buecheler* 7 Diriguit *cod.* mirari *i. e. mirando aspicere* 8 morem *cod.* mortem *scripsi* rorem *Ellis* 9. 10 *ut ad Perseum spectantia post* 6 *ponit Buecheler* 9 abssens *cod.* cecumq. *cod.* caecusque (*i. e. non visus*) *Baehrens* 10 sapetor ab oste *cod.*

869. *In Cod. Valentiano* 396 *saec. IX ex. fol.* 66 *r., sed manu, ut mihi uisum est, saeculi XV.* 1 hoc] at *Buecheler.*

870 *et* **871** *e cod. Gothano anni* 1495 *Duebnerus ed. a.* 1828. *Cf. Augustinus de civitate dei I* 30 ‘Deleta Carthagine tanta mala continuo subsecuta sunt, ut Romani perdita integritate vitae crudeliora paterentur’ *et III* 21, *et Appianus praef.* 11 ‘[῾Ρωμαῖοι] ἀρετῇ καὶ φερεπονίᾳ καὶ ταλαιπωρίᾳ πάντας ὑπερῆραν . . . μέχρι βεβαίως ἐκράτησαν.’

870. 2 supina *Buecheler.*

B. — M. 880.
B. —

871

Appianus

Postquam militia et belli sudore vacabant
Romani et nusquam bella vel hostis erat,
Desidia et luxu robur Romana iuventus
Perdidit. hoc cecidit inclita Roma modo.

872

Vide nunc c. 800

B. V 174 M. 1104.
B. V 405.

873

In equum mirae pernicitatis

Te cuperet Phoebus roseis aptare quadrigis,
Sed fieret brevior te properante dies.

B. M. — B. V 405.

873[a]

TVLLII

de civitate Tarenti

Ambitur gemini sinuosa fauce profundi
Urbs, quae de parvo flumine nomen habet;
Quam mare, quam tellus ditant, set dispare fato:
Pisce fretum, terra germine grata placent.
Vitis oliva seges surgunt tellure feraci
Et mare purpureo murice dite rubet.

873. 'Inveni in cod. Ms. D'Orvilliano, quo continebatur Ruderici Cari Baetici opus . . de veteribus Hispaniae Deorum Manibus, in cuius fine hoc epigramma legebatur post inscriptionem et epigramma metricum de templo Traiano sacrato' *sqq. Burmannus.*

873[a]. Versus composita ut dicitur per Tullium de ciuitate Tarenti: *e* '*Canoniciano l.* 308 *saec. XIV fol.* 190 *manu saec. XV*' *ed. Baehrens mus. Rhen. XXXI p.* 96.
3 fato *cod.* pacto *Baehrens*; fetu *Ziehen* *De Tullio fortasse eodem cf. c.* 772[a].

873^{b}

B. M. — B. IV 438.

Baiarum dum forte capit sub mollibus umbris
Fessus Amor somnum murmure captus aquae,
Ipsa facem accurrens gelida celavit in unda,
Vt veteres flammas vindicet, alma Venus.
Quum primum liquor ille aeternos concipit ignes;
Igne novo (quisnam crederet?) arsit aqua.
Flammivomis igitur fumant haec balnea lymphis,
Quod facula una omnes vincit Amoris aquas.

873^{c}

B. M. — B. IV 438.

Dicite, cum melius cadere ante Lucretia posset,
Cur potius post vim maluit illa mori?
Crimine se absolvit manus illa habitura coactae
Vltorem et patriae depositura iugum.
Quam bene contempto lacerat sua pectora ferro,
Dum pariter famae consulit et patriae!

873^{d}

B. M. B. —

Dum non laeta fuit, defensa est Ilios armis:
Militibus gravidum laeta recepit equum.

873^{b} ^{c}. *Ex R = Riccardiano* 2939 *saec. XV ed. Baehrens, in quo deinde c.* 706 *sequitur.*

873^{b}. 3 accurres *R* 5 Quam *R*, *corr. Ziehen* 6 aquas *R*

873^{c}. 4 Vultorem *R* 6 lacerat *Baehrens*: sacra *R*

873^{d}. *Apud Mythographum Maii Vaticanum III* 6, 3.

B. III 146. M. 1564.
B. V 408.

873e (*olim* 911)

Cum te mortalem noris, praesentibus exple
Deliciis animum. Post mortem nulla voluptas.
Namque ego sum pulvis, qui nuper tanta tenebam.
'Haec habeo quae edi, quaeque exsaturata libido
Hausit; at illa iacent multa et praeclara relicta.'
Hoc sapiens vitae mortalibus est documentum.

873e. *Ex Bernensi* 211 *saec. XV fol.* 163v. *Pithoeus p.* 603 *v.* 1—2 *habet* (Epicuri *ille et* 2 Divitiis). 4 que exactura *B* 5 et prera *B* 4—5 *sunt etiam apud Cic Tusc. V* 101.

CARMINA

QVAE LIBRI TANTVM TYPIS DESCRIPTI EXHIBENT

GENVINA, DVBIA, FALSA.

874

Vide nunc. c. 720[a]

874[a]

B. M — B. V 214.
Auct. antiquiss.
XIV 227.

DRACONTII

Ad Trasimundum comitem Capuae

De mensibus

Ianuarius

Purpura iuridicis sacros largitur honores
Et nova fastorum permutat nomina libris.

Februarius

Sol hiemis glacies solvit iam vere nivesque;
Cortice turgidulo rumpunt in palmite gemmae.

Martius

Martia iura movet, signis fera bella minatur,
Excitet ut turmas, et truncat falce novellas.

Aprilis

Post Chaos expulsum rident primordia mundi.
Tempora pensantur noctis cum luce diei.

874[a b]. *Ed. C = Corius, Hist. urbis Mediolanensis I p.* 13 *a.* 1554 *ex cod.* 'in caratteri Langobardi', *deperdito. Inde sumpsit V = Vaticanus* 9135 *s. XVII, quem descripsi.*

874[a]. Capuae *scripsi* Capud *V*; conte di Capua *est apud C. Hunc a Corio confusum esse cum* Thrasamundo rege Vandalorum *monui mus. rhen.* 32, 319. 2 permittit *Baehrens* 3 verbere nives *C V, em. Baehrens* mitis *Traube* vemens *Leo* 6 truncet *C V, correxi*

Maius

Prata per innumeros vernant gemmata colores;
Floribus ambrosiis caespes stellatur odorus.

Iunius

Messibus armatis crispae flavantur aristae:
Rusticus expensas et fluctus nauta reposcit.

Iulius

Humida dant siccas messes domicilia Lunae:
Fontanas exhaurit aquas, ut Nilus inundet.

Augustus

Atria solis habet, sed nomen Caesaris adfert.
Mitia poma †dabit, siccas terit area fruges.

September

Aestuat autumnus partim variantibus uvis,
Agricolis spondens mercedem vina laborum.

October

Promitur agricolis saltantibus ebrius imber;
Rusticitasque †decet gaudens plus sordida musto.

November

Pigra redux torpescit hiems; mitescit oliva,
Et frumenta capit quae fenore terra refundat.

December

Algida bruma nivans onerat iuga celsa pruinis
Et glaciale gelu nutrit sub matribus agnos.

9 vernat *C V* 11 flavae crispantur *Baehrens, recte?* 13 *obscurus.* 14 Fortunas *C; corr. V* 16 datat *Baehrens* 19 euhius *idem* 20 deo est g. *Baehrens* 21 nitescit *V* mit. *C*

874b

B. M. — B. V. 215. Auct. antiquiss. XIV 228.

De origine rosarum dicitur:

Alma Venus [quondam] dum Martis vitat amores
Et pedibus nudis florea prata premit,
Sacrilega placidas irrepsit spina per herbas
Et tenero plantas vulnere mox lacerat.
Funditur inde cruor; vestitur spina rubore;
Quae scelus admisit, munus odoris habet.
Sanguine cuncta rubent croceos dumeta per agros
Et sancit vepres astra imitata rosa.
Quid prodest, Cypris, Martem fugisse cruentum,
Cum tibi puniceo sanguine planta madet?
Sanguineis Cytherea genis, sic crimina punis,
Mordacem ut spinam flammea gemma tegat?
Sic decuit doluisse deam, sic numen amorum,
Vindicet ut blandis vulnera muneribus.

875

B. III 262. M. 1006. B. —

Cogitat Vrsidius sibi dote iugare puellam;
Vt placeat domino, cogitat Vrsidius.
Cogitat Vrsidius heredem tollere parvum;
Vt placeat domino, cogitat Vrsidius.
Cogitat Vrsidius domino quacunque placere
Virgine vel puero. quam sapit Vrsidius!

874b. Dicitur *traieci in inscriptionem* Icitur *Traube* quondam *addidi* 6 *cf. Dracontius satisf.* 162: quae scelus admisit, munus honoris habet. 7 croceus *C* -eos *Baehrens* 12 Veracem *C, corr. Baehrens* Uracem *Vollmer Auct. antiquiss.* XIV 228.

875. 'Tollere dulcem cogitat haeredem: unde illud epigramma: Cogitat' *sqq. Geo. Valla in comm. ad Iuvenalem* 6, 38 *a.* 1486 *edito. In codice suo vetustissimo si Valla invenisset, disertis verbis ut solet adnotasset.* 3 haeredem 6 quam] q̃ *Valla.*

B. III 58. M. 279.
Avienus ed.
Holder p. 1. B. —

876
RVFI FESTI AVIENI

Qua venit Ausonias austro duce Poenus ad oras,
Si iam forte tuus Libyca rate misit agellus
Punica mala tibi Tyrrhenum vecta per aequor,
Quaeso aliquid nostris gustatibus inde relaxes.
Sic tua cuncta ratis plenis secet aequora velis,
Spumanti cum longa trahit vestigia sulco,
Romuleique Phari fauces illaesa relinquat:
Sit licet illa ratis, quam miserit alta Corinthos,
Adriacos surgente noto qua prospicit aestus,
Quamve suis opibus cumularit Hiberia dives,
Solverit aut Libyco quam laetus navita portu.
Sed forsan, quae sint, quae poscam, mala, requiras.
Illa precor mittas, spisso quibus arta cohaeret
Granorum fetura situ, castrisque sedentes
Vt quaedam turmae socio latus agmine quadrant
Multiplicemque trahunt per mutua vellera pallam,
Vnde ligant teneros examina flammea casses.
Tunc ne pressa gravi sub pondere grana liquescant,
Divisere domos et pondera partibus aequant.
Haec ut, amice, petam, cogunt fastidia longis
Nata malis et quod penitus fellitus, amarans
Ora, sapor nil dulce meo sinit esse palato.
Horum igitur suco forsan fastidia solvens
Ad solitas revocer mensis redeuntibus escas.
Nec tantum miseri videar possessor agelli,

876. *V = Avieni ed. pr. Venetiis a.* 1488 *impressa. L = libri veteris Orteliani deperditi collatio in cod. Leidensi Burm. q.* 13 *extans. O = VL* Rufus Festus Auienius V. C. Flauiano Myrmeico V. C. suo salutem *V* 4 relaxis *O* 6 dum *Burmann* 7 fari *V* 9 Adria consurgente *O, em. Barth* notus *O, em. Schott* 14 foetura *O* 15 claudunt *Oudendorp* 16 pellem *Wernsdorf* telam *Heinsius* 17 ex (et *L*) agmine *O, em. Heinsius* 19 pastibus *O, em. Pithoeus* 23. 31 succo *O* 25 Ne *L*

Vt genus hoc arbos nullo mihi floreat horto:
Nascitur ex multis onerans sua brachia pomis,
Sed gravis austerum fert sucus ad ora saporem.
Illa autem, Libycas quae se sustollit ad oras,
Mitescit meliore solo caelique tepentis
Nutrimenta trahens suco se nectaris implet.

877

B. V 134. M. 1072. B. —

Caesaris ad valvas sedeo, sto nocte dieque,
Nec datur ingressus, quo mea fata loquar.
Ite, deae faciles, et nostro nomine saltem
Dicite divini praesidis ante pedes:
Si nequeo placidas affari Caesaris auris,
Saltem aliquis veniat, qui mihi dicat 'abi'.

878

MEROBAVDIS vel CLAVDIANI

Laus Christi

B. M. B. — Claudianus ed. Birt Auct. antiquiss. X p. 411. Ibid. XIV p. 19.

Proles vera Dei cunctisque antiquior annis,
Nunc genitus, qui semper eras, lucisque repertor
Ante tuae matrisque parens, quem misit ab astris

27 ex *V* et *L* onerant *O, correxi* 28 succus O 29 auras *O, correxi* 30 coeli *O*

877. *Mazocchius in* Epigrammatis antiq. urbis Romae (*a.* 1521) *fol.* 130 *r.*: 'Ubi sit, ignoratur'. 3 facilis *Mazocchius* 4 praesidis] Caesaris *Pithoeus. — cf. Carmen Scotti cuiusdam in poet. aev. Carol. III* 688:
Nocte dieque gemo, dominum quia sentio tristem;
Et quia hunc timeo, nocte dieque gemo. *sqq.*

878. *C* = *Claudianus a Camerte Vindobonae a.* 1510 *editus. O* = *codex Oporini deperditus. Simile est* Carmen paschale *sive* De salvatore, *Claudiano in cod. Veronensi* 163 *s. IX adscriptum.* Claudiani laus Christi *C.* Merobaudis Hispani Scholastici carmen de Christo transscripsimus e libro antiquo, quem ad nos Oporinus misit *G. Fabricius Poet. christianorum comment. p.* 87; *ad p.* 763. 3 Nate, *Barthius* tuam *Heinsius*

Aequaevus genitor verbumque in semina fusum
Virgineos habitare sinus et corporis arti
Iussit inire vias parvaque in sede morari,
Quem sedes non ulla capit, qui lumine primo
Vidisti quicquid mundo nascente crearas,
Ipse opifex, opus ipse tui, dignatus iniquas
Aetatis sentire vices et corporis huius
Dissimiles perferre modos hominemque subire,
Vt possis monstrare deum, ne lubricus error
Et decepta diu vani sollertia mundi
Pectora tam multis sineret mortalia saeclis
Auctorem nescire suum: te conscia partus
Mater et attoniti pecudum sensere timores.
Te nova sollicito lustrantes sidera visu
In caelo videre prius, lumenque secuti
Invenere magi. tu noxia pectora solvis
Elapsasque animas in corpora functa reducis
Et vitam remeare iubes. tu lege recepti
Muneris ad Manes penetras mortisque latebras
Immortalis adis. nasci tibi non fuit uni
Principium finisque mori; sed nocte refusa
In caelum patremque redis rursusque perenni
Ordine purgatis adimis contagia terris.
Tu solus patrisque comes, tu spiritus insons
Et toties unus triplicique in nomine simplex.
Quid, nisi pro cunctis, aliud quis credere possit
Te potuisse mori, poteras qui reddere vitam?

4 verbumque *Birt* verbique *CO* 5 artus *O* 8 creares *O* 9 tui *Scaliger* sui *CO* iniquos *O* 12 posses *Claverius* 13 vani *Heinsius* varii solertia *CO* 15 n. s.] scivere deum *O* patris *Barth, recte?* 17 visu] cursu *olim conieci* 21 *om. O* recoepti *C* 22 Mundus et ad *O* 23 nasci *om. O* non *Barth*: nam *C*, tantum non *O* 24 finisve *O* repulsa *Buecheler* refusus *Vollmer* 25 In c. ad patrem scandis *O* In c. patremque redis *C* 27 insons *i. e. sanctus.*] idem *Birt* ingens *Vollmer* spirituum fons *Barth* 29 Quis *O. Multa deesse putavit Scaliger*

879

B. M. B. — Claudian ed. Birt p. 412.

Miracula Christi

Angelus alloquitur Mariam, quo praescia verbo
Concipiat salva virginitate deum.

Dant tibi Chaldaei praenuntia munera reges:
Myrrham homo, rex aurum, suscipe tura deus.

Permutat lymphas in vina liquentia Christus,
Quo primum facto se probat esse deum.

Quinque explent panes, pisces duo milia quinque,
Et deus ex parvo plus superesse iubet.

Editus ex utero caecus nova lumina sentit
Et stupet ignotum se meruisse diem.

Lazarus e tumulo Christo inclamante resurgit
Et durae mortis lex resoluta perit.

Nutantem quatit unda Petrum, cui Christus in alto
Et dextra gressus firmat et ore fidem.

Exsanguis Christi contingit femina vestem.
Stat cruor in venis. fit medicina fides.

Iussus post multos graditur paralyticus annos,
(Mirandum) lecti portitor ipse sui.

879. Claudiani miracula Christi *C* (*cf. ad* 878). *Disticha singulis picturis vel fortasse musivis destinata puto.* 4 *cf. Manitius Hist. poeseos lat. christ. p.* 103, 1. 9 caetus *C* sensit *C, corr. Birt* 16 fidis *C* ἡ πίστις σου σέσωκέν σε *Ev. Marci* 5, 34 18 lectus *C* lecti *Isengrin. Post* 18 *disticha nonnulla desunt: Ziehen.*

880. 881

Vide nunc c. 494[a] [b]

B. III 109.
M. 937. B –

882

'Optimus est' Cleobulus ait 'modus' incola Lindi.
Ex Ephyra Periandre, doces cuncta emeditanda.
'Tempus nosce' inquit Mitylenis Pittacus ortus.
Plures esse malos Bias autumat ille Prieneus,
Milesiusque Thales sponsori damna minatur.
'Nosce' inquit 'tete' Chilon Lacedaemone cretus,
Cecropiusque Solon 'ne quid nimis' induperavit.

B. M. —
B. III 203.

883

. . . .
Et tetracem, Romae quem nunc vocitare taracem
Coeperunt. avium est multo stultissima. namque
Cum pedicas necti sibi contemplaverit adstans,
Immemor ipse sui tamen in dispendia currit.
Tu vero adductos laquei cum senseris orbes,

882. *Hygini fabulae* 221 *insertum iam in ed. Micylli a.* 1535, *sed multo posterioris aevi. Mauricii Schmidt editionem p.* 130 *sequor.* 2 et meditanda *M(icylli ed.), corr. Buecheler* 7 induperabit *M, corr. Scheffer. Cf. c.* 351.

883 *et* **884.** *Gybertus Longolius in dialogo de avibus (Coloniae a.* 1544) *p. E* 2[a]: 'Nemesiani poetae authoritas, qui de aucupio Latinis versibus conscripsit, me in hanc sententiam perduxit [*tetracem esse urogallum*]. descripserat autem furtim in bibliotheca porcorum Salvatoris Bononiensi⟨s⟩ versus aliquot Hieronymus Boragineus Lubecensis . . . . ex iis ego quosdam, cum opus erit historia, tibi recitabo: (*sequitur c.* 883). *Nemesiani Ixeuticis fragmenta* 883 *et* 884 *vindicavit M. Ihm mus. Rhen.* 52, 454 *sqq.*

883. 2 nunquam *Longolius*, namque *C. Gesner* 10 Pentinum *Longolius* Pelt(u)inum (*Vestinorum*) *Buecheler cf. CIL IX* 324. radicibus *Buecheler:* radices *Longolius* et rad. *Haupt* ad rad. *Baehrens*

Appropera et praedam pennis crepitantibus aufer.
Nam celer oppressi fallacia vincula colli
Excutit et rauca subsannat voce magistri
Consilium et laeta fruitur iam pace solutus.
Hic prope Peltvinum radicibus Apennini
Nidificat, patulis qua se sol obicit agris,
Persimilis cineri dorsum, maculosaque terga
Inficiunt pullae cacabantis imagine notae.
Tarpeiae est custos arcis non corpore maior
Nec qui te volucres docuit, Palamede, figuras.
Saepe ego nutantem sub iniquo pondere vidi
Mazonomi puerum, portat cum prandia, circo
Quae consul praetorve novus construxit ovanti.

884

B. M. — B. III 204.

. . . .
Cum nemus omne suo viridi spoliatur honore,
Fultus equi niveis silvas pete protinus altas
Exuviis: praeda est facilis et amoena scolopax.
Corpore non Paphiis avibus maiore videbis.
Illa sub aggeribus primis, qua proluit humor,
Pascitur, exiguos sectans obsonia vermes.
At non illa oculis, quibus est obtusior, etsi
Sint nimium grandes, sed acutis naribus instat:
Impresso in terram rostri mucrone sequaces
Vermiculos trahit et vili dat praemia gulae.

12 collum *Gesner* 13 notae] guttae *Vlitius* 17 Mazonoim *Longolius, em. Gesner* cirro *id., em. Burmann.*

884. *Longolius p. F* 2ᵃ: 'Nemesianus scolopacem cum Herodiano [*ascalopam*] appellat . . . . Nemesiani versus, si quis expetit, sunt: Cum nemus' *sqq.* 3 facilis praeda est *puto* 5 proluit *Longol.* profluit *Ihm coll. Verg. Georg. IV* 25. 10 atque gulae dat pr. vili *Wernsdorf* et dat vilia *coniecci* curae (vitae) *Ihm*

B. III 264. M. 1701.
B. V 406.

885

Hortis Hesperidum, Sabelle, cultis
Nostrae cultior hortus est puellae.
Mirari, o bone, desinas, Sabelle.
Hortorum deus ipse nam Priapus
Cunctis hunc fodit et rigat diebus.

B. I 148. M. 247.
B. V 404.

886

Acidis tumulus

Acidos haec cernis montana cacumina busti
Aequor et ex imis fluminis ire iugis?
Ista Cyclopei durant monumenta furoris:
Hic amor, hic dolor est, candida nympha, tuus.
Sed bene, si periit, iacet hac sub mole sepultus,
Nomen et exultans unda perenne vehit.
Sic manet ille quidem neque mortuus esse feretur
Vitaque per liquidas caerula manat aquas.

B. I 33. M. 590.
B. V 401.

887

Pani et Apollini

Pan tibi, Phoebe tibi, lenimen dulce laborum,
Otia dum terimus, carmina mille damus.

885. *Ed. Menagius ad Diog. Laert. lib. II p.* 77 *ed. Lond.* 2 Vestrae . . . est Lupercae *et* 4 ipse quaestuosum *'in Laertii ed. novissima in notis Menagianis' Burmann 'Lusus novicius' Buecheler.*

886—889. *Ed. pr.* (*sed vide* 888) *G. Fabricius a.* 1587 *in Antiq. monum. p.* 131. 162. 164.

886. *Num novicium? Pentadio tribuit Scaliger* 5 *post* bene *interpunxit Ziehen* 6 dedit *Burmann. cf. Ovid. Metam.* 13, 891.

887. *Num novicium?* 1 *cf. Horat. carm. I* 32, 14 *sq.*

888

Vide nunc Anthol. lat. epigraphica 871 = *CIL XIII* 581.

889

B. III 10. M. 70.
B. V 405.

De urbe Feltria

Feltria perpetuo nivium damnata rigore,
  Terra vale posthac non adeunda mihi.

890

B. II 235. M. 1544.
B. V 406.

IVLII

Petroni carmen divino pondere currit,
  Quo iuvenum mores arguit atque senum.
Quare †illepraesa gaudet lasciva puella,
  At quoque delicias frigida sentit anus.
Nam †rbter diri scripsitque Neronis †amictu,
  Arbiter arbitrio dictus et ipse suo.

889. *Fabricius p.* 164. 'Hoc distichon Iulio Caesari ascribitur' *idem p.* 234. *Hinc* 'Iulio Caesari inscribit vetus membrana' *Scriverius. Recens puto (num Iulii Caesaris Scaligeri est? sed in edd. eius non extat).* 1 rigori *Oudendorp* 2 Terra *Pithoeus* Forte *vulgo.*

890—892. *B = Petronii epigrammata ed. Cl. Binetus a.* 1579 (*p.* 109 *ed. Dousa*).

890. 'Epigramma Iulii cuiusdam, quod Romae in Vaticana bibliotheca cum Petronii fragmento descriptum legi.' *Pomponio Laeto Niebuhr kl. Schriften p.* 347 *tribuit.* 3 Quartillae prosa *Rivinus, recte?* illo prenso *Dorleans* Quaerens illecebras *Buecheler* Quare his illecebris *conieci* 5 rbter] rector *Buecheler* amicus *Binet.* 6 et] ab *Heinsius.*

B. I 22. M. 1545.
B. V 406.

891

Infantem Nymphae Bacchum, quo tempore ab igne
Prodiit, inventum sub cinere abluerant.
Ex illo Nymphis cum Baccho gratia multa est,
Seiunctus quod sit ignis et urat adhuc.

B. III 217. M. 987.
B. V 406.

892

Formosissima Lai feminarum,
Dum noctis pretium tibi requiro,
Magnum continuo petis talentum:
Tanti non emo, Lai, — paenitere!

B. M. B. —

893

SEVERI SANCTI †IDEST ENDELECHII

rhetoris De mortibus boum

Aegon. Bucolus. Tityrus.

Aeg. Quidnam solivagus, Bucole, tristia
Demissis graviter luminibus gemis?

891. Item *B* (*p.* 122 *ed. Dousa*). *Conversum ex Meleagro, Anth. Pal. IX* 331:

Αἱ Νύμφαι τὸν Βάκχον, ὅτ' ἐκ πυρὸς ἥλατο κοῦρος,
Νίψαν ὑπὲρ τέφρης ἄρτι κυλιόμενον.
Τοὔνεκα σὺν Νύμφαις Βρόμιος φίλος· ἢν δέ νιν εἴργῃς
Μίσγεσθαι, δέξῃ πῦρ ἔτι καιόμενον.

892. *B p.* 124 *ed. D.* 'In Polianthaeae libro ad vocem Talentum referuntur hi versus ut M. Val. Martialis.' *Cf. Macrobius II* 2, 11. 2 tuae *Patisson.*

893. Incipit carmen Severi Sancti id est Endeleichi Rhetoris de mortibus boum *P* = *Pithoeus in 'Veterum aliquot Galliae theologorum scriptis' Parisiis ap. Nivellium* 1586 *fol.* 144 *r., fonte non indicato. Hanc ed. principem presse sequor.* 'Codex ubi sunt . . item epigrammata diuersa, inter quae uersus Endelici de mortibus boum': *haec leguntur in catalogo librorum monasterii St-Oyan (in Iura)*

Cur manant lacrimis largifluis genae?
Fac, ut norit amans tui!
Buc. Aegon, quaeso, sinas alta silentia
Aegris me penitus condere sensibus.
Nam vulnus reserat, qui mala publicat,
Claudit, qui tacitum premit.
Aeg. Contra est quam loqueris, recta nec autumas.
Nam divisa minus sarcina fit gravis,
Et quicquid tegitur, saevius incoquit.
Prodest sermo doloribus.
[Buc.] Scis, Aegon, gregibus quam fuerim potens,
Vt totis pecudes fluminibus vagae
Complerent etiam concava vallium,
Campos et iuga montium:
Nunc lapsae penitus spes et opes meae,
Et longus peperit quae labor omnibus
Vitae temporibus, perdita biduo.
Cursus tam citus est malis!
Aeg. Haec iam dira lues serpere dicitur.
Pridem Pannonios, Illyrios quoque
Et Belgas graviter stravit et impio
Cursu nos quoque nunc petit.
Sed tu, qui solitus nosse salubribus
Sucis perniciem pellere noxiam,
Cur non anticipans, quae metuenda sunt,
Admosti medicas manus?
Buc. Tanti nulla metus praevia signa sunt,
Sed quod corripit, id morbus et opprimit:

saec. XI scripto, cf. Delisle, Cabin. des mss. 3, 385 *sq.; mus. Rhen.* 48, 284. *De rhetore huius nominis, Paulini Nolani amico, v. Teuffel* § 367, 7. id est *ex nomine falso intellecto, fortasse* Aedesii (*Ammian. XV* 5, 4) *ortum puto.* Buculus *et* 1 Bucule *P* 11 Sed .. id coquit *Baehrens* 13 Buc. *om. P* 15 Complerint *Heumann* 17 opis est *P* et opes *Buecheler* 22 Pannonicos *edd. post P* Illyricos *P, corr. Baehrens* 29 pervia *P, correxi* 30 corripuit m. *Wernsdorf.*

Nec languere sinit nec patitur moras.
Sic mors ante luem venit.
Plaustris subdideram fortia corpora
Lectorum studio, quo potui, boum,
Queis mentes geminae, consona tinnulo
Concentu crepitacula,
Aetas consimilis saetaque concolor,
Mansuetudo eadem, robur idem fuit
Et fatum: medio nam ruit aggere
Par victum parili nece.
Mollito penitus farra dabam solo:
Largis putris erat glaeba liquoribus,
Sulcos perfacilis stiva tetenderat,
Nusquam vomer inhaeserat:
Laevus bos subito labitur impetu,
Aestas quem domitum uiderat altera.
Tristem continuo disiugo coniugem,
Nil iam plus metuens mali;
Dicto sed citius consequitur necem,
Semper qui fuerat [sanus] et integer;
Tunc longis quatiens ilia pulsibus
Victum deposuit caput.
Aeg. Angor, discrucior, maereo, lugeo.
Damnis quippe tuis non secus ac meis
Pectus conficitur. sed tamen arbitror
Salvos esse greges tibi?
Buc. Illuc tendo miser, quo gravor acrius.
Nam solamen erat vel minimum mali,
Si fetura daret posterior mihi,
Quod praesens rapuit lues.
Sed quis vera putet, progeniem quoque
Extinctam pariter? vidi ego cernuam
Iunicem gravidam, vidi animas duas

35 frontis *Heumann* 43 per facilis *Baehrens* 50 sanus *add. Pithoeus in mg., om. P* 58 vel] nec *Baehrens*

Vno in corpore perditas!
Hic fontis renuens, graminis immemor
Errat succiduo bucula poplite;
Nec longum refugit, sed graviter ruit
Leti compede claudicans.
At parte ex alia, qui vitulus modo
Lascivas saliens texuerat vias,
Vt matrem subiit, mox sibi morbido
Pestem traxit ab ubere.
Mater tristifico vulnere saucia,
Vt vidit vituli condita lumina,
Mugitus iterans ac misere gemens
Lapsa est et voluit mori.
Tunc tanquam metuens, ne sitis aridas
Fauces opprimeret, sic quoque dum iacet,
Admovit [moriens] ubera mortuo.
Post mortem pietas viget.
Hinc taurus solidi vir gregis et pater,
Cervicis validae frontis et arduae,
Laetus dum sibimet plus nimio placet,
Prato concidit herbido.
Quam multis foliis silva cadentibus
Nudatur gelidis tacta aquilonibus,
Quam densis fluitant velleribus nives,
Tam crebrae pecudum neces.
Nunc totum tegitur funeribus solum;
Inflantur tumidis corpora ventribus,
Albent lividulis lumina nubibus,
Tenso crura rigent pede.
Iam circum volitant agmina tristium
Dirarumque avium, iamque canum greges
Insistunt laceris visceribus frui,
Heu cur non etiam meis?
Aeg. Quidnam, quaeso, quid est, quod vario modo

70 *corruptus.* nexuerat *Ziehen* 79 moriens *om. P, add. Pith. in mg.*

Fatum triste necis transilit alteros
Affligitque alios? en tibi Tityrus
Salvo laetus agit grege!
Buc. Ipsum contueor. dic age, Tityre:
Quis te subripuit cladibus his deus,
Vt pestis pecudum, quae populata sit
Vicinos, tibi nulla sit?
Tit. Signum, quod perhibent esse crucis dei,
Magnis qui colitur solus in urbibus,
Christus, perpetui gloria numinis,
Cuius filius unicus.
Hoc signum mediis frontibus additum
Cunctarum pecudum certa salus fuit.
Sic vero deus hoc nomine praepotens
Salvator vocitatus est.
Fugit continuo saeva lues greges,
Morbis nil licuit. si tamen hunc deum
Exorare velis, credere sufficit:
Votum sola fides iuvat.
Non ullis madida est ara cruoribus
Nec morbus pecudum caede repellitur,
Sed simplex animi purificatio
Optatis fruitur bonis.
Buc. Haec si certa probas, Tityre, nil moror,
Quin veris famuler religionibus.
Errorem veterem defugiam libens,
Nam fallax et inanis est.
Tit. Atqui iam properat mens mea visere
Summi templa dei. quin, age, Bucole,
Non longam pariter congredimur viam,
Christi et numina noscimus?

99 *Cf. Verg. ecl.* 1, 1 *sqq. et c.* 719[a] *de Tityro.* 100 salvos *et* greges *Baehrens* 106 *contra in pagis* 'paganorum' *cultus conservabatur* 111 deus hic *Baehrens* 123 diffugiam *P*, *corr. Weitz* discutiam *Baehrens* 126 Bucule *P* 128 numen agnoscimus *P*, *em. Pith. in mg.*

Aeg. Et me consiliis iungite prosperis.
Nam cur addubitem, quin homini quoque
Signum prosit idem perpete saeculo,
Quo vis morbida vincitur?

894

B. III 234. M. 999.
B. —

Praxitelis Venerem lapidosa per oscula multi *sqq.*

895

B. III 235. M. 1000.
B. —

Mitte, aquila, hanc praedam. mitte, inquam, si sapis, inquam, *sqq.*

895[a]

ibidem

Quicquid formosum est, penetrat, trahit, arripit ad se *sqq.*

896

B. I 6. M. 1552.
B. —

'Quaenam haec forma?' dei. 'cur versa est?' fulgura lucis *sqq.*

897

B. III 275. M. 262
B. V 391.

Vide nunc c. 803.

894—896. *Haec carmina H. Hagen in cod. Bernensi* 189 *saec. XVI invenit et in libello gratulatorio ab universitate Bernensi a.* 1877 *ad Rettigium misso ostendit, vel a Camillo quodam qui anno* 1530 *Patavii versabatur vel ab eius aequali aliquo composita esse. Et* 895 *quidem* 'in Iovis Capitolini templo ad aram magnam in tabella lapidea' *fuisse,* 895[a] *Ephesi in* 'Ephesiae templo in aere insculptum' *se vidisse,* 896 'imagini inscriptum Iovis' *fuisse Camillus narravit. Cf. et Peiper, ann. philol. suppl. XI* 254 *sq.* 895[a] *hucusque cum* 895 *coniunctum legebatur.*

898

Vide nunc c. 799.

B. II 252. M. 849.
B. V 407.

899

CORNELII CELSI

Dictantes Medici quandoque et Apollinis artes
Musas Romano iussimus ore loqui.
Nec minus est nobis per pauca volumina famae,
Quam quos nulla satis bibliotheca capit.

B. II 171. M. 557
B. V 407.

900

MODESTI

De Lucretia

Roma, tibi ambiguum mea mors sine teste dedisset,
Esset utrum ut corpus sic scelerata anima.
Proin animam testor scelus haud tetigisse, sed ecce,
Vt solum foedum est corpus, et id fodio,
Qua cruor inflictam labem lavet et per aperta
Pectora ab invisa sit fuga sede animae.

B. III 166. M. 945.
B. V 407.

901

TVLLII MARCI

Callidus Afer eris semper, Romane disertus,
Semper Galle piger, semper Hibere celer.

899—912. *P* = *Epigrammata et poematia vetera ed. P. Pithoeus Paris.* 1590. *Editione sec. a.* 1596 *usus sum.*

899. *P p.* 48. 1 Medici *i. Aesculapii* App. *P*

900. *P p.* 57 De Lucretia Modesti *P* 4 Et *Klotz* et] ita *Barth.* 5 Quo *Oudendorp*

901. *P p.* 66 (2 Ibere). *Ad Servium ad Aen. VI* 724 'inde Afros versipelles, Graecos leves, Gallos pigrioris videmus ingenii' *retuli mus. Rhen.* 36, 473. *Ex Glossa cod. Bern.* 48 *saec. XI* 'Tullius Marcus dixit: Graecus ante

902

B III 160. M. 923
B. —

Cor non laudo hominis: nam perfidum et exitiale.
Non laudo os: namque est vaniloquum et fatuum.
Non oculos: etenim sunt lusci oculi atque patrantes.
Non barbam: rufa est. non cilia: haud cilia.
Non mihi laudanturque manus: hae namque rapaces.
Et non laudatur mentula: merdacea est.
Non nătes: patulae. genua et non laudo: maligna.
Et non laudo pedes: pes geminusque fugax.
Non frontem: effrons est. non ventrem: gurgulionis.
Lumbos: elumbos. renem: ubicumque malus.
Non nomen Calvitoris: nam est omine nomen
Tetrum, ut cor multis exitiale bonis.
Ecquid laudo igitur de hoc corpore? laudo capillos,
Tam foeda a calva qui modo profŭgerint.

903

Vide nunc Anth. lat. epigr. 1522 = *CIL XII* 1122.

904

B. II 236. M. 541.
B V 407.

C. AVRELII ROMVLI

Cecropias noctes, doctorum exempla virorum,
Donat habere mihi nobilis Eustochius.
Vivat et aeternum laetus bona tempora ducat,
Qui sic dilecto tanta docenda dedit.

causam, Francus in causa, Romanus post causam; Francus gravis, Romanus levis, Afrus versipellis' *Hagen progr. Bern.* 1880 *p.* 12 *c.* 901 *saec. XVI effictum putat.*

902. Incerti *P p.* 67. *Ad Carolum Calvum regem Francorum spectare visum est Loewio.* 1. o.] luscosi *Loewe* 7 nares *Heinsius* 10 elumbes *Heinsius* 11 Calvitoris *P* Calvi: turpi nam *conieci* 13 hoc *delendum*? 14 foedo a calvo *puto*

904. *P p.* 126. *Post Gellii librum X in codd. quibusdam inveniri testatur Gronovius.* 4 fruenda *Buecheler.*

B. — M. 875.
B. V. 363.

905

. . . .

Dente perit Lycabas, serpens pede, Nigra veneno,
    Flumine avis, calamo †quoredimite lepus.

906—908

Vide nunc c. 798[a]

909

Vide nunc Anthol. lat. epigr. 885 = *CIL VI* 1330[a].

910

Vide nunc c. 719[e].

911

Vide nunc c. 873[c].

B. III 271. M. 1007.
B. V 408.

912

Virginis insano Iulianus captus amore
    Femina fit cultu dissimulatque virum
Et sic indutus muliebriter intrat ad illam.
    Res patet, abscindit membra pudenda pater.
Femina virque prius nec vir nec femina nunc est:
    Fit neutrum, credi femina dum voluit.

913

Vide nunc c. 786[b].

905. Aliud (*sc. post c.* 391) *P p.* 132. *Finis carminis alicuius est, non imitatio c.* 391. 1 nigra *P*. *Nomen puto.* 2 Flumina *P* calamo caprea, rete lepus *Buecheler* Fulmineus calamo (quarta ruina) lupus *Korsch; at certe singuli versus ternas res continebant.*

912. *P p.* 605: Incerti ex v. c. Fr. Iureti fide

914 B. M. B. —

Non fuit Arsacidum tanti expugnare Seleucen
Italaque Vltori signa referre Iovi,
Vt desiderio nostri curaque Lycoris
Heu iaceat menses paene sepulta novem

. . . .

Pingit et Euphratis currentes mollius undas
Victricesque aquilas sub duce Ventidio,
Qui nunc Crassorum manes direptaque signa
Vindicat Augusti Caesaris auspiciis *sqq.*

915 B. M. B. —

Occurris cum mane mihi, ni purior ipsa *sqq.*

916 B. III 172. M. 1565. B. —

. . . . matris amor deliciumque meum *sqq.*

917 B. III 238. M. 1003. B. —

Subrides si, virgo, faces iocularis ocellis *sqq.*

914—917. *Ed pr. Aldus Manutius a.* 1590; **914—916** *sunt in cod. Vallicellano B* 106 *a.* 1578 *scripto. Antiquitati recte cum Scaligero abiudicavit Aem. Chatelain, Revue de philol. IV* 69 *sqq. Quod satis superque* 914, 54 *sqq. demonstratur. Scilicet Ventidius* 'Crassi (*non Crassorum*) manes' *ut ait Val. Max. VI* 9, 9, *vindicavit annis a. Chr.* 39 *et* 38, Augusti *nomen Caesar demum a.* 27 *accepit: attamen eodem tempore* ('nunc') *utrumque esse simulat poeta.* — Galli poetae clarissimi elegia in antiquo Ovidii codice reperta, sed multis in locis a tineis corrupta (!) *cod. Vall. ad c.* 914. *Unde* Asinii Cornelii Galli *Man.* — *Vergilio Ovidio Horatio Catulli c.* 66 (*antiquis temporibus vix noto*) *et maxime Tibullo non inscite usus est.*

918—921

VESTRICII SPVRINNAE

De contemptu saeculi

B. M. —
B. V 408.

I (918)

Dulces Vestricii iocos,
Seras Socraticae relliquias domus,
Ne laudes nimium, Mari.
Contemnit placitas [no]bilibus viris,
Soli qui sapientiae
Post florem tepidum nec stabilem gradum
Aetatis senium dicat
Mentis compositae, qualis ab arduis
Ad se versa laboribus,
Quos non dat patriae, seposuit sibi

918—944. *Ed. pr. Caspar de Barth in Adversariorum libris a.* 1624 *editis alibique ex codicibus aut hodie deperditis aut fictis. Quaedam antiqua esse persuasum habeo, alia medii recentisve aevi puto; cum in universum res non satis liqueat ne haec quidem omittenda duxi.*

918—921. *C. Barthius ed. Gratii p.* 158 'In ueteribus membranis . . iunctim inuenimus scripta. Senecae epistolas . Boethium . . Peruigilii Veneris fragmentũ sub nomine Senecae. Quattuor has odas . . uno perpetuo uersuum tenore . . Dicta sapientum . . Alia etiam carmina non inepta, Christiana plerumque, nonnulla etiam Ethnica. . . . Haec opera, recenti manu in unum fascem compacta Martispurgi in Misniae et Turingiae finibus inter rudera bibliothecae disiectae et contemtae inuenimus. Vario omnia atramento uariaque aetate scripta.' *Easdem odas Barthius ed. Aduersariorum XIV* 5. *b* = *Barthii contextus*, *Barth* = *eius coniectura, B* = *quae e codice adfert.*

918. Incipit Vesprucius Spurinna de contemptu seculi. Ad Martium. Od. I *b. cf. Plin. Epp. III* 1. 1 Dulceis Vespricii *b.* ioca *B, corr. Barth* 3 Marti *B, corr. Barth.* 4 placitus *Wernsdorf* . . bilibus *B* (mob. *Barth.* nob. *Wernsdorf*) 8 ad arduus *B* 10 pa . . . e *B, corr. Barth*

Annos, orba lucro gravi.
    [Iam nulla] ambitio tegmine candida
Illudat gravidae spei!
    Nos sero pelagus vicimus invium:
Quicquid viximus, interit.
    Aestas quem decies septima dividit,
An leves memoret iocos
    Atque aptos citharae conciliet modos,
Surdis auriculis strepens?
    Quisquis decrepiti corporis est reus,
Sat sese eloquii probat,
    Si ser[vat] placidi iura silentii
Et patrocinium otii.
    Hoc cani gravitas verticis abstitit,
Non ut sponte sua fugax,
    Sed multi numeris carminis . . .

. . . .

II (919)

B. V 409.

Fave, sancta deum sata,
    Nullis, Pauperies, numinibus minor,
Tecum si sapias tibi;
    Vitae magnificis hospes honoribus,
Absolvens numerum tuae
    In te laetitiae, sordida, cum quies
Raucis nuda tumultibus
    Ambit te patria †forcilis in domo,
Nullis †vendibilis plausibus,
    Contemptrix queruli magnanimis fori;

11 lĉo *B, corr. idem* 12 Iam nulla *addidi*, Ut non *Axt*, Fucato *Barth*, Iam puro *Baehrens* 15 interIt *b* 16 viderit *Baehrens* 17 leueis *b* 21 elogiis *Baehrens* 22 ser . . *b* 24 attulit *Wernsdorf*

919. '*In Ms. nulla distinctio nec ulla nota est alia*' *Barth* 1 Salve . . satu *Gronovius* 4 Vitae *Bayer* Vlta *b* Vltro *Wernsdorf* hospes *i. e. aliena ab* 7 Lautis *b* Raucis *Wernsdorf* unda *b* 8 se *b* te *scripsi* forcilis *B* fertilis *Barth* fortius *Wernsdorf*. 9 vendita *Barth* 10 Contentrix *b* magnanima *B, corr. Barth*

Nil non sola potens, ubi
    Furtivis procerum suppliciis procul
Regnas in proprio sinu.
    Felix, quem teneris mater ab unguibus
Et regina rapis simul!
    Non illum [tumidis] fascibus arduum
Versat nobilitas mala
    Curarum facilem fluctibus, ut suis
Orbem sideribus rotet.
    Illum splendida nox et decor improbe
Caecus praecipitant . .
    . . . .

B. V 410.

III (920)

Postquam fixa solo semel
    Spernit fluctivagos ancora navitas
In saevum pelagus sequi,
    Quam vitat rabido perniciem mari,
In †suo reperit sinu.
    Haerentem tumidis . . . dentibus
Aerugo propria exedit.
    Ni te desidia sancta quies levet,
Turbas dum populi fugis,
    Privatis quaties fata tumultibus,
In te ludere pervicax.
    Nos somnus vigilans, [quo placide] fruor,
Tortis liberat anguibus:
    At presso gracilis Cura manet pede.

16 tumidis *add. Wernsdorf,* populi *Axt* 19 Orbum *b, correxi (i. e. ut sua potentia orbem terrarum gubernet)* 20 improbus caecum *Baehrens.*

920. 2 pernit . . anchora *b* 4 rabido *Baehrens* grauido *b* 5 In tuto *idem. Num* In sano? repetit *b* (?) 6 aggere *add. Axt,* nam male *Wernsd.,* validis litore *Baehrens* 12 vig. somnus *b, transposui* quo placide *addidi* furor *conj. Barth.* labor *Baehrens* 14 vacuis *Baehrens*

IV (921)

B. V. 410.

†Ingrati nebulae †desidie caput
Circumstant trepidum; sors nimia in probos
Incestis facilis annuit ausibus;
Sta contra assiduo pede.
Multum turba tenax . . . fidei
Vltra fata furit non docilis fugae
. desider . . . praemio
. . . .

922

APVLEI

B. III 99. M. 225.
B. V 411.

Principium vitae . . obitus meditatio est.
Non vult emendari peccare nesciens.
Immoderata ira fructus est insaniae.
Eiusdem
Pecuniam amico credens fert damnum duplex:
Argentum[que] et sodalem perdidit simul.

923

B. I 157. M. 678
B V 411.

Cerne Arabem Myrrham temerati a crimine lecti
Patria praecipiti linquere regna fuga.
Pone sequens genitor vi vindicis imminet ensis

921. *Obscurum.* 1 Ignavi *Axt* desidii *Barth* dissidii *Wernsd.* 2 fors *Baehrens* 3 facilit *b* Constans *Baehrens* 5 sed nocuae *add. Axt.*

922. Advers. XV 17 'Sic igitur membranae. *Appuleius* philosophus et poeta insignis fuit, cuius hac a scholasticis feruntur sententiae .... *Eiusdem* haec feruntur ...' 1 nostrae *add. Meyer* 2 Non em. vult *Buecheler* peccati *Burmann* 3 strictus *b, corr. Barth.* 4 credere *Barth.* est *cod.* fert *Burm.* 5 que *addidi*

923. Ibid. XVI 1 'Epigramma . . . repertum a nobis in antiquissimo codice Metamorphoseos Ouidianae, quem Leodii pretio nostrae potestatis fecimus. De *Myrrha* patrem fugiente . . .' 3 '*Vide picturam parietariam in bibliotheca Vaticana servatam*' *Ziehen. Cf. Ov. Met.* X 490 *sq.*

Et premit incestae iam pede Poena pedem,
Donec mutata in †fontem proiecta figura est:
Sic quoque non certo lympha liquore fugit.

B. I 108. M. 642.
B. V 412.

924

Cum patrem et patrios ferret cervice penates
Atque adeo ingentis fata †noverca Asiae
Romanosque deos Europaeosque triumphos
Totius et mundi †exsuviis spolia,
Tros Anchisiades poterat periisse per ignes,
Haemonia ut virtus tracta erat ante rota.
At cum flamma furens tetigit senis ora parentis,
Dissiliit nullis noxia turbinibus.
Fata operi restant, pietas si sola favebit:
Invictum in mediis ignibus obsequium est.

925

B. t. I p. 738.
M. 553. B. V 425.

LAETI AVIANI

Versus in praesens opus de Mercurii nuptiis

Qui dubias artes per mystica dicta subibis,
Mercurii doctos volvere disce toros.
Ille brevi ductu scandet sublime cathedram,

4 Poena *idem, cf. Tibull. I* 9, 4. 5 fruticem *Rivinus* fontem *b. cf. Nemesianus Cyneg.* 29, *sed et v.* 6. porrecta . . Myrrha . . fluit *Rivinus*

924. Ibid. XVI 1 'Eiusdem generis est in prisco Floratorum codice a nobis repertum *in Aeneam* . . quod olim inter schedas, cum ei omnia mea animam ipsam agens donassem, perperam pro suo ingeniosissimus iuvenis edidit. Est vero istud . . .' 2 novella *Baehrens* 4 tolleret exuvias *Oudendorp* exul *Ziehen. an* exul agens? 5 Aemonia *b* (*i. e. Achillea*) Hectorea *Wakker* virtus *i. e. Hector* 9 restent *b* restant *scripsi* (*i. e. opus est immortale; Fata = Vita*) Fata perire vetant *Baehrens*

925. Ibid. XVIII 21 'in Ms. codice Capellae iam saepe laudato (*quem* 'bonae antiquiorisque notae, quam omnes ut puto hactenus collati' *eod. cap. dicit, sed ubi sit tacet*) . . .' 1 arteis *b*

Qui lychnos discet, docte Capella, tuos.
Canitiem auctoris auget gravitasque magistri:
Qui discet libris, hinc cito proficiet.

926

B. III 98. M. 919.
B. V 412.

Desidiam nolis. sed nec labor improbus omni
Arridet. dulce est inter utrumque †nihil.
Ignavum scabies, luctantem iniuria perdit.
Ille sui, alterius perdidit iste decus.

927

B. M. — B. V 412.

. . . .
Hinc est quod populus aurum quasi numen adorans
Audet in ignotum sponte venire nefas,
Speque lucri totiens excedere ius et honestum
Sustinet, ut gratis nunc iuvet esse reum.
Ius ruit, ordo perit, sceleri placet ora manusque
Vendere, quamque inopem, tam pudet esse probum.

928

B. M. B. —
C S Eccl. Vind.
XXX 348.

Lux festa sacris vult litari paginis.
Remove profanos codices.
Hymno sacranda luminis primordia,

6 libens *cj. Barth.* his *Burm.*

926. Ibid. XXIII 22 'Epigrammation vetus, quod e membranis de prosodia multa, multa et alia complexis aliquando descripsimus . . .' 2 nihil] mihi *puto* situm *Baehrens*

927. Ibid. XXV 19 'Vetus epigrammatarius . . .' *Petronii esse suspicatur Baehrens; recte?* 1 adorant *b*

928. Ibid. XXXIV 1 'prope Argentoratum . . . vetera rudera Carthusiae perlustramus. Ecce tibi hominem qui . . ultro nobis muneratur codicem membranaceum . . Augustini . . In fine reperiuntur nonnulla carmina variorum . . Inter quae iambum hunc offendi . . .' [*quem Paulino adsignat*]. *Cf. similia ap. Barthium XLIV* 17 *et III* 1. 1 litare *b* 3 nominis *b* luminis *Lebrun*

Quae Christus imperat coli.
In ore Christus nectar, in lingua favus,
Ambrosia viva in gutture,
Lotus beata in pectore, a qua nescias
Abire gustata semel;
Mel in medullis, lux serena pupulis,
In auribus vitae sonus.
†Elin vel plectrum suavis eloquentiae
Hoc nomine audito redit.
Cursu vagante, lubrico infortunio,
Tentationibus Mali,
Siti et fame, calore et algu mortuis
Malagma praebetur potens.
Penetrale mentis dira desperatio
Peccaminum ob molem quatit,
Saevit paterna in viscere imo pravitas,
Libido succendit faces,
Auri cupido molle pectus incitat
Per fas nefasque cogier,
Faetentis animus haurit ingluviem gulae
Venere atque Baccho perditam,
Cruentus ultor raptat iracundiam
Mucrone prompto stinguere,
Inferre mandat terror infortunium
Cavere quod possis male,
Vis impotens sui eicit patientiam
Et arma quaerit perdita,
Fidem sinistra quassat obstinatio
Felix errorum non diu:
Hoc ad salutem nomen auditum venit,
Hoc omne tollit pharmacum.
Obsessa membra spiritusque daemone
Vexatus impurissimo

11 Elin uel *b* Elingue *Barth* Chelys vel *Hartel* 17—32 *enuntiata interrogativa ponit Barth, affirmativa Hartel.* 18 Peccatorum *b, em. Barth* 19 uiscera *b, em. Buecheler* 22 cogere *b,* cogier *Buecheler* 23 haurit *Ziehen* horret *b* ardet *Lebrun* sorbet *Hartel* 32 Felix errorum *Barth* Felix (*i. e. filix*) reorum, *Hartel, post* reorum *interpungens.*

Hoc, hoc medelam sortiuntur nomine
    Redeuntque sursum ab inferis
Cantata diro carmine, et bustis sono
    Devota sago corpora
Vim colligantis perfidam excutiunt luis
    Et sana vertuntur domum.
Compago quem soluta membratim iubet
    Lecto sedere debilem,
Quem caecitas, crux omnium miserrima,
    Addixit alieno pedi,
Vtroque claudum quem venire poplite
    Videt universa civitas,
Suis redire gressibus domum queunt
    Nomen celebrantes dei.
Salve, o Apollo vere, Paean inclite,
    Pulsor draconis inferi!
Dulcis tui pharetra testimonii,
    Quod quattuor constat viris,
Sagitta melle tinctilis prophetico,
    Pinnata patrum oraculis;
Arcus paternae forte virtutis sonans,
    Miraculis nervus potens,
Stravere veterem morte serpentem sua.
    Io triumphe nobilis!
Salve beata saeculi victoria,
    Parens beati temporis!
Salve, quod omnes caelici, medii, inferi
    Nomen genu flexo audiunt.
Salve unus unus unus in trino deus,
    Salve una in uno trinitas.
Haec lux Eoo cum levata cardine
    Iter diurnum suscipit,
Haec, cum occidente sol subit curru fretum,
    Benedictio me consecrat,
Crucifixe victor, expiator criminum
    In morte vita praepotens,
Fac cum supremo sevocabor tempore,
    Ab obruto malis chao
Traducat ista me tibi benedictio,

53. 55 ph] f *b* 61 seculis *b* 70 *num* consecret?

Quod utile, interim dato;
Neu se inquieta mentis excruciet mora
Faetente vincta carcere.

929

B. III 274. M. 1011.
B. —

In senectutem.

Vtilis es nulli, cunctis ingrata, senectus:
Te Stygio peperit cana Megaera deo.
Nil adeo firmum est, quod non tua robora frangant:
Arma stilos cartas saxa metalla deos.
Carmina vivaci membranis illita succo
Annorum serie debilitata cadunt.
Ipsa mihi pugnas quae nectere mille solebat,
Aequales inter maxima dicta suas,
Numquam sueta nisi iugulato cedere ab hoste
Inque imis mortes quaerere visceribus,
Virgineis ambita choris, adamata puellis,
Quamque hostes etiam caram habuere sui,
Illa caput roseum florenti sandice cincta,
Languida caeruleo mentula victa situ est.

930

Vide nunc c. 806.

B. III 106. M. 920.
B. V 414.

931

Tempore qui laeto sortem ridemus amaram,
Certa velut stabiles non dea verset equos,

76 Caro *uel* Carne interim terrae data, Ne *Lebrun*

929. Ibid. XXXVI 11 'In membranis Iacobi de Caesollis Scachorum ludo subscriptum, cum nonnullis Germanis rythmis magistri Fridangi . . .' '*Medii aevi*' *Baehrens*
2 cuna *b* 4 *cf. Ov. fast.* 5, 132 et saxo longa senecta nocet. — deos: *deorum simulacra* 8 Aequaleis *b*
12 charam *b*

931. Ibid. XL 18 'Elegia prisca, quae in codice Ovidii librorum de Ponto, ultima pagina et dimidia compacta ligneis munimentis inscripta est. Eum codicem . . . scrip-

Cur iidem adverso laetam venamur in aestu?
Ah mea tam bene quod cognita causa mihi est!
O qui carorum caput, o carissime quondam,
An potes et miseri nunc meminisse tui?
Est equidem in laetis nemo non promptus amicus,
Ipsa homini adversis umbra inimica sua est.
Tantalus infelix, dicunt, conviva deorum
Nunc quoque apud Manes victima sacra Iovi est.
Vsque adeo poenas non delent ultima fata:
Qui cecidit divis, surgere nemo valet.
Scilicet et nobis, qui functo corpore nuper
Dura per antiqui busta fugamur avi,
†Perfida felices ostendit regula divos
Et voluit sanctis partem aliquam esse locis,
Non alio exemplo nisi ut eruta turbine diro
Desereret media nos rota fracta via.
Ah mihi praeteritos referant si numina vultus
(Non etenim veterem: te, nova plaga, queror),
Vt facili amissos adblandiar ore favores,
Tura ferens dignis carmina laeta diis!
Vt gravis hiberno torrens de monte volutus
Obvia non magna arbuta verrit ope,
Saepe domos etiam, saepe addita moenia raptat,
Currens praecipiti per iuga longa via:
Sic semel atque uno nos abstulit improbus ictu,
Mentem etiam et Musis pectora vota, furor.
Altus eram certe: Sortis furor omnia vincit;
Obvius ut quisque est, 'tu mihi' clamo 'veni'.
Improbus est, quisquis non haec spectacula cernens

tum norit magnis paginis, estque a nobis Coloniae Agrippinae ante aedem Minorum . . aere comparatus. De scriptore nihil scio . . .' *Barthio ipsi Hauptius tribuit opusc. I* 344 3 veneramur *Pierson* 6 mei *Burmann* tui *sc. amici* 8 Inque *Baehrens* aduersus *b, em. Schrader* 9 dictus *Baehrens* 12 vivus *Burmann!* 13 fracto *amicus* vivo *Baehrens* 14 Furva *Baehrens* 15 Perdita fallaces o. recula *Baehrens* 21 *sic* (abbl.) *b* eblandiar *Oudendorp* 22 carmine *puto* 27 simul *Wernsdorf* Sic nos atq. uno simul *Baehrens* nos] res *Oudendorp* 28 vota *Burmann* nota *b* 29 vicit *Baehrens* 30 clamat: abi *idem*

Fortuna instabili se quoque stare putat.
En ego nec caros habeo miserandus amicos,
A quibus auxilio verbave remve petam.
Vnicus est, qui me non plane spernit egentem;
Cetera contemto supplice turba fugit.
Quid faciam infelix? quae non nisi in omnibus uni est,
Sollicitem longo carmine saepe fidem?
Fracta fides crebro est precibus lugentis amici,
Hac tamen amissa num mage tristis ero?
Vos superi et, quorum es merito mihi numinis instar,
Quem numquam posthac spero videre, parens,
Vnius in gremio spes nostra abiecta sodalis
Tabet et absentis perdita verba sonat.
Ille iuvet forsan, sed verba immensa locutis
Facta brevi constant non repetenda modo.
Scilicet in somnis quae poscunt plurima divos
In fratrum auxiliis experietur inops.
Nos ubi praeteritis componimus orsa secuti
Temporis, his etiam credere fata vetant.
Interea rapit hora — nec est reparabilis — horam:
Nos lenta placuit tabe perire deo,
Vt pereunt miseri, quos vitae fructus ademtus
Deseruit, nulla post reparandus ope.
Tempore non illo Priamum periisse putabis,
Quo iacuit Teucro littore truncus iners;
Verum ut Thessalicis circum sua moenia funus
Hectoreum rapuit fortior hostis equis.
Non ea post ductos victo ex Oriente triumphos
Exstinxit Magnum, quae tulit, hora, caput;
Illa illum exstinxit, campis congressa Philippis
Caesarea populum quae ruit hora manu.
Scilicet hic vitae finis, qui finis honorum est,
Cumque sua pereunt prosperitate viri.
Sic quod heri vixi, quia iam nox altera praesto est,

33 charos *b* 34 auxilium *Burmann* 35 es . . spernis *Oudendorp* 40 non . . ero. *Burmann* 41 qui horum *Baehrens* 44 *num* absenti? sonant *Baehrens* 45 locuti *Baehrens* 61 Ista *Baehrens* 62 populum *i. e. partium popularium exercitum.* hora congressa *audacter pro* copiis ea hora congressis *dictum*

Non illud tempus, quod modo duco, vocem.
Quaeque dies sibi vita sua est; cum transiit illa,
Hesternae non est lux hodierna memor.
Quare, quem fructus vivendi, vita relinquit:
Nempe quid hoc demto, mors nisi maesta, venit?
Vndique quae laetis si se tristissima monstrat,
Quid miseris censes nolle parare mali?
Saepe ferunt venti, saepe est firmissima navis;
Mutarunt venti flamina: navis obit.
Dum cavet hos scopulos, alios incurrere nauta
Sentit et est damno serior arte suo.
Structa quid in magno sunt propugnacula saxo?
Humano maius saepe labore ruunt:
Callidus internis se spiritus ingerit antris;
Cum posita rupes sic gravis arce iacet.
Tuta nec in solido rerum Fortuna favore est;
Cum minime credas, impulit illa rotam.
Tum quoque, cum nitido ridet placidissima vultu,
Turpis in adverso pectore fucus inest.
Elevat incautum, sperantem maxima nutu
Proiicit, ascendit cetera turba tamen.
Haec ego qui possum miseris miser ipse referre,
Non poteram dictis olim adhibere fidem,
Stulta quia et votis tam credula turba beata est,
Rideat ut miseri magna monentis opem.
Saepe mihi dixit Paeligni Musa poetae,
Nunc ego mutata quod vice dico tibi.
Credite, quis fidum Fortuna videtur asylum:
Non erit haec vobis, non fuit illa mihi.
Pendet ab axe suo vitae variabilis ordo,
Nulla sui certa est hora nec ulla fuit,
Cumque nihil possit longi fuga mobilis aevi,
Se tamen hac semper mobilitate fugit.
Sed vitam incertam sequitur miserabile letum,

72 posse *conieci* nolle *b* nosse *Baehrens* 75 hoc *b* alios se *Baehrens* 76 saevior *Burmann* 78 Maiore (*sc. quam*) humano *conieci* ruunt *Burm.*, ferunt *b* 79 Internis calidus *Oudendorp* si sp. infremit *Baehrens* 84 averso *b*, *corr. Burmann* 85 spirantem *Burmann* 94 hoc *Wernsdorf* 97 prosit *Oud* 98 Se *b* Sic *conieci*

Humanas inter sola ea certa via est.
Stultus et indoctus qui, cum non nesciat, illo
Eximi ab innumeris tempora lassa malis,
Hoc tamen extremo timet et fugit undique nisu,
Quod sequitur fortem quod timidumque premit.
'Vita tamen dulcis.' quid si magis altera restat?
'Mors gravis.' an scimus non graviore premi?
Altior at miseris cura est, dolor ossibus haeret.
Verba cadunt pulcre, pectora maeror edit.
Sic ego qui medicas aliis dare molior herbas,
Nullius credam vulnera nostra manu.
Vna sed in cunctis data sunt solatia curis,
Sustineant lapso quae mihi membra pede.
Nulla, licet tenuis linquat spiramina vitae,
Absque intervallo sors truculenta fuit,
Nempe quia est miseris aliquod quoque numen amicum;
Qui patitur, nullis spernitur ille deis.
Venit ubi ad summum, non progressura ruina est,
Sed stetit et retro est viribus acta suis.
Ipsa quoque e bustis extollier ossa videmus,
Cum patria coluit relligione nepos.
Diruta murali tormento saxa feruntur:
Erigit his alio moenia Marte labor.
Infelix quisquis nocet infelicibus umquam,
Hic meruit nullo tristia fine pati.
Omne quod hic cernis, tenuis modo corporis umbra est;
Vix macie exesis artubus ossa traho.
Rarus aperta movet procul internodia poples,
Consedit genubus tractus ab ore tremor.
Sordibus et multo similis squalore sepultis
Vix inter vivos larva videnda vagor.
Non tamen hoc hostes, non hoc mala numina possint,
Vt valeat pronum nox pepulisse caput.
Anguibus Alcides et caesa languidus hydra
Non chortes timuit, grus homicida, tuas.
Briseis ut rapta est, amor aegrum inclusit Achillem,

120 Quae *conieci* p.] pura *Baehrens* colit haec *Barth* 127 Varus *Burmann* 133 Languidus *b, corr. Schrader* 134 hostes *et* tuos *b, correxi. Aves intellege Stymphalidas.* 135 aegrum *Buecheler* atrum *b* acrem *Barth*

Non metus Hectoreae Memnoniaeve facis.
Ille sed exstincto rediit vigor acer amico,
Reddidit ut iustus deposita arma dolor.
Me quoque Fors mihi restituet, moribundaque membra
Viribus ire suis splendida Fata dabunt.
Tum trucis invidiae furiis ultricibus horrens
Involvam positis arma virumque malis.
Interea, ut libitum est, absentibus utere divis,
Livor, et in nostro gaudia quaere rogo!

932

B. V 16. M. 1027.
B. V 419.

Sera dedit Phoebo fugiente crepuscula Vesper.
Conticuit mediam rerum confectio noctem.
Exoriens tenebris dilucula restituit sol.
Tempora sol revehit, nox cedit tempora delens.
Nox accensetur soli ceu luna diei.

933
SYMMACHVS
de Boethio

B. II 137. M. 265.
B. V 419.

Fortunae et virtutis opus, Severine Boethi,
E patria pulsus non tua per scelera,
Tandem ignotus habes qui te colat, ut·tua virtus,
Vt tua fortuna promeruitque sophos.
Post obitum dant fata locum, post fata superstes
Vxoris propriae te quoque fama colit.

140 Fata *Ziehen* fata *b* 142 ora virosque *Baehrens*

932. Ibid. LVI 10 'Glossae memorabiles (*in Boethium*) veterrimae hae sunt . . . Diluculum] non amplius nox, sed tenebrae rarescentes. Vnde sunt versus . . .' 2 media . . nocte *conieci*

933. Ibid. LVI 10 'ex eodem codice . . .' Symmachius *b* 3 Tamdem *b*.

B. II 17. M. 697.
B. V 419.

934

Mille post annos quater atque centum
Graeciae vindex capit arma mundi
Et superborum gravis arma regum
Diripit audax.
Ille non magno genitore magnus
Indiae reges Mediaeque, Parthos,
Bactra cum Poro Ecbatanosque parvo
Milite vicit;
Vincere ingentes animis et ausis,
Non docens gentes numero et metallo,
Vi celer, virtute valens, profundo
Pectore doctus.
Hoc magister te docuit ministrum,
Nam volens parere, regit deinde.
Poenitet tempus abiisse tantum
Absque Camena.
Scribit in pectus bona dicta rector,
Praecipit doctor pietate tota.
Sic Alexander simul et magister
Omnia vincunt.
Ast ubi totum tenuit sub uno
Orbem habens sceptro, sibi victus ipsi
Corruit. vicit Babylon triumpho
Te muliebri.
Sic Clitum ad Bacchi necat [udus] aram,
Sic deum temnit iuvenis protervus,
Sic duos et iam decem habens reliquit
Sceptra per annos.
Ter decem vixit iuvenis per annos
Additis tantum tribus aut duobus.

934. Ibid. LVI 14 'In codice quodam priscis litteris exarato . . . in Alexandri Magni vita, incerto auctore, fabulis prodigialibus ridicula . . .' 2 inunctae *Iacobs* 3 gravia *de Rooy* arva *Iacobs* 5 non] de *Burmann* 7 Ecbatanisque *Meyer* 13 minorem *Baehrens* 15 periisse *idem* 22 ipsi *scripsi* ipso *b* ipse *Burmann* 25 Clytum *b* udus *add. Burmann* 26 deum *i. e. Bacchum* 27 Sic *scripsi* Vt *b*

Vivus exarsit, moriens flagravit
Orbis in illo.
Non satis mundus fuit unus illi,
Nec satis quisquam fuit unus illi.
Maximus princeps sine fine: Baccho
Finis in ipso est.

935

B. VI 92. M. 1142. B. V 420.

Vt placidus noctu tibi Morpheus adsit, oportet,
Vt faciat laetum sobria vita diem.
Qui laesere diem, laesere tyrannida somni.
Hic furias, quo se vindicet, ultor habet.
Casta placent somno; mala sunt insomnia praesto,
Ebria lux foedis cum fuit acta iocis.

936

B. I 137. M. 664. B. V 420.

Quos paribus nutrix eadem pavisse papillis,
Pectore quos uno genitrix gestasse probatur,
Discidiis indiscissis in mutua saepe
Vulnera non una perituri clade ruerunt. —
Quos post longaevos discordia deserit annos,
Vt post commissas iunxerunt foedera dextras,
Constantis dederunt documenta frequenter amoris.
Thebanum nullo linquit discrimine Tydeus;
Tydea nullo umquam Polynices Marte relinquit.

935. Barthius comm. in Stat. Silv. V 4 init. 'Vetus epigramma, e membranis olim hospitis nostri Coloniae Agrippinae, Michaelis Mascerelli, descriptum . . .' 2 faciant *et* vina *Burm.* 6 faedis *b.*

936. Id. in Stat. Theb. II 365 'Adscripta minuto Thebaidis codici litteris non plane minutis et perquam veteribus; ut codex ipse etiam non unum seculum vivendo transmisit . . .' 1—4 *ad Eteoclem et Polynicem pertinet* 3 dissidiis *b, em. Buecheler* saepe *b* saevi *Burm.* 4 non] mox *Pierson* per l. d. dirimit a. *Baehrens* 6 Ut *idem* Aut *b* 7 documenta frequenter Amoris dederunt *b*; *transpos. Burmann.*

B. I 2. M. 560.
B. V 421.

937

Mars gravis armorum, Pluto moderator Averni est,
Neptunus maris imperio dominatur, in astris
Imperium Iovis est; regnat vacuo aëre Iuno,
At Venus in terris et ubique, Cupidine cincta.

B. II 263. M. 852.
B. V 421.

938

Vt Venus in terris, in aquis dat iura Cupido,
Sic Musae memores servant per saecula libros;
Sic comes armorum crescit per carmina Fama
Nec sinit aeternis occumbere scripta coronis.
Pallas amat Musas atque ornat laude Camenas.
Bellorum vivit placatis gloria Musis.
Et Veneris constant iuncta cum Pallade Musae
Imperio. sic cuncta regit divina Voluptas.

B. I 52. M. 603.
B. V 421.

939

Matronam magni vehit ardens pavo Tonantis.
    Ad Veneris currum iuncta columba cygno est.
Pallada bubo vehit, sed eam rota nulla figurat.
    Anguibus alma Ceres Persephoneque venit.
Delia cum Luna est gemina provecta iuvenca.
    Venatrix cervas virgo Diana tenet.

937. Ibid. III 436 'Versus antiqua manu margini praeclari codicis [*Statiani*] adscripti . . .' 4 Et *b* At *scripsi*

938. Ibid. III 436 'In aliis membranis, ubi et Fortunati et Ausonii quaedam (Praeonii [*sic*] adiecto nomine) offendimus, hos reperi . . .' 3 Sed *Buecheler* 3 coronis *i. e. gloriae* ruinis *vel* lituris *Burmann* tenebris *Buecheler* 5 ornat *Oudendorp* armat *b*

939. Ibid. IV 430 'Vetus apud nos epigramma . . .' 2 iuncta *Barth* blanda *b* 3 uehat *b*

940

B. I 126. M. 655.
B. V 422.

Thessalici proceres iunctis virtutibus Argo
Magnificam aedificant fatiloquamque ratem.
Hac, ope ventorum, Iunone et Pallade faustis,
Auratum referunt trans freta longa pecus.
Omnis in hac picta est virtutis imagine forma.
Hanc labor acer opus grande parare iubet;
Cumque opus effectum est, ventis piger indiget usus:
Hi tibi Fortunae dant rapiuntque rotam.
Iuno notat nummos, sapientia Pallade constat:
His ducibus tandem gloria parta venit.
Niteris incassum nec te aurea praeda sequetur,
Hic nisi te ternus dux super astra vehat.
Quid facias igitur? Fortunae gloria servit,
Divitiis servit, servit et illa libris.
Ora igitur divos, ut sis felixque bonusque;
Vt doctus, Musas irrequietus ama.

941

B. VI 89. M. 283.
B. V 422.

Patricio vel Patrito nescio cui adscriptum

Vere novo florebat humus, satus aethere sudo
Imbre maritatum vegetabat spiritus orbem.
Ipsa quoque aetherea deducta propagine flamma
Visceribus suffusa cavis nova germina largo
Vrgebat gremio reparans elementa calore.

940. Ibid. VI 23 'Inter cimelia nostrae bibliothecae exstat . . .' 6 Hanc *sc. virtutem* iuvat *Baehrens* 7 ausus *Baehrens* *v.* 9. 10. 7. 8 *idem* 10 tamdem *b* 14 et ipsa *Meyer*

941. Barthius comm. in Claudian. epithal. Palladii et Celerinae v. 142 p. 462 sqq. 'Scida vetus, in Mediomatricum quondam nobis metropoli inter oblatas temere membranas redemta, quae Epithalamii cuiusdam initium habet . . . cuius titulus Patricium aut Patritum quemdam auctorem praefert, scriptorem utique veterem nec improbum; modo ne dignitatis id fuerit vocabulum, vero scriptoris abroso, ut arbitrari quivis poterit, initium ipsum membranae deficere contuitus . . .' 3 aethereis *b* -ea *Burm.*

Latonae geminum numen, Cythereius ignis,
Iuppiter ipse parens et Maiae mobile pignus
Temperie unanimi, secluso frigore tristi
Saturni veteris, mundi per aperta nitebant:
Cum Venus Idaliis comitata sororibus exit,
Thessalicos visura Lares, ubi florida Tempe
Perpetuis faciles conservant cultibus hortos.
It Natura comes lactenti feta papilla,
Vnde venit vitale decus; prope Gratia blando
Intuitu invergit florem nascentibus herbis.
Ante deam tenui decurrit veste Voluptas,
Ostentans revocansque nitentia membra tegendo,
Purpureas croceo suras evincta cothurno,
Speque sua maior nullaque imitanda figura.
Blanda manu implexam tenet hanc ducitque canendo
Aethereas Siren iterabile carmen ad auras.
Ad iuga blanda sedet niveas moderata columbas,
Non satianda bonis, divae soror alma. Cupido
Aliger obsequio stipat puer; agmen Amorum
Claudit agens choreas pictis exercitus armis.
Arrident late toto revolantia mundo
Sidera, blanditu dominam venerata sereno.
Ipsa levi residens curru, mitissima divum,
Ventilat afflatu caelum Zephyrisque remissis
Mulcet agros lenique astris adremigat aura.
Protinus ut liquidum Phoebi iubar ore recussit
Progressamque deam docuere elementa favendo,
Lydia qui cedente reliquerat arva sorore,
Obvia pampineis Liber rapit agmina thyrsis.
Ditia Pactoli superat Peneïus amnis
Munera, clarus aquis nitidum stagnantibus aurum.
Exsultant Dryadum faciles deliria Fauni
Et Satyri, sub utroque deo promptissima pubes.
Corniger hos stimulis implet puer, aethera clangor
Verberat et crotalis responsant tympana pulsu.

13 foeta *b* 21 seiren *b* 22 sedens *Baehrens* sedet *b* 27 blandito *b, corr. Burmann* 31 recessit *Wernsdorf* 36 stagnantibus *b, i. e. stagno vel latice suo celantibus* stillantibus *Wernsdorf* 40 pulsis *Burmann*

Ecce pater pando recubans Silenus asello,
Cui lacer a summo pendebat cantharus armo
(Vina per os hirtaeque fluunt compendia barbae),
E numero comitum Veneris vestigat et olim
Captus amore petit festino Chlorida voto.
Nympha retro cedens dum spes alit inque furentem
Blanda micans oculis refugit pede, libera lusu
Turba favet totoque fremit petulantia coetu.
Hic subito volitans sparsas rumore per umbras
Fama movet mentes incertaque murmura portat.
Orta dehinc largo narratur fabula motu;
Non videt auctorem, sed sentit quisque refertque
Atque audisse putat, nec primus in agmine toto est:
Mane sub Eoo, dum divae castra moventur,
Elapsum pennis et inobservata ferentem
Per liquidas Hymenaeum auras vestigia Romae
Advertisse pedem subitoque redire tumultu.
Ipse aderat pompamque trahens victosque iugali
Quos inconsulta coniunxerat arte Diona,
Auspicium iuvenem atque aequaevae pectus Aellae.
Illos prima patrum generosae stirpis alumnos
Nobilitas tota pridem celebraverat urbe
Et species morumque opulentia compta nitore;
Nec semel Arcitenens tentarat spicula castis
Indere pectoribus, matris molimine magno.
Olli florebant studiis Helicone potito,
Nec chorus Aonidum nec sanctae Palladis ardor
Nec pater ipse iugi cuiquam maiore favebat
Ingenio. par cura animo, labor otia nescit
Improbus atque altis urit praecordia flammis.
Gloria, ab excelsa Laus intemerabilis arce
Monstrat iter, quo celsa petunt fastigia rerum
Semideae mentes, puro stirps prosata caelo.
At teneros aevi nec adhuc puerile sonantes

45 festina *et* uato *b*, *corr. Burmann* 49 sparso . . urbes *Burmann; sed Laudes Pison.* 224 *Ziehen confert* 51 Aucta *Baehrens* 58 vinctos *Burmann* vinclo *Meyer* 59 Dione *Burmann* 61 alumno *b* 66 potiti *Burmann* 68 iugi *corruptum* 70 altis *scripsi* aliis *b* almis *Baehrens*

A primis fausto sociarant omine cunis
Solliciti longa de posteritate parentes.
Hinc puer elusa iuga Calliopeius illis
Nexuerat domina laetamque ferebat ad aulam
Luctantes rapiens iuvenes, immane tropaeum.
Indignata tamen risit dea; nec tibi tantum
Saepe licere velis, nimium studiose pudoris,
Maternos nimium, puer, amplexate rigores.
Protinus instaurant pompae genialis honorem
Deflectuntque viam pelagoque advertere certant.
Ales at e medio revolans Concordia coetu
Iungere nunc dextras, nunc oscula pangere mandat
Primaque perpetuis mysteria tradere curis.
Ipsa pharetratos urget dea Pronuba fratres,
Sancta Fides, flectant choreas ad moenia Romae
Et patrios laeto repetant rumore Penates,
Vnde ante ora suorum et avitae in sedibus aulae
Testentur fixum foedus thalamumque coronent,
. . . .

B. III 117. M. 922.
B. V 425.

942

Quod cernunt oculi, deus est: fons nempe deorum est.
    Maiestas caeli vertitur orbe suo.
Terra gerit gremio sese caelique suoque
    Et finem ingentis monstrat uterque globi.
At quae se pelago tradit natura videndam,
    Luminibus dicit: 'non ego finem habeo.
Omnia me circum, super, omnia fundit aquae lex:

75 sociarunt *Meyer* 77 iam Cythereius *Burmann* 81 uelit *b, em. Burmann.* 85 *Alitem fingi Concordiam a poeta, notandum.* — *Post* 92: Hactenus schedae veteres, quibus, pagina una interioris, insunt alia deinceps minime ad hunc Apollinem facientia, potius ad Marcelli illum . . . medicamenta membrorum docentis.' *Francisci cuiusdam Patritii eclogam in cod. Vrbinate* 368 *extare A. Maius praef. ad Perotti fabb. testatur: at catalogus a.* 1902 *editus tacet de ea.*

942. Ibid. in III consul. Honor. v. 23 p. 541 'Epigramma vetus . . .' 5 se in p. *b*

Sic nusquam immensi terminus Oceani est.
Hic oculos igitur rerum in primordia mittis,
Exspirant omnes hic numeri atque notae:
Nascitur hinc quicquid moritur retroque recedit;
Huc redit, aeterno quicquid in orbe perit.
Hoc perimit flammas elementum, alit evocat auget,
Omnis abest sapiens aque Thalete procul.'

943

B. M. B. —

Collisi silicis chalybem vigor urget in ignem
Et flammam inter se quassa metalla vomunt.
Durities vitae fortunaeque improba virtus
Vitam emendantes scit generare preces.
Sic anima in vivi scintillas emicat ignis,
Et sua fert miti damna levanda deo,
Sic quoque naturae generant contraria lucem,
Factoris pateant ut monumenta dei.
Sic Ratio sese peccantem cernit in usu,
Admonet et superi lux peritura poli.

944

B. M. B. —

Fortiter in vita mortem contemnere iactant,
Quos Fortuna suis pulverulentat equis.
At quibus alba dies procedit tramite laeto,
Dulcius aetherea nil sibi luce ferunt.
Omnia sed passae nunc hoc, nunc tempore in illo,
Communi superos mens prece cuncta petit.
Quicquid in hospitio succedat corporis isto,
Sidere vel retro vota ferente cadat.
Vnius ambitio non est expleta senectae,

13 Hec *b.* *num* educat?

943. Aeneas Gazaeus ed. C. Barth 1655 p. 102: 'Exstat in schedis veteribus apud nos epigramma istud . . .'

944. Aeneas Gazaeus ed. C. Barth 1655 p. 121 'Memini veteris poetae Drosithei vel Dorothei hoc epigramma legere, hactenus quidem ἀνέκδοτον, qualibus scatent scrinia nostrarum opum.' 5 *Num* passim?

Centum annos etiam prima iuventa cupit.
At cui canities sparsit iam sera capillos,
Deficiunt toto quem sua membra gradu,
Sena licet vitae vicennia compleat, optat
Sperat et aestates addere posse decem.
Has quoque si addiderit, semper sitit insuper unam;
Vnus in immensos, si queat, annus eat.
Nemo satur vitae mensa discedit ab ista,
Incusant omnes fata retroque vident.
At quia nulla dies ars virtus prorogat istos,
Hoc patitur meriti nescia Vita sui.

APPENDIX.[1])

945

Epitaphium Hannibalis

Primus in Ausonios scissis ex Alpibus agros
Hannibal inrupi, bellorum qui artibus omnes
Excessi et diris attrivi cladibus urbem.
Poenorum potui solus tardare ruinas.

Epitaphium Scipionis

Hannibalem et longos fregi Carthaginis ausus
Scipio, Romano medium qui circiter orbem
Adieci imperio libertatemque labentem
Firmavi, despector opum, servator honesti.
Sequitur:
Tempus adest. facias, tibi si facienda videntur,
Quae peto, Laurenti. sis memor ergo mei. N.

946

AVSPICII

episcopi ecclesiae Tullensis ad Arbogastem comitem Treverorum.

Praecelso exspectabili his Arbogasti comiti
Auspicius qui diligo salutem dico plurimam.

945. *Ex Riccardiano* 931 *s. XV fol.* 13^v *post c.* 832 *et* 667, *fortasse inedita, nescio an antiqua* 2 q, ui 5 cartagīs 9 *sq. alio atramento scripti* 10 erga *cod.*
946. *Excerpsi ex Monum. German. hist. Epist. III* 1, 135.

---

1) *Hoc loco quaedam composui, quae suis locis omisi. Poteris tamen fortasse aut plura aut pauciora exspectare.*

Magnas caelesti domino rependo corde gratias,
Quod te Tullensi proxime magnum in urbe vidimus.

. . . .

Clarus etenim genere, clarus et vitae moribus,
Iustus, pudicus, sobrius, totus inlustris redderis.
Pater in cunctis nobilis fuit tibi Arigius:
Cuius tu famam nobilem aut renovas aut superas.

. . . .

Congratulandum tibi est, o Trevirorum civitas,
Quae tali viro regeris antiquis conparabilem.
De magno origo semine descendit tui nominis:
Certe virtutis eius est, ut Arbogastis legitur

. . . .

Fuit in armis alacer ille antiquus: verum est:
Sed infidelis moritur et morte cuncta perdidit.
Hic autem noster strenuus, belligerosus, inclitus,
Et quod his cunctis maius est, cultor divini nominis.

. . . .

Vnum repelle vitium, ne corda pura inquinet,
Quod esse sacris scribitur radix malorum omnium:
Cupiditatem scilicet, que in alumnos desaevit *sqq.*

. . . .

947

RVRICII

Sancto Ruricius cliens patrono,
Sedato, monitis parens paternis
Grates concinit et refert salutem.
Quem blandis precibus rogat timendo
Ne fors displiceat levis camena
Tanti iudicio minor magistri.

Floruit Auspicius c. a. 470 *p. Chr. Monet, ne avaritiae Arbogastes se dedat. Nihil mutavi.*

947. *Ex Auct. antiquiss.* VIII 328. *Floruit Lemovici c. a.* 500 *p. Chr.*

Hos tu luminibus libens recurre,
Hos sanctis manibus frequens revolve,
Hos tu dum relegis, mei memento.
Me semper recolat canatque lingua
Et mens me teneat, sopor retentet,
Me semper recinat tuum labellum.
Hos tu visceribus piis reconde,
Hos tecto residens viamque carpens,
Hos inter calices toro recumbens
Et parcas epulas cibosque dulces
Antro pectoris et medulla cordis
Inclusos recita canente mente.
Sic nos et mutuos videre vultus
Et vivis tribuat referre verbis,
Quae nunc intima pectoris fatigant,
Largitor deus omnium bonorum,
Christus cum patre sempiterno regnans,
Sancto spiritui dignantes hymnos.

948

A Rusticio commemoratum

Virgilium vatem melius sua carmina laudant,
In freta dum fluvii current, dum montibus umbrae
Lustrabunt convexa, polus dum sidera pascet.
Semper honos nomenque tuum laudesque manebunt.

949

AVDACIS

Cur mihi fons orbis parvo sermone meavit?
An minus apta suis speravit corda fluentis,

948. *Ex C Scr. Eccl. Vindob.* 31, 199. *In opere musivo ad Vergili imaginem erat appositum. cf. Aen. I* 607 *sqq.*

949. *Quamquam est in Augustini epistola* 260, *tamen affero quia is heptametrum v.* 5 *vituperat.*

Cum pateat mens omnis aquis spectetque loquacem
Religionis opem? gratos dat sensibus imbres,
Expectat quos plena fides Christi de stipite pendens.

950

Possidonius 1

Hic specular renitens fert et crystallina mira

Quidam poeta 2

Et raucos timuit discernere damma molossos

Virgilius 3

Sole recens orto numerus ruit omnis in urbem
Pastorum, reboant saltus silvaeque cicadis

Quidam 4

. . . . Terramque inpresso syrmate verrat

Pauli Quaestoris 5

Tartaream in sedem sequitur nova nupta maritum . . .
Arbiter aurarum qui fluctibus imperat atris . . .
Oceanum rapidis linquens repetensque quadrigis . .

Ambrosii 6

Dumque colorati rutilat plaga caerula mundi

Quicquid Romani valuerunt perdere mores. 7

950. *Versus varios ultimo loco composui, quibus addere poteris, quae Baehrens collegit Fragm. poet. Roman. p.* 388—403. 1—4 *e glossario codicis Phillippici* 4626 *s. XII ed. Ellis (cf. et praef. fasc. I, XXVII).* 5. 6 *apud Aldhelmum p.* 231. 238. 239 („in gratiarum actione"). 267 *Gil.* 7 *ap. Gelasium papam C Scr. Eccl. Vindob.* 35, 458.

8 **De diverso usu hominum tres versus**

Mille hominum species et mille discolor usus;
Velle suum cuique est nec voto vivitur uno.
Dissimilis cunctis vox vultus vita voluntas.

9 Spicula curvato pelluntur ferrea cornu.

10 Gramineo, formose, iaces sine coniuge lecto.

11 Omne quidem nimium semper vitare memento.

12 **Bruti ad Dianam**

Diva potens nemorum, terror silvestribus apris *sqq.*

13 **Ad eum cum quo cenabat**

Boletos solus sumens atque ostrea voras:
    Boletum qualem Claudius edit, edas.

14 **Sibyllae poetridis**

Tunc ille aeterni species pulcherrima regni . . .
Denumerat tacitis tot crimina conscius ultor . . .
Vivat ut aeterno bonus ac malus ardeat igne . .

8 *e Petropolitano F* 14, 1 *s. VIII—IX fol.* 143 (*cf. Venantius ed. Leo p.* XII), 1 et] set 3 uoluntas uita *cod.* 9. 10 *in Sangall.* 899 *et Reginensi* 421 *s. XI cum Ovidii disticho a. am. III* 249 *sq. iuncti* 11 *Theodericus de Amorbach:* Quidam veterum ait: Omne . . *cf. Diss. acad. Berol.* 1894 *II* 10. 12 *Sic Cantabrigiensis Caius coll.* 230 *s. XIV ex. cf. Nunt. acad. Vindob.* 143 *VIII, p.* 13. *Antiquumne?* 13 *e Lipsiensi I* 74 *s. X. v.* 2 = *Martial.* 1 20, 4. 14 *apud Aldhelmum p.* 231. 245, 16; 30 *G.*

ADDENDA ET CORRIGENDA.

Ad Fasciculum I.

p. XIII. Salmasianum in Hispania scriptum esse L. Traube contendit Philol. 54,124.

p. XXXIV. Thuaneum Par. 8071 saeculo X ex. vel XI in. tribuit Delisle, cf. et De Rossi Inscr. christianae urb. Romae II 1, 242.

I. Carminis eius reliquias alias, quae restitui possint, Oxonii in bibliotheca esse dicit Scott, Fragmenta Herculanensia (a. 1885). Cf. et Ihm Mus. rhen. 52, 129.

1. 2. Adde cod. Sangallensem 397 s. IX med., Paris. 16236 s. X (contuli partem) et 2772 s. X—XI. Bernenses mihi contulit *H. Hagen*. Olim in imonasterio S. Oyan in monte Iura sito codicem fuisse et haec et alia carmina ex nostris continentem ex catalogo saec. XI scripto novimus a Delislio, Cabinet des mss. 3, 385 edito, haec memorante: „*Codex ubi sunt* . . *versus cuiusdam de Tarquinio et Lucretia* [c. 787?]. *Item libelli Catonis. Item versus septem sapientium* [351?] *et versus de novem Musis* [88? 664?]. *Item versus duodecim sapientium de quattuor temporibus anni* [567—578]. *Item conflictus veris et iemis* [687]. *Item epigrammata Nasonis de libris Virgilii* [1]. *Item exastica Sulpitii de eisdem libris* [653]. *Item thetrastica in eisdem libris* [2]. *Vita Virgilii cum epitafiis eius* [507—518]. *Versus Octaviani Cesaris de Virgilio* [672]. *Item epigrammata diversa, inter quae versus Endelici de mortibus boum* [893]. *Item Avigenii* [*l.* Aviani] *liber fabularum. Item Enigmata Symphosii* [286].“ —

Praef. v. 1—2: 'sic et Ovidius' Beda sentent. philos. (Migne 90, 987). Monosticha c. 1 et c. 2, 1—4 in Vaticano 1575 s. XI ad recensionem *E* vergente sunt.

4 a multis tractatum est; cf. inter alios M. Ihm Mus. rhen. 52, 208. Weyman, Jahresber. 93 (1897), 174.

v. 96 'subrepta Proserpina matri'; sic emendavit Usener.

v. 102 'portaret' recte *P*.

5. 6. cf. P. v. Winterfeld, Philol. 58, 288.

6[a]. An omittere debuerim hos utpote Scoti monachi versus nescio.

7—388. Coniecturas proposuerunt Traube Philol. 54, 124 sqq., Ziehen ib. 59, 305 sqq. et 63, 362 sqq. et Mus. rhen. 53, 271 sqq. Petschenig Philol. 48, 562 sqq. alii. Imitationes investigavit plurimorum Anthologiae carminum M. Manitius Philol. 51, 156 sqq., Mus. rhen. passim, al.

7. cf. Ziehen Philol. 63, 368.

20, 166 sq. lege: 'p. ne n. a. Incidat'.

26. Adde libros s. IX: Paris. 2832 et Sangall. 397.

29. Avitus episcopus Viennensis (mortuus a. 523) '*Epigrammata de diversis causis*' scripsit: idemne est?

30. cf. Studia Vindobonensia I 61.

32. Ad lectum in theoxeniis adhibitum refert Ziehen.

82, 10: cf. c. 499. 11: cf. Petron. c. 137, 1.

83, 88 'Cocyto fundere' Traube.

88. Abrincensis 229 s. X—XI libro C simillimus est. De codice S. Oyanensi cf. ad c. 1.

89 adn. 'num Flori?' dele.

91 cum 91[a] cohaerere evicit De Rossi Inscr. chr. II 1, 240: 'e portis ecclesiarum *vela* acu picta, litteris quoque insignita pendebant'.

92 in sepulcro, 93 sub pictura scriptum erat; 93, 1 'negando' lege cum *A*.

120, 2 'Vitae' Ziehen (cf. 'Vitenses' 149, 3). Filocalus ipsas thermas, non carmen 'condidit'.

123 cf. Sedlmayer, Stud. Vindob. II 150.

124, 2 'Ut' *A* recte.

135, 2 'Perdidit' Hagen.

160 adn. 3257 et XI—XII lege 3252 et IX. iacet] 'iaculo' Hagen.

181 adn. 'et pica'] lege: 'et pico'. Sofocles: sic cod. Phillippicus 4626 s. XII (Ellis). Cf. Mus. rhen. 50, 316. 52, 212.

198, 34 l. 'Securo'. 38 iac.] 'Lacaenae' Traube.

199 cf. Ihm Mus. rhen. 52, 205.

200 cf. Froehner, ib. 47, 295.

217, 2. 7 circiter a. 800 imitatus est poeta de Karolo et Leone papa: Manitius Philol. 51, 157.

221: cf. CIL VI 5 (falsae) nr. 2* i.

238: 'In codice Scriveriano Nasoni tribuitur' Burmann. Is est codex ipse *A*, qui scilicet 'De ouidio' falso inscribit.

253: cf. Tolkiehn, Ann. philol. 1897, 615.

256 sqq. adde Vaticanum 1575 s. XI. Apud Venantium c. IV 11, 10 legitur: 'mellificatis, apes'.

268. Adde Sangallensem 397 saec. IX med.

284 'De ancla' Traube cum *A*; i. e. de rota aquas hauriente.

286. cf. Manitius, Philol. 51, 158 et Add. ad c. 1. Sangallensis 450 s. IX. — 'Enigmata siphusii phisici' Angelicanus V 3, 22 s. XI, quem contuli. Recensionem II Symphosio abiudicat Huemer, Stud. Vind. III 143. v. 16 'decoramine' Ziehen; 25 'Ingenuum' Froehner; — 61 sic mutavit Iulianus Toletanus: 'Vivo nocendo quidem, sed me manet exitus idem' (!). — 149 'habeo' recte α; 237 'sospes' recte Petrop. — Aldhelmus quid Symphosio debuerit cf. Manitius, Nuntii acad. Vindob. 112, 583; quid aenigmasin c. 481 ib. 611.

287, 9 ut amavit] 'autumavit' legendum puto. — In Luxorio Froehner, Traube, Ziehen multa proposuerunt locis supr. laudatis.

316, 7 adn. tum] l. 'dum'.

351. cf. Add. c. 1.

362, 1 'Quid' recte *A*.

377, 15 'Haec, Tibilis, monumenta tibi' Ziehen de oppido Africae recte cogitans.

374, 6 'archisophus' iam Petschenig Philol. 48, 563.

378 sq. cf. De Rossi, Inscr. chr. II 1, 240.

378, 5 'lomenta' v. Winterfeld.

388ª (cui ex adn. v. 17 addendus est) imitatus est [Colum]banus, ex quo e Vossiano graec. q. 7 s. X sic ed. Duemmler Nov. Arch. 6, 190:

'En silvis caesa fluctu meat acta carina
Bicornis Hreni, et pelagus perlabitur uncta.
Heia, viri, nostrum reboans echo sonet heia!' *sqq*.

390. Adde Casinensem 320 s. X—XI (Nunt. acad. Vindob. 71, 141, ubi carmen ex eodem editum est). — v. 29 'cavanus' recte Cas. MG. v. 15 'despectis' recte Monacensis 22227 s. XII.

392. 393. Adde Phillippicum 1869 s. IX, Bernensem 167 et Cantabrigiensem Trin. O IV, 11 s. IX—X, Bruxell. 10470/3 s. X, alios. Parisinum 9344 s. XI fol. 41 v. ita contuli: 'Hos uersus Nero imperator cō-posuit [392]. 2 Ypolite. v. 8. 7. 5. 6. 8 mesus . . archas 7 Ypicli . . doracli. *Ubique* ebalus et T(h)eutras. — P: cf. Stud. Vind. 3, 304.

394. 395. Collati sunt etiam Phillippicus 1869, Sangallensis 250, Vaticanus 645 saec. IX, Palatinus 487, Urbinas 290, Valentianus 330 bis, s. X, alii. — Rectissime Froehner artificium observavit (Mus. rhen. 47, 300), quo singuli versus tot litteris constant quot diebus constant menses. Itaque v. 5 cum libris 'exagona' legendum, ut versus Maium inlustrans litteras habeat 31; v. 12 'hiemps'; v. 3 non 'reducti' sed 'reduce' ('reduci' libri); ideoque recte se habet 'de *numero* dierum' in inscriptione.

395, 16 Mico Ovidio tribuit.

396—479: Ziehen quosdam locos tractavit Philol. 57, 409 sqq. Mus. rhen. 53, 273 sqq.

405, 417, 418 Hrabano Mauro nota erant.

405, 11 'Artubus [hic] iaceo' nunc propono, cui 'Mens tecum est' v. 12 opponitur. 'telluris' opponitur 'nulla humo'.

408, 1 cf. Ausonius p. 88, 33 P.

414: CIL VI 5 (falsae), 2* l.

417, 6 Cleopatra 'immo Artemisia' v. Wilamowitz Herm. 34, 638.

447 adn. 'Vind.' adde 2521.

458, 6 lege 'simplicitate'.

469, 2 'I, iuvenis' v. Winterfeld Philol. 55, 190.

Ad aenigmata c. 481

481. Haec aenigmata ut accuratius hic tractem, fit et insigni W. Meyeri opera in Actis acad. Monac. cl. I, XVII 2, 265 sqq. (412) edita, quae olim me fugerat, et codice *P* = Phillippico 1825 nunc Berolinensi 167 s. IX—X nunc demum noto, cuius collationem a me institutam infra edam. Est is codex optimus eius classis quae ex *L* nota erat, non tamen ubique aequat bonitate classem libri *B*. In universum igitur sequemur *B*, sed in partibus ibi deperditis *P* magis etiam quam *L*. 'Metrum Marci Porci Catonis [i. e. Disticha Catonis] et 'Aenigmata *Tullii* in codice *I*' ineunte saeculo IX erant in bibliotheca Augiensi, cf. G. Becker, Catalogi antiqui 6, 332 p. 10. Philol. 58, 290.

In arte scriptoris exploranda multa invenit Meyerus. Non tamen satis rationem habuisse videtur eorum versuum, qui ut v. 14

'Et pia defectu me mater donat ubique'

prorsus ad iustam hexametrorum normam facti sunt, vel ut v. 38 et 6

'Verbero nam cursu, visu quem cernere ve(–)tor'
'Ca(–)lida sed cunctis sa(–)lubres porrigo victus'

semel bisve leviusculo vitio ab ea discrepant. Tales versus inter v. 1—78 sunt non minus quam 46 (5 + 17 + 24) et ab his proficiscendum puto. Poeta igitur qui Symphosium aperte imitatur, hexametri latini leges normamque vel noverat vel saltem sentiebat; at idem usu dicendi populari valde trahebatur. Ex hac coniunctione factum est, ut vim positionis, prosodiam[1]) syllabarum elisionemque saepissime neglegeret[2]), idem autem primam omnium versuum syllabam cum accentu efferret (nam initia 'Me páter' 'Florígeras' quae Meyeri leges admittunt, a quovis hexametro abhorrent), accentumque verborum vix aliter tractaret atque poetae priores: nam in media parte versuum consulto eum neglexit, in ultima servavit, in prima secundum normas usitatas vel neglexit vel servavit[2]). Ita non solum legendum est:

''Et pia défectú | me máter dónat ubíque'

sed etiam (v. 9. 145)

''Oculi nón mihí | lumén osténdere póssunt'
'Náscimur álbentibús | locís sed nígrae soróres'

(sic cum *B* scribendum, cf. Mírăntibús 289, rogăntí 56, alia): quo ultimo loco ab usu prorsus singulari a Meyero invento recedit quem vulgo (non ubique) sequitur, quo ante caesuram sex syllabae sunt, post eam octo (item dactylus unus ante esse solet, unus post).[3]) Ab his

---

1) Cf. vel talia ut: infectá 75, necé 76, siné 108, oré 124, amoré 281, pruiná 353.

2) E. c. v. 33 'Ignem feró; 48 Móriens víventém; 50 'Et senéctam gravém; 187 Díssimilém sibí; 42 Pátefactá nullúm; 80 'Ánnisque péractís; 110 'Et nullo vírilí; 114 Plúrimum féro lucrúm; 303 Méos únde nascór.

3) Ab hac caesura ex penthemimeri orta — in libro *P* autem in plurimis versibus caesura notata est — discrepat raro: hephthemimerim *P* indicat v. 39, 74, 103, 167, 198, 215 paucis aliis, tertia trochaica esse potest 194—196, 214, 329, sed incertum est.

normis, quibus (praeter numerum finitum syllabarum) *Commodiano similis* est, non recedit.

Iam collationem libri *P* proponam cum ed. mea altera institutam[1]).

Inscr. Enigmata in dĩ nomine Tullii 2 q. m.] qui uita 3 durum | coget 4 adsummo (*sic* 166. 254. 304) 6 poniego 9 ñ mei | possu' 12 Dum amio alucis | umbras 13 mater 14 E pia defectum mi 15 durat soluet 16 Noli me solantẽ ligatã 18 sinẽ 19 Mollib; 22 fero libens 23 Nulla 24 senẽ | uerberis 25 colligo (26 *sic*) 27 qui *ex* quã 28 turpiter m. m. relinquent *sequitur* 29. 30 angulo 31 meã l. solã p. umbra 32 pospono 33 Igne 34 putrido 35 defunctis 36 porrego (*sic* 73. 170) 7 De uis sica 38 uerberor | quã 39 d. i.] i. d. 40 P. d. ciuẽ nullo sub pendere gestat 41 ad nebula 42 Patafacta | mentẽ 43 uter⁊ 46 mea 47 patescat 51. 52 manũ 54 una (a *ex* u) uacantes 57 sed] si | se *om.* 59 S. m. p.] Unde p. m. 60 qui cubit 61 maiore u. q. 64 uero | uitãque 65 defuncta 66 unusta | plana 67 asumo 68 casa | tristant 70 paruul, f. p. 71 Vilis supterreno pulillus tumulo rura 73 Geno | longinquũ 75 Lacrimas inflecta 79 inlustrẽ 80 que *om.* 81 paruos 83 filii] sibi 84 Tenebriis | dolori 85 cymis 87 decor de 88 Nullũq; *ex* Nullaq; | cultori 89 seret m. d. f. edet 90 frore **16** De. — 91 v. sp. nutrit 92 F. ut d. 93 Tertiã formam cerẽ confingo rubenti 95 Mella 96 eructuant exta c̃clusa 98 tatus 99 Exta mihi nullã m. s. f. ponatur 100 Quas a. | rupt⁹ 101 seruans 102 inanẽ (103 *sic*) 104 honeste uiuio 105 N. me t. domat 106 Et retacta 107 horrende meterrẽ puluerẽ 108 n. esse v. **19** De cera 111 spontẽ | a] e 112 Cessa | flammãs, *corr.* 113 nullo 114 lacrum 115 domo] mo | lapsos 117 B. natus inde s. in u. creatus 118 in c. t. *om.* 119 me] mus | inueni 120 Aureamque **21** *om.* 127 mi | m. constat f. 128 a nullis | conferro 129 oberrans cybos 132 *post* 131. **23** *post v.* 366. 139 toto 142 G. sit | uiscerã pendit 144 (*ante* 143) pquam 143 suppondere 145 albenti loco 149 nos demude tenet 150 p.] patre **26** De

1) *Non afferam orthographica velut* giro *v.* 4, hymber 11, e *et* i *commutata ut* coget 3, ae *et* e *ut* coevus 44; orresco 19, capud 74, refitio 327, foetum 48, *alia.*

sinape 151 parui 152 astĩtia uiget 155 prođu cord saporeıs **27** De. — 157 cispite 158 uiresco 159 non queo 161 fior 162 mater *om.* **28** De sirico 163 (paruus *sic*) 163 v. q. conferet 164 v. m. pr. 165 fetus 166 morte 167 Nubili p-us | cessare 169 te erit umbram 171 natus 172 potenti 173 foetus **30** De piscibus 175 firmo l. mane 176 uacando u. nolo 177 est et 178 uoluenti domu 180 uitale | frigora **31** De ΝΕΜΠΧΩ 181 Orẽ | nullã 182 ullum r. perinde florem 184 uacua | ima 185 Pollice defuso | lymphas 186 sublatos **32** De spongea 188 Coro | vac.] caua 189 Sumerẽ | obsorb. 190 pquam 191 grauissimũ m. dimissa 192 sumptos 195 ad] a | menses 196 a. c. 197 reddet | sumpt 198 uia q. docet 201 lucet | sim in g. uptã 202 Minor 203 docorem **35** De lilia 206 onusta **36** De grogo 212 Tellore 213 Frigidus | pinas 214 Et me | sic] sa 216 Modicus **37** De pipro 217 Peregre 218 tactus 220 (uigeo *sic*) cessus 223 mursu 224 N. mater f. 225 s. g. p.] si non genuero patrem 226 *deest* 227 conceptus | cum] meos 228 Et aestiuo rursus ignibus trado coquendos **39** De xedera 231 Ęstas me nec nulla ulla nec frigore uincunt 232 B. c. u. uerno qui 233 uector 235. 6 conphend. 235 uacantes 237 m. n. qui posit capita r. 238 tenedi 239 s. si p. et a. 240 mane 241 V. c. n. gradi u. sonorus 242 adleuo 243 e. m. 245 C. m. q. nequid aut nectere uinclis 246 uicit n. ergolis cũ quam 247 me nec ulla | duriscere 248 multas que 249 solȯtam 250 constricta manũ t. 251 mi pulchra dat ubique regidus auctor 252 seuis ab ira i. turbiscere **43**[1]) De uermicolis (s. f. *om.*) 253 I. concepta mitto de nito uolatus 254 mensum 256 toxtoris s. aure &c c. u. (257 uideatur *sic*) 258 Protinus e. v. r. t. **44—48** *inscr. om.* 261 in habita 262 Vacua do lucem pferta confero lucrum 263 f. v. n. umbra senescit 264 molli subito f. 265 que t. ictus 266 qua 267 famis | q.] que 268 *sq.* Et—escam *om.* Mirus affectus saporis 270 Gil. 271 tot 273 uice *et* capita (*ut conieci*) 274 L. dum redde v. calles quas 275 tundet 276 nitentẽ 277 c. pr. a m. 278 Et ulta crescens l. 279 S. intacta m. de v. produco 280 corrupto | nullam 283 Q. as ego conclusa gero f. 284 b.] uerbis 285 trassa 288 Nisi sub amaro 290 Effitior statim moior a patre qui nascor 291 nu. potẽ 292 S. me c. l. capere 294 uideri q. u. **50** *inscr. et* 295 *om.* 296 G. qui n. uiuo 297 uulnere 298 mħ mors 300 r. m. quice s. a.

---

1) *Ordo aenigmatum in P:* 1—20. 22. 24—41. 43. 49. 55. 57—60. 62. 61. 23. 42. 44—48. 50—54. 56. 56[a]. Symph. 59, 63, 69.

50ᵃ

Multimodo matris divellor opere membris
Et truncata multum redor de minimo maior.
Fateor intacta firmis sistere plantis.
Opera nostra nullius virgo momenti relinquo.
Solida disiungor, rursum soluta reformor,
Qui secura meis credantur liquida membris.

50ᵃ *in solo P est.* 301 Multiplice 303 Meos unde nascor 304 V. n. 305 Super eductus 306 n. caput f. s. (*ex* capit) **52** *inscr. om.* 307 durus de corde 309 fili 310 M. q. nascen 311 Postque dec. uelantur t. matrem 312 diligati fr. certamina fortes 313 nulla] tenui 314 N. (tenui *om.*) s. fero in c. siccus cibum 315 N. q. escas 317 D. m. menbra | p.] dantur 319 D. generantur multo 320 diuisus q. natura 321 adq; | *a* pari *ad* diues (322) *desunt* 322 quod quisq; semper r. 323 nullã | cum] quo 324 et nunc] nihil 325 creatoris nascor 326 possū 327 que *om.* ego meis | saepe *om.* 328 f. multas p. 329 Animas nec caro | m. s. *om.* | ceterã 330 Aligeras tamen 331 est *om.* 333 Nam *om.* | s. m.] simul thoro | a.] umquã 334 Et a 335 suos gygnet

56ᵃ De penna

Nudata crinibus quinque coactam uirginem ducent
Viãque prospicientibus cunctis infusa lacrimis pandit.
De lacrimante uirgine duobus perstrixi uertibus (*lege* perstrinxi versibus).

Sequitur Symphos. 59, 1. 2 (1 uincta | co.] nudata. 2 I. m. cr. s. quas). **57** De sole 338 per uia 339 Nulli | uoluta 340 nullus gesture c. penas 342 auferrem | ualebat 341 Pupl. | conpleta **58** De luna 343. 344. 345 copellor 346 reduxit traor concedere 348 Infantiã parẽ s. et c. s. **59** De l (*sic*) 349 meuear gressũ n. cugnuscere 351 Cottidie | multos 353 Y. n. bruina (gl. *om.*) n. fulgora 354 f. t. t.] magna fortitudine tect§ **60** De gelu 355 du r. acmittus 356 Pulchrũ se per &d d&urpis qui sẽ h. 360 tectus 361 domu 362 Ininima 363 patrẽ 365 Pulchior turp. uultũ n. discipat (-it *corr.*) 368 *om.* 369 tenebitur 371 a] ad 372 totam **63** *deest. Pauli (Diaconi) est sec. acrostichon, quod vidit Duemmler, N. Archiv 10, 165.*

In eis igitur partibus, quibus *B* deest, *PL* et maxime quidem *P* sequemur. Vel eam vel alias ob causas igitur haec in contextu scribenda sunt[1]):

---

1) Tam multa mutanda sunt, quia olim librum *L* iusto

Aenigmata Tullii (*P; in B initium deest*). — 13 duram (*Endlicher, recte?*) 19 Mollibus (*P*) 22 fero libens (*PL*) 24 senem (*P, cf. L*) | verberes (*ex L*) 40 de] sub (*PL*) 57 sed] si (*P*) (lateri *Meyer recte?*) 59 'Unde (*vel* Súbito) pédem mihí (*PL*)[1]) 79 inlustrem (*PL*) 81 parvos (*libri*). *post* 86 (*non* 85) *interpunge.* 88 Nullumque (*BPL*) | cultori (*PL*) 91 vivam, spinis (*PL*) 92 Faciat ut dulcem (*PL*) 93 Téreti nám formá cerám confíngo rubéntem (*v. Winterfeld ex P*) 96 Acidum (*Meyer et ego*) e. e. conclusa (*P*) s. 102 inanem (*BPL*) 105 *ante* 106 Et redacta (*PL*) 117 B. nátus, índe semél in u. (*P, ex parte BL*) cr. 124 cretós nulla de Venere (*Hagen*) 129 óberráns (*PL*) 132 *post* 131 Paúperaqué *P* (*L*) 158 virdisco (*B*) *an* viresco (*PL*), *incertum, item* 161 fior (*BP*) *an* fio (*L*), 188 cava (*P*) *an* vacua (*BL*) 163 vilem quae (*PL*) 167 perfectam (*Hagen, Meyer*) 176 nolo (*P*) 180 vitale (?) *et* frigora (*libri*) 182 nec ullum (*P*) 185 Pollice .. lymphas (*PL*) 186 diffusos (*L*) 189 nil (*Meyer*) 195 menses (*PL*) 196 Et a. c. (*PL*) [216 *retineo* Modica, *ut in forma possit intellegi*] 221 morsú, nec vulnero dente (*Hagen*) 225 si non genuero patrem (*P optime*) 227 conceptos *obscurum* cum] meos (*P, om. L*) 228 Aéstivó rursús sed ígnibus trádo coquéndos (*secundum PL*) [231 *retineo* nec úlla, *cf. v.* 182] 232 Br. col. unús (*PL*) 237 míhi nullús (*PL*) 240 mānet (*PL*) 241 Vélox cúrro nascéns (*PL*) 243 est mí (*PL*) 245 C. me q. nequít aut nectere vinclis (*P*) 251 Spéciem mí pulchrám dat túrpi rígidus aúctor (*v. Winterfeld ex P*) 253 mittó de nído v. (*PL*) 256 textóris (?) (*P*) | auré nec (*PL*) 258 Pro-

---

saepius sprevi prae *V*, libro recentiori et elegantioribus versibus interpolato.

1) v. 61 'vivens quam' *BPL* repugnat sententiae, quare 'quam vivens' retineo. Et in v. 39. 100. 164. 300 ab eis quae olim recepi recedere non possum.

tinus (*P*) exc. v. reicere t. (*PL*) 262 Vacua do lucém, referta (*L*) confero lucrum (*PL*) 263 frigus valet (*PL*) 267 quoque] que (*PL*) 274 callé quas (*PL*) 277 cuté producor a matre (*PL*) 278 crescéns (*PL*) 279 Sonitum íntactá m. de v. produco (*PL*) **48** De nuce (*Hagen, Meyer*) 283 Q. hás egó conclúsa géro figuras (*P*) 284 r. verbis (*P*) 288 Nisi sub ámaró (*P*) 290 ′Efficiór statím maiór a pátre (*i. e. quam pater*), qui náscor (*PL*) 291 n. p. (*PL*) 292 S. mé cunctí (*PL*) 294 Et v. q. vol. (*LP*) 296 Génitusqué (*PL*) | vivum *conieci* 298 mihi mors (*PL*) **50**[a], 2 *lege* reddor, 3 consistere, 4 relinquor **51** De cepa *Brandt*, De ovo *Meyer*, De bulbo *v. Winterfeld* 303 Méos, únde nascór, in véntre féro paréntes *P* 304 Vivo nam (*PL*) 305 Superis eductus (*L*) 306 n. caput facit s. (*PL*) 310 M. q. n. (*PL*) 311 decorato velantur (*P*), *quod olim conieci* 312 delígatí frangúnt certámina fórtes (*P*) 314 T. n. s. feror in c. (*PL*) siccus 317 Dúo mihí membrá (*PL*) 319 Dúo génerantúr multó sub n. fr. (*P, cf. L*) 320 divisus q. natura *P* 321 atqué (*PL*) 322 Pauper s. h., dives quod saepe requirit (*fere P*) 323 iungunt (*Hagen*) 324 Nám stantés nihíl, iacéntes plúrima pórtant (*P*) 327 ′Uberibús egó meís reficio multos (*PL*) 329 sunt *dele* (*PL*) 330 Aligeras tamen (*PL*) 331 est *dele* (*PL*) 333 Númquam úno simúl toró (*P*) 334 a longe (*PL*) **57** De sole (*P*); **58** De luna (*P*). 341 *post* 340, 344 *post* 343 *ponendi sunt.* 348 ′Infantiá par ést, simúl et c. s. (*P*) 356 saépe, sed ét turpís (*PB fere*) 372 totam (*BPL*). **63** *delendum.*

Ad Fasciculum II

483. Ipsam Loewii collationem libri *O* Goetzius mihi misit. In *C* non mea sed Wattenbachii collatione usus sum. Florentinum S. Marci 604 s. IX nominare debui.

484. Bernensis 212 (quem Hagen et ego contulimus) et Vossianus q. 33 ad classem I certo pertinent. K. Schenkl quoque Stud. Vind. 12, 320 *O* contulit (sed Loewe accuratius, ut videtur). Scribit v. 7 'Grai', 10 'Solis', 27 'Argestam quem Graiorum vocat ore Camena'.

485. Ex libro longobardicis litteris scripto ed. pr. Quicherat, Bibl. de l'éc. des chartes I 1, 51 cf. IV 3, 161. — cf. Halm, Rhetores lat. p. 63. Keil, Gramm. lat. IV, XLI sqq.

485[a]. *V* contulerunt Jeep et Brandt. Cf. Riese, Mus. rhen. 31, 446; H. Dechent ib. 35, 39; Brandt ib. 47, 390.

126 adn. lege: 'Cortice quae' scripsi et Mus. rhen. 55, 317 defendi. Defendit etiam Sedulius Scottus II 37, 9 (Poet. Caroling. III 201): 'Puniceo similis malo croceoque decori.'

486. Vossiani q. 33 m. alteram (u) ad *A* m. pr. potius vergere iam ed. pr. p. VIII dixi.

487[a]. Sangall. 877 s. X mihi contulit Hagen. Inscribit ut *BP.* Habet 13 'uerba, 19 meos effemina, 20 compta, 21 quo'; in reliquis vulgatam sequitur. v. 1 'quae n. p. nosti': Sedulius Scottus II 37. 'Mors . . parcere nescis | ulli': Paschasius Radbertus v. 62 (P. Caroling. III 201; 47). — v. 23 'tristi tristatus' *C.*

487[b]. v. 3 'lumina' *C.*

487[c]. 7895] lege 7859. — *BE* mihi contulit Hagen. 5. 6 pro 'om. E' lege 'periere in E'; 'meretris E' dele. 5 'configat' Escor. (contulit Loewe).

488. E(insidl. 319) Hagen, V(rbin. 290) et R (Vaticanum 644) ego contulimus. 'Versus sex feriarum' E 'Versus de septimane diebus' V 'De noĩb; dierũ' R 1 'lumine' V 2 'Vendicat' EV 'elucens' E, recte? 'secunda' V 3 'Emicat ecce dies' E 4 'Quartam Merc.' R 5 'dicabit' V 6 'magno' R 8 add. E.

490[a], 1 'acri' puto ('acris hiems' Hor. c. I 4, 1).
491—493 Reginensem 333 et Parisinum 9347 contuli.

491. Bern. 286 et Sangall. 877 mihi contulit Hagen.

492 'Bellisarii scolastici' Cheltenhamensis 21163 s. XI (Stud. Vindob. XII, 319). 3 num 'qui carpit et illud' (et = etiam)?

493[a], 8 'moderamina' typis mandare volui. — Angelicanum et Parisinum 8094 (ed. pr. I 2 p. XII) contuli. Nil inde novi adnotandum.

494 in *V* et fere Casinensi inscriptum est: 'In uelo quod a Chintilane rege Rome dic[a]tum est.'

494[b]: cf. Claudiani Raptus Proserpinae II praef. 29 sqq. — Claudiani simile est quod Hieronymus habet comm. in Iesai. 8, 27: 'pulchre quidam poeta in Gigantomachia de Encelado ait:

Quo fugis, Encelade? quascunque accesseris oras,
Sub Iove semper eris!'

495—638. [Ex ed. pr. „Iam ad duodecim sapientum duodena carmina (c. 495—638) pervenimus. Quorum cum ea quae *Polysticha* inscripsi et librum *C* secutus ultimo loco posui (627—638), in editionibus dissipata dispersaque fuerint nec in reliquis iustus ordo adhuc exhibitus sit, ignotum hucusque mansit, quo consilio quaque ratione haec carmina composita sint mediocria certe sed ea ipsa re insignia, quod versificandi quandam quasi scholam antiquam variosque poetandi progressus nobis ostendunt.[1]) Scilicet duodecim illi scholastici tempore ignoto, sed antiquitatis ultimis temporibus non posteriore[2]) certamini poetico ita indulserunt, ut duodecim argumentis eisdem singulis propositis monosticha, deinde disticha tristicha tetrasticha pentasticha hexasticha conscriberent, ultimo autem

1) Quamquam ignoro, magistrine an discipuli scripserint; sane et 'iuvenes' illi (638, 3) vel Asmenii discipuli vel reliqui undecim 'sapientes' intellegi possunt.

2) Asclepiadii versibus 629, 9. 10 comparandi sunt Consolationis ad Liviam scriptae v. 371 sq.

gradu suam sibi quisque materiam eligentes maiora carmina componerent (627—638). Nullus autem eorum reliquis maior minorve habebatur; quare quamquam eundem nominum ordinem in omnibus dodecadibus servatum videmus, tamen ne quisquam efferretur vel contemneretur, primum locum in unaquaque serie alius eorum et is quidem qui prioris dodecadis principem sequitur tenet; ideo et reliquorum ordo ratione certa instabilis est. Vt exemplum afferam, qui in prima serie enumeratur tertius, secundus est in altera, primus in tertia, in quarta deinde ultimum locum occupat, in quinta paenultimum, et sic deinceps progreditur usque ad quartum locum. Iam puto intellegetur artificiosa illa concinnatio, quae in paucis libris vetustis et optime omnium in *C* elucet, in aliis et in recentibus codicibus (ubi nonnulla eorum Vergilio attribuuntur) et in editis satis frequenter conturbatur. — Optimus codicum accuratissimusque *Parisinus* est *8069* (Thuaneus) quem dixi *C*. Librorum familias quas p. 59 breviter indicavi, pluribus explicare taedet. Ipsorum poetarum vitam plane ignoramus, cum praeter c. 638, quo Iulianus Asmenio diem natalem gratulatur, et si vis c. 630 Eusthenii de Achille et 631 Pompiliani de Hectore, quae hos duos inter se maxime coniunctos fuisse docent, nihil ad ipsos spectans in carminibus extet."]

Librum Vergilianum **C** fasc. I p. XLI descripsi. Haec addo: fol. 1 ante c. 83, 4 Claudiani epigr. 32 ('Dulcia mella mihi... mella putare decet') habet; post in eodem sunt c. 746, 740, 716, 486, 733, 672, 741; 1,1—10, alia ad nostram rem non spectantia. Codex pretiosus scholarum olim usui destinatus videtur fuisse.

507—518. Ex simili certamine poetico orta videri volunt haec:

'Pascua rusque canens peragraram, bella sequebar,
Nondum finieram: Virgilius perii'. —

'Silvas, rura, acies cecini. mihi Mantua mater,
Nomen Virgilius, Parthenope tumulus.'

B. II 205 sq. M. 867 sq. ex cod. J. Gerh. Vossii. In Escorialensi F II 12 s. XV et Phillippico 206 (1795) s. XV, qui v. 1 'peragram b. secabam'.

527. 'Tullii — p. 121' dele; pertinent enim ad c. 772[b].

544, 1 'solis' (is *eras.*) *P.*

555, 4 *P* m. 2.

559, 3 'frygum' *P*

573, 3 'bache' *P*

603—606: in Vaticano 3227 s. X.

615 sqq. dele: 'Vrbinas 290.'

627: Vossianus q. 33 s. X: 7 'augei' *V.*

628, 6 'umbras' *F.* 8 'doctas fabulas: hoc est a doctis compositas' Theodoricus de Amorbach s. IX ex. (Diss. acad. Berol. 1894, II 10).

630—1: Bernensis 184 s. IX—X. 7 'Ille interemptus me solvit'. 10 'Compressi', 631, 3 'uiolentis adactus', 4 'frigis,' 10 'accumulauit' *B.* — 631 in Veneto Bessarionis 497 s. XII cont. Loewe.

632 cf. Persius 3, 56 'quae Samios deduxit littera ramos'.

634 Ovidio in codd. s. XI, Parisinis 7930, 9344, Monacensi 305 tribuitur. v. 5 adn. scribe: 'Anchisae] ad'.

639—656. Codicem praestantissimum **E** = Vossianum fol. 111, s. IX in. foliis 40 (olim 41) binarum columnarum langobardicis litteris scriptum, accurate descripserunt R. Peiper et C. Schenkl in Ausonii editionibus p. XVIII et XXXII sqq., ad quos legentes relego. In eo inter Ausoniana fol. 3 c. 639, fol. 4 c. 640—643, fol. 15 c. 644, fol. 16 c. 645 et (sic) 647, fol. 37 c. 648—649, fol. 38 c. 650—652, fol. 38—39 c. 1 (decasticha), fol. 39 c. 653, fol. 40 c. 2 (tetrasticha) et c. 654 et c. 1 (monosticha) et c. 655 et alia manu scripta c. 656—657[c] leguntur. C. 1 et 2

in solo *E* uno tenore scripta, in ceteris ad Vergilii carmina locis singulis adnexa sunt.

In Anthologiam et olim dubitanter recepi et nunc retinui, quae ex his Carolingica iam aetate vel antea ex Ausonio excerpta et in libris quibusdam — non tamen in *E* — Vergilio adiuncta vel etiam tributa videmus (quibus propter similia fata c. 646 quoque adiunxi), quia ea et Scaliger et Pithoeus suis iam syllogis inseruerant. Libri *E* autem collectionem vel ab Ausonio ipso vel ad eius voluntatem factam esse, et ex aliis et ex eo quod de „nostris versibus" (inscr. c. 642) agitur, elucet. Sannazarius quaedam ex *E* transcripsit: ex quo fluxit apographon Mariangeli Accursii passim memoratum.

Paene taedet, tot codicibus p. 105 enumeratis addere Bernensem 250 s. X (641, 7 'augaeis'). *P* (Phill. 131) librum non bonum contulit Manitius, quem vide Mus. rhen. 51, 160; Helveticos mihi Hagen, ut Bernensem 441 s. IX (640).

640, 4: lege 'Aprilis' cum opere musivo, *MP* aliis.

645 adn. lin. 6 lege 'Voss. o. 15'.

646, 40 'conficit ipsa dies' cum libris legendum est.

648, 11 'Splendet': cur non potius 'Sordet'?

658. Bernensem 36 s. X—XI ad classem II pertinentem mihi contulit Hagen. 'Disticon in filomela' ibi inscriptum. Angelicanus: cf. Stud. Vindob. II 296.

661, 1 'iunctis' *B*, recte? 6 'que' *B* 5 'Sagilam' iam De Rossi nomen Germani esse putavit, Iacobo Grimm consentiente.

662 adn. Pro '677' lege '679'.

663, 3 'finisque' Buecheler.

664 Angelicanum ego, Ambrosianum M 79 sup. s. XII Loewe contulimus. Uterque v. 8: 'Urania poli'.

666 Monacensis 14613 s. XI teste Nov. Archiv. 9, 562 inscripsit ut *P*; Palatinus 920 s. IX—X teste catalogo ut *V*.

667 cf. Parisinus 8319 s. XI.

672. Parisinus 16236 (quem contuli 1906) vergit ad *B*.

672 adn. 21: 'congest*as*', 22 'Hauserat'.

674 'De calvo' in Paris. 13029 s. IX est.

674[a]. Palatinum 487 contuli: prorsus cum mea lectione consentit.

676—680 adn. dele 'v = Vaticanus 438'.

679. Einsidlenses 29 et 319 Hagen, Reginensem 215 ego contulimus.

680[a]. Ber(nensis 584 s. X), quem Hageno debeo, habet: v. 5 Graio 7 minatur 11 est 16 gladius decem in. Idem contulit Bern. 441 et Einsidl. 319, ego Valent. 330 bis. Cantabrigiensis similis est Oxoniensi.

682 adn. 2 'petulę' (ex -le) *S*. v. 9 lege 'arbusticOla'.

684. Sangallensis 877 s. X (quem mihi contulit Hagen): 'Itē epitafiū 2 facundia 3 monumenta 4 triueri 7 Fundor sp. cinere 9 humili — honore 10 h.] amori'.

685 'Al' (i. e. Aliud) *T* in mg.

686 adn.: 'vel IX' omittere debui.

689: est et in Reginensi 421. v. 1 ad Evam certe spectat, v. 2 nescio an de omni muliere intellegendus sit.

689[a]. adde: v. 8 'Virgo' sic G (cf. Stud. Vindob. II 74). Ex P quem a. 1906 contuli, addenda: 6 'gigaṇs' 8 'emmanuhel' 10 'sid' in mg. (recte pro 'haedus') 10 'leo iesus' 11 'XPſ'.

c. 690—715. Eis quae de codice Bellovacensi fasc. I, XXXIII dixi, adde quae Peiper disseruit Mus. rhen. 31, 190 sqq.

698, 8 adn. pro 'olim scripsi' lege 'olim conieci'.

706, 7 adn. lege 'Victoria tollere flammas'.

712, 20: 'cursu': an 'pulsu'?

716. Cod. Cantabrigiensis (Caius college 144) s. IX ex. memoratur in Nuntiis acad. Vind. 143, VIII 9. Ibi c. 716

'Versus magistri monendo discipulos'. — P ipse quoque a. 1906 contuli; habet v. 7 'serui∫' (servis); 33 'app.' | 'parte' 35 'laeuius' 39 'grauiis' 45 '-nę' | 'amarę' 55 'uincișse se' ['uinci sese' AE] 72 'qĩd'. Inde a v. 71 Catoniana intermixta sunt. — Illa „Formula vivendi" sqq. in Parisino 14194 s. XII—XIII a. 1906 contuli. Habet 'Ad nepotem' 2 'rectum' *v.* 4. 3. 7. 5. 6. — 4 'praemia poscant' 7 'insignem'. — In Par. 7596 s. XIII quoque inter Hildebertiana inveni. — V. 1 a Beda affertur (Mign. 96, 323).

720[b] cf. Damasus ed. Ihm p. 7. — Est in Cheltenhamensi 21163 (sic) s. XI (Stud. Vindob. 12, 319): 'Versus . . corripiendum'. 1 'XPe' 3 'inani'. Hic desinit.

722. Piget me sero invenisse hanc inscriptionem, in AL Epigraphica omissam, ex 'Valentina ecclesia' in museum Tolosanum delatam, adhuc extare et in CIL XIII 128 receptam esse. Ibi: v. 1 'Nymfius' 3 'compl.' 11 'Excepere' 19 'coniunx'.

725, 32 'Talis Phoebus erat': *ὁ καλὸς Καῖσαρ ὁ Ἀπόλλων, ὁ Αὔγουστος εἷς ὡς Πύθιος* Cass. Dio LXI 20, 5.

730, 8 'Estque feris socia': sic iam Bernensis 211 s. XV, quem mihi cont. Hagen.

733: cf. Nuntii acad. Vindob. 112, 606.

742—759 [Ex ed. pr. „De his carminibus quid sentiam, exposui ann. philol. 1868 p. 698 sqq. 710. Scilicet omnia Claudiani fere aevo scripta eique argumentis et quantum licuit dicendi genere similia in nonnullos eius codices nescio quo errore postea irrepsere: Vaticanum (*V*) dico, Ambrosianum (*M*), Cuiacianum (*C*); a reliquis absunt.[1]) *C* non novimus nisi ex primo folio ed. Claudianeae a Stephano Claverio Parisiis a. 1602 publicatae: sed vel inde efficere possumus, recentia

1) Apparebit hinc, cur c. 759 Claudiano vulgo tributum ei abiudicans huc receperim: cf. adn. h. c.

apographa *v* et *a* ex *C* vel ei simillimo derivata, sed in brevius redacta esse (ita, ut exemplum proferam quod indagare licuit, c. 760 in *v a* deest, erat autem in *C*; cf. adn. ad h. c.). — Quorum *v* descripsit Th. Mommsen CIL. I p. 412 et Herm. I p. 133 sq.; *a*, quem ante oculos habui, sunt schedae illae Divionenses, de quibus fasc. I p. XXXII dixi quaeque ex Salmasiano et hoc Cuiaciano concinnatae sunt. In quibus cum ordo carminum solutus sit, ordinem libri *v* servavi, praemisso ut maximo omnium c. 742, subiectis titulis 754 sqq., de quibus ita Claverius '*Erant praeterea in vet. codice et schedis Gnosianis* [apographo recenti, ni fallor] *multa et varia opuscula neque bella satis neque genuina meo iudicio, qualia sunt haec praecipue* [754—758]'."]

744 adn. ex. lege 'indicat *a v*.'.

746, 3 adn. lege '*a v*.'.

754 adn. Punctum post 'Claverium' pone, post 'Mueller)' dele.

760[a], 37: an 'sternentur'? cf. 417, 7.

762 adn. 'Ouidius de philomena' iam Barberinianus 8, 26 s. XIII; etiam Palatinus 910 s. XV.

763[a], 10. De heptametris cf. etiam c. 224, 6 et 949, 5 cum adnott.

764[a]: Palatinus 1716 s. X.

772[b]: huc pertinet adn. ad c. 527 posita.

774, 14 'Tenerque . . buculus' Haupt.

776, 1 'mole sub hac' legitur etiam c. 512, 2. 886, 5. Ad 'celavit membra' cf. 'posuit cineres' 670, 1.

786. Parisinus 14914 s. XII—XIII (contuli 1906): 'De ermafrodito' 1 'Dum' 4 'ermafr.' 7 'ascendo' 9 'anne' 11. 12 *desunt*.

786[a], 17 ad leta: 'athleta' recte Manitius ('adthleta' cod. G) Mitth. oesterr. Gesch. 18, 230; quem omnino confer.

787, 1 'Cum' et 'gladio' Paris. 14914.

791 Codex lectu difficilis olim in Hiberniae urbe Armagh servabatur.

792. De codicibus cf. Notices et extraits XXII, 2, 428 (Thurot).

793 sqq. In Par. 3761 haec quoque inter alia medii aevi carmina Martialem imitantia sunt: [Ex ed. pr.

„(1) *Olim dives eras, nunc es de divite pauper*
Factus. quid facit hoc? sola superfluitas.
Alea, Bacchus, amor meretricum fecit egentem:
Numquam, qui sequitur haec tria, dives erit.

Ad Cherulum

(2) *Cherule, tu cenas apud omnes, nullus apud te.*
Alterius siccas pocula, nemo tuum.
Vel tu redde vicem vel desine velle vocari;
Dedecus est, semper sumere nilque dare.

Ad Quintinum

(3) *Et fugis et culpas, Quintine, superfluitatem:*
Hoc virtutis amor non facit, immo rei.

(4) *Ad cenam saturum, ieiunum ad pocula Plancus*
Me vocat. in neutro sum tibi gratus ego.

(5) *Tura piper vestes argentum pallia gemmas*
Vendere, Milo, soles, cum quibus emptor abit.
Coniugis utilior merx est, quae vendita saepe
Nunquam vendentem deserit aut minuit.

Horum epigrammatum ultimum Martiali ipsi in codice Anglicano tribuitur, de quo in ed. maiore Martialis disseruit Schneidewinus.“]

799 Monacensis: adde: 's. XII' sec. Mone, Anzeiger d. d. Vorz. 1838, 506.

800 cf. B II 204. M 866.

808, 254 'viscera vesca' Eussner.

831—854. Haec carmina Symmachi (Epist. I 2) hexasticha panegyrica quinque in mentem revocant.

842, 2 'ferox' R.

866 sq. [Ex ed. pr. „Primum de Veneris cum Amore statua rosam auream crinibus gerente, alterum de amuleto Gorgoneo est.“]

877 cf. CIL VI, 5 (falsae), 2* k: est in cod. Ambros. A 55 inf. f. 27.

890 sq. cf. adn. ad c. 715.

898 sqq. Pithoeus ipse p. 581 sic: „. . plura non modo dubiae vetustatis, sed et recentiora ac nostri fortassis saeculi, quae ex adversariis . . sine delectu congestis facile inrepserunt, eius potissimum incuria qui ea primum excerpenda et in mundum redigenda susceperat."

891, 892: num recentia?

INDICES.

I

INDEX SCRIPTORVM

II

INDEX CODICVM

saeculo XII antiquiorum, qui plus quam uno loco afferendi erant. Accedunt ex recentioribus pauci.

III

INITIA CARMINVM

Münze.
Dr. A.
Musik.
— Einfü
Mutte
lung u
Mytho
Naturk
Natur
Nerve
Obstb
Optisc
Pädag
Palästi
Pflan
pflanz
— Der
Pflanz
Philos
Polarf
Pompe
Italie
Religi
Religi
Religi
D. A.
Röm.
in der
Schille
Schope
Schrift
Schulh
Schulw
wesens

Auf U

Au

Die Sa
Leit
Werken
einzelnen
formen
Beiseitel
Schwieri
verhindern.

Zur Geschichte der deutschen Literatur. Proben literarhistorischer Darstellung für Schule und Haus ausgewählt und erläutert von Dr. K. Wessely. Enthält Aufsätze aus den Schriften von Bellermann, Bielschowsky, Brahm, Gervinus, Hettner, Mayne, Schmidt, Scherer, v. Treitschke, Uhland, Voigt.

Zur Geschichte. Proben von Darstellungen aus der deutschen Geschichte für Schule und Ha… ausgewählt und erläutert von Dr. W. Sch… Enth. Aufsätze von v. Below, Brunner, Dro… Freytag, Friederich, v. Giesebrecht, v. Hu… Lamprecht, Marcks, v. Moltke, Momm… v. Ranke, Schäfer, Schiller, v. Treitschke

Zur Kunst. … Prosa zur Kun… genuß herausg… Dr. … Mit Bilderan… Enthält … Avenarius, Ba…sdorff, Bormann, Bri… mann, Bürkner, …rde, Furtwängler, Gurl… Hirth, Justi, …wart, Schultze-Naumburg, v. Seidlitz, Spri…, Thoma, Urlichs, Wölff…